This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1082. H. C.

Digitized by Google

<36625637940017

<36625637940017

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

V. Sl. Coll
134 Major

P. Lat. 798

Digitized by Google

Collegii Soc.is Jesu Monachii

VITÆ PA-
TRVM, IN V-
ſum miniſtrorum verbi,
quo ad eius fieri po-
tuit repurgatæ.

Per GEORGIVM
MAIOREM.

CVM PRÆFATIONE
D. DOCTORIS
MARTINI LVTHERI.

VVitembergæ.
1544.

Digitized by Google

D. MARTINVS LVTHER, PIO LECTORI SALVTEM.

INTER CEtera Satanici furoris opera hoc non minimum eſt, quod hiſtorias, ſeu quas uocant, Legendas Sanctorum, q̃ plurimas aboleuerit, Et quas extare paſſus eſt (haud dubie non uolens) ita corruperit fabulis ſtultis & impijs mendacijs, ut ueri multo ſint ſimiliores & utiliores gentium quædam fabulæ. Tantum eſt odium Serpentis contra ſemen mulieris & Eccleſiam Chriſti, ut etiam poſt mortem perſequatur memoriam Sanctorum, ne uel eorũ egregia dicta & facta uiuẽtibus ſalutari exemplo uel cõſolationi eſſe poſſent. Hinc illud mali uenit, ut nec Apoſtolorũ hiſtorias, quas maxime oportuit, fideles et puras habeamus, niſi quantum ex Luca, Euſebio, & alijs quibuſdam relictum eſt. Cetera deſiderantur & optantur fruſtra.

Nam & in ipſa Vrbe Roma neſcitur, ubi ſint Apoſtolorum Petri & Pauli capita et corpora cum integris ſuis hiſtorijs. Etſi Pontifices quotannis oſtentent ſtultis populis duo lignea & factitia capita Petri &

Pauli

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Digitized by Google

Pauli. Quæ ſinunt & credi uolunt uulgo eſſe ipſa natiua Crania Petri & Pauli, Et ſuper eo Altari ubi condita ſunt, cõſecrant Epiſcoporum pallia, iactantes deſuper capitibus Apoſtolorum ea mitti, ut Decretales loquuntur, incredibili perfidia & inſaniſſima mentiendi libidine orbem fallentes, ad gloriã et honorem Diaboli patris mendaciorũ, cuius ſunt miniſtri. Idem faciunt cum fallaci illa Veronicæ tabula, Quam cum ſciant eſſe nihil et inanem, tamẽ magna pompa oſtentant pro imagine ſaluatoris impreſſa ſudario (ut uocant) Sed pannis ita uelatam, ut nemo quicquam uidere poſſit, nec ipſi qui oſtentant. Quis enim uideat id quod nihil eſt? Sed quid multa? Ipſa quondam Vrbs tempore martyrum, ſanctiſſima, & totius Eccleſiæ locus unus in orbe terrarum omnium præclariſſ. poſt, ut & nunc, eſt impudentiſſimis mendacijs & ſtultiſſimis fabulis, conniuentibus ſcilicet Pontificibus impijs & ſceleratis, unus omnium refertiſſimus per omnes angulos, Et plane Sentina omnium turpitudinum & uitiorum, ſcilicet impletum eſt Diaboli tam dirum uotum, in quod ſemper hiauit, ut ex optima Eccleſia ſibi faceret Satanicam ſpeluncam Latronum horrendiſſimam & ſterquilinium prorſus inexpurgabile.

Quod ſi Romam auſus eſt tam fede conſpurcare, permittente ira dei, noſtra ingratitudine cogente, quam Chriſtus maximo Spiritus ſui impetu purgauit, ſicut ſcriptum eſt, Conquaſſabit caput terrarũ multarum.

torum, Pſalm. 109, Quid rogo in alijs Partibus orbis (quantum potuit furor eius) nobis purum & ſyncerum relinqueret? Hinc mundus plenus eſt impietate, Idolatria, cultibus, fabulis et legendis ſanctorum, mißis prophanis, & quis omnia ſcandala numeret? Ipſam uide ſcripturam et Sacramenta Dei, quot generibus & ſpeciebus hæreſium et errorum tentauit prorſus perdere? nec hodie in hac re minus furit quã antea ſemper. Ea malitia quoq; imprimis appetiuit hunc Librum celeberrimum, quem VITAS patrum appellat orbis totus Eccleſiæ.

Sed hic prius referam ipſius S Hieronymi ſententiam, quæ eſt in Epiſtola eius ad Cteſiphontem contra Pelagianos. Euagrius, inquit, ponticus Hyperborita qui ſcribit ad uirgines, ſcribit ad Monachos, edidit Librũ & ſententias περὶ ἀπαθείας, quam nos impaßibilitatem uel imperturbationem poſſumus dicere, quãdo nunquam animus ullo perturbationis uitio commouetur, & (ut ſimpliciter dicam) uel ſaxum uel Deus eſt. Huius Libros per orientem Græcos, & interpretante diſcipulo eius Ruffino, Latinos, pleriq; in occidente lectitant. Qui Librum quoq; ſcripſit quaſi de Monachis, multoſq; in eo enumerat qui nunquã fuerunt, & quos fuiſſe ſcribit, Origeniſtas, & ab Epiſcopis damnatos eſſe non dubium eſt, Ammonium uidelicet & Euſebium & Euthimium et ipſum Euagrium. Or quoq; & Iſidorum & multos alios, quos enumerare tedium eſt, Et iuxta illud Lucretij.

Ac ueluti pueris abſynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum,
Contingunt dulci mellis flauoq; liquore.

Ita ille unum Iohannem in ipſius Libri principio poſuit, quem & Catholicum & ſanctum fuiſſe non dubium eſt, ut per illius occaſionem cæteros (quos poſuerat) Hæreticos, Eccleſiæ introduceret &c. Reliqua tu ipſe lege Lector, dura certe de Ruffino & Euſebio Cæſarienſi, ſi uera eſt narratio.

His uerbis uidetur S. Hieronymus hunc Librum nominare, & plane uelut digito monſtrare. Qui ſi tempore illo ſic fuit corruptus & confuſus Liber, quid & quantum putas poſt illa tempora acceſſerit fabularum et mendatiorum? Qualia illa ſunt de Marino, Euphroſyna, Simone ſuper Columna, et ſimilia multa, quæ partim Poetica ſunt, quibus uaniloqui homines Stoicas illas Apathias uoluerunt in Eccleſia ſuperatas uideri, quas tamen nullus Stoicus unquam uidit neq; ſenſit, partim prorſus impudentiſsima figmenta, quibus irriſa eſt Eccleſia in ſuis ueris miraculis.

Sed id obſeruandum eſt in uerbis S. Hieronymi, qui damnat in iſto genere Monachorum, tantũ eos qui Pelagiani & Origeniſtæ fuerunt, Et cum negari non poßit, multos fuiſſe eiuſdem nominis, quorum alij Hæretici, alij Orthodoxi fuerint, fit iſta confuſio, ut neſcias, quis, qualis fuerit. Nam ſi uniuerſum Monachorũ genus (ut illo tempore fuit) damnes, ipſum S. Hieronymum

imprimis damnabis, qui non ſolum laudauit plus nimio hoc uitæ genus, ut uides in Antonio, Paulo, Hilarione, Malcho, Sed ipſe quoq; factus eſt, urbe relicta, Monachus, ſatis periculoſo exemplo multorum.

Fuit iſtius ſeculi mos, ſi mos uocari poteſt tantus furor Sathanæ, ut inciperent magno impetu agere, quod Paulus prædixit. 1. Timoth. 4. Prohibentium nubere et cibis abſtinere &c. Quaſi nulli poſſent eſſe Chriſtiani, niſi cœlibes eſſent & Stoicis dogmatibus ſatiſfacerent, ita ut etiam ipſius Hieronymi Libri opus habeant acris iudicij Lectore, ubi nuptijs iniquiſſimus eſt, et ſecundas, ſi licuiſſet, proſtibulis comparaſſet. Sed reuocauit & correxit eum poſtea Epiſcoporum fidelium miniſterium, qui Pelagianos & Origenis errores (quē prius non dubitauerat ſcribere, Magiſtrum Eccleſiarū poſt Apoſtolos) damnauerunt.

Quæ cum ita ſe habeant, ut Liber iſte VITAS patrum opus habeat ſeueriore cenſura, poſtquam ſunt omnia fanda, nefanda malo permixta furore, ut neſcias, quæ Ruffini, quæ Hieronymi uel aliorū, deindeque Hieronymi certa ſunt, quo ſpiritu hæc uel illa ſcripſerit, Impuli & uix perpuli precibus D. Georgium Maiorem, ut hoc onus ſeligendi & purgandi omnia ſuſciperet, haud dubie moleſtiſſimum. Sunt enim in eo Libro, ut & in Hieronymo, multa egregie dicta & facta, quæ ut fragmenta Euangelicæ menſæ colligere oportet & non abijcere cum iſtis ſordibus, quas alij imprudentes miſcue-

Digitized by Google

miſcuerunt, uelut illæ diræ uolucres apud Vergilium dapes Æneæ fedauerunt.

Non eſt autem difficile internoſcere & diſcernere, utri ſint probandi. Pelagiani enim & Origeniſtæ urgent Stoicas Apathias & neſciunt, quas perfectiones uitæ. Qua in re etiam Auguſtino fecerunt negocium. Ceterum de gratia, fide, remiſsione peccatorum & ueris magnalibus DEI, quo etiam infans, ut Iſaias dicit, uincit mortem, peccatum, infernum, ſatis modeſte ſuſurrant et leniter, ne dicam, in totum ſilent, ſuas autem Stoicas Apathias ambabus buccis inflant. Contra Orthodoxi, media et regia uia incedentes, nec peccatis indulgent, nec perfectiones ſibi arrogant, ſed peccatoribus pœnitentibus & credentibus remiſsionem peccatorum, gratiam, uitam & ſalutem tribuunt. Quæ opera, ut ſunt ipſius Dei & Chriſti Domini noſtri, ita ſunt abſcondita ſapientibus iſtis & intelligentibus. Quis eſt enim inter eos qui uideat paruulum baptiſatum, eſſe Dominum & uictorem peccati, mortis & Diaboli? Sed obliti iamdudum ſui Baptiſmatis, eundem inuadunt hoſtem ſuis proprijs uiribus ſuperandum, id eſt, Diabolum, peccatum, mortem, quem debebant agnoſcere uictum eis eſſe in ſuo Baptiſmate, id eſt, in Chriſto ſemine mulieris. Hæc eſto Regula quæ fuit & erit in ſecula. DEO laus & gloria, AMEN.

Digitized by Google

EGREGIA PIETATE ET DOCTRINA PRÆDITO D. GREGORIO IOSTELIO.

GEORGIVS MAIOR. S: D:

MAGNA PARS hominum eodem conſilio Eccleſiæ hiſtorias, et prophanas legunt. Exempla morū eſſe iudicant, propoſita ut recte facta imitemur, fugiamus contraria, quod honeſte facta laudentur et plerunq; exitus habeant placidos, econtra uero iniuſte facta uituperentur & plerunq; tragicis calamitatibus puniantur. Nec uero negandum eſt prodeſſe moribus has imagines uitæ undecunq; ſumptas. Admonent enim Lectores de humanæ naturæ imbecillitate, & de fortunæ inconſtantia, eaſq; ob cauſas hortantur ut frenum iniiciamus cupiditatibus, moderemur impetus, nec diſcedamus à morum Regula, nec indulgentes libidini, iracundiæ aut alijs prauis adfectibus, ea faciamus quæ pœnæ & fatali lege, & hominum iudicijs comitantur.

Etſi autem in bona natura plus ualet hæc commonefactio, tamen adſentior omnis generis hiſtorias mediocribus ingenijs proponendas eſſe, eaſq; multum condu-

Digitized by Google

cere ad flectendos animos ad moderationem, ut credibile eſt Auguſtum, colligentem animo Tyrannos omniū ætatum & eorum exitus, magis coluiſſe iuſticiam, ac repreſsiſſe iracundiam quæ in Imperij faſtigio fulmen eſſe dicitur. Sed hiſtoriæ quæ ſunt Eccleſiæ propriæ, quanquam & ipſæ morum exempla proponūt, tamen de rebus alijs maioribus Lectorem commonefaciunt. Et ut iam de ea parte loquar, quæ uitas Piorum continet, in hac quinq; gradus ſunt, quorū conſideratio tum ad erudiendos, tum ad confirmandos Lectores conducit.

Primum in ſingulis pijs doctrinæ genus quæratur, ut in Prophetis et Apoſtolis quid profeßi ſint, quid docuerint, multo prius querendū eſt quam quales fuerint domeſtici mores, qualis ueſtitus, quæ priuata exercitia. Sic deinceps cum legimus in Eccleſia qui Doctores Apoſtolis ſucceſſerint, qui puritatē doctrinæ retinuerint, horum teſtimonijs magnopere confirmamur, ut cum legimus Gregorij Neoceſarienſis ac Irenei & aliorum uetuſtißimorum teſtimonia de filio DEI, & de Spiritu ſancto, ualde confirmamur, præſertim cum oſtendant ſe certis teſtibus hanc ſententiam ab Apoſtolis accepiſſe. Profeßio igitur doctrinæ primum ſpectetur quæ quidem præcipue pios ab impoſtoribus diſcernit. Magno animo adijt ſupplicium Polycarpus, et perferre cruciatus maluit, quam a uera ſententia deficere. Hac conſtantia confirmauit ceteros, præſertim cum in ipſo ſupplicio mira quædam facta oſtenderint Deū adeſſe ſuis in hoc ipſo agone. Sed tamen plus mihi Polycarpi hi-

Digitized by Google

ſtoria prodeſt, cum lego quid ſenſerit de filio Dei, deq; ceteris doctrinæ articulis. Nam exempla conſtantiæ etiam aliæ multæ hiſtoriæ ſuppeditant. Doctrinæ teſtimonia rariora ſunt. Et inter martyres multi diſsimiles, multi prauis opinionibus polluti, ſupplicijs adfecti ſunt. Doctrina igitur querenda eſt. Nam ut ſcripſit Apollinaris, ubi non eſt CHRISti ueritas, ibi nec ueritas eſt Martyrij.

Secundo. Poſtquã inſpeximus doctrinam, miracula conſiderentur, quæ Deus edidit, ut teſtaretur ſe adeſſe Eccleſiæ, ac exaudire inuocantes, & hos ipſos ſe inter membra Eccleſiæ, tanquã recte ſencientes, cõplecti.

Tertio. Etſi multa ſunt prouidentiæ teſtimonia in hac natura quæ oſtendũt non caſu regi naturam, ut certitudo motuum cœleſtium, diſcrimen honeſtorum et turpium in mente humana, pœnæ atrociorum ſcelerum in Politijs, tamen euidentiſsime conſpicitur DEI præſentia in piorum liberationibus. Adflictiones igitur & certamina eorum conſiderentur. Hæc confirmant nos curæ eſſe DEO, & exaudire inuocantes. Saul ornatus erat à Deo ingentibus uictorijs, quæ quidem & ſalutares fuerunt populo Dei. Quid poteſt autem cogitari glorioſius quam gerere res magnas ac difficiles ad Eccleſiæ defenſionem? Lapſus poſtea non ſolum armis uictus eſt, Sed quia non redijt ad Deum, æterna morte oppreſſus eſt. At Dauid & ſi admiſerat exemplum plane Tyrannicum, rapta uiri Principis coniuge, & marito arte necato, tamen pulſus in exilium, agnoſcit culpam, per-

Digitized by Google

fert pœnam,et intelligit nõ eſſe cumulanda priora ſce-lera, maioribus flagitijs, deſperatione & contumelijs Dei,ſed redeundum eſſe ad Deum,petendam ueniam. Itaq; rurſus exauditur, & in regnum diuinitus reducitur. In talibus hiſtorijs & pœnæ et liberationes mirandæ præſentiam Dei toti generi humano monſtrant. At neceſſe eſt hæc teſtimonia de præſentia DEI in Eccleſia illuſtriora eſſe,quam ubi ignota eſt uera doctrina. Ideo enim Deus uocat Eccleſiam,ut ſe ibi patefaciat,et hanc nominat ſuum domicilium & regnum.

Exercetur Eccleſia ſemper multis ingentibus periculis,ut omnium temporũ hiſtoriæ declarant, & ſeruatur tamen,ac tandem inter confeßionem & inuocationem eluctatur,ut adpareat inuocationem non eſſe irritam. Hæc cũ in toto corpore,tum uero in ſingulis conſideranda ſunt,iuxta illud Pſalmi dictum, Iſte pauper clamauit & Dominus exaudiuit eum. Hæc enim exempla ideo Deus proponit, ut nos ad inuocationem exuſcitet,ut diſcamus acquieſcere in ipſo,et ipſum uere ſtatuamus nobis præſidio eſſe,nec eſſe inane murmur præcationem,ut Ethnici ſine fide recitant βαττολογίας, nec acquieſcere in Deo poſſunt,nõ enim audiri ſe certo ſtatuunt, ut ille in Creta ſtatuam Iouis ſculpſerat ſine auribus,dubitationem humanam ſignificans.

Quarto in pijs uocatio & munera uocationum diuerſa,& priuati mores ſpectentur. Apoſtoli inermes toto orbe terrarum circumtulerunt Euangelium,at Prophetæ ſuam Politiam rexerunt, gubernarunt belli &

pacis conſilia. Fuerunt enim diſsimiles uocationes. Et ſuum quiſq; munus intelligat, ne in imitatione accidat κακοζηλία. Ipſorum etiam Prophetarum uocationes diſsimiles fuerunt. Samuel, Eliſeus, Eſaias præliantur. At Ieremias nouo & contrario modo ſeruat Eccleſiā, ſuadens deditionem & migrationem tam diuturnam, ut poſt tantum interuallū reſtitui Rempub. incredibile uideretur. Hæc omnia ſignificant Eccleſiam regi nō humanis conſilijs, ſed mirabiliter caſtigari, ac mirabiliter rurſus excitari. Vitandæ igitur πολυπραγμοσύναι, et uidendum quod noſtrum ſit officium, in eo præſtanda eſt fides, et hæc prudentia ut neceſſaria faciamus, curioſa uero conſilia de incertis commodis aut incommodis relinquantur.

Hanc regulam & has metas intelligere, & ſequi, ſapientia eſt neceſſaria & ſalutaris. Vetus eſt illud ἱππεύσ ἱππεύειν, ἐδάη καὶ ἀοιδόσ ἀείδειν. Nunc equites ſibi iudicium de dogmatibus, de Eccleſiæ gubernatione ſumunt, Et ſæpe doctores equitum munera, hoc eſt conſilia belli & pacis regere conantur. Hæ confuſiones uocationum ſæpe pernicioſæ ſunt Eccleſiæ & Imperijs.

Quinto, ceremoniæ & domeſtica exercitia ut lectiones, precum recitatio, temperantia in uictu, ſedulitas in laboribus & ſimiles Pædagogiæ ſpectentur. Hi gradus omnes in Eccleſiæ hiſtorijs requirantur, ac præcipue priores quatuor qui in hiſtorijs, quas Rrophetæ & Apoſtoli ſcripſerunt, accurate recitantur, ut in Dauide,

Digitized by Google

legis ipſius doctrinam, miracula quæ teſtantur eum regi diuinitus ac Deo placere. Legis et ærumnas eius, et mirandas liberationes, ut exemplū nos moneat, pios exerceri ingentibus adflictionibus, labi interdū, et rurſus ad Deum confugientes ac inuocantes recipi & exaudiri. Poſtremo uides quibus officijs Deo ſeruiat, ſcilicet muneribus uocationis, militando, & domi iudicia ac diſciplinam regendo. Et hæc ſunt fœlicia, donec manet intra metas uocationis. Sed cum labitur πολυπραγμοσύνῃ numeraturus populū, conſilio ut uidetur politico, ut ordine certiore exercituum inſtituto, hūana diligentia muniret Rempub. magnas dat curioſitatis pœnas. De his quatuor gradibus hiſtoria Dauidis copioſior eſt, de quinto, de ceremonijs & priuatis exercitijs non multa narrat, etſi longe ſunt infra ſuperiores illos gradus, tamen non prorſus aſpernanda ſunt, cū ſunt Progymnaſmata maiorum uirtutum, ut Dauidem legimus didiciſſe Muſicen, et in choro ante arcam fœderis inter Muſicos fidibus et cantu celebrare Deum. Ac tūc quidem Muſica, ut uetus Poetica, multas diſciplinas complectebatur. Nam hiſtoriæ carminibus comprehendebantur, ut uere inquit Lucanus.

O ſacer & magnus uatum labor, omnia fato
Eripis & donas populis mortalibus æuum.

Multa et de natura rerum obiter diſcenda erant. Quare adoleſcentia eius certis lectionibus, precationibus & alijs exercitijs dedita fuit. Sed hec ut dixi ſint Progymnaſmata maiorū uirtutum. Non conſumatur tota ætas in

ſolis ceremoniis, nec ſint plura πάρεργα τῶν ἔργων.
Hæc præfanda eſſe huic libro duxi, qui Titulũ habet ſatis ſplendidum, VITÆ patrum. Nam Prophetas & Apoſtolos potius agnoſcamus eſſe patres, ut eos uox diuina nobis cõmendat. Hi Monachi fortaſſe Pædagogi dici poſſunt, quia aliquid de priuatis exercitijs et ceremonijs docent. De rebus grauioribus in hac hiſtoria fere ſilentium eſt. Deinde cur Vitas inſcripſerunt, cum non doctrinam, nõ uocationis officia, nõ certamina narrent, quæ ſunt in uita magnorum uirorum in Eccleſia precipue ſpectanda, ſed domeſticas ceremonias? Quanquã autem tenuis hiſtoria eſt, tamen extare eam non eſt inutile. Prodeſt enim pijs & recte inſtitutis in doctrina Chriſtiana uidere, quam facile à puritate Euangelij, ad ceremonias humanæ mentes delabantur.

Poſtquam Antonius & Paulus exempla propoſuerant deſerendæ uitæ ciuilis, admiratio nouæ et inuſitatæ rei, quæ ſpeciem uirtutis habebat, multos ad imitationem inuitauit. Et raro eſt fœlix imitatio. Fieri poteſt ut aliqui recte inſtituti ac tenentes fundamentum, id eſt fidei iuſticiam, poſtea hoc uitæ genus tanquã ἀδιάφορον, ſui ſtudij aut exercitij cauſa ſecuti ſint, ut Antonius & aliqui prudentes. Sed alij innumerabiles, offuſa hac ſpecie Ceremoniarũ, obliti ſunt fidei iuſticiam, & hanc Monaſticam diſciplinam dixerunt eſſe iuſticiam & eximios Dei cultus. Hoc ipſum interdum monent eruditiores narrationes in his hiſtorijs. Antonio monſtratur in oppido Sutor, maritus, querens uictum familiæ ſua arte

Digitized by Google

credens in Chriſtũ. Huius ſutoris ſimilem eſſe narratio Antonium inquit.

Quid quod in tantis exercitibus Eremitarum, et hominum indoctorum, multos fuiſſe, conſentaneum eſt, in quibus otium, ſolitudo, neglectio doctrinæ, magna uitia aluerunt, fuiſſe flammas libidinum ipſi fatentur. Vtile eſt autem ad tuendam caſtitatem, in magna honeſtorum hominum frequentia uerſari, uereri honeſtorum oculos et iudicia, audire de magna uarietate negociorũ uitæ, honeſtos ſermones, occupatũ eſſe cura diſcendi aut adminiſtrandi mandata negocia. Certe ſolitudo et ocium, confirmant libidinũ incendia. Quid igitur accidit poſtea in monaſterijs, poſtquã ad ocium, ſolitudinem, inſcitiam acceſſerunt delitiæ & luxus?

Qui igitur hanc hiſtoriam legent, ſint antea premuniti Euangelij cognitione, et adferant rectũ et pium iudicium de omnib. partibus uitæ Chriſtianæ, uideant quæ ſint Analoga fidei, quæ econtra ſint ſuperſticioſa. Interdum autem offerũt ſe dicta aut exempla quæ prudenti et pio Lectori prodeſſe poſſunt. Cũ autem extarent antea hi Libelli, confuſe editi, et adpareret paſſim ab impoſtoribus inſertas eſſe fabellas quæ ad deridendam Chriſtianam profeſſionem confictæ uidentur, uir clariſſimus ac reuerendus D. Doctor Martinus Lutherus, quem & propter publica, & propter priuata beneficia ingentia, tanquã patrem & amo & ueneror, cũ in familiaribus ſermonib. de omnibus Eccleſiæ temporibus loquens, ut ſolet, interdũ etiam aliquid ex his hi-

Digitized by Google

ſtoriꝭs recitet, mihi hoc negotiū dedit, ut hunc Librum recognoſcerem, & fabellas alicubi quarum manifeſta eſt uanitas delerem. Huius uoluntati non duxi repugnandum eſſe. Relecta hac hiſtoria, diſtinxi narrationes, ut expeditius legi poſsint. Ne uero in alieno Libro nimis ſeuere uti cenſura uiderer, pauciora ſuſtuli quam uelit Lector ſeuerior, ac peto ut laborem meum ſtudioſi boni conſulant.

Etſi autem Concionatores ex ueris fontibus haurire doctrinam neceſſe eſt, hoc eſt ex Prophetarum & Apoſtolorum ſcriptis, et res longe maiores proponendæ ſunt, quam quales hic Liber continet, tamē prudens doctor interdum adſpergere dictum aut exemplum aliquod etiam ex hac hiſtoria electum poteſt. Interdum.n. collatio horum exemplorū aliquid lucis addit doctrinæ Euangelij, interdum ualent ad excitandos animos, ut bono doctori opus eſt magna ſupellectile rerum, ſententiarum, et exemplorum. Sed iudicium & delectus adhibeatur et ſciat Concionator, quid quibus doctrinæ locis feré congruat, quid non congruat, ac ſtudeat res utiles illuſtrare nec pretextu antiquitatis, ut multi faciūt, errores ſtabiliat. Hunc uero laborem, pro tuo erga me ſtudio ac obſeruantia, et meo erga te amore, mi chariſſime Gregori, tibi dicare uolui, Bene vale, VVittembergæ Calendis Ianuarij. Anno 1544.

Benedi-

Digitized by Google

PROLOGVS SANCTI HIERONYMI IN VITAS PATRVM.

BENEDICtus deus qui vult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire, qui etiam noſtrum iter direxerat ad Aegyptum, et oſtendit nobis mirabilia magna ad poſteritatis memoriam profutura, ex quibus non ſolum nobis cauſa ſalutis orireturːuerum & hiſtoria ſalutaris atque ad doctrinam pietatis aptiſsima conderetur, que uirtutis iter agere uolentibus, geſtorum precedentium fide ampliſsimum tramitem pandat. Quamuis ad tantarum rerum narrationem minus idonei ſimus, nec dignum uideatur ingentium rerum exi-

guos ac paruos fieri auctores:prçcelſasq̃
uirtutes humili narrare ſermone, tamen
q̄niã fratrũ caritas eorũ q in monte ſan-
cto oliueti commanent, hoc a nobis fre-
quenter expoſcit:ut Aegyptiorum Mo-
nachorum uitam,uirtuteſq; animi,et cul-
tum pietatis atq; abſtinentię robur,quod
in eis coram uidimus explicemus: preci-
bus ipſorum , qui hoc imperant , adiu-
uandum me credens , aggrediar,nõ tam
ex ſtilo laudem requirens, q̃ ex narrati-
one rerum ædificationem futuram le-
gentibus ſperans: dum geſtorum unuſ-
quiſq; inflammatus exemplis,horreſcere
quidem ſeculi illecebras,ſectari uero qe-
tem : & ad pietatis inuitatur exercitia.

Vidi ergo et uere uidi theſaurũ Chri-
ſti in humanis abſconditũ vaſculis:quen-
q; theſaurum repertum nolui tanq̃ inui-
dus occultare: ſed quaſi ꝓ multis inuen-
tum proferre in medium,& facere com-
munem: certus quod quanto plures ex
eo fuerint ditati: tanto mihi amplius ac-
quireretur. Ego enim locupletior fiam
cum

cum aliorum ſalus miniſterij mei fuerit queſita mercimonio. In principio ergo narrationis noſtræ adeſse nobis precamur gratiam domini noſtri Ieſu Chriſti: cuius uirtute omnia hęc pietatis exercitia apud Aegypti Monachos habentur.

Vidimus enim apud eos multos patres cœleſtem uitam in terra poſitos agentes, & nouos quoſdam Prophetas tam uirtutibus animi, quàm uaticinandi officio ſuſcitatos: quib9 ad teſtimonium meritorum nec ſignorum quidem ac prodigiorum deerat efficacia, et merito. Cur enim qui nihil terrenum, nihil carnale cupiunt, non accipiant cœleſtem poteſtatem? Nonnullos nanque eorum ita ab omni malitia & cogitatione & ſuſpitione uidimus alienos, ut nec ſi aliquid mali adhuc gereretur in ſeculo meminiſsent. Tanta in eis erat tranquillitas animi, tantuſque inoleuerat eis bonitatis affectus: ut merito de eis dictum ſit: Pax multa diligentibus nomen tuum Domine. Commanent autem per heremum diſperſi &

ſeparati cellulis:ſed caritate connexi. Ob hoc autem dirimuntur habitaculis, ut ſilentij ſui quietem & intentionem mentis, diuina ſectantes nec uox aliqua, nec occurſus ullus:aut ſermo aliquis ocioſus obturbet. Intentis ergo in ſuo quiſq; loco animis, uelut boni patres, Chriſti expectant aduentum, aut tanq̃ miles paratus in caſtris, Imperatoris preſentiam, uel ut fideles ſerui aduentantem dominum ſuſtinent: libertatem ſibi pariter & munera largiturum. Omnes ergo hi nullam cibi aut indumenti aut ullius horum ſollicitudinem gerunt. Sciunt enim quia ſcriptum eſt: Hæc omnia gentes cogitant: ipſi uero iuſticiam & regnum Dei requirunt, & hęc omnia ſecundum promiſsionem ſaluatoris apponuntur eis. Deniq; eorum plurimi forte ſi in aliquo neceſsarijs ad uſus corporis eguerint, nõ ad humana profugia, ſed ad Deum uerſi: & ab ipſo tanq̃ a Patre poſcentes quæ popoſcerint ilico conſequuntur. Tanta nanq; in eis fides eſt: quæ etiam monti-

bus

bus ut transferantur: ualeat imperare. Vnde & nonnulli eorum irruptiones fluuij in perniciem uicinarum regionũ concitatas, orationibus repreſserunt. Et pede incedentes aluei eius profunda di-greſsi ſunt, immaneſq́ eius beſtias pere-merunt. Et plurima atq́ immenſa ſigna quæ à Prophetis & Apoſtolis antiqui-tus geſta fuerant, conſũmarunt, ut dubi-tari non debeat ipſorum meritis adhuc ſtare mundum. Sed illud valde mirum eſt, cum ſemper optima quęque rara ſint et difficilia, in illis tamen utrumq́ pariter conueniſse, ut et numero immenſi ſint et uirtutibus incomparabiles. Sunt enim et alij in ſuburbanis locis, alij per rura, plu-res autem & egregij per heremũ diſper-ſi: & uelut quidam cœleſtis exercitus in procinctu poſitus, atq́ in tabernaculis de gens ad obędientiam præceptorum regi ſemper intentus, armis orationum pug-nans, & ſcuto fidei ab inimico inſidiante protectus, regnum ſibi cœleſte conqui-runt. Sunt ergo ornati moribus, quieti:

ſenes: tranquilli: & caritatis uinculis ue-
lut quadam germanitate conſtricti. Ad
emulationem uero uirtutum: certamen
ingens exercent & agones. Studet enim
unuſquiſq; clementior altero, benignior:
hic humilior, ille patientior inueniri. Si
quis autem ſapientior cæteris fuerit: hic
ita communis erga omnes & mediocris
exiſtit: ut ſecundum mandatum Domini
omnium minimus et omnium ſeruus eſ-
ſe uideatur. Quia ergo Dei munere do-
natum mihi eſt: et uidere eos: & intereſſe
conuerſationi eorum: & de ſingulis iam
nunc quæ ad memoriam Dominus re-
duxerit enarrare tentabo: ut hi qui non
uiderunt eos in corpore: opera eorum
diſcentes, uitamq; eorum perfectam le-
ctionis indicio colligentes: ad emulatio-
nem ſancti operis inuitentur, & perfecte
patientiæ palmam requirant.

EXPLICIT PROLOGVS.

INCIPIT NARRATIO
de ſancto Ioanne Aegyp-
tio heremita. Primum

Digitized by Google

PRIMVM IGITVR tanquam uere fundamentum no- ſtri operis ad exemplum bonorum om- nium ſumamus Aegyptium Ioannem: qui uere etiam ſolus ſatis ſuperq; ſuffici- at, religioſas & Deo deuotas mentes ad uirtutum culmen erigere, & ad perfecti- onis ueſtigia concitare. Hunc enim uidi- mus in Thebaidis partibus in heremo: quæ adiacet ciuitati Lyto: in rupe qua- dam montis ardui commanentem. A- ſcenſus ad eum difficilis: aditus monaſte- rij eius obſtructus et clauſus: ita ut à qua- drageſimo ætatis ſuę anno, vſq; ad nona- geſimum: quem tunc gerebat: cum eum uidimus, monaſterium eius nullus intra- uerit. Aduenientib⁹ uero per feneſtram ſe uidendum prebebat: & inde eis uel uerbum Dei ad ædificationem: uel ſiqua fuiſſent, cōſolationis reſponſa reddebat. Mulierum tamen illuc nulla nec ad con- ſpectum quidem eius acceſſit: ſed & uiri raro: & certis quibuſq; temporibus. Cel- lam ſane hoſpitalem extrinſecus fieri per

Vixit ſub Theodo- ſio impe- ratore.

Digitized by Google

miſit, in qua aduentantes è longinquis regionibus paululum requieſcerent, ipſe uero intrinſecus ſolus ſoli Deo uacans: non diebus, non noctibus à colloquijs Dei & oratione ceſsabat, diuinum illud & quod ſuper omnem mentem eſt, tota mentis puritate conſectans. Quanto enim ſe ab humanis curis & colloquijs ſequeſtrabat, tanto illi uicinior & propinquior Deus erat. In tanta deniq; mentis ſuæ ſinceritate profecerat, ut non ſolum eorum quæ erant, ſcientiam conſequeretur a Domino, uerum & eorum quæ futura erant preſcientiam mereretur. Euidenter nanq; ei Dominus prophetię gratiam contulit, ita ut non tantum ciuibus et prouincialibus ſuis, ſi forte percunctarentur, futura prediceret: Sed et Imperatori Theodoſio, uel quos belli exitus habiturus eſset, uel quibus modis uictoriam caperet de tyrannis: ſed & quot irruptiones paſsurus eſset gentium barbararum ſepe prædixerit. Quodam etiam tempore cum gens Aethiopum Romanum

Ioannes Ægyptius Propheta.

num militē circa Cyrenen, quę prima eſt ex Aethiopię partibus, Thebaidis ciuitas, incurſaret, & ſtrages plurimas noſtrorum dediſset, predamq; duxiſset, ueni enti ad ſe Romano duci, & metuenti confligere cum eis, eo quod exiguus ei erat militum numerus, & hoſtilis contra ſe innumera multitudo, Ioannes ſtatutū deſignans diem, perge inquit ſecurus, die enim qua dixi & hoſtem proſternes & ſpolia capies, predamq; reuocabis. Qđ cum fuiſset impletum, etiam apud Auguſtum, quia carus acceptuſq; futurus eſset, prædixit. Hæc apud illum Prophetię gratia habebatur: ut magis hoc illorum qui percunctabantur, q̄ ſuis meritis aſcriberet. Dicebat enim, non pro ſe hęc, ſed pro illis qui audiunt à Domino pręnunciari. Aliud quoq; per eum mirum ualde Dominus oſtendit. Tribunus quidam ad agendum militem pergens, uenit ad eum: & obſecrare eum cœpit, ut permitteret etiam coniugem ſuam uenire ad ſe. Multa nanq; eam dicebat pertuliſse pericula

Meminit Auguſtinus de cura pro mortuis gerenda.

ob hoc tantum ut faciem eius uideret.
Tunc ille negat ſibi unq̃ moris fuiſse ui-
dendi mulieres: & precipue ex quo in il-
lius rupis ſe monaſterio concluſiſset. Tri-
bunus perſiſtit obſecrando et confirman-
do: quod niſi uideret eum: eſset ſine du-
bio in multa triſticia peritura. Cunq; ite-
rum ac ſepius eadem precaretur, & cau-
ſam mortis eum ſuæ coniugis confirma-
ret futurum: atq; inde interitum unde ſa-
lutem ſperauerat acceptura͂: tunc fidem
& importunitatem eius aſpiciens ſenior:
uade, inquit, uidebit me coniunx tua hac
nocte: non tamen ueniet huc: ſed in do-
mo ſua atq; in lecto ſuo manebit. Poſt
hęc uerba abſcedit uir: ambiguitatem re-
ſponſi in pectore ſuo uerſans. Cunq; hęc
etiam coniugi nunciaſset: ſimili modo
nihilominus etiam mulier ſermonis in-
certo fatigabatur. Sed ubi ſomni tempus
aduenit: adeſt homo Dei per uiſum: &
adſiſtens mulieri: fides inquit tua magna
eſt o mulier: & ideo ueni deſiderio tuo
ſatisfacere: te tamen moneo: non ut faci-

Ioannes apparet in ſomnis mulieri.

em

Digitized by Google

em corporalem ſeruorum deſideres dei: ſed ut geſta & actus per ſpiritum contempleris. Spiritus enim eſt qui uiuificat: nam caro non prodeſt quicq̃. Ego autem non quaſi iuſtus aut Propheta ut putas: ſed pro fide ueſtra interceſsi pro uobis apud Deum: & conceſsit tibi omnium morborum quos in corpore tuo pateris ſanitatem. Eris ergo ex hoc ſana: & tu & uir tuus: & benedicetur domus ueſtra. Sed & uos memores eſtote beneficij a Deo uobis collati: & timete Dominum ſemper: nec amplius q̃ ſtipendijs ueſtris debetur aliquid requiratis. Sufficiat ergo tibi hoc quod uides me in ſomnis: & amplius non requiras. Euigilans autem mulier indicauit uiro ſuo quæ uiderat queq; audierat: ſed & habitum uiri et uultum atq; omnia ſigna eius expoſuit. Super quæ ammiratus uir eius: regreſſus ad hominem Dei gratias refert: & accepta ab eo benedictione prexit in pace.

Alio quodam tempore Prepoſitus quidam militum uenit ad eum: cuius ux-

or gra-

or grauida ab eo relicta eſt in domo ſua. At illa ipſa die, qua ille ad beatum Ioannem uenerat, partum edens periclitabatur. Tunc ſanctus homo Dei, ſi ſcires inquit donum Dei, & quia tibi hodie natus eſt filius, gratias ageres domino. Sed ſcito matrem pueri periclitatam, aderit tamen dominus, & inuenies eam ſanam. Feſtina ergo & redi in domum tuam, & inuenies puerum ſeptem dierum: & uocabis nomen eius Ioannem, hic nutriatur in domo tua abſq; ulla contaminatione gentili ſeptem annis, quibus peractis, trade eum Monachis erudiendum, ſanctis & cœleſtibus diſciplinis.

Multis preterea ad ſe uenientibus ſiue prouincialibus ſiue peregrinis, cum res popoſciſſent, occulta cordis eorum indicabat, & ſi quid forte peccati ab eis in occulto fuiſſet admiſſum, ſecretius corripiens arguebat, & ad emendationem ac pœnitentiam prouocabat. Nili quoq; fluminis ſiue abundantia aquarum ſiue penuria futura eſſet, predicebat, ſed & ſi

forte

Digitized by Google

forte ex offenſa hominum: plaga aliqua & correptio a Domino immineret, ſimiliter premonebat: & ſi quid cauſæ eſſet pro qua introduceretur fames aut caſtigatio, deſignabat. Sanitates quoq; & curas corporum ita depoſcentibus conferebat, ut omnem ex hoc iactantiam fugeret. Non enim permittebat ad ſe incommodantes deferri: ſed benedicens oleum dabat: ex quo peruncti, ſani fierent, a quacunq; infirmitate tenerentur.

Senatoris cuiuſdam aliquãdo uxor excæcata eſt, hæc deprecabatur uirum ſuum: ut eam perduceret ad hominem dei. Cui cum reſponderet uir ſuus, non ei eſſe moris uidendi mulierem, rogat ut indicaret ei tantummodo imbecillitatis ſuę cauſam, & deprecaretur ut orationem faceret pro ſe. Cumq; legationem pertuliſſet uir eius ad eum: orans & benedicens oleum mittit ad illam. Ex quo per triduum contingens oculos ſuos uiſum recepit, & Deo gratias egit.

Sed & multa eius ſunt geſta: quę nar

rare

rare ſatis longum eſt. Vnde omiſsis his interim quæ auditu comperimus, ad ea quę oculis noſtris cōſpeximus: ueniam⁹.

Septem fuimus ſimul fratres comitantes: qui ad eum uenimus. Cunq; ſalutaſſemus eum, omniq; nos leticia ſuſcepiſſet: & unumquemq; noſtrum gratifice alloqueretur: rogatus a nobis orationem ſimul ac benedictionem dare. (Hoc enim moris eſt apud Aegyptios Monachos: ut ubi aduenerit fratres: ſtatim per orationem ſibi inuicem fœderentur.) Interrogabat ſiquis in nobis eſset clericus. Et ut omnes negauimus, reſpiciens ad ſingulos: intellexit eſse inter nos quendam, qui huius erat ordinis: ſed latere cupiebat. Erat enim Diaconus, & hoc preter unum ſolum: qui ei fidus erat: etiam ipſi itineris comites ignorabant. Viſurus enim tales ac tantos uiros humilitatis gratia celare uoluit gradus ſui honorem: ut inferior haberetur in ordine his, quibus ſe longe inferiorem eſse meritis iudicabat. Sanctus ergo Ioannes ut eum

uidit

Digitized by Google

uidit: equidem cum eſset adoleſcentior
ceteris, digito oſtendens eum: hic inquit
Diaconus eſt. Et cum adhuc negaret: ap-
prehendens eum manu ſua exoſculatus
eſt; & dicit, Noli fili negare gratiam dei:
ne incurras pro bono malum: pro humi-
litate mendacium. Cauendum nanque eſt
omni modo mendacium; ſiue pro malo: *Mendacium reprehenditur.*
ſiue etiam pro bono proferri uideatur:
Quia omne mendacium non eſt ex
Deo: ſed ſicut ſaluator dicit a malo eſt.
At ille his auditis quieuit: blandam nan-
que eius correptionem æquanimiter tulit:
& cum orationem Domino obtuliſse-
mus: poſt finem unus ex fratrib9 noſtris
tertiano πυρέτῳ id eſt febri grauiſsime
uexabatur: & rogabat hominem DEI:
ut ab eo curaretur. Qui ait ad eum, Rem
tibi neceſsariam cupis abijcere, ut enim
corpora nitro uel alijs huiuſmodi linia- *Morbi corporis ſalutares animæ.*
mentis a ſordibus: ita animæ languorib9
alijsque huiuſmodi caſtigationibus purifi-
cantur. Et poſtquam de his nobis multa per
doctrinam myſticam diſseruit; benedi-
cens

cens tamen oleum dedit ei. Quo perun-
ctus æger, omnem continuo abundanti-
am fellis euomuit: et ſaniſsimus redditus
pedibus ſuis ad diuerſorium rediit.
Poſt hęc iubet officia erga nos huma-
nitatis atq; hoſpitalitatis expleri, & cor-
poris curam geri. Ipſe uero ſui negligens:
noſtri ſollicitus erat. Iam enim continuo
uſu & iugi conſuetudine, nec recipere
cibum niſi in ueſperum poterat, & hunc
exiguum. Erat autem attenuati & aridi
corporis, præ abſtinentia. Capilli eius &
barba quaſi ex langore nimio rara & te-
nuis, utpote quem nullus ſufficiens cib9
nutriret: nec lætior aliquis humor infun-
deret. Obſeruabat enim tunc, cum iam
nonagenariam ut ſupra diximus ageret
ętatem, ut nullum, ut paucis utar uerbis,
per ignem paratum ſumeret cibum. Igi-
tur poſt hec hoſpitalitatis officia regreſ-
ſos ad ſe ſedere nos iubet, & tunc demū
quidem, unde uel cur aduenerimus in-
quirit, cum iam nos lætos & omni cum
gaudio tanquam notos proprios ſuſce-
piſset.

Digitized by Google

piſset. Cunq; reſpondiſsemus quod de Hieroſolymis ad eum utilitatis & profectus animæ noſtræ cauſa ueniſsemus, ut ea quæ olim ad auditum noſtrum fama pertulerat, ipſi nunc oculis noſtris cerneremus, quandoquidem tenaci9 ſolent inherere memorię, ea que oculus uiderit q̃ que auris audierit.

Tũc beatus Ioannes uultu placidiſsimo & quaſi ſubridens ex abundantia læticiæ, hoc modo reſpondit ad nos. Miror inquit admodum dulciſsimi pueri laborem uos tanti itineris ſuſcepiſse, cum nihil ad hęc dignum in nobis uidere poſsitis. Homines enim ſumus humiles & exigui, nihil habentes in nobis quod uel expeti debeat uel mirari. Et tamẽ etiamſi eſset aliquid in nobis ſecundum opinionem ueſtram, nunquid tale quale legitis in Prophetis Dei & Apoſtolis? Qui utiq; ob hoc in omnibus Dei Eccleſijs recitantur, ut exempla uitę hominibus, nõ de longinquis & peregrinis locis quærantur, ſed domi unuſquiſq; & apud ſe habe-

Egregia et pia cõcio obſeruanda cõtra peregrinationes.

Nõ ſuam aut aliorũ Eremitarũ uitam, ſed ſacrã ſcripturã proponit ſequendã.

C

habeat quod debeat imitari. Vnde plu-
rimum miror intentionem ueſtri laboris
ac ſtudij, quod profectus animæ ueſtræ
cauſa, tantas ſuperare regiones, tantoſq;
labores adire uoluiſtis, cum nos eouſq;
pigritia deſidiaq; conſtringat, ut nec cel-
lulas noſtras pergredi audeamus. Verun-
tamen quoniam putatis eſse in nobis a-
liquid ex quo proficere debeatis. Hoc
primum uobis indicandum eſt, ut hoc
ipſum quod ueniſtis ad nos, & tantum
laborem uidendi nos ſuſcepiſtis, ne ia-
ctantiam alicuius habeatis proſpectum,
ut non tam proficere ad animi uirtutem,
quàm proferre ſe & iactare unuſquiſq; ue-
ſtrum uelit, pro eo quod uiderit eos, qui
apud alios ex auditu ſolo cogniti uide-
antur. Graue eſt iactantię uitium & pe-
riculoſum nimis, & quod de ipſo etiam
perfectionis faſtigio deijcit animas, &
ideo hoc uos primo omnium cauere uo-
lo. Eſt autem ſpecies mali huius duplex
quidem, Nonnullis enim accidit in ipſis
ſtatim initijs conuerſionis ſuæ, cum pa-
rum

Contra iactantiam.

Duplex iactantia.

rum aliquod uel abſtinentiæ impende-
rint, uel pecuniæ in pauperes erogaue-
rint, et cũ de eis ita ſentire debeant, qua-
ſi quod impediret abiecerint, ita agunt &
ita ſentiunt, quaſi eminentiores ſint illis
quibus aliquid elargiti ſunt.

Alia uero eſt iactantiæ ſpecies, cum
quis ad ſummam uirtutem perueniens, *Contra*
non totum Deo, ſed ſuis laboribus ac ſtu *confiden-*
dijs deputat, & dum ab hominibus glo- *tiam ope-*
riam querit, perdit eam quæ a DEO eſt, *rum.*
propter quod, filioli mei fugiamus omni *Matth. 6.*
genere iactantiæ uitium, ne forte incur-
ramus eum lapſum, quem Diabolus in-
currit. Tunc preterea cordi noſtro & co-
gitationibus precipua adhibenda eſt di-
ligentia. Obſeruandum nanq; eſt, ne qua
cupiditas, ne qua uoluptas praua, ne qđ
deſiderium uanum, & quod non eſt ſe-
cundum Deum, radices in corde noſtro
defigat. Ex huiuſmodi enim radicibus
continuo pullulant uagæ & inutiles co-
gitationes, & intantum moleſtæ ſunt, ut
nec orantibus nobis ceſsent, nec in con-

ſpectu Dei conſiſtentibus nobis, & preci-
cibus pro ſalute noſtra offerentibus eru-
beſcant, ſed rapiunt a nobis captiuam
mentem, & cum corpore ſtare uideamur
in oratione, ſenſu & cogitatione euaga-
Quid „ mur & ducimur per diuerſa. Si quis er-
ſit re- „ go eſt, qui ſe putat renunciaſse mundo
nũciā- „ & operibus Diaboli, non ſufficit in eo
re mun- „ renunciaſse, ut poſseſsiones et predia ce-
do. „ teraq; ſeculi negocia reliquerit, niſi etiam
„ proprijs uitijs renunciauerit, & inutiles
„ ac uanas abiecerit uoluptates. Hec enim
„ ſunt de quibus Apoſtolus dicit. Deſide-
„ ria uana & nociua; que mergunt homi-
„ nem in interitum. Hoc eſt ergo uere re-
nunciaſse Diabolo & operibus eius. Di-
abolus enim per alicuius uitij occaſio-
nem & prauæ uoluptatis aditum, irrepit
Vitia „ in cor noſtrum, quia uitia ex parte illius
ex Dia- „ ſunt, ſicut uirtutes ex DEO ſunt. Si ergo
bolo, uir- ſint uitia in corde noſtro, cum uenerit
tutes ex princeps eorum Diabolus quaſi proprio
Deo. auctori dant locum, & introducunt eum
uelut ad poſseſsionem ſuam. Et inde eſt
quod

Digitized by Google

quod nunquam huiuſmodi corda pacem ha-
bere poſſunt, nunquam quietem, ſed ſemper
conturbantur, ſemper terrentur, & nunc
uana lęticia, nunc inutili triſticia depri-
muntur. Habent enim intra ſe habitato-
rem peſſimum, cui introeundi ad ſe lo-
cum per paſſiones ſuas & uitia fecerunt.
Econtra uero mens quæ uere renuncia-
uit mundo, hoc eſt, quæ abſcidit & am-
putauit à ſe omne uitium, & nullum in-
troeunti ad ſe Diabolo reliquit aditum,
iracundiam cohibet, furorem reprimit,
mendacium fugit, execratur inuidiam, et
non ſolum non detrahere, ſed ne malum
quidem ſentire aut ſuſpicari de proximo
ſuo patitur, quæ fratris gaudia, ſua dicit,
et triſtitiam eius, ſuam triſticiam deputat
Quæ hæc ergo & horum ſimilia obſer-
uat mens, Spiritui ſancto aperit in ſe lo-
cum, qui cum ingreſſus fuerit & illumi-
nauerit eam, ſemper ibi iam gaudia, ſem-
per lęticia, ſemper caritas, patientia lon-
ganimitas, bonitas, & omnes qui ſunt
fructus Spiritus oriuntur. Et hoc erat

quod dicebat Dominus in Euangelio: Non poteſt arbor bona malos fruct⁹ facere, neque arbor mala fructus bonos facere. Ex fructibus enim probatur arbor & cognoſcitur.

Qui non uere renunciarit mundo.

Sunt autem nonnulli qui uidentur ſeculo renunciaſse, et curam non adhibent ad mundiciam cordis, neq; ut uitia et paſſiones reſecent ex anima ſua, moreſq; cõponant, ſed hoc tantum ſtudent, ut uideant aliquos ſanctorum patrum, & audiant ab eis aliqua uerba, quæ narrantes alijs, glorientur ſe ab illo uel illo didiciſse. Et ſicubi forte uel audiendo uel legendo parum aliquid ſcientiæ acquiſierint, continuo Doctores fieri uolunt & docere, non ea quæ egerint, ſed que audierint & uiderint, deſpicientes ceteros. Affectant ipſi Sacerdotium, atq; immergere ſe conantur ad clericatum, neſcientes quia minoris condemnationis eſt, ſiquis ipſe uirtutibus polleat, & alios tamen docere non audeat, q̃ ſi ipſe paſsionibus & uitijs

Neophyti ambitioſi.

tijs prematur, & alios de uirtutibus do-
ceat. Sic ergo filioli mei, neq; fugiendum
omnimodo dicimus clericatum uel Sa-
cerdotium, neq; rurſus omnimodo ex-
petendum, ſed danda opera eſt, ut uitia
quidem a nobis depellantur, & uirtutes
animi conquirantur, Dei autem iudicio
relinquendum eſt, quem uelit, & ſi uelit
aſſumere ſibi ad miniſterium, uel ad Sa-
cerdotium. Non enim qui ſeipſum in-
geſſerit, ſed quem Dominus aſſumpſe-
rit, ille probatus eſt. Monachi autem
illud opus eſt præcipuum, ut orationem
puram offerat Deo, nihil habens in con-
ſcientia reprehenſibile, ſicut Dominus
dixit in Euangelio: Cum ſteteritis ad
orationem, remittite fratribus ueſtris, ſi
quod habetis contra eos, ex cordibus
ueſtris, niſi enim remiſeritis fratribus
ueſtris, nec uobis remittet Pater ueſter
cœleſtis. Si autem remiſeritis fratri-
bus ueſtris, & uobis remittet Pater ue-
ſter qui in cœlis eſt.

Miniſterium Verbi neq; fugiendũ, neq; expetendum.

C 4 Si ergo

Si ergo mundo,ut ſupra diximus, corde aſtiterimus ante Deum,& liberi ab omnibus his uitijs & paſsionibus,quę ſupra diximus,poterimus inquantum poſsibibile eſt, etiam Deum uidere, & orantes oculos cordis noſtri in ipſum dirigere,& uidere inuiſibilem,mente non corpore, intellectu ſcientiæ,non carnis aſpectu. Nemo enim ſe putet poſse ipſam ſicut eſt diuinam ſubſtantiam contueri,ita ut ſpeciem ſibi aliquam aut imaginem fingat in corde corpoream,alicuius imaginis ſimilem. Nulla forma in Deo cogitetur, nulla circumſcriptio, ſed ſenſus & mens, quæ ſentiri quidem poſsit,& perſtringere mentis affectum,non tamen comprehendi aut deſcribi aut enarrari ualet. Et ideo oportet cum omni reuerentia & metu accedere ad eum, & ita in eum librare mentis intuitũ, ut omne quicquid poteſt ſplendoris,claritatis,fulgoris, maieſtatis, mens humana conſpicere ſuper omnia eſse eum ſentiat ſemper,& hoc ſicut diximus ſi pura mente fuerit, nec ul-

Deum nõ habere corporeã imaginem

lis pra-

Digitized by Google

lis prauæ uoluptatis ſordibus occupata.
Et ideo in hoc maxime oportet operam
dare eos,qui renunciare ſæculo,et Deū
ſequi uidentur,ſicut ſcriptum eſt, Vacate
& cognoſcite quoniam ego ſum Deus.
Si ergo cognoueritis Deum,inquantum
homini cognoſcere poſsibile eſt,tunc de-
mum etiam reliquorum quæ ſunt, ſcien-
tiam capiet, & miſteria Dei agnoſcet,&
quanto purior in eo fuerit mens, tanto
plura ei reuelat deus,et oſtendit ei ſecre-
ta ſua. Amicus enim iam efficitur Dei,
ſicut illi, quib9 in Euangelio dicebat ſal-
uator, Iam non dico uos ſeruos, ſed ami-
cos,& omne quicquid petierit ab eo tan-
q̃ ab amico caro,preſtat ei Deus. Ipſe
quoq; uirtutes angelicę et cuncta myſte-
ria diuina,tanq̃ amicum DEI diligunt
eum, & obſequuntur eius petitionibus.
Et hic eſt quem a caritate Dei, quę eſt in
Chriſto Ieſu,neq; mors ſeparat,neq; uita,
neq; Angeli,neq; principatus, neq; pote-
ſtates,neq; alia creatura. Et ideo cariſsi-
mi quandoquidem hoc elegiſtis,ut Deo
 placea-

placeatis,& ad caritatem eius perueniā-
tis,date operam alieni effici ab omni ia-
ctantia,ab omni uitio animi, ab omnibꝰ
delitijs corporalibus. Delitias autem cor
porales,non ſolū illas putetis,quibus ho-
mines ſeculi fruuntur, ſed abſtinenti de-
litię credendę ſunt, quicquid pro cupidi-
tate ſumpſerit,etiamſi uile illud ſit, et qđ
in uſu eſse abſtinentibus ſolet. Aqua de-
niqꝫ ipſa uel panis ſi cum cupiditate ſuma
tur,id eſt non ut neceſsitati corporis, ſed
ut animi deſiderio ſatisfiat,hoc etiam ab-
ſtinenti in delitiarum uitium ducitur. O-
portet enim in omnibus cōſueſcere, ani-
mam uitio carere. Ideo deniqꝫ Dn̄s doce-
re uolens,animā deſiderijs & uoluntati-
bus ſuis reſiſtere,dicebat, Intrate per an-
guſtam portam, quia lata eſt & ſpacioſa
uia,quæ ducit ad mortem, anguſta au-
tem & arta uia eſt,quæ ducit ad uitam.
Lata eſt ergo uia animæ, cum qualicun-
qꝫ deſiderio ſuo ſatisfecerit,anguſta uero
eſt cum uoluptatibus ſuis repugnat.
Multum tamen prodeſt ad hæc obtinen-

Digitized by Google

da ſecretior habitatio, & conuerſatio ſo- litaria, quia interdum per occaſionem aduentantium fratrum, & euntium ac redeuntium frequentiam, abſtinentię & parſimoniæ frena laxantur, & per huiuſ- modi occaſiones uenitur paulatim in cõ- ſuetudinem & uſum delitiarum, et ſic in- terdum etiam perfecti iam uiri capiun- tur. Ideo denicꝫ & Dauid dicebat: Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine, expectabam eum, qui ſaluum me faceret a puſillo animo & tempeſtate.

Cur ſolitaria uita expetenda.

Poſtqꝫ autem multa nobis ſanctus Ioannes de iactantiæ uitio aliiſqꝫ quam- plurimis utiliter diſſeruit, ad ultimum dixit: Retexam autem uobis, quid etiam nuper cuidam ex fratribus noſtris acci- derit, ut cautiores uos precedentia ex- empla conſtituant.

Hiſtoria contra cõfidentiam operũ ac propriæ ſanctitatis

Erat quidam apud nos Monachus in hac uicina hæremo commanens, cui habitaculum ſpelunca erat, uir ſummę ab- ſtinen-

ſtinentiæ, quotidianum uictum labore manuum quærens, in orationib⁹ die nocteq; perſiſtens, cunctiſq; animi uirtutibus florens. Sed hic lætis ſucceſsibus elatus, confidere quaſi in profectibus ſuis cœpit, & non Deo totum, ſed ſibimetipſi quod profecerat deputare. Hanc autem eius intuens animi preſumptionem tentator, continuo accedit, & laqueos parat. Quadam nanq; die ad ueſperam, fingit ſpeciem decoræ mulieris oberrantis per hæremum, quæ uelut feſsa poſt nimium laborem accedens ad oſtium ſpeluncæ Monachi, ſe laſſabundam ſimulans ac fatigatam, intrinſecus ſemetipſam proiecit, atq; aduoluta genub⁹ uiri, ut miſereatur exorat. Nox enim me infœlicem inquit in hæremo latitantem comprehendit, iube me requieſcere in angulo cellulæ tuæ, ne forte efficiar nocturnis beſtijs preda. At ille primo miſerationis obtentu, recepit eam intra ſpeluncam, requirens quæ ei cauſa errandi per hæremum fuerit. Illa cauſam fingit ſatis accurate, & interim

Digitized by Google

uenena blandimentorum atq; illecebræ uirus per omnem textum narrationis interſerit, nunc ſe miſerandam, nunc etiam defenſione, dignam oſtendens, elegantia & ſuauitate ſermonis inclinat animum hominis, & in affectum ſui illecebroſo amore deflectit. Hic iam inter blandiora colloquia iocus riſuſq; miſcentur, manus etiam procax ad mentum barbamq; quaſi uenerandi ſpecie protendit, tum uero palpare ceruicem mollius, collumq; lenigare. Quid multa? Ad ultimum captiuum ducit militem Chriſti. Continuo enim perturbari intra ſemetipſum, & libidinis fluctibus æſtuare cepit, nequaq; laborum præteritorum, nequaq; profeſsionis ac propoſiti ſui memor. Paciſcitur cum cordis ſui concupiſcentia, & intra archana cogitationum ſuarum, fœdus cum falſa cupiditate componit. Inclinat ſtultus latera ſua & efficitur ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus. Atq; ubi obſcenos iam conabatur inire complexus, illa ululatum teterrimũ

Digitized by Google

diræ uocis emittens, umbra ut erat tenu-
is,per manus amplectentis elabit̃, ipſum
quoq; dedecoroſis motibus inanes auras
ſectantem,fœdiſsima cum irriſione deſe-
ruit. Tunc preterea multitudo Demo-
num in aere ad hoc ipſum ſpectaculum
congregata, clamore ingenti, cum cach-
inno exprobrationis eleuato,o inquiunt
Monache Monache, qui te uſq; ad cœ-
lum extollebas, quomodo demerſus es
uſq; in infernum: Diſce ergo,quia qui ſe
Exemplũ deſperati animi. exaltat,humiliabitur. Tunc ille uelut a-
mens effectus, & deceptionis ſuæ pudo-
rem nõ ferens,grauius a ſemetipſo deci-
pitur, q̃ fuerat a Demonibus deceptus.
Cũ enim debuiſset reparare ſemetipſum,
et renouare certamen,ac ſatisfactiõe ſuis
lachrymis & humilitatis fructibus, prio-
ris elationis culpam delere,hoc non faci-
ens,ſed deſperãs ſemetipſum,ſicut Apo-
ſtol⁹ dixit, tradidit omni impudicitiæ &
iniquitati.Regreſs⁹ eſt enim ad uitam ſe-
cularem,preda Demonum factus. Refu
git nanq; conſpectus omnium ſanctorũ,
ne

Digitized by Google

ne quis poſset eum ſalutaribus monitis de precipitio reuocare. Si enim reddere ſemetipſum priori uitæ & abſtinentiæ uoluiſset, recuperaſset, ſine dubio, & locum & gratiam.

Deniq; audite quid et de alio uiro geſtum ſit, ſimiliter quidem tentato, ſed non ſimili exitu tentationis effuſo. Fuit quidam uir in hac proxima ciuitate uitam turpiſsimam per omne facinus ducens, ita ut opinatiſsimus in flagitijs haberetur. Hic aliquando Dei miſeratione compunctus ad pœnitentiam conuertitur, et intra ſepulchrum ſe quoddam concludens, priorum ſcelerum pollutiones, lachrymarum fontibus diluebat, diebus ac noctib9 in faciem proſtratus, & nec alleuare quidem auſus oculos ad cœlum, neq; uocem emittere, & nomen DEI nominare, ſed in ſolis gemitibus & fletibus perdurabat, & tanquam uiuens ſepultus de inferno iam quodammodo mugitum cordis gemitumque reddebat.

Exemplũ pœnitentiæ & uitæ in melius mutatæ.

Cunq;

Cunq́ in his poſito eo, ſeptimana una tranſiſset, noctu ueniunt ad eum Demo-nes in ſepulchro clamantes, & dicentes, Quid eſt hoc quod agis o impuriſsime & flagitioſiſsime? Poſteaq̄ omni ſpur-citia omniq́ impuritate ſatiatus es, nunc uis caſtus & religioſus procedere, & po-ſteaq̄ conſenuiſti in ſceleribus, nec iam ſufficiunt uires ad facinora delenda, nūc chriſtianus uideri uis, & pudicus & pœ-nitens, quaſi uero alius tibi iam ull9 poſ-ſit dari locus ſatiato in malis, niſi ille qui tibi nobiſcum debetur. Vnus ex nobis es, alius iam eſse non poteris. Redi ergo magis, redi ad nos, & quod ſupereſt tibi tempus, in perfruenda uoluptate nō per-das, preparamus abundantes delitias, preparamus ſcorta nobiliſsima & cuncta alia quæ florem tibi poſsint reparare gratiſsime iuuentutis. Quid temetipſum uanis & inanibus conficis cruciatibus? Quid temetipſum ante tempus ſuppli-cijs tradis? Quid enim aliud eris paſsu-rus in inferno, niſi hoc quod nunc tibi-
ipſi

ipſi concitas? Si te pœna delectat, expe-
cta paululum & inuenies paratam, nunc
interim fruere muneribus noſtris, quæ
dulcia ſemper & grata duxiſti.

Hęc & huiuſmodi plura exprobran-
tibus eis, ille iacebat immobilis, nec au-
ditum quidem ſuum conuertens ad eos,
nec ullum pœnitus ſermonem reſpon-
dens. Cunq; illi ſępius & eadem repete-
rent & alia duriora, nec ille omnino mo-
ueretur, in furorem prolapſi Demones,
ubi uiderunt uerba contemni, uerberi-
bus eum aggreſsi ſunt, multiſq; ſupplicijs
excruciatum ſeminecem reliquerunt.
Nec tamen in tot, tantiſq; cruciatib9 mo-
ueri ſaltem potuit a loco, in quo oratio-
nis cauſa iacuerat. Poſtera die quidam
ſuorum requirentes eum humanitatis
duntaxat gratia, inueniunt pœnis incre-
dibilibus affectum, & cauſam percun-
ctantes cum didiciſsent, rogabant ut cu-
ræ gratia reportari ſe ad domum propri-
am pateretur. Abnegat, & in eodem
permanet loco. Tunc uero & ſequenti

D nocte

nocte repetentes Demones, grauioribus eum uerberibus cruciabant. Sed nec ſic quidem moueri uoluit a loco, melius eſſe dicens mortem ſubire q̃ ultra Demonibus obedire.

Nihilominus tertia nocte multitudo conuenit Demonum, & abſq; ulla miſeratione irruentes in eum, omnibus pœnis cruciatibusq; conficiunt. Cunq; iam corpus defeciſset in ſupplicijs, extremus tamen ſpiritus obſiſtebat imperio Demonum. Quod ubi impij peruiderunt, exclamantes uoce magna, uiciſti inquiunt uiciſti, & mox uelut uirtute quadam cœlitus fugati, precipites abſcedunt, nec ultra ei quicq̃ ſuæ artis aut ſceleris intendunt. Ipſe uero in tantum uirtutibus animi profecit, & ita ornatus moribus effectus eſt, ac totius diuinæ gratiæ gloria repletus, ut omnis hæc regio quaſi e cœlo eum lapſum uideret, & unum eſſe ex numero crederet Angelorum, omnes pene ſimul atq; uno ore dicentes, hæc eſt mutatio dexteræ excelſi. Qanti exem-

plo

plo eius, qui iam ſemetipſos deſperaue-
rant, rurſus per pœnitentiam ad ſpem ſa-
lutis regreſsi ſunt, & emendationem ſui
quam prius deſperauerant, præſumpſe-
runt, quanti ammiratione eius de ipſo
iam inferno peccatorum retracti ſunt, &
ad uirtutis indolem reparati? Illo namq;
tanta immutatione conuerſo, omnibus
omnia uiſa ſunt poſsibilia. Non ſolum
autem emendatio morum florebat in eo
& aſsumptio uirtutum, uerum & gratia
Dei plurima ei collata eſt. Signa enim
& prodigia, quæ ab eo facta ſunt, quan-
tum apud Dominum haberet meritum,
teſtabantur. Sic humilitas & conuerſio
" bonorum omnium materiam prebet, e-
" latio uero et deſperatio interitus et mor-
" tis eſt cauſa.

Ad effugiendum uero periculi lap-
ſum & conquirendam Dei gratiam, atq;
ipſius diuinitatis euidentiorem noticiam
capiendam, plurimum prodeſt ſecretior
conuerſatio, & hęremi interioris habita-
tio. Quod uos non tam uerbis, q̃ rebus

ipſis & exemplis melius docere puto.

Alia hiſtoria contra preſumptionem & confidentiam operum.

Fuit quidam Monachus qui in hæremo hac, quę prę ceteris interior eſt, habitabat. Hic cum plures annos in abſtinentia perduraſset, & prouectus tempore prope iam ad ſenilem ueniſset ętatem, omni uirtutum flore adornatus, ac totius continentię magnitudine ſublimatus. Qui cum in orationibus & Hymnis ſedule Deo deſeruiret, tanꝗ emerito militi ſuo Dominus remunerationes parat, utpote qui in corpore adhuc poſitus, inſtar Angelorum incorporeæ uitæ officijs fungeretur, dignum iudicans annonam cœleſtem prebere ei in deſerto, qui cœleſtem regem peruigilibus preſtolabatur excubijs, ut digne frueretur cœleſtibus alimonijs. Volens ergo Deus etiam in hoc ſeculo remunerare eius fidele propoſitum, ad prouidentiæ ſuæ ſollicitudinem, quotidiani uictus eius reuocat curam. Vt enim cibi uſum popoſciſset naturę neceſsitas, ingrediens ſpeluncam ſuam, inueniebat menſæ panem ſuperpoſitum.

tum, mirę ſuauitatis, miriq; candoris. Ex quo refectus, & gratias diuinæ prouidentię referens, rurſus ad Hymnos & orationes conuertebatur. Ad quem multę etiam reuelationes, multæq; de futuris rebus, a Deo prępmonitiones fiebant. In his ergo talibus ac tantis profectibus poſitus, quia gloriari, quaſi de meritis ſuis cœpit, & cœleſtis beneficij munus, uitæ ſuæ meritum duxit, Continuo ſubintrat eum parua quedam deſidia animi, tam parua, quam nec poſſet aduertere. Poſt hæc creuit maior negligentia, ita ut tardior iam fieret ad Hymnos, ſed et ad orationem pigrius ſurgeret. Pſalmi quoq; ipſi non ea, qua prius uigilantia ab ipſo canerentur, ſed ubi parum quid exhibitum fuiſſet ſoliti miniſterij, anima eius quaſi nimio labore fatigata, requieſcere feſtinabat, quia ſenſus eius reprobus effectus, de ſublimioribus ad inferiora corruerat, & cogitationes ſuæ per diuerſa eum precipitia rapiebant. Erat enim iam in corde eius clandeſtina quędam et tur-

Obſerua quantæ peſtis ſit ſecuritas & remiſſio animi.

,, pis ac nefanda cogitatio, conſuetudo ta-
,, men prior,uelut ſi decurſus aquæ,etiam
,, ceſsante remigio, adhuc priore impetu
,, nauigium ferat, ita & uetus inſtitutio ad
conſueta hominem officia trahebat, ob
quam cauſam & adhuc ſtare in ſuo ſtatu
uidebatur. Hic ergo cum poſt orationes
cibum ſolitum requiſiſset ad ueſperam,
ingreſsus locum,in quo refici conſueue-
rat,inuenit ſolitum panem menſæ ſuper-
poſitum,ex quo refectus,nihil de eorum
quę in corde ſuo uerſabant emendatione
curauit, neq; immutationis ſuæ damna
perſenſit, ſed ſpernendo minima, paula-
tim ſe caſurum non intellexit. Interea
cum graui iam libidinis incendio ſtimu-
laretur, & inflammatus turpi concupi-
ſcentia, raperetur rurſus ad ſęculum,illa
interim die cohibuit ſe, & ſolita Hymno-
rum & orationum miſteria ex more per-
ſoluit,atq; ingreſus ut cibum ſumeret, pa
nem quidem inuenit, menſæ ſuperpoſi-
tum, ſed aliquantulum ſordidiorem.
Ammiratus eſt & triſtis effectus, intel-

lexit quod ipſum reſpiceret hoc genus monſtri, tamen cibo ſumpto refectus eſt. Poſt in diem tertium replicatis urgeri ſtimulis cœpit, occupauerant enim eum cogitationes, eius quaſi iam præſentis & ſecum poſitæ, ſecumq; accumbentis imago Mulieris, quam & complecti ſibi uidebatur, & ad turpes uſus habere ſubſtratam. Proceſsit tamen & ſequenti die ad ſolita pſallendi & orandi officia, ſed ſtabat uagus oculis, & mente captiuus. Cunq; ſolito ingreſſus ad ueſperam requireret cibum, panem quidem inuenit ſuper menſam, ſed ſordidiſsimum ac aridiſsimum, & quaſi muribus uel canibus undiq; corroſum. Tunc ille, ut hoc uidit ingemuit, & lachrymas fudit, ſed non ita ex corde, nec ita uberes, quæ poſſent flammam tanti ignis extinguere. Veruntamen ſumit cibum, ſed neq; qualem conſueuerat, neq; quantum ſolebat. Cũ interim cogitationes tanquam, cohors barbarica eum undiq; circumuallant, & omni ex parte in eum tela iaculantur, ac

uinctum captiuumq; eum ad ſæculum trahunt. Exurgens ergo, cœpit iter agere noctu per hæremum, & tendere ad ciui-tatem, ſed ubi dies facta eſt, ciuitas qui-dem adhuc longe aberat. Ipſe uero cum rapidiſsimo eſtu torqueretur et fatigare-tur, in hæremo undequaq; uerſus conſi-derare oculis cœpit, & requirere, ſicubi eſset in uicino monaſterium. Et cum re-ſpexiſset fratrum quorundam cellulam, tendebat illuc, ut apud eos requieſceret. Quem ubi adeſse ſenſere ſerui Dei, con-tinuo pręcurrunt ei obuiam, & uelut an-gelum DEI excipientes adorant, pedes lauant, ad orationem inuitant, menſam ponunt, atq; omnia ſecundum diuinum mandatum complent caritatis officia.
Verum ubi refectus eſt, & paululum re-quieuit, ex more quaſi ab eruditiſsimo Patre cœperunt uerbum ædificationis expetere ac monita ſalutis inquirere. In-terrogauere quoq; eum quomodo quis Diaboli laqueos poſsit effugere, aut ſi-quando turpes iniecerit animo cogitati-ones

ones, quomodo depelli poſsint & abijci. Tum ille ut compulſus eſt, monita fratribus dare, et ſalutis eos uiam docere, ac de inſidijs Demonum, quas ſeruis DEI intendunt, facere ſermonem, illos quidem plane & ſufficienter docuit, ſibi uero ipſi ſtimulos compunctionis infixit, & in ſemetipſum regreſsus ait, Quomodo ego alios moneo & ipſe decipior? Aut quomodo alios corrigo, qui meipſum nõ emendo? Age ergo miſer, facito ipſe prior quæ facere alios doces. Cumq; huiuſmodi increpationibus uteretur aduerſus ſemetipſum, & intellexiſset ſe miſerabiliter ſupplantatum, Vale dicens fratribus, continuo ſe curſu rapidiſsimo in hæremum dedit, & ad ſpeluncam de qua diſceſserat, redijt, proſternens ſe Domino in oratione dicens: Niſi Dominus adiuuiſset me, paulominus habitaſset in inferno anima mea. Et iterum, paulominus fui in omni malo, & paulominus conſumauerunt me in terra. In hoc uero completum eſt quod ait ſcriptura. Frater

Exemplũ quanta uis ſit in tractatione uerbi Dei

Pſalm. 93.

Pſal. 118.

D 5 fra-

Prou .18. fratrem adiuuans exaltabitur, ſicut ciui-
tas munita & fortis. Poſt hæc ergo per-
manſit omni uita ſua in luctu & lachry-
mis, uidens diuinitus ſibi conceſsum cœ-
leſtis menſæ beneficium perdidiſse. Cœ-
pit enim in labore rurſus & ſudore uul-
tus ſui manducare panem ſuum. Conclu-
ſit autem ſe intra ſpeluncam, atq; in cili-
cio et cinere iacens, tamdiu lugens, flens
q; permanſit in orationibus, donec aſsi-
ſtens ei Angelus Domini diceret ad e-
um: Suſcepit Dominus pœnitentiam
tuam et repropitiatus eſt tibi, ſed caue ne
ultra elatus decipiaris. Venient ad te au-
tem fratres quos tuipſe docuiſti deferen-
tes tibi benedictiones, quas ſuſcipere ne
recuſes, & ſumens cum eis cibum, age
gratias DEO tuo.

Hæc autem locutus ſum uobis filioli
mei, ut ſciretis, quanta ſit in humilitate
firmitas & in elatione ruina q; maxima.
Ideo deniq; & ſaluator noſter primam
beatitudinem de humilitate docuit, di-
cens: Beati pauperes ſpiritu, quoniam
ipſorum

ipſorum eſt regnum cœlorum,ſimul hu-iuſmodi exemplo diſcentes,ut cautiores ſitis, ne â Demonibus in cogitationum ſubtilitate ſeducamini,propterea enim et forma huiuſmodi inter Monachos ob-ſeruatur,ut ſi quis ad eos ueniat, ſiue uir ille ſeu mulier ſit,ſiue ſenex,ſiue iuuenis, ſiue ignotus, ſiue notus, ante omnia & oratio fiat, & nomen Domini inuocet, quia ſi fuerit aliqua transformatio De-monis, continuo oratione facta diffugi-et. Si uero in cogitatione ueſtra ſuggeſ-ſerint ipſi Demones aliquid,unde lauda-ri debeatis & extolli, non acquieſcatis eis,ſed tunc magis uoſmetipſos humilia-te in conſpectu Domini, & pro nihilo ducite,cum uobis illi aliquid de ſectanda laude ſuggeſserint.Deniqȝ etiam me fre-quenter Demones noctibus ſeduxerũt, et neqȝ orare me neqȝ requieſcere permi-ſerunt,fantaſias quaſdam per noctem to-tam ſenſibus meis et cogitationibus ſug-gerentes.Mane uero uelut quadam illu-ſione,proſternebant ſe ante me dicentes.
Indul-

Indulge nobis Abba, quia laborem tibi incuſsimus tota nocte. Ego autem reſpondi ad eos. Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatem, & non tentetis ſeruum Domini. Et uos ergo filioli quietem, ſilentiumq; diligite, & ſcientiæ operam date, atq; exercete uoſmetipſos ut frequenti collatione mentem ueſtram puram exhibeatis Deo, ne orationes ueſtræ impediantur apud Deum. Quamuis etenim illi bonum opus agant, & ſit in illis probabilis cōſcientia, qui inter ſeculares poſiti, exercent in operibus bonis, & occupant ſemetipſos actibus religioſis & ſanctis, uel hoſpitalitatem ſectando, uel caritatis miniſterijs obſequēdo, uel miſericordias ac uiſitationes, aliaq; huiuſmodi opera explendo, in quibus alijs quidem boni ſemper aliquid conferant, ſemetipſos tamen caſtos ſeruent.
Sunt ergo et iſti probabiles et ualde probabiles, qui in bonis actibus placent deo, & ſunt operarij inconfuſibiles mandatorum Dei, ſed tamen hæc omnia terrenos
habent

Digitized by Google

habent actus, & erga materias corrupu-
biles geruntur. Qui uero in exercitio
mentis deſudat, & ſpiritales intra ſemet-
ipſum excolit ſenſus, longe illis ſuperior
iudicandus eſt. Locũ nanq; intra ſemet-
ipſum preparat ubi ſpiritus ſanctus habi-
tet, & obliuionem quodammodo capi-
ens terrenorum, ſollicitudinem gerit, de
cœleſtibus & æternis. Conſtituit enim
ſemetipſum ſemper ante conſpectũ Dei,
& omnes preſentiũ rerum ſolicitudines
poſt tergum iaciens, ſolo diuini deſiderij
colore conſtringitur, & ideo in laudibus
Dei poſitus, & Hymnis & Pſalmis die ac
nocte non poterit ſatiari. Hæc & multa
alia his ſimilia beatus Ioannes per tridu-
um continuo loquens ad nos, anĩas no-
ſtras refecit & innouauit. Vt autem cœ-
pimus uelle ab eo proficiſci, datis nobis
benedictionibus, pergite, inquit, in pace
o filioli, hoc tamen ſcire uos uolo, quod
hodierna die uictoriæ religioſi principis
Theodoſij, Alexandrię nunciatę ſunt de
Eugenio tyranno. Neceſse eſt autem &

ipſum

Vaticiniũ Ioannis Ægyptij de uictoria et morte Theodoſij Imperatoris.

ipſum Theodoſium non multo poſt, propria morte uitam finire. Cumq; profecti ab eo fuiſſemus, hæc ita geſta eſſe ad fidem comperimus, ut ipſe prædixerat. Poſt dies autem paucos inſecuti ſunt nos quidam fratres, annunciantes nobis qđ ipſe ſanctus Ioannes in pace quieuerit. Obitus autem ipſius talis quidem fuerat. Per triduum inquiunt nullum ad ſe introire permiſit, & poſitis genubus in oratione reddidit ſpiritum, atq; ita perrexit ad dominum, cui eſt honor, gloria, laus & imperium, in ſecula ſeculorum. AMEN.

Explicit uita beati Ioannis Aegyptij.

VITA ET GESTA SANCTI HOR Abbatis, cui diuinitus collata eſt literarum ſcientia.

VIDIMVS ET ALIum apđ Thebaidem uenerabilem uirum, Hor nomine, hic multorum erat Monaſteriorum pater, qui habitu ipſo honoris uidebatur Angelici, nonaginta

iam

Digitized by Google

xam agens ætatis annos, barba prolixa, et claritatis canicie ſplendida, uultu & aſpectu ita letus, ut plus aliquid habere quam in hominis natura eſt uiſio ipſa uideret. Hic prius in ultima heremo plurimis abſtinentiæ laboribus exercitatus, poſtremo in uicino urbis loco monaſterium inſtituebat. In adiacentibus autem habitationis ſuæ locis, diuerſi generis arborum ſiluas, ipſe per ſe plantaria ponendo conſeuit, in quibus ut nobis a plurimis ſanctis patribus affirmatum eſt, ante illius aduentum nullum omnino uirgultum fuit. Ob hoc autem plantauit hanc ſiluam, ut fratres quos inibi congregare cupiebat, non haberent neceſsitatem ligni gratia longius euagandi, habens curam & in his quæ miniſterio corporis neceſſaria ſunt, ſed precipue ſalutis eorum ac fidei. Ipſe tamen cum eſset in hæremo, herbis paſcebatur, & radicibus quibuſdam, & hæc ei dulcia uidebantur. Aquã uero ſi quando inueniſset, bibebat, orationibus & Hymnis occupans omne diei

tempus

tempus ac noctis. Vt autem ad maturam peruenit ætatem, apparuit ei Angelus Dei in hæremo per uiſum dicens, Eris in gentem magnam, & multus tibi popul⁹ credet, & erunt qui per te ſaluandi ſunt, multa milia hominum. Quantoſcunq; autem in hac uita poſitus conuerteris ad ſalutem, ſuper tantos principatum accipies in futuro, & nihil uerearis, nunq̃ enim aliquid tibi deerit eorum, que ad vſum corporum requiruntur, quotiens hec popoſceris a Deo. Hęc cum audiſset, ad uiciniora loca accedit, & primo ſolus ſub paruo tugurio, quod ſibi ipſe conſtruxerat habitare cœpit, oleribus compoſitis ueſcens ſolis, interdum etiam poſt continuata ieiunia.

Literas primo ignorauit. Cum autem de hæremo ad hæc, quæ ſupradiximus uiciniora habitaculis loca acceſsiſſet, data eſt ei diuinitus gratia, & cum à fratribus oblatus ei fuiſset codex, quaſi olim iam ſciens literas legere cœpit. Collata eſt ei & aduerſus Demones etiam

uirtus

Digitized by Google

uirtus,ita ut multi ex his quos urgebant Demones,etiam inuiti ad eum raperentur, proteſtantes ſummo cum clamore de meritis eius. Sed & alias quoque plurimas ſanitates,operabatur.

Congregabantur interim ad eum plurimę multitudines Monachorum, inter quos,cum etiam nos aduenißemus,uiſis nobis letißimus redditur. Cumque ſalutans nos oraſset, more ſibi ſolito, pedes hoſpitum proprijs manibus lauit, & docere nos ex ſcripturis, que ad ædificationem uitæ ac fidei pertinent, cœpit. Erat enim ei docendi gratia a DEO collata. Cum itaque plurima nobis ſcripturarum capitula ſapienter diſseruiſset, rurſus ad orationem conuertebatur. Conſuetudo autem erat ei, non prius corporalem cibum ſumere, quam ſpiritalem Chriſti communionem acciperet. Qua percepta, poſt gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cœpit, ipſe tamen ſedens nobiſcum nunquam ceſsabat aliquid de ſtudijs ſpiritalibus commonere.

Digitized by Google

Narrabat ergo nobis tale aliquid, Scio inquit, hominem quendam in hæremo per tres continuos annos nullum ſumpſiſse terrenum cibum, Angelus enim domini tertia quaq; die eſcam deferebat ei cœleſtem. Et hæc ei cibus erat & potus. Et iterum ſcio huiuſmodi hominem, ad quem uenerunt Demones in ſpecie cœleſtis militiæ, & habitu Angelorum, currus igneos agentes, plurimo apparatu, tanquam magnum aliquem Regem deducentes, iſq; qui ceteris ut rex haberi uidebatur, dicebat ad eum. Impleſti omnia o homo, ſupereſt tibi ut adores me, & transferam te ſicut Heliam. Sed Monachus hęc audiens, dicebat in corde ſuo. Quid eſt hoc? Quotidie ego ſaluatorem, qui eſt rex meus adoro, hic ſi eſſet ille, quomodo a me hoc poſceret, quod indeſinenter me facere ſciret? Et poſt hec reſpondit ad ipſum. Ego habeo meũ regem quem quotidie ſine intermiſſione adoro, tu autem non es rex meus. Et continuo inimicus ad hec uerba nunq; comparuit.

Non facile credendum apparitionibus.

paruit. Verum hæc ille quaſi de alio no-
bis narrans, ſua geſta ſub alterius perſo-
na memorabat. Patres tamen qui ade-
rant, ipſi nobis affirmabant, quod ipſe eſ-
ſet qui hec uidiſset & audiſset. Erat enim
hic magnificus pater, qui inter cetera bo-
na etiam hoc præſtabat aduenientibus
fratribus, & cum ipſo habitare uolenti-
bus, quod faciebat conuocari fratres, qui
ſecum erant, & in una die aduenienti
fratri cellulam ædificabant. Et erat in
hoc opere magna alacritas fratrum, uno-
quoq; eorum feſtinante, lateres con-
uehere, aut lutum porrigere, aut aquam
infundere, aut ligna deferre. Vbi uero
perfecta fuiſset, ipſe eam omnibus uten-
ſilibus, uel neceſſarijs inſtructam trade-
bat fratri, Hic aliquando cum falſus qui-
dam frater ad ſe ueniſset, & ut uideretur
nudus ueſtimenta ſua occultaſset, argu-
it eum coram omnibus, & in medium
quæ occultauerat protulit, & ita perti-
muere omnes ut de reliquo nemo au-
deret coram ipſo fallere.

Tanta in eo erat uirtus animi, & tanta diuinæ gratiæ magnitudo, quam abſti-nentiæ labore & fidei puritate queſierat. Multitudines autem fratrum cum ipſo poſitę, tanta gratia erant repletę, ut cum ad Eccleſiam conuenirent, chori eorum ueſtibus ac mentibus reſplendentes, ad imitationem uirtutum cœleſtiũ, in hym-nis & laudibus DEI peruigiles uideren-tur.

VITA THEONIS

VIDIMVS ET ALIVM non longe ab urbe ad eam partem quę mittit ad hæremum, nomine Theo-nem uirum ſanctum intra cellulam ſuam clauſum & ſolitarium, qui perhibebatur triginta annis ſilentij habuiſse continen-tiam, quiq; tam multas uirtutes faciebat ut Propheta apud illos haberetur. Con-ueniebat nanq; ad eum per dies ſingulos infirmorum plurima multitudo, ad quos ille per feneſtram manum proferens, & uniuſcuiuſq; capiti ſuperponens, ac bene-dicens eos, ſanos ab omni ęgritudine re-

Exemplũ taciturnitatis.

mitte-

Digitized by Google

mittebat. Hic etiam ipſo uiſu tam uenerabilis erat, tantamq; reuerentiam gerebat in uultu, ut inter homines Angelus uideretur, ita lætus oculis, & plenus totius gratiæ apparebat.

Huic cum ante paruum tempus, ut comperimus, noctu latrones ſuperueniſſent, aurum ſe apud eum inuenturos ſperantes, oratione ſola ita uinxit ut foribus eius affixi mouere ſe omnino non poſſent. Mane uero cum ad eum turbæ ſolito conueniſsent, & uiderent ad ianuas eius latrones, uolebant eos igni tradere.

At ille rerum neceſsitate compulſus, unum eis ſolum locutus eſt uerbum. Sinite inquit, iſtos abire illeſos, alioquin gratia a me fugiet ſanitatum. Populi autem ut audierunt hæc, contradicere non audentes, dimiſerunt eos. Latrones uero uidentes quod ſecum geſtum eſt, abiecta ſcelerum uoluntate, præteritorum malorum pœnitentiam gerentes, ad monaſteria uicina confugiunt atq; ibi emendatioris uitæ formam, modumq; ſuſcipiunt.

Erat autem ſupradictus uir eruditiſſimus,non ſolum ægyptiorum & Græcorum lingua,ſed etiam & latinorum,ut & ab ipſo & aliis,qui ei aderant didicimus. Sed & ipſe releuare cupiens & conſolari peregrinationis noſtræ laborem,in tabula ſcribens ad nos gratiã doctrinamq; ſui ſermonis oſtendit. Erat autem ei cibus abſq; ignis opere. Dicebant autem quod & noctibus ad hæremum progrediens, comitatu uteretur plurimo hæremi beſtiarum. Ipſe uero hauriens aquam de puteo ſuo & prebens eis pocula, obſequij earum remunerabatur laborem. Huius autem rei manifeſtum dabatur indicium , quod ueſtigia Bubalorum caprarumq; & onagrorum circa ei9 cellulam plurima deprehendebantur.

DE SANCTO APOLLONIO CONFESſore & uirtutibus eius.

Vidimus

VIDIMVS ET ALIVM ſanctum uirum nomine Apollonium apud Thebaidam, in finibus Hermopolis, ad quam ciuitatem ſaluatorem cum Maria & Ioſeph de Iudeæ finibus ueniſſe tradunt, ſecundum Prophetiam Eſaię dicentis, Ecce Dominus ſedet ſuper nubem leuem, & ueniet in ęgyptum, & commouebuntur manufacta ęgyptiorum a facie eius, & cadent in terram. Vidimus ergo ibi etiam & templum ipſum, in quo, ingreſſo ſaluatore, corruiſſe omnia Idola in terram & comminuta eſſe memorabantur.

Vixit temporib. Iuliani Imperatoris

Vidimus ergo ſupradictum uirum in uicina hæremo, ſub monte quodam habentem Monaſteria. Erat enim pater Monachorum circiter quingentorum & famoſiſſimus in omnibus Thebaidæ finibus habebatur. Opera enim magna erant ei, & uirtutes multas, ſignaq; plurima & prodigia faciebat per eum deus. A pueritia namq; in abſtinentia nutritus eſt, qui cũ ad maturam peruenit ætatem.

 gratia

gratia DEI ſemper cum ipſo creuit. Erat enim annorum fere octoginta, cum eum uidimus, in monaſteriorum congregatione florentem, ſed et ipſi qui uidebantur eius eſse diſcipuli, ita perfecti erant & magnifici, ut omnes pene poſsent ſigna facere. Quindecim ergo annorum receſſiſse ad eum hæremum ferebant, atque ibi cum quadraginta annis fuiſset in exercitijs ſpiritalibus conuerſatus, aiebant uocem DEI ad eum delatam dixiſse. Apolloni per te perdam ſapientiam ſapientium in Aegypto, & intellectum prudentium reprobabo. Perdes autem mihi & eos qui inter ipſos ſunt ſapientes Babylonis, & omnem culturam Demoniorum ſubrues. Perge ergo nunc ad loca habitabilia, generabis enim mihi populum ſubſtantiuum & perfectum, emulatorem operum bonorum. At ille reſpondens ait. Aufer a me Domine iactantiam ne forte elatus ſuper fratres meos, cadam ab omnibus bonis tuis. Reſpondit ad eum rurſus diuina uox. Mitte manum

Contra iactantiã & ſuperbiam.

tuam

tuam ad ceruices tuas, & quod compre-
henderis, conſtringe, et ſub arena ob-
rue. At ille ſine mora iniecta manu ad
ceruices ſuas, apprehendit quaſi paruu-
lum quendam Aethiopem, & continuo
dimerſit eum ſub arena clamantem et di-
centem. Ego ſum ſuperbie Demon. Poſt
hæc uox ad eum facta eſt a Deo dicens.
Perge nunc, omnia enim quęcunq; a deo
popoſceris, conſequeris. Ille ergo poſt
hæc perrexit ad ea loca, in quibus homi-
nes habitabant. Temporibus autem Iu-
liani tyranni hæc fiebant.

Fuit autem in locis illis ſpelunca quę-
dam hæremo uicina, in qua habitare cœ-
pit, indeſinenter die ac nocte orationi-
bus uacans, eaſq; ut aiebat per diem cen-
tum uicibus totidemq; noctis tempore
curuans genua conſignabat Deo. Cibo
autem magis cœleſti ꝙ humano uteba-
tur. Indumentum eius ſtuppeum collo-
bium erat, quod apud illos lebites appel-
latur, & linteum quo collum & caput
obuolueret. Quæ tamen indumenta

permanſiſse ei ferebant in deſerto nunq; ueterata. Erat ergo in uicino hæremi loco in uirtute ſpiritus degens, ſigna & ſanitates miras efficiens, quas enarrare pro ſui immenſitate, ſicut ab his qui cum ipſo erant ſenioribus, comperimus, uox nulla ſufficiet. Fama autem magnifica de eo peruulgata cum ammiratione omnium quaſi Propheta aliquis aut Apoſtolus haberi cœpiſset, uicinis e regionibus monachi diuerſis ex locis conueniebant ad eum, & tanquam pio patri, magna munera, ſuas ſinguli quique animas offerebant. At ille unumquemq; eorum tota religione ſuſcipiens, alios ad bene operandum, alios ad bene intelligendum prouocabat. Sed & ipſe prius ea oſtendebat exemplis, quæ uerbis docere cupiebat. Alijs quidem diebus unumquemq; apud ſemetipſum exercere abſtinentiam, quam poſset, ſinebat, die uero Dominica gratia caritatis ſecum omnes cibum ſumere hortabatur; cum tamen ipſe ſolitis abſtinentiæ obſeruationibus

Digitized by Google

nibus deſeruiret, herbis ſolummodo aut oleribus utens, nec uſum aut miniſterium ignis admittens.

Hic cum audiſset Iuliani, ut ſupra diximus, temporibus fratrem quendam ad militiam comprehenſum detineri in carcere, uenit ad eum cum fratribus conſolandi gratia, ut moneret eum in neceſsitate tenere conſtantiam, atq; imminentia contemnere ac deridere pericula. Tempus enim, ait, certaminis adeſt, in quo fidelium mentes tentationibus probandæ ſunt & noſcendæ. Cumq; his & aliis uerbis roboraretur animus adoleſcentis, ſuperuenit centurio, & indignatus, cur introire auſus eſset, claues extrinſecus carceri impoſuit, ipſum quoq; & omnes qui cum eo uenerant pariter concluſit, q̃ ſcilicet etiam ipſi ſimiliter ad militię detinerent officium. Conſtituens q̃q; cuſtodes q̃plurimos abſceſsit. Medio autem noctis aſtare uiſus eſt Angelus.

Coegit enim clericos militare Iulianus, Meminit hiſtor. Tri. li.6.ca.4.

Angelus liberat captiuos.

gelus,ingenti luce reſplendens,& obſtupefactis perterritiſq; cuſtodibus,carceris clauſtra patefecit. Tunc uero ipſi cuſtodes aduoluti ad pedes ſanctorum, rogabant eos diſcedere, dicentes, melius ſibi „ eſſe mori pro his q̃ diuinę uirtuti obſiſte„ re,quæ eorum curam gerebat.Mane uero etiam ipſe centurio cum principalibus uiris feſtinus ad carcerem uenit, rogans ut diſcederent omnes qui teneri uidebantur, dicebat enim domum ſuam terremotu magno concidiſſe, & electos quoſq; famulorum ſuorum peremiſſe. Sancti uero his auditis Hymnum DEO laudeſq; cecinerunt,& regreſsi ad hæremum erant in unum poſiti, ſecundũ Apoſtolorum exemplum, habentes animam unam & cor unum.

Pater autem ſenior docebat eos, ut quotidie proficerent in uirtutibus,& inſidias Diaboli, quas per cogitationes inferret hominibus,in initijs ſtatim retunderent.Sic enim aiebat. Si confringatur

caput

caput ſerpentis, omne eius corpus emortuum redditur. Ob hoc enim mandat nobis Deus obſeruare caput ſerpentis, ut omnino ſtatim ab initio, nec recipiamus malas & ſordidas cogitationes in corde noſtro. Quanto ergo magis diffundi non conuenit in ſenſibus noſtris cogitationum fantaſias, quas etiam ab initio recipi uetat? Sed et illud monebat, ut in uirtutibus animi alter alterum uincat, nec patiatur ſe unuſquiſq; inferiorem proximo ſuo fieri. Hinc autem dicebat. Sciatis ergo uos ita proficere in uirtutibus, ſi nulla uobis paſſio fuerit dominata erga mundana deſideria. Hoc eſt initium donorum DEI. Quod ſi etiam ad hoc uenerit quis ueſtrum, ut & ſigna et mirabilia faciat, nõ extollatur pro hoc, neque in cogitatione ſua erigatur tanq̃ ceteris prelatus, ſed nec hoc ipſum hominibus debet oſtendere, quod donũ gratiæ huius acceperit, alioquin ſeducit ſeipſum, & ipſe decipitur & gratiam perdet.

Contra oſtentationem & ſuperbiã.

Habebat ergo hanc magnificam uerbi dei

bi DEI doctrinam, ſicut & nos etiam ipſi ex parte fruiti ſumus. Sed & maiorem habebat in operibus gratiam. Omne enim quicquid petiſset a DEO, ſine mora conſequebatur. Sed & reuelationes ei plurimæ oſtendebantur: Deniq; ſeniorem fratrem ſuum, qui & ipſe in heremo defunctus eſt, cum quo plurimo tempore egerat uitam perfectam, uidit in ſomnis in ſede Apoſtolica reſidentem, atq; unum ex ipſis hæreditatem ſibi uirtutem & gratiam reliquiſse. Cunq; etiam pro ſemetipſo oraret, ut uelocius eum dominus aſsumeret, & cum ipſo ſibi requiem præſtaret in cœlis, reſponſum eſt ei a Domino ſaluatore, parum adhuc ei temporis in terris deberi, donec uitæ & conuerſationis eius plurimi ęmulatores exiſtant, populos nanq; ei plurimos credendos eſse Monachorum & exercitum quendam piorum, ut per hæc dignam pro talibus meritis remunerationem inueniret apud Deum. Hæc autem ut uidit, ita geſta ſunt, conuenerunt

enim

enim ex omni loco Monachi fama & doctrina eius inuitati, & præcipue exemplis eius ꝙplurimi ſeculo renunciantes, conuentum quendam magnificum fecerunt apud eum in ſupradicto montis loco, communem uitam menſæ unius unanimiter conſeruantes. Hos ergo tanquam uere cœleſtem quendam, & Angeli cum cernebamus exercitum, omnibus uirtutibus adornatum. Nullus ſane in eis ſordidis utebatur indumentis, ſed ſplendore ueſtium pariter atq; animorum nitebant, ita ut ſecundū ſcripturam letaretur hæremus ſitiens, & multi filij eius uiderentur in deſerto. Quæ quamuis de Eccleſia dicta ſint, tamen in ægypti deſertis hæc etiam hiſtorica relatione completa ſunt. Vbi enim tantæ per urbes multitudines ueniunt ad ſalutem, quantas Aegypti deſerta protulerunt? Quanti populi habentur in urbibus, tantæ penè habentur in deſertis multitudines Monachorum. Vnde mihi uidetur etiam Apoſtoli dictum

ctum in eis eſſe completum, quod ubi a-bundauit peccatum, ibi ſuperabundaue-rit gratia.

Ægyptio-rum Ido-latria

Abundauit enim aliquando immun-dus idolorū cultus in Egypto ſicut nul-lꝗ gentium. Canes enim & ſimias atq; a-lia portenta olim uenerati ſunt. Allia quoq; & cepas & nonnulla olerum deos credebant, ſicut ab ipſo patre Apollonio tradente didicimus. Cauſam enim nobis priſcæ eorum ſuperſtitionis hoc modo expoſuit. Bouem quidem deum credi-derunt aliquando ægyptij, pro eo quod per ipſum rura excolentes, uictum ci-bumq; capiebant. Sed & aquam Nili co-lebant, pro eo quod uniuerſas rigabat æ-gypti regiones. Colebant quoq; & ter-ram, utpote uberiorem ceteris terris. Ca-nes etiam ut ſupradiximus, & ſimias ac diuerſa herbarum genera atq; olerum colebant, pro eo quod occaſionem ſibi ſalutis per hæc ueniſſe opinabantur tem-poribus Pharaonis. Circa hæc enim ſin-gula occupatio eis exorta uidebatur, cū

ille

ille patres noſtros perſequens ſubmerſus eſt, & unuſquiſq; id per quod occupari uiſus eſt, ne Pharaonem ſequeretur, hoc ſibi reputauit Deum, dicens, quia hoc mihi Deus fuit hodie, ut non ſequerer Pharaonem, & ſimul cum ipſo demergerer.

Hæc ergo erant uerba ſancti Apollonij quæ nobiſcum loquebatur. Sed multo magis illa ſcire oportet quæ in operibus & uirtutibus habuit. Erant aliquando in circuitu ſancti Apollonij poſiti decem circiter gentilium uici, apud quos demoniaca ſuperſtitio ſummo ſtudio colebatur. Templum enim erat ibi ampliſsimum atq; in eo ſimulachrum qd' moris erat circumferri a Sacerdotibus bachantium ritu, cum reliqua multitudine circumeuntibus, & quaſi pro aquis pluuialibus prophana myſteria peragentibus. Contigit autem ſub eo tempore, quo huiuſmodi ab eis orgia gerebantur iter agere beatum Apollonium per ipſa

loca cum aliquantis fratribus. Et cum uidiſset infœlicium turbas quaſi Demone quodam agi, bacharíq; per campos, miſeratus errorem eorum,fixis genubus inuocauit Dominum & ſaluatorem noſtrum,et omnes eos qui ceremonijs Demoniacis agebantur cum ſimulachro ſuo ſtare fecit immobiles, nec progredi omnino uſq; poſse. Atq; ita per totam diem rapidiſsimis aduſti eſtibus permanſerũt, ignorantes unde eis herere uno in loco immobiliter contigiſset. Tunc Sacerdotes eorum dicebant, eſse quendam chriſtianum in regionibus uicinæ hæremi commanentem Apollonium nomine,& ipſius eſse hæc opera, qui,niſi eſset exoratus, ſibi periculum permanſurum. Vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt undiq; qui audierant, & percunctantes, quæ tanti cauſa extiterit monſtri, ignorare ſe penitus fatebantur, ſuſpitionem tamen dari ſibi dicunt ſupradicti uiri, quem & exorari pro ſe deposcunt. Tunc quidam ex ipſis uere

Miraculum.

eos opinari aiunt, nam & uidiſse eum illo itinere prætereuntem confirmant, & tamen adhibere, quæ putabant prodeſse auxilia non morantur. Adducunt boues, quorum uirtute uideretur poſſe moueri ſimulachrum. Sed nec cum ſic quidem aliquid profeciſsent, omni auxilio fruſtrati, legatos ad hominem DEI mittunt, pollicentes, ut ſi eos reſoluat ab his uinculis, pariter quoque erroris in eis uincula diſſoluere. Hæc ubi nunciata ſunt ei, ſine mora deſcendit ad eos, & oratione ſola ad Deum fuſa, omnes reſoluit. At illi ſine dilatione unanimiter omnes confugiunt ad eum, ſaluatori DEO noſtro credentes & gratias referentes. Simulachrum uero quod erat ligneum, continuo igni tradunt, ipſi autem ſecuti hominem DEI, atque edocti ab eo, fidem Chriſti, Eccleſiæ DEI ſociati ſunt. Plurimi uero ex ipſis cum ipſo manſerunt, & etiam nunc in Monaſterijs degunt.

Facti tamen huius mirabilis fama ubiq; diffuſa eſt, & multi pro hoc ad fidem Domini conuertebantur, ita ut in omnibus illis regionibus, nullus iam pene gentilium remaneret. Poſt aliquantum temporis certamen erat de finibus inter duos uicos, hoc cum nunciatum eſset ſancto Apollonio, feſtinans deſcendit ad eos pacis gratia. Sed illi furore contentionis incenſi, nullo genere ad pacis conſilium flectebantur, maxime quod unius partis populus, plurimum fiduciæ in uiribus cuiuſdam latronis gerebat, qui ipſius certaminis ſignifer uidebatur. Hunc cum uideret Apollonius paci reſiſtentem, dicit ad eum. Si mihi o amice acquieſcere uolueris ad pacem, rogabo Deum meũ, & remittet tibi peccata tua. At ille cum audiſset, nihil omnino diſtulit, ſed genubus eius prouolutus ſupplicabat ei. Tum deinde conuerſus ad turbas quæ eum ſecutæ fuerant, fecit omnes cum pace diſcedere. Quibus ſecedentibus ipſe permanſit cum homine DEI expectans ab

eo promiſsum. Tunc uero Apollonius aſsumens eum, & cum ipſo iter agens ad Monaſterium, docebat eum mutare debere ordinem uitæ, & pacienter a DEO quærere miſericordiam, & promiſsionem eius ex fide expectare, omnia enim poſsibilia dicebat eſse credenti. Cumq; noctis tempore ſimul in Monaſterio requieuiſsent, per uiſum ambo uident ſe eſse in cœlis, & aſsiſtere ante tribunal Christi. Vident etiam Angelos Dei, & ſanctos quoſq; adorantes Dominum. Et cum hæc uidentes etiam ipſi adoraſſent Deum, uox Domini ad eos defert, dicens. Licet nulla ſit communio luci & tenebris, nec ſit aliqua portio fideli cum infideli, tamen donatur tibi ſalus iſtius pro quo ſupplicaſti Apolloni. Sed & alia multa cum audiſsent in cœleſti uiſione poſiti, quæ neq; ſermo enarrare ſufficit neq; auris audire, ſurrexerunt a ſomno & quæ uiderant fratribus indicarunt. Ammiratio autem ingens eſse cœpit, cũ unum atque idem ſomnium uterq; narrarent.

Exemplũ pœnitentiæ.

Orationis uis.

Latro cõuerſus ad Christum

rarent. Permanſit autem cum fratribus latro ille iam ſanctus, uitam ſuam moreſque ad omnem innocentiam pietatemque commutans, tanquam in agnum uerſus ex Lupo, ut in eo pleniſsime compleri uideretur prophetia Eſaie dicentis, Lupi cum agnis paſcentur & Leo & Bos ſimul paleis ueſcentur.

Vidimus ibi quoſdam etiam gentis æthiopum uiros cum Monachis uiuentes, et multos ex ceteris Monachis in obſeruantia religionis & uirtutibus animi prçcellentes, ut & in ipſis compleri uideretur ſcriptura quæ dicit: Eethiopia præueniet manus eius Deo, Adhuc autem in geſtis ſancti Apollonij ferebatur hoc. Lis quodam tempore dicebatur exorta inter duos uicos, quorum unus christianorum, alius gentilium fuit. Procedunt ex utraque parte armatorum turbæ plurimç, accidit autem ut uir ſanctus Apollonius ſuperueniret. Cumque eos hortaretur ad pacem, quidam eorum qui inter

genti-

gentiles quaſi caput & cauſa belli illius ſtabat, homo truculentus & ferus, obſiſtebat ei uehementer, dicens, non ſe permittere fieri pacem uſq; ad mortem ſuam. Tunc ille, fiat inquit, ut optas. Nullus enim alius præter te perimetur, ſed & mortuo congruum honori tuo tibi ſepulchrum fiet, non terra ſed beſtiarum ac uolucrum uentres. Et continuo ſermo eius efficitur ueritas. Nullus enim alius ex utraq; parte, niſi ſolus ipſe cecidit. Quem cum ſub arena obruiſſent, mane regreſsi inuenerunt corpus illius a beſtijs effoſsum, laniatumq;, atque a uolucribus deuoratum. Cunque omnes ammirationem habuiſsent, quod ſermo hominis DEI ita fuiſset impletus, conuerſi ſunt omnes ad fidem ſaluatoris Domini, & Apolloniũ Prophetam DEI prædicabant. Sed & hoc nos non effugiat, quod ab eo primis adhuc diebus, quibus in ſpelunca habitare cum paucis fratribus cœperat, factum didicimus.

Miraculũ turbator pacis ſolo uerbo occiditur.

Dies ſanctus aderat Paſcæ & cum ſolen-
nitas uigiliarum ſacramentorumq; intra
ſpeluncam fuiſset expleta, atq; ex his quę
fuerant q̃ apud eos refectio pararetur,
erant autem eis pauci tantummodo &
ſicci panes, atque olera ex his, quæ ſale
aſperſa reponi apud eos ſolenne eſt.
Tunc Apollonius fratres, qui ſecum e-
rant, alloqui ita cœpit. Si eſt in nobis fi-
des & uere fideles ſumus famuli Chriſti,
petat unuſquiſq; noſtrum a Deo, ſiquid
quis quaſi in die feſto ſumere libenter
habet. At illi ipſi potius, qui eos ætate &
meritis precellere, hæc a Deo poſcenda
permittunt, ſemetipſos inferiores huius
gratiæ iudicantes. Tunc ille cum omni
alacritate orationem fudit ad Deum.
Qua expleta, cum omnes reſpondiſsent
Amen, ecce repente ante fores ſpeluncæ
aſtare uident homines quoſdam ſibi pe-
nitus ignotos, quiq; tam multas copias
rerum omnium quæ ad uſus duntaxat
ciborum pertinent, detulerunt, ut neq;
tam multa, neq; tam diuerſa facile quiſq;

uiderit,

Digitized by Google

uiderit, in quibus erant quædam quæ omnino in Aegypti regionibus nuſquam uiſa ſunt, uidelicet pomorum genera, & magnitudo incredibilis vuę, nuces, ficus, mala quoque punica, & ante tempus omnis faui atque mellis & lactis copia, & panes calidi & mundiſsimi, qui tamen peregrini eſse uiderentur prouinciæ. Viri uero qui hęc detulerant, ſtatim ut ea Monachis tradiderunt, quaſi feſtinanter ad eum, a quo miſsi fuerant redire cupientes mox diſcedunt. Tunc ipſi Monachi gratias Domino referentes, ex his quæ ſibi fuerant delata ueſci cœperunt. Quorum copia tanta fuit, ut uſque ad diem Pentecoſten quotidie miniſtrata ſufficerent, certi quod hæc ſibi a DEO ſolennitatis gratia miſsa ſint.

Comperimus etiam hęc, quod quidam ex fratribus, cui deerat humilitatis & manſuetudinis gratia, popoſcit ab eo, ut peteret a Domino, ut ſibi donaretur hoc munus, orante illo tanta in eum gratia manſuetudinis et humilitatis aduenit,

ut omnes fratres ſtuperent de tranquil-
litate animi eius & modeſtia, in quo pri-
us nihil horum uiderant.

Orta eſt aliquando fames apud The-
baidam. Scientes autem habitatores
terræ illius, quod Monachi qui cum A-
pollonio Domino ſeruiebant, frequen-
ter etiam ſine cibo per Domini gratiam
paſcebantur, omnes ſimul cum uxori-
bus & filijs pergunt ad eum, cibum ſi-
mul benedictionemq; poſcentes. At il-
le nihil dubitans proferre cœpit ex his,
quæ ad uſum fratrum repoſita erant, &
dare ſingulis copioſe. Cum uero tres
ſolæ panum ſportæ remanſiſſent, fames
autem populum uehementer urgeret,
iubet in medium proferre ſportas, quæ
ſolę ſuperfuerant unius diei uictum Mo-
nachis prebituræ, & in auditu totius po-
puli, qui famis neceſsitate confluxerat, e-
leuatis ad Deum oculis manibuſq; ait.
Nunquid nõ ualet manus Domini mul-
tiplicare hæc? Sic dicit Spiritus ſanctus:
Non deficiet panis in ſportis his, donec
ſatie-

Panes augentur oratione.

ſatiemur omnes de frugibus nouis. Eti-
am et plurimi ex his, qui tunc in præſen-
ti fuerant, confirmabant quatuor conti-
nuis menſibus, nec ceſſatum eſt unq̃ e-
rogari panis ex ſportis, neq; deeſſe potu-
it aliquando. Similiter autem et alio tem-
pore feciſſe eum de frumenti & olei ſpe-
cie perhibebant. Quibus uirtutibus mo-
tus Diabolus dixiſſe ad eũ fertur: Nun-
quid Helias es tu? aut alius aliquis Pro-
phetarum uel Apoſtolorum, quod hæc
facere auſus es? At ille reſpõdit ei. Quid
enim, nõne & Prophetæ et Apoſtoli ho- »
mines erant, qui nobis & fidem ſuam & »
gratiam tradiderunt? Aut tunc Deus »
præſens erat, nunc uero abſens eſt? Ab- »
ſit, Deus omnia poteſt, et qui poteſt, ſem- »
per poteſt. Si ergo Deus bonus eſt, tu »
quare malus es? Hæc ut ſupra iam dixi- »
mus a ſeniorib⁹ uiris religioſis & ſanctis
per eũ geſta eſſe, fideli narratione cõpe-
rim⁹. Et quamuis eorꝝ fidelis ſit habenda
relatio, maiorem tamen fidem rerum
pręſtitit etiam hoc, quod noſipſi oculis
noſtris inſpeximus. Plenas

Digitized by Google

Plenas enim ſportas panibus deferri ui-dimus ad uacuas menſas, & cum reple-rentur panibus menſæ, atq; ad omnem ſatietatem conſumerentur, plenæ nihilo-minus recolligebantur. Aliud quoq; quod apud eum mirum uidimus, non ſi-lebo. Tres eramus nos fratres qui ad ſan-ctum Apollonium uenimus, et ecce lon-ge adhuc nobis poſitis ab eius Monaſte-rio, occurrerunt fratres, qui ab ipſo ante triduum audierant de aduentu noſtro, occurrerunt autem nobis cum Pſalmis, hoc enim moris eſt eis facere in aduentu omnium Monachorum. Et adorantes in facies ſuas uſq; ad terram, oſculaban-tur nos, atq; oſtendentes nos ſibi inui-cem dicebant, Iſti ſunt fratres, de quo-rum aduentu ante triduum nobis pater Apollonius prædixerat, dicens: Poſt tri-duum affuturos tres fratres de Ieroſoly-mis uenientes. Alij uero ex fratribus præ cedebant nos, alij ſequebantur, utraq; ta-men turba pſallebat. Vbi autem appro-pinquare cœpimus, audita uoce pſalmi,

Propheta Apollo.

Obſerua ueterem morem Monachorum.

etiam

etiam ipſe ſanctus procedit in occurſum. Et ut uidit nos, ſtatim prior adorauit uſq; ad terram et ſurgens oſculo nos ſuſcepit. Vbi autem ingreſsi ſumus Monaſteriū, oratione prius, ut moris eſt, data, pedes noſtros proprijs manibus lauit, & cetera quæ ad requiem corporis pertinent, adimpleuit. Hæc autem ita facere ei mos erat omnibus aduentantibus. Illud quoq; moris erat apud eum, ut fratres, qui cū ipſo erant, non prius cibum ſumerent, q̃; communionem Dominicam perciperent, circa horam diei nonam, & poſt hoc interdum ſic uſq; ad ueſperam permanebant, dum uerbum DEI audientes de mandatis Domini adimplendis ſine intermiſsione docebantur. Poſt hæc iam cibo ſumpto alij ipſorum ad hæremum ſecedebant per totam noctem ſcripturas diuinas memoria recolentes, alij in eodem loco ad quem conuenerant, permanebant, & uſq; ad lucem in Hymnis & laudibus Dei peruigiles durabant, ſicut & ego ipſe præſens uidi. Aliquanti uero

ex

Digitized by Google

ex ipſis circa horam nonam, cum deſcen-
diſsent de monte, percepta dei gratia, ſta-
tim deſcendebant, ſolo hoc ſpiritali cibo
contenti, & hoc faciebant per plurimos
dies. Supra modum autem lętícia et gau-
dium inerat eis, & tanta exultatio, quan-
ta haberi ab ullo hominum non poſsit in
terris. Nullus in eis triſtis omnino inue-
niebatur, ſed & ſi aliquis uiſus fuiſset ali-
quantulum meſtior, ſtatim pater Apol-
lonius cauſam mœſticię perquirebat.
Frequenter autem etiam ſi aliquis occul-
tare uoluiſset, ipſe enunciabat quid late-
ret in corde, ita ut is qui patiebatur agno-
ſceret. Monebat ergo eos dicens, non o-
portere prorſus ineſse triſticiam his qui-
bus ſalus in Deo eſt, et ſpes in regno cœ-
lorum. Triſtentur aiebat gentiles, & lu-
geant Iudæi, plangant ſine ceſsatiõe pec-
catores, iuſti uero letentur. Nam ſi illi q
terrena diligunt, ſuper fragilib⁹ & cadu-
cis rebus letantur, nos qui tantæ gloriæ
ſpem & æternitatis habemus expectati-
onem, cur non omni exultatione lete-
mur?

Contra Hypocriſin.

Chriſtianis lætandum.

Digitized by Google

mur? Aut non et Apoſtolus nos ita mo-net dicens, Semper gaudete, ſine inter-miſsione orate, in omnibus gratias agi-te? Sed quis poſsit doctrinę eius & uer-borum gratiam ſufficienter exprimere, unde ſilere de his melius cenſeo, ꝗ̃ pa-rum indigne proloqui.

Multa enim nobis etiam ſecretius de ratione abſtinentię et conuerſationis in-tegritate, multa enim de hoſpitalitatis ſtudio diſſerebat, et pręcipiebat attentiꝰ, ut aduentantes fratres quaſi Domini ſu-ſcipiamus aduentum, Nam & adorari ” fratres aduenientes propterea inquit tra ” ditio noſtra habet, ut certũ ſit in aduentu ” eorum aduentum Chriſti haberi. Sic e- ” nim et Abraham ſuſcepit eos ꝗ homines ” quidem uidebantur, Dominꝰ autem in ” eis intelligebatur. Interdũ autem etiam contra uoluntatem cogere debemus ad corporalem requiem fratres, ſicut ſan-cti Loth exempla nos edocent, qui An-gelos ui compulſos, ad domus ſuæ ad-duxit hoſpitium.

Hoſpitalitatis com-me[illegible]

Sed &

Cœna Domini frequenter utendum.

„ Sed & hoc monebat ut ſi fieri poſsit, quo„ tidie Monachi communicarẽt myſterijs „ Chriſti, ne forte qui ſe longe facit ab his „ longe fiat a Deo, qui autem frequentius „ hæc ſuſcipit, frequentius ipſum uideatur „ ſuſcipere ſaluatorem, quia & ita ipſe ſal„ uator dicit: Qui manducat carnem meam & bibit ſanguinem meum, in me manet & ego in eo. Sed & ipſa commemoratio Dominicæ paſsionis cum aſsidue fit a Monachis, plurimum utilitatis eis confert ad exemplum patientiæ. Sed & commonitio datur per hæc, ut ſtudeat unuſquiſq; ita ſemper paratus inueniri, ne indignus Dominicis myſterijs habeatur. Addebat autem his quod etiam remiſsio peccatorum, per hæc credentibus detur.

Ieiunia qualia.

Ieiunia ſane legitima, id eſt quartam & ſextam feriam monebat non eſſe ſoluenda niſi grandis aliqua neceſsitas fieret, quia quarta feria Iudas de traditione Domini cogitauerat, & ſexta feria crucifixus ſit ſaluator. Videbitur ergo qui

in

ſin his diebus ſine aliqua neceſsitate ſol-
uit ſtatuta ieiunia, uel cum tradente tra-
dere ſaluatorem, uel cum crucifigentib9,
crucifigere; Dicebat ergo, ut ſi forte in
dieb9 predictis ſuperueniret aliquis fra-
trum, ſiquidem ante horam nonam la-
boris cauſa uelit reficere, ponendam ei
eſſe menſam ſoli, quod ſi nolit, non eſſe
cogendum, communis nanq; huius ob-
ſeruantiæ traditio eſt. Culpabat ſane eos
ualde, qui uel comam capitis nutriunt,
uel ferrum in collo circumferunt, uel ali-
quid tale, quod ad oſtenſionem homi-
num fieri uideatur, gerunt. Certum eſt Contra
enim inquit, quod iſti ab hominibus lau- oſtentati-
dem quærant, & oſtentationis cauſa hæc onem.
faciant, cum mandatum ſit etiam ieiunia
ipſa in occulto eſſe celebranda, ut DEO
ſoli ſint cognita qui uidet quod in occul-
to fit, & reddat palam. Sed, ut uidetur
iſti non ſunt contenti eius teſtimonio &
remuneratione, qui uidet in occulto, ſed
manifeſtari apud homines ſe uolunt.
Omnis ergo abſtinentiæ ratio in occul-
G to ha-

Digitized by Google

to habenda eſt, ut & corpus ieiunijs fatigetur, & tamen non apud homines iactantia, ſed apud Deum retributio quæratur.

Hæc & multa alia nobis de conuerſatione Monachorum, per totam diſſerens ſeptimanam dierum, & fidem doctrinæ geſtorum ſuorum auctoritate confirmans, ubi proficiſci cœpimus, producens nos aliquantulum, monebat dicens: Ante omnia pacem habetote, inter uos, & nolite ab inuicem ſeparari. Tunc conuerſus ad fratres, qui ſimul cũ eo producentes nos aderant, Quis, inquit, ueſtrum, fratres promptus eſt deducere eos vſq; ad uicina patrum Monaſteria? Et cum penè omnes promptiſsimæ ſemetipſos obtuliſsent, & progredi nobiſcum uellent, ipſe ſanctus pater Apollonius elegit ex omnibus tres, qui & Græcam linguam & Aegyptiam bene noſsent, ut ſicubi neceſsarium fuiſſet, interpretarentur nobis, qui & in collocutionibus ſuis ædificare nos poſsent.

Mittens

Mittens ergo eos nobiſcum, præcepit ne prius a nobis diſcederent, ꝙ omnes patres, atq; omnia quæ uelimus Monaſteria uideremus, quamuis omnes circuire nemo ſufficiat. Benedicens ergo nos dimiſit, atq; in hæc uerba benedictionem dedit. Benedicat uos Dominus ex ſyon, & uideatis quę bona ſunt Ieruſalem, omnibus diebus uitæ ueſtræ. FINIT uita Beati Apollonij.

DE AMMONE ABBATE qui Draconen interfecit, & latrones conuertit.

QVAE AVDIVIMVS de Ammone quodam ſancto uiro, cuius etiam locum, in quo habitauerat uidimus in deſerto, omittenda non credidi. Igitur cum ad locum eius peruenisſemus, & progrederemur ad partem deſerti, contra meridianum, uidimus per harenam ueſtigia tractus Draconis ingentis, cuius tanta magnitudo apparebat, quaſi trabes aliqua per hare- Draco ingentis magnitudinis

nam ducta uideretur. Quod ut uidimus timore ingenti perculſi ſumus. Fratres autem qui nos deducebant, hortabantur nos nihil omnino formidare, ſed magis fiduciam capere, & per ueſtigium ſequi Draconem. Videbitis enim inquiunt, quantum ualet fides, cum a nobis eum uideritis extingui. Multos enim & Dracones & angues & cornutas manibus noſtris peremimus, ſic enim ſcriptũ legimus, quia credentibus in ſe, concedit ſaluator calcare ſuper ſerpentes & Scorpiones, & ſuper omnem uirtutem inimici. Sed illis hæc dicentibus, nos præ infidelitatis fragilitate, magis, magiſq; metuebamus, & rogabamus eos, ne uelint ſequi Draconis ueſtigia, ſed potius ut recto itinere pergeremus. Vnus tamen ex ipſis alacritate impatiens, inſecutus eſt Draconem. Et cum non longe inueniſſet eius ſpeluncam, clamabat ad nos, ut iremus ad eum, & uideremns exitum rei. Quidam tamen ex fratribus occurrens nobis, qui in uicino habebat Monaſterium,

Credentibus omnia poßibilia.

ſterium, prohibuit nos ire. Dicens ingentis eſse magnitudinis beſtiam, nec poſſe nos ipſum ſaltem uiſum eius aſpectumq; tolerare, precipue quia nihil tale in uſu habuerimus uidendi. Semetipſum uero fatebatur frequenter uidiſſe ipſam beſtiam, cuius uaſtitas quidem incredibilis, longitudo uero diſtendebatur in quindecim cubitis. Cumq; nos ad locum dehortatus eſſet accedere, ipſe properans, fratrem, qui illic nos hortabatur, paratus ad perimendam beſtiam, abſtraxit, ſecumq; reuocauit, & nolentem diſcedere, niſi extingueret eam, multa prece eum deflexit. Qui cum ueniſſet ad nos, ignauiam noſtram infidelitatemq; redarguit.

Peruenientes autem nos ad cellulam fratris illius qui nos rogauerat, cum omni gratia ab eo ſuſcepti, requieuimus. Ille ergo narrabat nobis, quod in illo loco ubi ipſe commanebat, fuiſſet quidem uir ſanctus, cuius ipſe eſſet diſcipulus, Ammon nomine, per quem plurimas

uirtutes fecerit Dominus. Inter cetera igitur etiam hoc de eo narrabat. Frequenter inquit, ueniebant ad eum latrones panem, quo ſolo ueſcebatur, auferentes ei, & ſiquid erat quod ad uictum ſuum continentiſsimum repoſitum uidebatur. Cumq; frequenter ab his moleſtiam pateretur, quadam die proceſsit ad hæremum, & inde rediens, duos Dracones ingentes ſecum comitari iuſsit, atq; ad oſtium monaſterij ſui manere eis preçepit, ingreſſumq; ſeruare. Venientes ex more Latrones, uident qui eſsent cuſtodes in limine. Et ut uiderunt Dracones, exanimes & amentes effecti, obmutuerunt ſtatim & conciderunt. Quod ubi ſenior ſenſit, egreſsus, inuenit eos ſemineces, & accedens atq; erigens eos, increpabat dicens. Cernitis quantum uos diriores eſtis beſtijs? Illę etenim nobis propter Deum obediunt, uos autem nec Deum timetis, nec uitam ſeruorum Dei inquietare erubeſcitis. Veruntamen introducens eos in Monaſterium, poſuit eis

Dracones parent Ammoni.

Latrones conuerſi.

eis menſam, & iubet ut perciperent ci-
bum. Illi uero corde compuncti, & ab
omni mentis ſuæ immanitate mox con-
uerſi, multis ſeruis Dei, qui ante hos ſer-
uire DEO cœperunt, breui meliores fi-
unt. In tantum enim per pœnitentiam
profecerunt, ut poſt non multum tem-
poris, etiam ipſi eadem facerent ſigna e-
aſdemq; uirtutes.

Alio præterea tempore, immaniſsi-
mo quodam Dracone, uicinas uaſtante
regiones, & plurimos perimente, uene-
runt habitatores loci illius ad ſupradi-
ctum patrem, rogantes eum, ut in regio-
nibus ſuis perimeret beſtiam. Simul e-
tiam, ut ad miſericordiam flecterent ſe-
nem, puerum quendam paſtoris filium
ſecum deferunt, qui ſolo uiſu Draconis
exterritus, mente exciderat, & a flatu ſo-
lo beſtiæ, exanimis portabat̃ ac turgens.
Tunc ille puerum quidem perungens
oleo, reſtituit ſanum. Semetipſum uero
ad necem Draconis inſtigans, illis inte-
rim, quaſi qui nihil eos poſset iuuare, p-

mittere nihil uoluit. Mature autem ſurgens abijt ad digreſsus beſtiæ, & figens genua ſua in terram deprecatus eſt Deum. Tunc beſtia cum ingenti impetu uenire ſuper eum cœpit, teterrimis flatibus ac ſibilis, ſtridoribusq́ præmiſsis. At ille nihil horum metuens, conuerſus ad Draconem dicit. Perimat te Chriſtus filius Dei, qui perempturus eſt cetum magnũ. Et ubi hæc ſenior dixit, ſtatim diriſsim⁹ Draco omne ſimul cum ſpiritu euomens uenenum, diſruptus crepuit medius. Cum autem conueniſsent finitimi habitatores, & fracti Draconis miraculo obſtupeſcerent, fetoris uehementiam non ferentes, congregauerunt ſuper eum harenę moles immenſas, aſtante tamen ibidem patre Ammone, quia nec ſic quidem, cum mortua fuiſset beſtia, ſine illo appropinquare ei audebant.

Draco ab Ammone ſola oratione & uerbo occiſus.

DE SANCTO COPRETE PRESBYTERO ET HAEREMITA.

Erat

ERAT QVIDAM PAter in ipſa hæremo, habens Monaſterium, Copres nomine, uir ſanctus annorum circiter octoginta, & ipſe multas uirtutes faciens, languores curans, & efficiens ſanitates, ſed et demones fugans, & multa mirabilia faciens. Ex quibus nonnulla etiam in noſtri præſentia effecit. Is ergo cum uidiſset nos, & oſculo ſalutaſset, atq; ex more poſt orationem etiam pedes lauiſset, requirebat a nobis quæ gererentur in ſeculo. Nos autem rogabamus eum, ut ipſe magis nobis de ſuis geſtis aliqua narraret, ex quibus actibus, quibuſue meritis Dominus ei tantam gratiam contuliſset, exponeret. At ille nihil dedignatus eſt, & ſuæ uitæ, & priorum ſuorum, narrare nobis ordinem cœpit, quos tamen longe illuſtriores fuiſse perhibebat, ſeq; ipſorum parua uix exempla ſectari. Dicebat ergo. Nihil magni eſt o filioli, quod in nobis uidetis ad comparationem ſanctorum patrum.

Erat enim quidam ante nos uir nobi-

liſsimus pater nomine Mucius. Hic fuit primus in hoc loco Monachus, et in omni hac heremo, uiam ſalutis omnibus nobis primus oſtendit. Hic autem primo gentilis fuit, Latronum maximus, & ſepulchrorum uiolator, atq; in omnibus flagitijs opinatiſsimus, ad quem tali ex modo occaſio ſalutis aduenit. Nocte quadam ad domum cuiuſdam uirginis DEO conſecratę, expoliandi gratia perrexit, cumq; machinis quibuſdam, quæ huiuſmodi artificibus notę ſunt, domus eius tecta conſcendiſset, quærens quali arte, uel quo aditu ad penetralia eius irreperet, difficultate perpetrandi operis innexus, plurimum noctis tempus in tectis poſitus, ſine ullo tranſegit effectu. Poſt multos uero animi conatus, fruſtra adhibitos, ueluti feſsus ſomno opprimitur, et per uiſum aſsiſtere ſibi uidet quendam regio habitu fulgentem, & dicentem. Deſine iam ab his flagitijs, & ab effuſione humani ſanguinis ceſsa, atq; ab execrabilibus furtis, ad laborem religioſum

Mucius Heremita antea Latro ac fur.

ſum conuertere uigiliarum, & ſuſcipe cœleſtem, Angelicamque militiam, atque ex hoc iam animi uirtutibus viue, & ego te huius militiæ ducem atque principem faciam. At ille cum gratanter quæ ſibi offerebantur, audiſset, oſtenditur ei exercitus Monachorum, & principatum tenere ſuper eos iubetur. In his euigilans aſtantem uidit ſibi uirginem & requirentem, quis aut vnde, uel cur illic adeſſet. At ille quaſi amens effectus, nihil ei reſpondit, ſed tantum, ut Eccleſiam ſibi oſtenderet, rogat. Illa uero cum intellexiſset eſſe in re aliquid operis diuini, hominem perducit ad Eccleſiam, ac Preſbyteris offert. Ad quorum ille ueſtigia proruens, orabat chriſtianum ſe fieri, & locum ſibi pœnitentiæ dari. Presbyteri uero, qui cognouerant uirum hunc, omnium eſſe ſcelerum auctorem, mirantur ſi hæc uera loqueretur, Et cum perſeuerantia ſui fidem rei feciſset, monent eum, ut ſi hæc uellet, illa penitus omitteret. Dehinc cum religionis initia ſuſcepiſset, orat

orat ſibi præcepta dari, quibus uiam ſalutis deberet incedere. At illi tres ei primi Pſalmi verſiculos tradunt. Quibus ille diligenter conſideratis, ſufficere ſibi ait eos ad uiam ſalutis, & conſcientiam pietatis. Tribuſq; diebus permanens apud eos, ad hæremum proficiſcitur, ubi plurimo tempore demoratus, & die ac nocte in oratione cum lachrymis perdurans, cibum ex radicibus accipiebat herbarum.

Regreſſus autem ad Eccleſiam, tres verſiculos pſalmi, quos a Presbyteris perceperat, non ſolum uerbis, ſed & rebus atq; operibus reddidit. Presbyteri uero mirabantur quod ſubito conuerſus acerrimam ſtatim inierit abſtinentiam & inſtruentes eum plenius ex diuinis ſcripturis, hortabantur ſecum demorari. At ille ne uideretur eſſe inobediens, unam apd' eos exigens ſeptimanam, rurſus pergit ad hæremum, atq; ibi continuo per ſeptem annos in omni abſtinentia degens, plenitudinem gratiæ conſequitur a deo,

ita

Digitized by Google

ita ut penè omnes ſcripturas memoriter teneret. Panem uero, Dominica tantum die ſumebat, & hunc diuinitus delatum. Nam cum oraret, ſurgens ab oratione inueniebat panem poſitum, quem nemo hominum detulerat. Hunc ubi cum gratiarum actione ſumpſiſset, ſufficiebat ei uſque ad alteram Dominicam diem. Poſt multum uero temporis, iterum regreſsus ex deſerto, exemplo abſtinentiæ ſuæ quamplurimos ad imitationem ſui inuitauit, inter quos acceſsit ad eum adoleſcens quidam, cupiens eius eſse diſcipulus. Cui ille, cum habitum Monachorum hoc eſt, leuitinam et cuculam ac melotem, quæ eſt caprina pellis, impoſuiſſet, docere eum de ceteris Monachorum inſtitutionibus cœpit. Multa ſane cum ſollicitudine curabat, ſicubi chriſtianorum quis fuiſset defunctus, ut ſepeliret eum. Quem cum uidiſset adoleſcens ille diſcipulus ſuus ſumma cum diligentia mortuis indumenta aptantem, dicit ad eum. Pater, uellem ut & me mortuum ita in-

Digitized by Google

dueres ac ſepelires. At ille. Ita inquit, faciam, & tam copioſe te induam, donec dicas, ſufficit. Poſt non multum uero temporis, defunctus eſt adoleſcens, & prædictus ſermo completur, Cum enim plurima ei circumdediſset indumenta, ait ad eum coram omnibus. Sufficiunt tibi hæc ad ſepulturam filiole, an adhuc uis ut aliquid addamus? Tunc defunctus, uocem cunctis audientibus emiſit, obuelata iam facie vultuque conſtricto & dixit. Sufficit pater, impleſti quod promiſeras. Obſtupuerunt autem qui præſentes aderant, & ammirati ſunt ualde, ſuper tam mirabili facto eius. At ille ſepulto adoleſcente continuo ad hæremum rediјt, ſummo ſtudio iactantiam declinans.

Defunctus loquitur.

Quodam autem tempore iterum de hęremo uenit, ad uiſitandos fratres, quos ipſe inſtituerat, & cum quidam ex eis in extremis ageret, reuelatum eſt ei a Domino, quod eſset moriturus. Hora autem iam erat ad ueſperam declinans. Feſtina-

Digitized by Google

ſtinabat ergo, ut eum uidere poſset. Vi-
cus autem, ubi decumbebat eger, longo
adhuc aberat ſpacio, & nolens noctu in-
troire uicum, ſimul & ſaluatoris ſermo-
nem intra ſemetipſum meditans, quo di-
xit, ambulate dum lucem habetis in uo-
bis, & qui ambulat in luce, non offendit.
Cum uideret iam Solem dimergi, ait ad
eum. In nomine Domini noſtri IESV
Chriſti, ſta paulìſper in itinere tuo, & ex-
pecta me, donec ad uicum perueniam.
At ille cum aliqua iam mergi cœpiſset ex
parte, reſtitit, nec prius occubuit, quàm ho-
mo DEI perueniret ad uicum. Hoc au-
tem manifeſtum factum eſt hominibus
illis, qui in eodem uico habitabant. Stan-
tes enim & intuentes moras Solis in oc-
caſum, mirabantur omnes, quid ſibi uel-
let hoc, quod tot horis in occaſum ſuum
non deſcenderat Sol. Videntes autem
patrem Mucium de hęremo uenientem,
quærebant ab eo, quid hoc eſset ſigni,
quod oſtenderat Sol. At ille reſpondit
eis. Non meminiſtis uocem Domini &
ſalua-

Sol ſtetit ad preces Mucij.

ſaluatoris noſtri dicentem, ſi habueritis fidem ſicut granum ſinapis, maiora horum ſigna facietis? At illi cum intellexiſsent ad eius fidem, ſolem ſtetiſse, timore magno exterriti ſunt, plurimiq; ex eis iunxerunt ſe ei diſcipulos, & ſequi eum cœperunt. Cum autem ingreſsus fuiſset domum illius fratris, pro quo feſtinauerat, & inueniſset eum iam defunctum, oratione facta accedens ad lectum, oſculatus eſt eum, & ait. Quid magis deſiderij habes frater abire & eſse cum Chriſto, an permanere in carne? Tunc ille recuperato ſpiritu paululum reſidens, ait ad eum. Quid me reuocas pater? Melius eſt mihi redire, & eſse cum Chriſto, permanere autem in carne mihi neceſsarium non eſt. Cui pater Mucius. Dormi ergo, inquit, in pace fili, & ora pro me. At ille continuo reclinans ſe in lecto dormiuit. Hi autem qui aderant obſtupuerunt, dicentes. Vere DEI homo eſt hic. Tunc ille induit adoleſcentem ut ſibi moris erat ſatis decore, & totam noctem

Exemplũ fidei reſurrectionis mortuorum.

Pſalmis

Pſalmis hymniſque peruigilem ducens, honeſtæ iuuenem tradidit ſepulturæ. Alium autem fratrem, cum uiſitaſset decumbentem, ubi uidit eũ quietem mortis difficulter accipere, & grauiter conſcientiæ ſuæ metu redargui, ait ad eum. Cur imparatus es fili ad profectionem tuam? Accuſatrix, ut uideo, ignauię tuæ tecum pergit conſcientia. Tunc ille exorabat eum dicens: Obſecro te, intercede pro me ad Deum, ut mihi parui temporis ſpacium largiatur, quo poſsim emendare uitam meam. At ille, Nunc inquit, ſpacium pœnitentę requiris, ubi uitæ tempus impleſti: Quid faciebas in omni hoc uitæ tuæ tempore, Non potuiſti uulnera tua curare? Quinimo & recentiora ſemper addebas. At ille cum permaneret exorans, ait ad eum ſenex: „Si ultra non addas malis tuis mala, ora„bimus pro te Deum. Bonus eſt enim & „patiens, & indulget tibi parum aliquid „temporis uitæ, ut omnia debita tua red„das. Et cum poſt hæc oraſset Deum ſur-

gens ab oratione, ait ad eum: Ecce tres annos tibi Domin9 conceſsit in hac uita, tantũ ut ex animo ad pœnitentiam conuertaris, & apprehenſa manu eius, eleuauit eum de lectulo. At ille ſurgens ſine aliqua dilatione, ſecutus eſt eum ad deſertum. Et ubi completi ſunt tres anni, reuocabat eum ad locum, unde eum aſſumpſerat, iam non quaſi hominem, ſed quaſi Angelum, ex homine, Deo conſignans, ita ut omnes mirarentur de conuerſatione eius. Cumq́; conueniſſent ad eum fratres plurimi, ſtatuit eum in medio, atq́; ex ipſo materiam ſumens, per totam noctem, doctrinam de fructibus pœnitentiæ & conuerſionis, produxit ad fratres. Ipſo uero ſermonem faciente quaſi dormitare, frater ille cœpit paululum, & continuo in perpetuum quieuit. Tunc facta oratione ſuper eum, & omnibus quæ ad ſepulturam pertinent, ex more completis, ad Hæremum properanter abſceſsit. Frequenter autem & Nilum fluuium hunc immanem, pedibus

Digitized by Google

b⁹ tranſiuit, aquam uſq; ad genu habens. *Mucius*
Alio quoq; tempore, clauſis oſtijs fratri- *Nilum*
buſq; in ſuperioribus ſolarijs ſedentibus, *tranſiuit.*
ipſe ingreſſus eſt ad eos, & frequenter
ad quemcunq; locũ ire uoluit, quis lon-
ge poſitum, intra momentum temporis,
euectus eſt. Nam primo adhuc tempore
conuerſionis ſuæ, cum eſſet in hæremo,
& ſeptimanam ieiunaſſet, aiunt occur-
riſſe ei hominem in deſerto, habentem
panem et aquam, qui et hortatus eſt eum
accipere cibum. In alio quoq; tempore
Demon aſſiſtens theſauros auri pluri-
mos, quos Pharaonis fuiſſe perhibebat,
oſtendit ei ſub terra dimerſos. Cui re-
ſpondiſſe fertur pater Mucius. Pecunia
tua tecum ſit in interitum, & perditio-
nem. Hæc ergo, & his ſimilia plurima,
effecit DEVS per eum. Sed & alij
nihilominus fuerunt ante nos multi pa-
tres, quibus dignus non fuit mundus,
ſigna cœleſtia & prodigia facientes.
Quid ergo miramini, ſi nos parui homi-

H 2 nes

nes partia faciamus, claudos aut cæcos curantes, quod & Medici ex arte facere poſsunt?

Et cum hæc nobis Copres ſenior enarraret, unus ex fratribus noſtris, quaſi incredulitate eorum, quæ dicebantur tedere cœpit, & præ tædio dormitare. Cumq; ſomno fuiſset oppreſsus, uidit per uiſum Librum aureis literis ſcriptum, in manibus ſenis Copretis, ex quo narratio eius deduci uidebatur, & aſsiſtentem quendam clariſsimi aſpectus uirum, canicie uenerandum, comminatione ſibi magna dicentem: Cur non audis attente quæ recitantur, ſed incredulus dormitas? At ille conturbatus, euigilat, & ſtatim nobis ſecretius latino ſermone, quæ uiderat, enarrabat.

Inter hæc autem uidimus rusticanum quendam acceſsiſse ad oſtium ſenis, habentem vas harena plenum, & expectantem, donec ſenex ſermonem ſuæ narrationis expleret. Nos autem uidentes

tes eum, interrogauimus ſeniorem, quid ſibi uellet ruſticanus iſte ſtans, & harenam tenens in uaſe. Reſpondit ad nos ſenior dicens: Non quidem oportebat me, o filioli, hoc uobis prodere, ne gloriari uideamur, & merces laboris pereat, tamen pro ædificatione ueſtra & utilitate, qui tam longo itinere ueniſtis ad me, non patiar etiam hoc abſcondi a uobis, ſed enarro opera Domini, quæ dignatus eſt implere per nos. Terra regionis huius, quæ in uicino nobis poſita colitur, ſterilis ualde & infructuoſa fuit, ita ut ſi quando ſemina ex neceſsitate ſuſcepit, duplicata uix redderet. Vermes enim quidam naſcebantur in ipſis germinum culmis & aſcendentes ſegetem ſuccidebant: Erant autem agricolæ loci ipſius gentiles. Hos cum docuiſsemus Domino credere, & fidem CHRIſti recipere, chriſtiani iam facti, ueniunt ad nos, & rogant, ut oremus Dominum pro ſegetibus ipſorum. Et cum diceremus eis nos quidem oraturos, ſed fidem ipſorum re-

quiri apud DEVm, qui hoc percipere mereatur, illi ex harena hac quæ calcatur a nobis, ſinus ſuos replentes, offerunt nobis rogantes, ut in nomine Domini benediceremus. Et ego ad eos ſecundum fidem, inquam, ueſtram fiat uobis. Tunc illi auferentes harenam, ſecum miſcent ſeminibus, que ſeminaturi erant, & ſpargunt per agros, & tantum fructum ex eo colligunt, quantum nulla uſquam potuit Aegypti terra colligere: Ex eo ergo conſuetudo eſt eis, bis per annos ſingulos uenire ad nos, & eadem expectare a nobis.

Sed & illud non celabo uos, qđ mihi Deus ad gloriam nominis ſui præſtitit. Deſcenderam aliquando ad ciuitatem et inueni ibi uirum quendam Doctorem Manicheorum, ſeducentem populos, cũ hoc habui conflictum ſermonis. Sed quia erat uerſutus nimis, & concludere eum uerbis non poteram, ueritus ne auditorum turbæ lederentur, ſi ille quaſi

ſupe-

ſuperior abſceſsiſset in uerbis, dixi. Accendite ignem plurimum in medio plateæ, & ambo intremus in flammam, ſiquis noſtrum ex ea non fuerit aduſtus, huius uera fides eſse credatur. Quod cum dixiſsem, ualde placuit populo, & continuo ignis accenditur plurimus. Tunc ego apprehendens eum, cœpi mecum pertrahere ad ignem. Et ille non ita inquit, ſed unuſquiſq; noſtrum ſingulariter ingrediatur. Primus tamen tu debes intrare, qui hoc propoſuiſti. Et ego in nomine Chriſti conſignans memetipſum ingreſsus ſum ignem. Flamma uero huc illucq; diuidi, ac diſpergi, & refugere penitus a me cœpit. Steti in medio ignis dimidia fere hora, & in nomine Domini, in nullo penitus leſus ſum. Videntes autem populi cum ingenti ammiratione, acclamauerunt, & benedixerunt Deum dicentes: Mirabilis DEVS in ſanctis ſuis. Cœperunt autem urgere etiam Manicheum, ut introiret in ignem At ille reluctari cœpit & ſubtrahere ſe.

Copres per ignē Chriſti fidem probat contra Manicheum.

Tunc comprehendentes eum turbæ in-
iecerunt in medium ignis, & ſtatim cir-
cundans eum flamma atq; adurens ſe-
miuſtum reddidit. Et illum quidem cum
dedecore ex urbe popul⁹ eiecit, clamans
& dicens, uiuus ardeat ſeductor. Me ue-
ro aſsumentes ſecum & benedicentes
Dominum, ad Eccleſiam perducunt.

Alio quoq; tempore, dum tranſirem
iuxta templum quoddam, uidi ibi ſacri-
ficare gentiles, & aio ad eos, Cur uos, cũ
ſitis homines rationales immolatis mutis
& inſenſibilibus ſimulachris? Nonne
enim uos multo magis ſine ſenſu eſtis, q̃
illi quibus immolatis? Ad hunc ſermo-
nem Dominus aperuit eis intellectum,
& relinquentes errorem ſuum, quem a-
gebant, ſecuti ſunt me, & crediderunt
ſaluatori noſtro DEO.

Fuit mihi aliquando hortulus Mo-
naſterio uicinus, in quo propter aduen-
tantes fratres olera colere uidebamur.
Quidam autẽ gentilis ingreſſus eſt no-
cte, &

Digitized by Google

cte, & furatus eſt olera. Quæ cum pertu-
liſſet ad domum ſuam, igni appoſuit ut
coqueret. Cumq; tribus horis continu-
is ingenti igne ſuggeſto, neq; feruere ne-
q; molliri aut calefieri aliquatenus potu-
iſſent, ſed permanſiſſent eadem uiridita-
te, qua in ollam miſſa ſunt, & neq; aqua
quidem ipſa uel leuiter calefieri potuiſ-
ſent, in ſemetipſum regreſſus ille qui fu-
ratus eſt, erepta rurſus de foco olera re-
portabat ad nos, & proſternens ſe ante
pedes noſtros, rogare cœpit, ut peccati
ſui ueniam mereretur, & fieret Chriſtia-
nus, quod & impetrauit. Accidit autem
eadem die hoſpites uenire ad nos pluri-
mos fratrum, quibus opportune olera
ipſa parata ſunt. Gratias ergo refe-
rentes Domino pro mirabi-
libus ſuis duplicem læ-
ticiam geſſimus,
et pro ſalu-
te ho-
minis & pro be-
neficijs diuinis.

DE S. PAPHNVTIO.

VIDImus & aliud Monaſteriũ ſancti Paphnucij hominis DEI, qui nominatiſsim⁹ in illis locis Anachorites, & ultimi habitator fuerat deſerti, in regionibus Eracleos, ſplendidę urbis apud Thebaidam. De hoc ergo fideliſsima patrum narratione comperimus, quod cũ fuiſset uitæ Angelicę, quodam tempore orauerit ad Deũ, ut ſibi oſtenderet, cui ſanctorum ſimilis haberet: Aſsiſtens uero Angelus Dei reſpondit ei, quod ſimilis eſset Symphoniaco cuidã, qui in uico illo cantandi arte uictum quęreret. Tũc ille obſtupefactus nouitate reſponſi, cum omni properatione pergens ad uicum requirit hominem. Et cum inueniſset, ſtudioſiſſime percunctabatur ab eo, quid nam ſancti & religioſi operis geſtũ ſit ei, omneſq; actus eius curioſius diſcutit. At ille reſpondit, quod res erat, ſe eſse indigniſſimæ uitę hominem peccatorem, atq; ante non multum temporis ex Latrone in iſtud, quod nunc exercere uideretur fœdum

Contra præſumptionem & confidentiam operum.

Digitized by Google

dum artificium deuolutum. Paphnucius eo magis inſtabat requirens, ſi qd ei forte uel inter latrocinia pij operis fuiſset admiſsum, Nihil inquit mihi cõſcius ſum boni, Hoc tamen ſcio quod cum inter latrones eſsem, capta eſt aliquando a nobis uirgo, Deo conſecrata, huius cum ceteri collegæ mei, Latrones cuperent eripere pudorem, obieci me medium, & eripui eam de contaminatiõe latronum, & nocte deducens eam uſq; ad uicum domui ſuæ reſtitui intactam. Alio quoq; tempore inueni mulierem honeſtę formę in hęremo oberrantem, Hæc cũ interrogaret a me, uel cur, aut q̃modo in hæc loca deueniſset, reſpondit, Nihil me interroges, infeliciſsimã mulierem, nec cauſas requiras, ſed ſi ancillam placet habere, abducito, quo uis. Mihi enim infœlici, eſt maritus, qui debiti fiſcalis gratia ſæpe ſuſpenſus, & flagellatus, ac pœnis omnibus cruciatus, ſeruatur in carcere, nec aliam ob cauſam producitur, niſi ut tormenta patiatur.

Tres

Tres autem nobis filij fuerunt, qui pro eiuſdem iam debiti neceſsitate diſtracti ſunt. Ego quoq; miſerrima, quia ad ſimiles pœnas inquiror, de loco ad locum fugitans, inedia miſeriaq; confecta, per hæc nunc latitans oberro loca, triduum hoc ſine cibo iam ducens. Ego ubi hæc audiui, miſeratus, adduxi eam ad ſpeluncam, et reficiens animam eius famę collapſam, dedi etiam trecentos ei ſolidos, pro quibus ſe ac maritum & filios, non ſolum ſeruituti, ſed et ſupplicijs aſſerebat obnoxios, et reuocatam eam ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. Hoc ſolum ſcio me feciſſe in latrocinio meo. Tunc pater Paphnucius, Ego, inquit, nihil tale feci, tamen credo etiam ad te perueniſſe quod celebre Paphnucij nomen inter Monachos habeatur. Fuit enim mihi non mediocris ſtudij, ut uitam meam in huiuſmodi excolerem diſciplinis. Deus igitur de te mihi reuelauit, quia nihil minus apud ipſum meriti habeas quàm ego.

Poſteaq;

Poſteaq; autem Paphnucius acrioribus ſemetipſum ſtudijs, q̄ prius exercuerat agens, iterum Domino ſupplicabat, ut ſibi oſtenderet quis ei eſſet ſimilis ſuper terram. Fit ergo uox ad eum dicens, Similem te eſſe noſce primario vici huius, qui eſt in proximo. Quibus auditis, Paphnucius ſine mora ad eum properans, pulſat ad oſtium domus eius: Ille uero, cui moris erat ſuſcipere hoſpites, occurrit ei, atq; introduxit in domum ſuam, lauans quoq; pedes eius, appoſuit menſam, egitq; conuiuium, inter epulas uero percunctari Paphnucius cœpit ab hoſpite, qui actus eius, quod ſtudium, cuiuſq; operis haberet exercitia. Ille uero cum de ſe humilia reſponderet, & latere in bonis q̄ publicari mallet, perurgebat Paphnucius dicens, reuelatum ſibi eſſe a Domino, quod dignus eſſet conſortijs Monachorum. At ille ergo magis humiliora de ſeipſo ſentiens, aiebat, Ego quidem in nullo mihi boni alicuius ſum conſcius, Verum, quia uerbum DEI fa-

ctum eſt

Digitized by Google

ctum eſt ad te, eum quem nihil latet cela-
re nõ poſſum. Hęc ergo quę mihi in me-
dio multorum poſito in uſu ſunt, loquar.
Triginta iam completi ſunt anni, quod
continentiæ conſenſum habere me cum
coniuge mea, nullus agnouit. Suſcepi au-
tem ex ea tres filios, hor̃ enim cauſa ſo-
lũmodo cognita eſt mihi uxor, nec præ-
ter eam alia, nec ipſa ultra iam cognita.
Suſcipere hoſpites, nunq̃ ceſſaui, ſed ita
ut neminem ante me paterer aduenienti
occurrere peregrino. Non dimiſi unq̃ de
domo mea hoſpitem ſine uiatico, paupe-
rem nullum deſpexi, ſed quæ neceſſaria
fuerant prębui. Si in iudicio ſedi, nec filij
mei perſonam contra iuſticiam accepi.
Alieni laboris fructus, nunquam introi-
erunt in domum meam. Litem ſi uidi
nunquam preterij, donec reconciliarem
diſſidentes ad pacem. Nemo unquam
deprehendit in culpa famulos meos, nũ-
quam greges mei leſerunt fruges alie-
nas. Volentes ſeminare in rure meo,
nunq̃ prohibui, nec uberiora mihi no-
ualia

Opera uocationis plurimum accepta deo.

ualia elegi, & ſteriliora illis, dereliqui. Quantum in me fuit, nunquam permiſi ut potentior infirmum præmeret. Semper ſtudui in uita mea, ut neminem contriſtarem. Iudicium ſi fuit apud me, neminem condemnaui, & diſsidentes reuocare in concordiam ſtudij. Hæc interim mihi uitæ inſtitutio, DEO donante, hactenus fuit.

Audiens autem hæc beatus Paphnucius, caput eius exoſculans, benedixit eum & dixit: Benedicat te Dominus ex ſyon, & uideas quæ bona ſunt Ieruſalem omnibus diebus uitæ tuæ.

Tertio igitur Paphnucius ſemetipſum maioribus exercitijs dedit, exiguos priores deputans labores, quibus conferri potuerit his qui ſeculi uidebantur actibus occupari, hoc enim ſibi dicebat. Si iſti qui ſunt in ſeculo tantum boni operis faciunt, quanto nos ſtudere debemus plus uel amplius in abſtinentię labore eos antecedere. Tunc uero Paphnucius perſiſtebat in ieiunijs & orationibus, ſemetipſum

ipſum ad maiora et pfectiora extendens, & rurſ⁹ orabat Dominũ, ut ſibi oſtenderet, cui ſimilis haberet̃ inter hoĩes. Rurſ⁹ ei uox diuina reſpondit dicens: Similis es negociatori, quem uideris ad te uenientem, ſed exurge uelociter & occurre ei, adeſt enim uir cui te ſimilem iudicaui. Et Paphnucius ſine mora deſcendens occurrit cuidam negociatori Alexandrino, uiginti milibus ſolidorum merces tribus nauibus deferenti ex Thebaida, & quoniam erat religioſus & bonorum operum ſtudium gerens, decem leguminum ſaccos pueris ſuis impoſito ad Monaſterium DEI hominis deferebat, hæc ei cauſa adeundi Paphnucium fuit.

Negociator.

Ceterum cum quidam Presbyteri ad eum uiſitandũ ueniſsent, omnia eis, quæ ſibi Dominus reuelauerat nota fecit, dicens ad eos: Nullum in hoc ſeculo debere deſpici, etiam ſi latro ſit aliquis, aut in ſcena poſitus etiam ſi cultum ruris exerceat, & coniugio uideatur aſtrictus, etiam ſi negociator dicatur & mercimonijs inſer-

Contra uitã Monaſticam.

inſeruiat, tamen in omni ordine, humanæ uitæ, ſunt animæ, DEO placentes, & habentes actus aliquos occultos, quibus delectatur Deus, unde conſtat non tantum profeſsionem uitæ aut habitus ſpeciem, Deo eſse placitam, quantum ſinceritatem atq; affectionem mentis & operum probitatem.

DE SANCTO APOLLOnio Monacho & martyre.

FVIT QVIDAM PERSEcutionis tempore Monachus, nomine Apollonius, Qui cum uitam magnificam egiſset inter fratres, etiam Diaconus ordinatus eſt. Tempore ergo perſecutionis erat ei ſtudium ſingulos quoſq; circuire fratres, & cohortari eos ad martyrium. Cunq; fuiſset etiam ipſe comprehenſus, & in carcerem truſus, gentilium plurimi, tanquam inſultaturi ueniebant ad eum, & uerbis blaſphemis & impijs confutabant. Inter quos fuit quidam Philemon nomine Choraula famoſiſsimus

Exemplũ Chriſtianæ cõſtantiæ in Cruce & confeſsione.

Choraula

mus et omni populo amabilis. Qui cum multis eum fatigaret iniurijs impium & ſceleſtum & ſeductorem uocans, multorumq; mortalium deceptorem, dignumq; eſse ab omnibus odio haberi. Cunq; hæc & multa alia aduerſum eum grauiora loqueretur, reſpondit ei Apollonius dicens: Miſereatur tibi Deus fili & nihil tibi horum, quæ locutus es reputet ad peccatum. Hæc cum audiſset Philemon corde compunctus eſt, uimq; uerborum eius ſupra humanum morem in ſua mente perſenſit, intantum, ut Chriſtianum ſe repente fateretur. Et inde ſtatim peruolat ad tribunal iudicis atq; in conſpectu totius populi proclamans, iniuſte, inquit agis, o Iudex, uiros religioſos & DEO amabiles puniens, nihil enim Chriſtiani uel male faciunt uel docent. At ille hæc audiens, primo quidem putabat utpote loci illius hominem ioci aliquid proponere: Sed cũ uidiſset hæc eum ſerio proſequentem, et cum omni conſtantia aſſerentem, inſanis inquit, o Philemon &

Vis orationis.

mente

mente captus es ſubito? At ille. Ego in-
quit, non inſanio, ſed tu iniuſtiſsimus at-
que inſaniſsimus Iudex es, qui tot iuſtos
iniuſte perimis uiros. Ego enim Chri-
ſtianus ſum, quod eſt hominum genus
optimum. Tunc ille coram populo cœ-
pit eum primo plurimis blandimentis
reuocare uelle in id, quod eum nouerat,
ſed ubi immobilem uidit, omnia inten-
dit in eum genera tormentorum. Cog-
nito uero, quod ex uerbis Apollonij hec
ei fuerit facta permutatio, correptum e-
tiam Apollonium, grauioribus ſubdidit
tormentis, & deceptoris in eum crimen
exaggerat. Apollonius uero, vtinam
inquit, & tu Iudex, & omnes qui aſsi-
ſtunt & audiunt me, hunc meum quem
dicis errorem, deceptionemque ſequere-
mini. At ille ubi hæc audiuit, & ipſum
& Philemonem ignibus tradi in con-
ſpectu populi iubet. Illi uero poſtquam in-
greſsi ſunt flammas, beatus Apolloni-
us cunctis audientibus clamat ad Do-
minum dicens.

" Non tradas DOMINE beſtijs animas
" confitentium tibi,ſed oſtende nobis Do-
" mine euidenter ſalutare tuum. Igitur ubi
hoc in auditu populi & iudicis, ad Do-
minum locutus eſt Apollonius, repente
nubes repleta rore circundedit uiros,&
flammas accenſi ignis extinxit. Super
quo obſtupefacti & Iudex & populus,
" una uoce omnes clamare cœperunt. Ma-
" gnus & unus eſt Deus Chriſtianorum
" ſolus immortalis. Sed hæc cum fuiſsent
præfecto Alexandriæ nunciata,ſemetip-
ſo truculentior redditur, & electis qui-
buſdam de officio crudeliſsimis & ſeuiſ-
ſimis,non tam hominibus quam beſtijs mit-
tit,qui et ipſum iudicem, qui mirabilibus
diuinis crediderat, & eos, per quos uir-
tus DEI apparuerat uinctos in Alexan-
driam deducerent. Igitur cum adduce-
rentur omnes pariter uincti, affuit gra-
tia DEI in uerbo,& cœpit Appollonius
eos, qui ſe uinctos ducebant fidem DEI
docere. Quicq; cum Domini miſericor-
diam credidiſsent,& fidem Dei tota cor-
dis

dis firmitate recepiſſent,ſemetipſos cum his, quos exhibere uenerant uinctos offerunt iudici,et chriſtianos ſe eſſe pariter profitentur. Quos cum præfectus in fide DEI pertinaces & immobiles peruidiſſet,uniuerſos pariter iubet in profundum maris dimergi, ignorans impius quid ageret.Hoc enim ſanctis non mors ſed Baptiſma fuit.

DE SANCTO MACHArio Aegyptio.

NARRABAT AVTEM nobis quidam ex patribus, qui ibi erant, quod in locis illis duo Macharij, quaſi duo cœli luminaria refulſiſſent,ex quibus unus Aegyptius genere,& diſcipulus beati Antonij fuit, alius Alexandrinus.Quibus ut uocabula nominis,ita uirtutes animi,& cœleſtium gratiarum magnificentia concordabat. Vterq; enim Macharius abſtinentiæ,exercitijs & uirtutibus animi æqualiter pollens,hoc ſolo alius præcellens,quod quaſi hæredi-

tatem gratiarum & uirtutum beati An-
tonij poſsidebat. Hunc deniq; ferunt, ali-
quando cum homicidium in locis uicinis
fuiſset admiſsum, & innocenti cuidam
impingeretur crimen admiſsi, confugiſse
ad eius cellulam, is qui calumniam patie-
batur, affuiſse etiam eos qui purgebant,
allegantes & dicentes periclitari ſeipſos,
niſi comprehenſum legib9, traderent ho-
micidam. Hic uero cui crimen impinge-
batur cũ Sacramentis affirmabat, conſci-
um ſe non eſse ſanguinis illius. Et cũ diu
ab utraq; parte certamen haberet̃, inter-
rogabat ſanctus Macharius, ubi ſepultus
eſset, qui dicebatur occiſus. Cunq; deſi-
gnaſsent locũ, cum omnibus qui ad per-
urgendũ hominem uenerant, pergit ad
ſepulchrum, atq; ibi fixis genibus inuo-
cato Chriſti nomine, ait ad eos qui aſsi-
ſtebant. Nunc Dominus oſtendat, ſi ue-
re reus eſt hic, qui purgetur a uobis. Et
eleuata uoce, ex nomı̃e clamabat defun-
ctum. Cunq; ei uocatus de ſepulchro
reſpondiſset, ait ad eum, Per fidem Chri-
ſti te

Miraculũ mortuus loquitur.

ſti te obteſtor, ut dicas, ſi ab hoc homine qui calumniam patitur occiſus es. Tunc ille de ſepulchro clara uoce reſpondit, dicens, non ſe ab eo eſſe interfectum. Et cum obſtupefacti omnes decidiſſent in terram, ac pedibus eius aduoluerentur, rogare cœperunt, ut interrogaret eum a quo eſſet occiſus. Tunc ille, hoc, inquit non interrogabo. Sufficit enim mihi, ut innocens liberetur, nõ eſt autem meum, ut reus prodatur.

Fides reſurrectionis mortuorum.

Aliud quoq; eius genus miraculi ferebatur. Cuiuſdam e uicino oppido Patrisfamilias, uirgo filia, per fantaſias Magicas, uidebatur hominibus in Equinum animal uerſa, ut putaretur Equa eſſe, & non puella. Hanc adduxerunt ad eum. Tunc ille percunctatur. Quid ſibi uellent. Aiunt parentes eius. Equa hæc quam uident oculi tui, puella uirgo & filia noſtra fuit, ſed homines peſſimi Magicis artibus in animal hoc, quod uides, eam uerterunt.

Præſtigium Satanæ, qui falſa ſpecie quaſi puella in Equam mutata ſit illuſit parentibus.

 Rogamus

Rogamus ergo, ut ores Dominum, & commutes eam in id, quod fuit. At ille ait. Ego hanc, quam oſtenditis mihi puellam uideo, nihil in ſe pecudis habentem. Hoc autem quod dicitis, non eſt in eius corpore, ſed in oculis intuentium. Fantaſiæ enim Demonum ſunt iſtę, non ueritas rerum. Et cum introduxiſset eam cum parentibus ſuis intra cellulam, fixis genubus, orare Chriſtum cœpit, ſimulq; & parentes hortabatur ſecum Domino ſupplicare, & poſt hæc perungentes eam oleo in nomine Domini, omni fallacia uiſus expulſa, uirginem uideri omnibus ut etiam ſibi uidebatur, effecit.

Macharius non uerbis ſed uirtute miraculorũ ſuſcitans mortuum, pugnat contra hæreticũ.

Aiebant præterea, & aliquando ueniſse ad eum hæreticum quendam Hieracytam, quod genus Hæreſeos inuenitur apud Aegyptum. Hic cum per multam loquendi artem, plurimos fratrum, qui habitabant in Hęremo, conturbaret, auſus eſt etiam coram ipſo fidei ſuæ aſserere prauitatem. Cui cum reſiſteret ſenior & contradiceret, ille uerba ſimplicia argu-

argumentis callidis eludebat. Sed cum uideret ſanctus, fidem fratrum periclitari, quid opus eſt, inquit, nos uerbis contendere ad ſubuerſionem audientium. Exeamus ad ſepulchra fratrum, qui nos præceſſerunt in Domino, & cui noſtrũ conceſſerit Dominus ſuſcitare mortuum de ſepulchro, ſciant omnes, quia illius fides probatur a Deo. Sermo hic omnibus qui aderant fratribus, placuit. Proceſſerunt ad ſepulchra, hortatur Macharius Hieracytam ut euocaret mortuum in nomine Domini: At ille. Tu, inquit, qui propoſuiſti prior euoca. Et Macharius proſternens ſe in oratione ante Dominum, ubi ſufficienter orauit eleuatis ſurſum oculis ſuis, ait ad Deum. Tu inquit Domine, quis ex duobus, nobis rectam fidem teneat, oſtende, eleuato mortuo hoc. Et cum hæc dixiſset, fratris cuiuſdam nomen, qui nuper fuerat ſepultus euocauit, cui ille, cum de tumulo reſpondiſset, accedentes fratres, continuo que ſuperpoſita erant, auferunt, & edu-

Digitized by Google

ctum eum de ſepulchro, reſolutis faſcio-
lis, quibus conſtrictus erat exhibuerunt,
uiuentem. Hieracyta uero ubi hæc uidit,
obſtupefact9 in fugam uertitur. Quem
fratres quoq; omnes inſequentes, extra
terminos terræ illius, exturbauerunt.
Multa etiam alia ferebantur de eo, quæ
nimis prolixa ſunt ad ſcribendum, ſed ex
his paucis etiam cetera eius opera no-
ſcuntur.

DE VIRTVTIBVS AL- terius Macharij uidelicet Alexandrini.

FVIT QVOQVE ALIVS Macharius, de quo hoc fertur. Qd' quodam tempore noctis, Demon ad o-
ſtium cellulæ eius, pulſauit dicens. Sur-
ge Abbas Machari, & eamus ad colle-
ctam, ubi fratres ad vigilias congregan-
tur. Sed ille, qui gratia Dei repletus, falli
non poterat, intellexit Diaboli eſſe falla-
ciam, & ait, O mendax & ueritatis ini-
mice. Quid enim tibi conſortij, quid ſo-
cietatis

Digitized by Google

cietatis eſt, cum collecta & congregatione ſanctorum? At ille: Latet ergo te inquit, o Machari, quod ſine nobis nulla collecta agitur, nullaq; congregatio Monachorum: Veni deniq;, & uidebis opera noſtra. Tum ille: Imperet, inquit, tibi Dominus, Demon immunde. Et conuerſus ad orationem, petijt a Domino, ut ſibi oſtenderet, ſi hoc uerum eſſet, qđ gloriatus eſt Demon. Abijt ergo ad collectam, ubi a fratribus uigiliæ celebrabantur, et iterum in oratione Dominum deprecatur, ut ſibi ueritatem uerbi huius oſtendat. Et ecce, uidit per totam Eccleſiam, quaſi paruulos quoſdam pueros Aethiopes tetros diſcurrere, huc atq; illic, & uelut uolitando deferri. Moris autem eſt inibi ſedentibus cunctis, ab uno dici Pſalmum, ceteris uel audientibus uel reſpondentibus. Diſcurrentes ergo illi Aethiopes pueri, ſingulis quibuſque ſedentibus alludebant, & ſi cui duobus digitulis oculos compreſſiſſent, ſtatim dormitabat.

Orationes piorũ à Satana impediri

Si cui

Si cui uero in os immerſiſſent digitum, oſcitare eum faciebant. Vbi uero poſt Pſalmum ad orandum proceſsiſſent fratres, præcurrebant nihilominus ſingulos & ante alium iacentem in oratione quaſi mulierum ſpecie, ferebantur ante alium quaſi ædificantes, aut portantes aliquid, aut diuerſa queq; agentes apparebant. Et quęcunq; Demones quaſi ludendo formaſſent, hęc orantes illi in cordis ſui cogitatione uerſabant. A nonnullis tamen, ubi aliquid horum agere cœpiſſent, quaſi ui quadam repulſi præcipites deijciebantur, ita ut nec ſtare quidem prorſus, aut tranſire iuxta eos auderent, alijs uero etiam infirmis fratribus ſupra ceruices & dorſa ludebant, quia non erant in ſua oratione intenti, Hæc cum uidiſſet ſanctus Macharius ingemuit grauiter, & lachrymas profundens ad Dominum reſpice, ait, Domine, & ne ſileas neq; mitigeris Deus. Exurge ut diſpergantur inimici tui, & fugiant a facie tua, quoniam anima noſtra repletur illuſionibus

nibus

Digitized by Google

nibus: Poſt orationem tamen, exami-
nandæ ueritatis gratia, ſeorſum euocatis
ſingulis quibuſq; fratribus, ante quorum
faciem uiderat Demones diuerſo habi-
tu, & uarijs imaginibus ludentes, requi-
rit ab eis ſi in oratione uel ædificandi co-
gitationes habuerit, uel iter agendi uel
alia diuerſa, quæ unicuiq; imaginata per
Demones uiderat, & ſinguli eorum ita
confitebantur in corde ſuo fuiſse, ut ille
arguebat, & tunc intellectum eſt, quod
omnes uanæ & ſuperfluæ cogitationes
quas uel Pſalmorum, uel orationũ tem-
porum unuſquiſq; conceperit, ex illuſio-
ne Demonum fiant, ab his autem qui
omni cuſtodia ſeruant cor ſuum, tetri re-
pelluntur Aethiopes. Deo enim coniun-
cta mens, & in ipſum, precipue tempore
orationis intenta, nihil alienum, nihil ſu-
perfluum recipit.

Aliud quoq; multo terribilius adde-
bat, quod uidiſset eo tempore, quo fra-
tres accedebant ad Sacramenta. Vbi por-
rexiſsent ad ſuſcipiendum palmas, in nõ-
nullo-

Digitized by Google

nullorum manibus præuenientes Aethiopes, carbones deponere, corpus autem, quod tradi manibus Sacerdotis redire uidebatur ad altare, alijs uero extendentibus manus ad altare, longe recedere Demones, & cum ingenti metu effugere, Angelum enim Domini aſsiſtere uidebat altari, qui cum ſacerdotis manu, ſuam quoq; manum in Sacramentorum diſtributione exponeret. Sed & multa ut diximus, alia de operibus ſancti Macharij Alexandrini mirabilia feruntur, ex quibus nonnulla in. xi. Libro Eccleſiaſticæ hiſtoriæ inſerta, qui requiret, inueniet.

Communicantib. ſacramento Altaris adſiſtere Angelos.

DE SANCTO AMMONE primo Nytrie Monacho

ADOLESCENS QVIdam, qui morſu canis rabidi in rabiem uerſus eſt, multis uinctus cathenis ad Abbatem Ammonem deducitur, proſequentibus eum, parentibus ſuis, & rogantibus pro eo. At ille, Quid, inquit mihi

Digitized by Google

mihi moleſti eſtis o homines? Supra merita mea eſt, quod expetitis, ſed tamen hoc uobis indicare poſsum, quod in manibus ueſtris eſt eius ſanitas. Reddite uiduę bouem ſuum, quem furati eſtis, & ſanus reddetur uobis filius ueſter. Ac illi extimuerunt quidem ualde, quod ea quæ in ſecreto geſta ſunt, non latuerunt hominem DEI, gauiſi ſunt tamen, quod hanc eis uiam ſalutis oſtendit, et ſine mora ut, reddiderunt direpta, orante homine DEI etiam iuueni ſanitas rediit.

Furtum parentum punitum in filio.

VITA PAVLI Eremitæ.

PROLOGVS.

INTER MVLTOS ſæpe dubitatum eſt, a quo potiſsimum Monachorum eremꝰ habitari cœpta ſit. Quidam enim altius repetentes à beato Helia & Iohanne ſumpſere principium. Quorum & Helias plus nobis uidetur fuiſſe, ꝙ Monachus, et Iohannes ante

ante prophetare cœpiſse q̃ natus eſt. Alij autem (in quam opinionem vulgus omne conſentit) aſſerũt Antonium huius propoſiti fuiſse caput, quod ex parte uerum eſt. Non enim tam ipſe ante omnes fuit, q̃ ab eo omnium incitata ſunt ſtudia. Amathas uero & Macarius diſcipuli Antonij, quorum ſuperior magiſtri corpus ſepeliuit, etiam nunc affirmant Paulum quendam Thebeum principem iſtius rei fuiſse, quod non tam nomine, q̃ opinione nos quoq; comprobamus. Nonnulli & hæc, & alia, prout uoluntas tulit iactitant, ſubterraneo ſpecu crinitũ calcaneotenus hoĩem fuiſse, et multa alia quæ perſequi ocioſum eſt, incredibilia fingentes. Quorũ, quia impudens mendacium fuit, ne refellenda quidem ſententia uidetur. Igitur quia de Antonio tam Græco q̃ Romano ſtilo diligenter traditum eſt, pauca de Pauli principio & fine ſcribere diſpoſui, magis quia res omiſsa fuit, q̃ fretus ingenio. Quomodo autem in media ætate uixerit, & quas

Satanæ

Satanæ pertulerit inſidias, nulli homi-
num compertum habetur.

SVB DECIO ET VALE-
riano perſecutoribus, quo tempore Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine, fœlici cruore damnati ſunt, multas apud Aegyptum & Thebaidam Eccleſias, tempeſtas ſæua populata eſt. Voti tunc Chriſtianis erat, pro Chriſti nomine gladio percuti. Verum hoſtis callidus tarda ad mortem ſupplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora. Et ut ipſe, qui ab eo paſſus eſt, Cyprianus ait, uolentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius ut crudelitas notior fiat, duo memoriæ cauſa exempla ſubiecimus. Perſeuerantem igitur in fide martyrem, & inter eculeos laminaſq; uictorem, iuſsit melle perungi, & ſub ardentiſsimo ſole, ligatis manibus poſt tergum reſupinari, ſcilicet ut muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines ante ſuperaſset. Alium iuuenili ætate florentem, in amœniſsimos hortulos præcepit ab-

Vita Monaſtica ex perſecutione cœpit. Anno Domini. 260.

K duci.

duci. Ibiq; inter lilia candentia & rubentes roſas, cum leni iuxta murmure aquarum ſerperet riuus, & molli ſibilo arborum folia uentus prǽſtringeret, ſuper extructum plumis lectum reſupinari, & ne ſe inde poſset excutere, blandis ſerico nexibus irretitum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis, meretrix ſpecioſa ueniſset, cœpit delicatis ſtringere colla cōplexibus. Et, quod dictu quoq; ſcelus eſt, manibus attrectare uirilia, ut corpore in libidinem concitato, ſe uictrix impudica ſuperiaceret. Quid ageret miles CHRIſti, & quo ſe uerteret neſciebat. Quem tormenta non uicerant, ſuperabat uoluptas. Tandem cœlitus inſpiratus, præciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit. Per idem ergo tempus quo talia

Natales et adoleſcentia Pauli.

gerebantur apud īferiorem Thebaidam, cum ſorore iam uiro tradita, poſt mortem amborum parentum in hæreditate locupleti, Paulus relictus eſt annorum circiter

Digitized by Google

circiter quindecim, literis tam Græcis quam Aegyptiacis apprime eruditus, manſueti animi, Deum ualde amans. Et cum perſecutionis procella detonaret, in uillam remotiorem & ſecretiorem ſeceſsit. Verum quid nō mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Sororis maritus cœpit prodere uelle, quem celare debuerat. Non illum uxoris lachrymæ, non communio ſanguinis, nō ſpectans cuncta ex alto Deus, ab ſcelere reuocauit. Ad hæc inſtabat crudelitas, quæ pietatem uidebatur imitari. Quod ubi prudentiſsimus adoleſcens intellexit, ad montium deſerta confugiens, dum perſecutionis finem præſtolaretur, neceſsitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rurſusque ſubſiſtens, atque hoc idem ſæpius faciens, tandem repperit ſaxeum montem: Ad cuius radicem haud procul erat grandis ſpelunca, quæ lapide claudebatur. Quo remoto (ut eſt cupiditas hominū occulta cognoſcere) auidius explorans, animaduertit intus grande ueſtibulum,

Perſecutio, cauſa fugiendi in Eremū.

Deſcriptio loci in quo habitauit Paulus Eremita.

 quod

quod aperto deſuper cœlo, patulis diffu-ſa ramis uetus palma contexerat, fontem lucidiſsimum oſtendens, cuius riuum tantummodo foras erumpentem, ſtatim modico foramine, eadem quæ genuerat aquas terra ſorbebat. Erant præterea per exeſum montem haud pauca habitacula, in quibus ſcabræ iam incudes & mallei, quibus pecuniæ olim ſignatæ uiſebant. Hunc locum Aegyptiorum litteræ ferũt furtiuæ monetę officinam fuiſse, ea tempeſtate, qua Cleopatræ iunctus eſt Antonius. Igitur adamato (quaſi qnod a Deo ſibi offerretur) habitaculo, omnem ibidem in orationibus & ſolitudine duxit ætatem. Cibum & ueſtimentum ei palma præbebat. Quod ne cui impoſsibile uideatur: Ieſum teſtor et ſanctos Angelos eius in ea eremi parte quæ iuxta Syriam Saracenis iungitur, uidiſse me Monachos, de quibus unus per triginta annos clauſus, hordeaceo pane & lutulenta aqua uixit. Alter in ciſterna ueteri (quam gentili ſermone Syri cubam uocant

cant

Digitized by Google

cant) quinq; caricis per ſingulos dies ſu-ſtentabatur. Hæc igitur incredibilia eſſe uidebuntur his qui non crediderint, quia omnia poſsibilia ſunt credentibus. Sed ut ad id redeam, unde digreſſus ſum, cũ iam centum tredecim annos beatus Paulus uitam cœleſtem ageret in terris, & nonagenarius in alia ſolitudine Antonius moraretur (ut ipſe aſſerere ſolebat) hęc in mentem eius cogitatio incidit: nullum ultra ſe perfectum Monachum in eremo conſediſſe. At illi per noctem quieſcenti, reuelatum eſt eſſe alium ulterius multo ſe meliorem, ad quem uiſendum deberet proficiſci. Ilico erumpente luce, uenerabilis ſenex infirmos artus baculo regente ſuſtentans, cœpit ire uelle quo neſciebat. Et iam media dies coquente deſuper ſole feruebat, nec tamen a cœpto itinere abducebatur, dicens: Credo in Deum meum, quia quod mihi ſeruo ſuo promiſit, oſtendet. Nec plura his, conſpicit hominem equo mixtum, cui opinio Poetarum Hippocentauro uocabulum

Paulus 113. annorum. Antonius nonagenarius.

Hippocentaurus apparet Antonio.

indidit. Quo uiſo, ſalutaris impreſsione ſigni, armat frontem. Et heus tu, inquit, quanam in parte hic ſeruus Dei habitat? At ille barbarũ neſcio quid infrendens, et frangens potius uerba, quàm proloquens, inter horrentia ora, ſenis blandum quæſiuit æloquium. Et dexteræ protenſione manus, cupitum indicat iter, & ſic patentes campos uolucri tranſmittens fuga, ex oculis mirantis euanuit. Verum hæc utrum Diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an (ut ſolet) eremus monſtroſorum animalium ferax, iſtam quoque gignat beſtiam, incertum habemus. Stupens itaque Antonius, et de eo quod uiderat ſecum uoluens, ulterius progreditur. Nec mora, inter ſaxoſam cõuallem haud grandem homunculum uidet, aduncis naribus, fronte cornibus aſperata: cuius extrema pars corporis in caprarum pedes deſinebat. Infractuſque & hoc Antonius ſpectaculo, ſcutum fidei & loricam ſpei, ut bonus præliator arripuit. Nihilominus memoratum animal, palmarum fructus

Satyrus uiſus Antonio confeſſus Chriſtum

fructus eidem ad uiaticum quaſi pacis obſides afferebat. Quo cognito, gradum preſsit Antonius, & quiſnam eſset interrogans, hoc ab eo reſponſum accepit. Mortalis ego ſum, & unus ex accolis eremi, quos uario deluſa errore gentilitas, Faunos Satyroſq; & incubos uocans colit. Legatione fungor gregis mei. Precamur ut pro nobis communem Deũ deprecerís, quem pro ſalute mundi ueniſse cognouimus, & in uniuerſam terram exijt ſonus eius. Talia eo loquente, longæuus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo læticiæ, indices cordis effuderat. Gaudebat quippe de Chriſti gloria, & de interitu Satanæ. Simulq; admirans quod eius poſset intelligere ſermonem, & baculo humum percutiens aiebat, Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta ueneraris. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis Dæmonia confluxere. Quid nunc dictura es? Beſtiæ Chriſtum loquuntur, & tu pro Deo portenta ueneraris? Necdum

Digitized by Google

uerba compleuerat, & quaſi pennigero uolatu, petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiq́ ob incredulitatem ſcrupulum moueat, ſub rege Conſtantio uniuerſo mũdo teſte defenditur. Nam Alexandriam iſtiuſmodi homo uiuus perductus, magnum populo ſpectaculum præbuit, & poſtea cadauer exanime, ne calore æſtatis diſsiparetur ſale infuſum, Antiochiam ut ab imperatore uideretur, allatum eſt. Sed ut propoſitum perſequar, Antonius cœptam regionem pergebat, ferarꝝ tantum ueſtigia intuens, & eremi latam uaſtitatem. Quid ageret, quo uerteret gradum neſciebat. Iam altera effluxerat dies. Reſtabat unum, ut deſeri ſe a Chriſto non poſse conſideret. Pernox ſecundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce, procul intuetur lupam ſitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepere. Quam ſecutus oculis, & iuxta ſpeluncam cum fera abiiſset accedens, intro cœpit aſpicere, nihil curioſitate proficiente, tenebris arcentibus uiſum. Ve-

rum (ut ſcriptura ait) Perfecta dilectio foras mittit timorem: Suſpenſo gradu & anhelitu temperato, callidus explorator ingreſſus, ac paulatim progrediens, ſæpiuſq; ſubſiſtens, ſonum aure captabat. Tandem per cæcę noctis horrorem procul lumen intuitus, dum auidius properat, offenſo in lapidem pede ſtrepitum concitauit. Poſt cuius ſonitum, beatus Paulus oſtium quod patebat occludens, ſera obfirmauit. Tunc uero Antonius pre foribus corruens, uſq; ad ſextam, & eo amplius horam, aditum precabatur, dicens: Qui ſim, unde, cur uenerim noſti: Scio me non mereri conſpectum tuum, tamen niſi uidero, nō recedam. Qui beſtias recipis, hominem cur repellis? Quæſiui, & inueni. Pulſo, ut aperiatur. Quod ſi non impetro, hic moriar ante poſtes tuos, certe ſepelies, uel meum cadauer. Talia perſtabat memorans, fixuſq; manebat. Ad quem reſponſum paucis ita reddidit heros. Nemo ſic petit, ut minetur, nemo cum lachrymis iniuriam, uel

calumniam facit. Et mirar*i*s ſi non recipiam, cum moriturus adueneris? Sic arridens Paulus patefecit ingreſſum. Quo aperto, dum in mutuos miſcent amplexus, proprijs ſe ſalutauere nominib⁹, gratiæ Domino in commune referuntur. Et poſt ſanctum oſculum reſidens Paulus, cũ Antonio ita exorſus eſt: En quem tanto labore quæſiſti, putridis ſenectute membris operit inculta canicies. En uides hominem, puluerem mox futurum. Verum quia charitas omnia ſuſtentat, narra mihi quæſo quomodo ſe habeat humanum genus. An in antiquis urbib⁹ noua tecta conſurgant, quo mundus regatur imperio, an ſuperſint aliqui, qui dęmonum errore rapiantur. Inter has ſermocinationes, ſuſcipiunt alitem coruum in ramo arboris conſediſſe, qui inde leniter ſubuolabat, & integrum panem ante ora mirantium depoſuit. Poſt cuius abſceſſum: Eia, inquit, Paulus: Dominus nobis prandium miſit, uere pius, uere miſericors. Sexaginta iam anni ſunt, q*d* accipio

Congreſſus et colloquium Antonij cũ Paulo.

Exemplũ contra ſollicitudinem uictus.

accipio dimidij ſemper panis fragmentum, uerum ad aduentum tuum, militibus ſuis duplicauit annonam. Igitur Domino gratiarum actione celebrata, ſuper uitrei marginem fontis uterq; conſedit. Hic uero, quis frangeret panem, oborta contentio, pene diem duxit in ueſperum. Paulus more cogebat hoſpitij: Antonius iure refellebat ætatis. Tandem conſiliũ fuit, ut apprehenſo e regione pane, dum ad ſe quiſq; nititur, pars cuiq; ſua remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte prono ore libauerunt, & immolantes Deo ſacrificium laudis, noctem tranſegere uigilijs. Cumq; iam eſſet terræ redditus dies, beatus Paulus ad Antonium ſic locutus eſt. Olim te frater in iſtis regionibus habitare ſciebam, olim te conſeruum meum mihi ꝓmiſerat Deus. Sed quia iam dormitionis tempus aduenit, & quod ſemper cupiebam, diſſolui & eſſe cum Chriſto, peracto curſu ſupereſt mihi corona iuſticiæ, tu miſſus es a Domino, qui humo corpuſculum

meum tegas, imo terræ terram reddas. His Antonius auditis, flens & gemens, ne ſe deſereret, atq; ut comitem talis itineris acciperet, precabatur. Et ille: Non debes, inquit, quærere quæ tua ſunt, ſed quæ aliena. Expedit tibi ſarcina carnis abiecta, agnum ſequi. Sed & cæteris expedit fratribus, ut tuo adhuc inſtituant̃ exemplo. Quamobrem quæſo perge, niſi moleſtum eſt & pallium, quod tibi Athanaſius Epiſcopus dedit, ad inuoluendum corpuſculum meum defer. Hoc autem beatus Paulus rogauit, non quod magnopere curaret utrum tectum putreſceret cadauer, an nudum (quippe qui tanto temporis ſpatio, contextis palmarum folijs ueſtiebatur): ſed ut a ſe recedenti, mœror ſuæ mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius, quod de Athanaſio & pallio eius audierat, quaſi Chriſtum in Paulo uidens, & in pectore eius Deum uenerans, ultra reſpondere nihil auſus eſt, ſed cum ſilentio lachrymans, oſculatis eius oculis manibuſq;, ad Monaſterium

Pallium Athanaſij

ſterium

ſterium quod poſtea a Saracenis occupa-
tum eſt, regrediebatur. Neq; uero greſ-
ſus ſequebantur animum. Sed quamuis
corpus inane ieiuniјs, ſeniles etiam anni
fregerant, tamen animo uincebat ętatem
Tandem fatigatus & anhelus ad habita-
culum ſuum confecto itinere peruenit.
Cui cum duo diſcipuli qui ei longo iam
tempore miniſtrare cōſueuerant, occur-
riſsent dicentes: Vbi tamdiu moratus es
pater? Reſpondit: Væ mihi peccatori
qui falſi Monachi nomen fero. Vidi He-
liam, uidi Iohannem in deſerto, & uere
uidi Paulum in paradiſo. Et ſic ore com-
preſso, manu uerberans pectus ex cellu-
la pallium protulit. Rogantibuſq; diſci-
pulis, ut plenius quidnam rei eſset expo-
neret, ait: Tempus tacendi, et tempus lo-
quendi. Tunc egreſsus foras, & ne mo-
dicum quidem cibi ſumens, per uiam
qua uenerat regreſsus eſt, illum ſitiens,
illum uidere deſyderans, illum oculis ac
mente contemplans. Timebat enim qđ
euenit, ne ſe abſente CHRIſto debitum
ſpiritum

Digitized by Google

Mors Pauli Eremitæ.

ſpiritum redderet. Cunq; iam dies alia illuxiſset, & trium horarum ſpatio uiam remeauiſset, uidit inter Angelorum choros, inter Prophetarum et Apoſtolorum populos, niueo candore Paulum fulgentem in ſublime conſcendere. Et ſtatim in faciem ſuam procidens, ſabulum capiti ſuperiaciebat, plorãsq; & eiulans aiebat, Cur me Paule dimittis? Cur inſalutatus abis? Tam tarde notus, tam cito recedis? Referebat poſtea beatus Antonius tanta ſe uelocitate, quod reliquum erat uiæ cucurriſse, ut inſtar auis peruolaſset. Nec immerito. Nam introgreſsus ſpeluncam, uidit genubus complicatis, erecta ceruice, extenſiſq; in altum manibus, corpus exanime. Ac primum et ipſe uiuere eum credens, pariter orabat. Poſtq̃ uero nulla (ut ſolebat) ſuſpiria precantis audiuit, in flebile oſculum ruens: intellexit quod etiam cadauer ſancti, deum (cui omnia uiuunt) officioſo geſtu precabatur. Igitur obuoluto & prolato foras corpore, Hymnos quoq; & Pſalmos de

mos de Chriſtiana traditione decantans, contriſtabatur Antonius, quod ſarculū quo terram foderet non haberet, ſ luctuanſq; uario mentis æſtu, & ſecum multa reputans, dicebat: Si ad Monaſterium reuertar, tridui iter eſt. Si hic maneam, nihil ultra proficiam. Moriar ergo, ut dignum eſt, iuxta bellatorem tuum Chriſte ruens extremum halitum fundam. Talia eo animo uoluente, ecce duo Leones ex interioris eremi parte currentes uolantibus per colla iubis, ferebantur. Quibus aſpectis exhorruit. Rurſuſq; ad Deum referens mentem, quaſi columbas uideret, manſit intrepid9. Et illi quidem directo curſu, ad cadauer beati ſenis ſubſtiterunt, adulantibuſq; caudis circa ei9 pedes accubuere, fremitu ingenti rugientes, prorſus ut intelligeret eos plangere, quomodo poterant. Deinde haud procul cœperunt humum pedibus ſcalpere, arenamq; certatim egerentes, unius hominis capacem, locum foderunt. Ac ſtatim quaſi mercedem pro opere poſtulantes

Miraculū de Leonibus effodientibus ſepulchrū Paulo.

ſantes, cum motu aurium ceruice reie-cta, ad Antonium perrexerunt, manus eius pedeſq; lingentes. At ille animad-uertit benedictionem eos a ſe precari. Nec mora, in laudationem Chriſti effu-ſus, quod muta quoq; animalia Deum
„ eſſe ſentirent, ait: Domine ſine cuius nu-
„ tu, nec folium arboris defluit, nec unus paſſerum ad terram cadit, da illis ſicut tu ſcis. Et manu annuens eis, ut abirent im-perauit. Cumq; illi receſſiſſent, ſancti cor-poris onere, ſeniles curuauit humeros. Et depoſito eo in foſsam, deſuper humũ congregans, tumulum ex more compo-ſuit. Poſtq̃ autem alia dies illuxit, ne qd pius hæres ex inteſtati bonis non poſſi-deret, tunicam eius ſibi uendicauit, quam in ſportarum modũ de palmæ folijs ipſe ſibi contexuerat. Ac ſic ad monaſteriũ re-uerſus, diſcipulis cuncta ex ordine repli-cauit, diebuſq; ſolennib9 Paſcę et Pente-coſtes, ſemper Pauli tunica ueſtitus eſt.

Tunica Pauli.

Libet in fine opuſculi eos interroga-re, qui ſua patrimonia ignorant, qui do-

mos

moſ marmoribus ueſtiunt,qui uno filo uillarum inſuunt prædia, huic ſeni nudo quid unꝗ͂ defuit? Vos ex gemma bibitis,ille naturæ concauis manibus ſatisfecit. Vos in tunicis aurum texitis,ille ne uiliſsimum quidem indumentum habuit mancipij ueſtri.Sed econtrario illi quidem pauperculo paradiſus patet,uos auratos gehenna ſuſcipiet. Ille ueſtem Chriſti nudus licet,tamen ſeruauit,uos ueſtiti ſericis, indumentum Chriſti perdidiſtis. Paulus uiliſsimo puluere coopertus iacet reſurrecturus in gloriam, uos operoſa ſaxi ſepulchra premunt cum ueſtris opibus arſuros,Parcite quæſo uobis,parcite ſaltem diuitijs,quas amatis. Cur & mortuos ueſtros auratis obuoluitis ueſtibus? Cur ambitio inter luctus lachrymaſq; non ceſsat? An cadauera diuitum, niſi in ſerico putreſcere neſciunt? Obſecro quicunq; hæc legis, ut Hieronymi peccatoris memineris,cui ſi domin⁹ optionē daret,multo magis eligeret tunicā Pauli cum meritis eius ꝗ͂ regum purpuram cum pœnis ſuis. L Scriptu-

Contra luxum.

SCRIPTVRVS VITAM BEATI Hilarionis, habitatorem eius inuoco ſpiritum ſanctum, ut qui illi uirtutes largitus eſt, mihi ad narrandas eas ſermonem tribuat, ut facta dictis exæquentur. Eorum enim qui fecere uirtutes (ut ait Criſpus) tanta habentur merita, quantum ea uerbis potuere attollere præclara ingenia. Alexander magnus Macedo, quem uel arietem, uel Pardum, uel Hircum caprarum Daniel uocat, cum ad Achillis tumulum perueniſset, fœlicem te (ait) iuuenis, qui magno fruaris pręcone meritorum: Homerum uidelicet ſignificans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuerſatio, uitaque dicenda eſt, ut Homerus quoqꝫ ſi adeſset, uel inuideret materiæ, uel ſuccumberet. Quanquam enim ſanctus

Epiphanius

Epiphanius Salaminæ Cypri Epiſcopus, qui cum Hilarione plurimum uerſatus eſt, laudem eius breui Epiſtola ſcripſerit, quæ uulgo legitur, tamen aliud eſt locis communibus laudare defunctum, aliud defuncti proprias narrare uirtutes. Vnde & nos fauore magis illius quam iniuria, cœptum ab eo opus aggredientes, maledicorum uoces contemnimus, qui olim detrahentes Paulo meo, nunc forte detrahent & Hilarioni, illum ſolitudinis calumniati, huic obijcientes frequentiam, ut qui ſemper latuit, non fuiſse, qui a multis uiſus eſt, uilis exiſtimetur. Fecerunt hoc & maiores eorum quondam Phariſæi, quibus nec Iohannis Eremus ac ieiunium, nec DOMINI ſaluatoris turbæ, cibi, potuſq; placuere. Verum deſtinato operi imponam manum, & Scylleos canes obturata aure tranſibo.

Hilarion ortus uico Thabatha, qui circiter quinq; milia a Gaza urbe Paleſti

næ ad auſtrum ſitus eſt, cum haberet pa-
Natales. rentes idolis deditos, roſa (ut dicitur) de
ſpinis floruit. A quibus miſſus Alexan-
driam, Grammatico traditus eſt, ibiq;
quantum illa patiebatur ætas, magna in-
Studia. genij & morum documenta præbuit, in
breui charus omnibus & loquendi arte
gnarus: Quodq; his maius eſt omnibus,
credens in Dominum Ieſum, non Circi
furoribus, non arenæ ſanguine, nõ thea-
tri luxuria delectabatur, ſed tota illi uo-
luntas in Eccleſiæ erat congregatione.
Audiens autem tunc celebre nomen An
tonij, quod per omnes Aegypti populos
ferebatur, incenſus uiſendi eius ſtudio,
Nomen Antonij. perrexit ad eremum. Et ſtatim ut eum
uidit, mutato priſtino habitu, duobus fe-
re menſibus iuxta eum manſit, contem-
plans ordinem uitæ eius morumq; gra-
uitatem. Quam creber in oratione, quã
humilis in ſuſcipiendis fratribus, ſeuerus
in corripiendis, alacer in exhortandis eſ-
ſet, & ut continentiam cibiq; eius aſperi-

tatem

Digitized by Google

tatem, nulla unquam infirmitas frangeret. Porro frequentiam eorum, qui ad eum ob uarias paſsiones aut impetus Dæmonum concurrebant, ultra non ferens, nec congruum eſse ducens, pati in eremo populos ciuitatum, ſicque ſibi magis incipiendum eſse, ut cœpiſset Antonius, illum quaſi uirum fortem uictoriæ præmia accipere, ſe nec dum militare cœpiſse. Reuerſus eſt cum quibuſdam Monachis ad patriam, & parentibus iam defunctis, partem ſubſtantiæ fratribus, partem pauperibus largitus eſt, nihil ſibi omnino reſeruans, & timens illud de actibus Apoſtolorum, Ananiæ & Sapphiræ, uel Exemplum, uel ſupplicium, maximeque Dominici memor dicentis: Qui non renunciauerit omnibus quæ habet, non poteſt meus eſse diſcipulus (erat autem tunc annorum quindecim) ſic nudus & armatus in Chriſto, ſolitudinem quæ in ſeptimo miliario a Maionia Gazæ emporio per littus euntibus Aegyptum ad leuam flectitur,

Hilarion quindecim annorum ingreditur Eremum.

ctitur, ingreſsus eſt. Cunq́ʒ eſsent cruenta latrocinijs loca, & propinqui amiciq́ʒ eius imminens periculum denunciarent, cõtempſit mortem, ut mortem euaderet. Mirabantur omnes animũ, mirabantur ętatem, niſi quod flamma quędam pectoris & ſcintillę fidei in oculis relucebant. Lenes erant genæ, delicatũ corpus & tenue, & ad omnem iniuriã impatiens, qđ leui uel frigore, uel æſtu poſset affligi. Igitur ſacco tantum membra coopertus, & pelliceũ habens ependyten, quem illi beatus Antonius ꝓficiſcenti dederat, ſagumq́ʒ ruſticũ, inter mare et paludem, uaſta et tribili ſolitudine fruebatur, quindecim tantũ carycas poſt Solis occaſum comedens, Et quia regio latrocinijs ĩfamis erat, nunq̃ʒ in eodem loco manſitans. Quid faceret Diabolus? Quo ſe uerteret? Qui gloriebatur ante dicens: In cœlum aſcendam, ſuper ſydera cœli ponam thronum meum, & ero ſimilis altiſsimo, cernebat ſe uinci a puero, & prius ab eo calcatum fuiſse, q̃ʒ per ętatem calcare potuiſset.

tuiſset. Titillabat itaq; ſenſus eius, & pubeſcenti corpori, ſolita uoluptatū incendia ſuggerebat. Cogebatur tyrunculus Chriſti cogitare qđ neſciebat, & eius rei animo pompā uoluere, cui⁹ experimenta non nouerat. Iratus itaq; ſibi, et pectus pugnis uerberans, quaſi cogitationes cæde manus poſset excludere: Ego, inquit, aſelle faciam, ut non calcitres, nec te hordeo alam, ſed paleis. Fame te conficiam & ſiti, graui onerabo pondere, per æſtus indagabo & frigora, ut cibum potius q̄ laſciuiam cogites. Herbarum ergo ſucco & paucis carycis, poſt triduum uel quadriduum deficientem animam ſuſtentabat, orans frequenter, & pſallens, & raſtro humum fodiens, ut ieiuniorum laborem, labor operis duplicaret: Simulq; fiſcellas iunco texens, æmulabatur Aegyptiorum Monachorum diſciplinam, & Apoſtoli ſententiam dicentis: Qui autem non operatur, non manducet: Sic attenuatus, & intantum exeſo corpore, ut oſsibus uix hæreret.

Certamen Hilarionis contra tentationes carnis.

Satanæ ludibria.

Quadam nocte cœpit infantum audire
uagitus,balatus pecorum, mugitus Bo-
um,planctum quaſi mulierum,Leonum
rugitus,murmur exercitus,& rurſus ua-
riarum portenta uocum, ut ante ſonitu
q̃ aſpectu territus cederet.Intellexit Dę-
monum ludibria, & prouolutus genu-
bus Chriſti,crucem ſignauit in fronte,ta-
liq; armatus caſſide, & lorica fidei circũ-
datus,iacens fortius præliabatur,amodo
uidere deſyderans,quos horrebat audi-
re,& ſollicitis oculis huc illucq; circum-
ſpiciens. Cum interim ex improuiſo,
ſplendente Luna,cernit rhedam feruen-
tibus equis ſuper ſe irruere, Cunq; incla-
maſſet Ieſum, ante oculos eius repenti-
no terræ hiatu pompa omnis abſorpta
eſt. Tunc ille ait: Equum & aſcenſorem
proiecit in mare. Et,hi in curribus, & hi
in equis,nos autem in nomine DEI no-
ſtri magnificabimur. Multæ ſunt ten-
tationes eius, & die noctuq; uariæ Dæ-
monum inſidiæ, quas ſi omnes narrare
uelim, modum excedam uoluminis.

Quoties

Digitized by Google

Quoties illi nudę mulieres cubanti, quoties eſurienti largiſsime apparuere dapes? Interdum orantem Lupus ululans, & Vulpecula ganniens tranſiliuit, pſallentiq; gladiatorum pugna ſpectaculum præbuit, & unus quaſi interfectus, & ante pedes eius corruens, ſepulturam rogauit. Orauit ſemel fixo in terram capite, & ut natura fert hominum, abducta ab oratione mens, neſcio quid aliud cogitabat: Inſilijt dorſo eius feſtinus gladiator, & latera calcibus, ceruicem flagello uerberans, Eia, inquit, cur dormitas? Cachinnanſq; deſuper, cum defeciſset, an hordeum uellet accipere, ſciſcitabatur. Igitur a ſextodecimo uſq; ad uiceſimum ſuæ ætatis annum, æſtus, & pluuias breui tuguriunculo declinauit, quod iunco & carycæ texerat. Extructa deinceps breui cellula, quæ uſq; hodie permanet, latitudine pedum quatuor, altitudīe pedum quinq;, hoc eſt ſtatura ſua humiliore. Porro longitudine paulo ampliore, q̄ eius corpuſculum patiebatur, ut ſepul-

Domus Hilarionis.

chrum potius q̃ domum crederes, capil-
Cultus. lũ ſemel in anno die Paſcæ totondit. Su-
per nudam humum ſtratumq; iunceum,
uſq; ad mortem cubitauit. Saccum ꝙ ſe-
mel fuerat indutus, nunq̃ lauans, & ſuꝑ-
fluum eſſe dicens, mundicitias in cilicio
quærere. Nec mutauit alteram tunicam,
Veſtitus. niſi cum prior penitꝰ ſciſſa eſſet. Scriptu-
Studia. ras quoq; ſanctas memoriter tenens, poſt
orationes & Pſalmos, quaſi Deo pręſen-
te recitabat. Et quia longũ eſt per diuer-
ſa tempora carptim aſcenſum eius edice-
re, cõprehendam breuiter, ante lectoris
oculos uitam eius pariter exponens, &
deinceps ad narrandi ordinem regredi-
ar. Viceſimo primo anno uſq; ad uiceſi-
mum ſeptimum, tribus annis dimidium
lentis ſextarium madefactum aqua frigi-
da comedit, & alijs tribus, panem ari-
dum cum ſale & aqua. Porro a uigeſimo
Victus. ſeptimo uſq; ad triceſimũ, herbis agreſti-
bus, & uirgultorum quorundam radici-
bus crudis ſuſtentatꝰ eſt. A triceſimo au-
tem primo uſq; ad triceſimũ quintũ, ſex

uncias

uncias hordeacei panis, & coctum modice holus, abſq; oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos ſuos, & totum corpus impetigine, & pumicea quadam ſcabredine contrahi, ad ſuperiorem uictum adiecit oleum, & uſq; ad ſexageſimum tertium uitæ ſuæ annum, hoc continentiæ cucurrit gradu, nihil extrinſecus aut pomorum, aut leguminis, aut cuiuslibet rei guſtans. Inde cum ſe uideret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, a ſexageſimo quarto anno, uſq; ad octogeſimum, pane abſtinuit, incredibili feruore mentis, ut eo tempore quaſi nouus accederet ad ſeruitutem Domini, quo cæteri ſolent, remiſsius uiuere. Fiebant autem ei de farina & comminuto holere ſorbitiunculæ, cibo & potu uix quinq; uncias appendentibus: Sicq; complens ordinem uitæ, nunquam ante Solis occaſum nec in diebus feſtis, nec in grauiſsima ualetudine ſoluit ieiunium. Sed iam tempus eſt, ut ad ordinem reuertamur.

Cum

Digitized by Google

Cum habitaret adhuc in tuguriunculo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte uenerunt, uel existimantes habere aliquid quod tollerent, uel in cõtemptum ſui reputantes fieri, ſi puer ſolitarius eorum impetus non pertimeſceret. Itaq; inter mare & paludem, a ueſpere uſq; ad Solis ortum diſcurrentes, nunq; locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quaſi per iocum, Quid inquiunt faceres, ſi Latrones ad te uenirent? Quibus ille reſpondit: Nudus, Latrones non timet. Et illi, certe aiunt occidi potes, poſſum, inquit, poſſum. Et ideo Latrones non timeo, quia mori paratus ſum. Tunc admirati conſtantiam eius & fidem, confeſſi ſunt noctis errorem cæcatoſq; oculos, correctiorem deinceps uitam pollicentes.

Miracula Hilarionis.

Viginti & duos iam in ſolitudine habebat annos. Fama tantum notus omnibus, & per totas Paleſtinæ uulgatus urbes, cum interim mulier quædam Eleuthero-

theropolitana cernens deſpectui ſe haberi a uiro ob ſterilitatem (iam enim per annos quindecim, nullos coniugij fructus dederat) prima irrumpere auſa eſt ad beatum Hilarionem, & nihil tale ſuſpicanti, repente genubus eius aduoluta, ignoſce (inquit) audaciæ, ignoſce neceſsitati meæ. Quid auertis oculos? Quid rogantem fugis? Noli mulierem aſpicere, ſed miſeram. Hic ſexus genuit ſaluatorem. Non habent ſani opus medico, ſed qui male habent. Tandem ſubſtitit, & poſt tantum temporis uiſa muliere, interrogauit cauſam aduentus eius ac fletuum. Et poſtquam didicit: Leuatis ad cœlum oculis, fidere iuſsit, euntemque lachrymis proſecutus, exacto anno uidit cum filio. Hoc ſignorum eius principium, maius aliud ſignum nobilitauit. Ariſtænera, Helpidij qui poſtea præfectus prætorio fuit uxor, ualde nobilis inter ſuos, & inter Chriſtianos nobilior, reuertens cum marito & tribus liberis a beato Antonio, Gazæ propter eorum infirmitatem

Digitized by Google

tem remorata eſt. Ibi enim ſiue ob corru-
ptum aerem, ſiue (ut poſtea claruit) pro-
pter gloriam Hilarionis ſerui Dei, hemi-
tritæo pariter arrepti, omnes a Medicis
deſperati ſunt. Iacebat ululans mater, &
quaſi inter tria filioꝝ diſcurrens cadaue-
ra, quem prius plangeret, neſciebat. Co-
gnito autem quod eſset quidam Mona-
chus in uicina ſolitudine, oblita matrona-
lis pompæ, tantū ſe matrem nouerat, ua-
dit comitata ancillulis et eunuchis. Vixq;
a uiro perſuaſum eſt, ut aſello ſedens per-
geret. Ad quem cum perueniſset, per e-
go te (ait) Ieſum clementiſsimum Deū
noſtrum, obteſtor per Crucem & ſang-
uinem, ut reddas mihi tres filios, & glo-
rificetur in urbe gentilium nomen Do-
mini ſaluatoris, & ingrediatur ſeruus ei-
us Gazam & Marnas corruat. Renu-
ente illo & dicente nunquam ſe egreſsu-
rum de cella, nec habere conſuetudinem,
ut non modo ciuitatem, ſed ne uillulam
quidem ingrederetur, proſtrauit ſe humi
crebro clamitans: Hilarion ſerue Chriſti,
redde

Digitized by Google

redde mihi liberos meos. Quos Antoni-us tenuit in Aegypto, a te ſeruentur in Syria. Flebant cuncti qui aderant, ſed & ipſe negans flebat. Quid multa? Non prius mulier receſsit, quam ille pollicitus eſt ſe poſt Solis occaſum Gazam introi-turum. Quo poſtꝙ uenit, ſingulorum lectulos & arentia membra cōſyderans, inuocauit Ieſum. Et o mira uirtus, quaſi de tribus fontibus ſudor pariter erupit. Eadem hora acceperũt cibos, lugentem-ꝗ matrem cognoſcentes & benedicen-tes Deum, ſancti manus deoſculati ſunt. Quod poſtꝙ auditum eſt, & longe la-teꝗ percrebuit, certatim ad eum de Sy-ria & Aegypto confluebant, ita ut mul-ti crederent in CHRIſtum, & ſe Mona-chos profiterentur. Necdum enim tunc Monaſteria erant in Paleſtina, nec quiſ-quam Monachum ante ſanctum Hila-rionem in Syria nouerat. Ille fundator & eruditor huius conuerſationis & ſtu-dij in hac prouincia fuit. Habebat DO-MINVS IESVS in Aegypto ſe-nem

Hilarion contemporaneus Antonio.

nem Antonium, habebat in Palæſtina Hilarionem iuniorem. Facidia uicus eſt Rinocoruræ urbis Aegypti. De hoc (ſunt decem iam anni) cæca mulier adducta eſt ad beatum Hilarionem, oblataq; ei a fratribus (iam enim multi cum eo Monachi erant) omnem ſe ſubſtantiam expendiſse ait in medicos. Cui reſpondit: Si quę in Medicis perdidiſti didiſses pauperibus, curaſset te uerus Medicus Ieſus. Clamante autem illa, & miſericordiam deprecante, expuit in oculos eius, ſtatimq; ſaluatoris exemplum uirtus eadem proſecuta eſt. Auriga quoq; Gazenſis in curru ꝑcuſsus a Dæmone, totus obriguit, ita ut nec manum agitare, nec ceruicem poſset reflectere. Delatus ergo in lecto, cum ſolam linguam moueret ad preces, audit non prius poſse ſanari ꝙ crederet in IEſum, & ſe ſponderet arti priſtinæ renunciaturum. Credidit, ſpopondit, ſanatus eſt: Magiſq; de animæ ꝙ de corporis ſalute exultauit. Præterea fortiſsimus iuuenis nomine

Digitized by Google

Merſitas de territorio Hieroſolymę, tantum ſibi applaudebat in uiribus, ut quindecim frumenti modios diu longeq́; portaret, & hanc haberet palmam fortitudinis ſuæ, ut Aſinos uinceret. Hic afflictus peſsimo dæmone, non catenas, nõ compedes, non clauſtra oſtiorum integra patiebatur, multorum naſum et aures morſibus amputauerat. Horum pedes, illorũ gulam fregerat. Tantumq́; terrorem omnibus incuſserat, ut oneratus catenis & funibus, in diuerſa nitentium, quaſi ferociſsimus taurus ad Monaſterium pertraheretur, quem poſtq̃ fratres uidere perterriti (erat enim miræ magnitudinis) nunciauerunt patri. Ille ſicut ſedebat, iuſſit eum ad ſe pertrahi & dimitti. Solutoq́;, inclina (ait) caput & ueni. Tremere ille, et ceruicem flectere, nec aſpicere cõtra auſus, omniq́; ferocitate depoſita, pedes cœpit ſedentis lambere. Audiuratus itaq́; Dæmon & tortus qui iuuenem poſsederat, ſeptima die egreſsus eſt. Sed nec illud tacendum eſt, quod Orionus

Digitized by Google

uir primarius & ditiſsimus urbis Ailæ, quæ mari rubro imminet a legione poſ-ſeſsus Dæmonum ad eum adductus eſt. Manus, ceruix, latera, pedes ferro onera-ti erant, furoriſq; ſęuitiam, torui oculi mi-nabantur. Cũq; deambularet ſanctus cũ fratribus, & de ſcripturis neſcio quid in-terpretaretur, erupit ille de manibus ſe tenentium, & amplexus eum poſt tergũ, in ſublime leuauit. Clamor ortus ab om-nibus: Timebant enim ne confecta ieiu-nijs membra collideret. Et ſanctus arri-dens: Sinite, inquit, & mihi meum palæ-ſtritam dimittite. Ac ſic reflexa ſuper hu meros manu, caput eius tetigit, appre-henſoq; crine ante pedes adduxit, ſtrin-gens e regione ambas manus eius, & plantas utroq; calcans pede, ſimulq; in-geminans, torquere Dæmonum turba. Cumq; ille eiularet, & reflexa ceruice terram uertice tangeret: DOMINE, inquit, IESV ſolue miſerum, ſolue ca-ptiuum. Vt unum, ita & plures uincere tuum eſt. Rem loquor inauditam: Ex

uno

Digitized by Google

uno hominis ore, diuerſæ uoces, & quaſi confuſus populi clamor audiebatur. Curatus itaq; & hic, non poſt multum temporis, cum uxore et liberis uenit ad Monaſterium, plurima, quaſi gratiam redditurus, dona afferens. Cui ſanctus. Non legiſti (inquit) quid Giezi, quid Simon paſsi ſint, quorum alter accepit precium, alter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus ſancti, hic mercaretur? Cumq; Orionus flens diceret, accipe & da pauperibus, Reſpondit, tu melius potes tua diſtribuere, qui per urbes ambulas, & noſti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena appetam? Multis nomen pauperum, occaſio auariciæ eſt. Miſericordia uero artem non habet. Nemo melius erogat, quam qui ſibi nihil reſeruat. Triſti autem & in terra iacenti, noli, inquit, contriſtari fili. Quod facio pro me, & pro te facio: Si enim hæc accepero, & ego offendam Deum, & ad te legio reuertetur.

Dona Spiritus ſancti non eſtimanda auro.

Quis uero poſsit ſilentio preterire, quod Gazanus Maramites, haud longe a Mo-naſterio eius lapides ad ædificandum de ora maris cuderis, totus paralyſi diſsolu-tus, & ab operis ſocijs delatus ad ſanctū, ſtatim ad opus reuerſus eſt? Etenim lit-tus quod paleſtinæ Aegyptoq; præten-ditur, per naturam molle, arenis in ſaxa dureſcentibus aſperatur. Paulatimq; co-hæreſcens ſibi glarea, perdit tactum, cum non perdat aſpectum. Sed & Italicus eiuſdem oppidi municeps Chriſtianus aduerſum Gazenſem duumuirum, Mar-næ idolo deditum, Circenſes equos nu-triebat (hoc ſiquidem in Romanis urbi-bus iam inde ſeruatur a Romulo) ut pro-pter fœlicem Sabinarum raptum, ab ipſo quaſi conſiliorum Deo, quadrigæ ſepte-no currant circumitu, et equos partis ad-uerſę fregiſse, uictoria ſit. Hic itaq; æmu-lo ſuo habente maleficum, qui Dæmo-niacis quibuſdam imprecationibus hu-ius impediret equos, & illius incitaret ad curſum, uenit ad beatum Hilarionem, &

non

non tam aduerſarium lædi, ꝙ̄ ſe defendi obſecrauit. Ineptum uiſum eſt uenerando ſeni, in huiuſcemodi nugis orationem perdere. Cumq; ſubrideret & diceret: Cur enim non magis equorum precium pro ſalute animæ tuæ pauperibus erogas? Ille reſpondit, functiōem eſſe publicam, et hoc non tam ſe uelle, ꝙ̄ cogi, nec poſſe hominem Chriſtianum uti Magicis artibus, ſed a ſeruo Chriſti potius auxilium petere, maxime contra Gazenſes aduerſarios DEI, & non tam ſibi ꝙ̄ Eccleſiæ Chriſti inſultantes. Rogatus ergo a fratrib9 qui aderant, ſcyphum fictilem quo bibere conſueuerat, aqua iuſsit impleri, eiq; tradi. Quem cum accepiſſet Italicus, & ſtabulum & equos & aurigas ſuos, rhedam, carcerumq; repagula aſperſit. Mira uulgi expectatio. Nam & aduerſarius hoc ipſum irridens diffamauerat, et fautores Italici ſibi certam uictoriam pollicentes exultabant. Igitur dato ſigno hi aduolant, iſti prępediuntur. Sub horum curru rotæ feruent, illi preteruo-

lantium terga uix cernũt. Clamor fit uul
gi nimius,ita ut Ethnici quoq; ipſi cõcre-
parent,Marnas uictus a Chriſto eſt. Por
ro furentes aduerſarij, Hilarionem male
ficũ Chriſtianum ad ſupplicium poſcere.
Indubitata ergo uictoria,et illis et multis
retro Circenſibus plurimis fidei occaſio
fuit. Eiuſdem Gazenſis emporij,oppido
uirginem dei uicinus iuuenis deperibat.
Qui cũ frequenter tactu,iocis, nutibꝰ,ſi-
bilis,& cęteris huiuſmodi,quę ſolent mo
rituræ uirginitatis eſſe principia,nihil ꝓ-
feciſſet, perrexit Memphim, ut confeſſo
uulnere ſuo, Magicis artibus rediret ar-
matus ad uirginem. Igitur poſt annum
doctus ab Aeſculapij uatibus non reme-
diantis animas,ſed perdentis, uenit præ-
ſumptũ animo ſtuprum geſtiens, & ſub-
ter limen domus puellę,tormenta quæ-
dam uerborꝝ,et portentoſas figuras ſcul-
ptas in æris Ciprij lamina defodit. Ilico
inſanire uirgo, & amictu capitis abiecto
rotare crinem,ſtridere dentibus,inclama
re nomẽ adoleſcentis. Magnitudo quip-

pe amoris ſe in furorem uerterat. Perdu-
cta ergo a parentibus ad monaſteriũ, ſeni
tradit, ululante ſtatim & cõfitente dęmo
ne, uim ſuſtinui, inuitus abductus ſum, q̃;
bene Memphis ſomnijs hoĩes deludebã.
O cruces, o tormenta, quæ patior. Exire
me cogis, & ligatus ſubter limen teneor.
Non exeo, niſi me adoleſcens qui tenet,
dimiſerit. Tunc ſenex, grandis, ait, forti-
tudo tua, qui licio & lamina ſtrictus te-
neris. Dic quare auſus es ingredi puellã
Dei? Vt ſeruarẽ (inquit) eam uirginem.
Tu ſeruares ꝓditor caſtitatis? Cur nõ po
tius in eum, qui te mittebat es ingreſſus?
Vt quid reſpondit intrarem in eum, qui
habebat collegam meũ amoris Dæmo-
nem? Noluit autem ſanctus anteq̃ pur-
garet uirginem, uel adoleſcentem, ſigna
iubere perquiri, ne aut ſolutis incantatio
nibus receſſiſſe Dæmon uideretur, aut
ipẽ ſermoni ei⁹ accomodaſſe fidem, aſſe-
rens fallaces eſſe dęmones, et ad ſimulan
dũ eſſe callidos, et magis reddita ſanitate
increpuit uirginem, cur feciſſet talia, per
quę dęmon intrare potuiſſet. M 4 Nõ

Digitized by Google

Non ſolum autem in Paleſtina, & in ui-
cinis urbibus Aegypti uel Syriæ, ſed eti-
am in longinquis prouincijs fama eius
percrebuerat. Nanq; candidatus Con-
ſtantij Imperatoris rutilus coma, & can-
dore corporis indicans prouinciam (in-
ter Saxones quippe & Alemanos gens
eſt, non tam lata, ꝙ ualida, apud hiſtori-
Germa-nia. cos Germania, nunc uero Francia uoca-
tur) antiquo, hoc eſt ab infantia poſſeſ-
ſus a Dæmone, qui noctibus eum ulula-
re, ingemiſcere, fremere dentibus com-
pellebat, ſecreto ab Imperatore euectio-
nem petijt, cauſam ei ſimplicit̃ indicans.
Et acceptis ad conſularem quoq; Pale-
ſtinæ literis, cum ingenti honore & co-
mitatu Gazam deductus eſt. Qui cum
a decurionibus illius loci quæſiſſet, ubi
habitaret Hilarion Monachꝰ, territi Ga-
zenſes, & putantes eum ab Imperatore
miſsum, ad Monaſterium adduxerunt,
ut et honorem commendato exhiberẽt,
& ſi quid ex præteritis iniurijs in Hilari-
onem eſſet offenſi, nouo officio delere-
tur.

tur. Deambulat tūc ſenex in arenis mol-
libus, & ſecum de Pſalmis neſcio quid,
ſubmurmurabat. Videnſq; tantam tur-
bam uenientem ſubſtitit. Et reſalutatis
omnib⁹, manuq; eis benedicens, poſt ho-
ram cæteros abire præcepit, illum uero
cum ſeruis ſuis, & apparitoribus remane
re. Ex oculis enim eius & uultu, cur ue-
niſſet agnouit. Statim ergo ad interroga
tionem ſuſpenſus homo, uix terram pe-
dibus tangens, & immane rugiens; Syro
quo interrogatus fuerat ſermone, reſpon
dit; Videres de ore barbaro, & qui Fran
cam tantum, & Latinam linguam noue-
rat, ſyra ad purum uerba reſonare, ut nō
ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliqđ
Palæſtini deeſſet æloquij. Confeſſus eſt
itaq; quo in eum intraſſet ordine. Et ut
interpretes eius intelligerent, qui Græ-
cam tantum & Latinam linguam noue-
rant, Græce quoq; eum interrogauit.
Quo ſimiliter & in uerba eadem reſpon-
dente, multaſq; incantationum occaſio-
nes, & neceſſitates Magicarum artium

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione.

M 5 obten-

obtendente, Non curo (ait) q̃modo introueris, ſed ut exeas in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti impero. Cumq; curatus eſset, ſimplicitate ruſtica decem auri libras offerens, hordeaceum ab eo panẽ accepit, audiens quod qui tali cibo alerentur, aurum pro luto ducerent. Parum eſt de hominibus loqui. Bruta quoq; animalia quotidie ad eum furentia pertrahebantur, in quibus Bactrum camelum enormis magnitudinis, qui iam multos obtriuerat, triginta et eo amplius uiri diſtentum ſolidiſsimis funibus cũ clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, ſpumabat os, uolubilis lingua turgebat, & ſuper omnem terrorem rugitus perſonabat immanis. Iuſsit igitur eum dimitti ſenex. Statim uero & qui adduxerant, & qui cum ſene erant, uſq; ad unum omnes defugere. Porro ille ſolus perrexit obuiam, & ſermone Syro, non me (inquit) terres Diabole tanta mole corporis. Et in Vulpecula, & in Camelo unus atq; idem es. Et interim porrecta ſtabat manu.

nu.

Digitized by Google

nu. Ad quem dum furens, & quaſi de-uoratura eum belua peruenißet, ſtatim corruit, ſubmißumq; caput terrę coęqua uit, mirantibus cunctis qui aderant, poſt tantam ferociam, tantam ſubito manſue-tudinem. Docebat autem ſenex homi-num cauſa, Diabolum etiam iumenta corripere, et tanto eorum ardere odio, ut non ſolum ipſos, ſed & ea quæ ipſorum eßent, cuperet interire. Huiuſq; rei pro-ponebat exemplum, quod antequam be atum Iob tentare permitteretur, omnem ſubſtantiam eius interfecit. Nec mo-uere quempiam debere, quod Domini iußione, duo milia porcorum a Dæmo-nibus interfecta ſunt. Siquidem eos qui uiderant, non potuiſse aliter crede-re exiſse de homine tantam Dæmonum multitudinem, niſi grandis porcorum numerus, & quaſi a multis actus pari-ter corruiſset. Tempus me deficiet, ſi uoluero uniuerſa ſigna, quæ ab eo per-petrata ſunt dicere.

Odium Satanæ erga homines.

In tantam

In tantam enim a Domino ſuerat eleua-tus gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens conuerſationem eius, ſcriberet ei, libenterq; eius epiſtolas ſumeret. Et ſi quando de Syriæ partibus ad ſe languentes perrexiſſent, diceret eis: Quare uos tam longe uexare uoluiſtis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per totam Palæſtinam innumerabilia Monaſteria eſſe cœperunt, & omnes ad eũ Monachi certatim currere. Quod ille cernens, laudabat domini gratiam, et pro affectu animi, ſingulos cohortabatur dicens: Præterire figuram huius mundi: Et illam eſſe ueram uitam, quæ uitæ præſentis emeretur incommodo.

Epiſtolæ Antonij ad Hilarionem.

Volens autem exemplum eis dare, & humilitatis & officij, ſtatis diebus ante uindemiam luſtrabat cellulas Monachorum. Quod poſtq̃ cognitum eſt a fratribus, omnes ad eum confluebant, & comitati tali duce, circumibant Monaſteria, habentes uiaticum ſuum, quia inter-

dum

dum uſq; ad duo milia hominum con-
gregabantur. Sed & procedente tempo-
re, unaquæq; uillula, uicinis Monachis
ad ſuſceptionem ſanctorum gaudens, ci-
bos offerebat. Quantum autem fuerit in
eo ſtudij, ut nullum fratrem quamuis humi-
lem, quamuis pauperem præteriret, uel illud
indicio eſt, quod uadens in deſertū Ca-
des, ad unum de diſcipulis ſuis uiſendū,
cum infinito agmine Monachorum per-
uenit Eluſam, eo forte die quo anniuer-
ſaria ſolennitas, omnem oppidi populū
in templum Veneris congregauerat.
Colunt autem illam ob Luciferum, cu-
ius cultui Sarracenorum natio dedita eſt.
Sed & ipſum oppidum ex magna parte
ſemibarbarum eſt propter loci ſitum.
Igitur audito, quod ſanctus Hilarion præ-
teriret (multos enim Saracenorum arre-
ptos a Dæmone frequenter curauerat)
gregatim ei cum uxoribus & liberis ob-
uiam proceſſere, ſubmittentes colla, &
uoce Syra Barach, id eſt, benedic, incla-
mantes. Quos ille blande humiliterq;

ſuſcipi-

Digitized by Google

ſuſcipiens, obſecrabat, ut Deum magis ꝙ lapides colerent. Simulq; ubertim flebat cœlum ſpectans, & pollicens ſi Christo crederent, ad eos ſe crebro eſſe uenturũ. Mira Domini gratia, nõ prius abire paſſi ſunt, ꝙ futuræ Eccleſiæ lineam mitteret, et ſacerdos eorum, ut erat coronatus, Chriſti ſigno denotaretur. Alio quoq; anno cum exiturus eſſet ad uiſenda monaſteria, & digereret in ſchedula, apud quos manere, quos in tranſitu uiſitare deberet, ſcientes Monachi quendam de fratribus parciorem, ſimulq; cupientes uitio eius mederi, rogabant, ut apud eũ maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod poſtꝙ frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut ſuum quoq; monaſterium in manſionum ordinem poneret.

Exemplũ Parci & auari, cui maledicit Dominus.

Poſt diem ergo decimum uenerunt ad eum, cuſtodibus iam in uinea, qua uenirent illi diſpoſitis, qui cum lapidibus & glebarum iactu, fundæq; uertigine acceden-

ceden-

credentes deterrerent, ſine eſu uuæ, manè omnes profecti ſunt, ridente ſene, & diſſimulante ſcire quod euenerat. Porro ſuſcepti ab alio Monacho, cui Sabas uocabulum eſt (debemus quippe parci tacere uocabulum, largi dicere) quia Dominicus erat dies, inuitabantur ab eo uniuerſi in uineam, ut ante horam cibi, uuarum paſtu laborem uiæ ſubleuarent. Et ſanctus, Maledictus (ait) qui prius refectionem corporis, quam animæ quæſierit. Oremus, pſallamus, reddamus Domino officium, & ſic ad uineam properabitis. Completo itaque miniſterio, in ſublimi ſtans benedixit uineæ, & ſuas ad paſcendum dimiſit oues. Erant autem qui ueſcebantur, non minus tribus milibus. Cumque centum lagenis æſtimata fuiſset integra adhuc uinea, poſt dies uiginti trecentas fecit. Porro ille parcus frater multo minus ſolito colligens, etiam id quod habuerat uerſum in acetum ſero doluit: Hoc multis fratribus ſenex ante futurum dixerat.

Exemplū liberalis cui benedicit Dominus.

Deteſtaba-

Deteſtabatur autem præcipue Monachos, qui infidelitate quadam in futurũ reſeruarent ſua, & diligentiam haberent, uel ſumptuum, uel ueſtitus, aut alicuius earum rerum quæ cum ſęculo tranſeunt. Deniq; unum de fratribus in quinto fere a ſe miliario manentem, quia comperiebat hortuli ſui nimis cautum timidumq; cuſtodem, et pauxillum habere nummorum, ab oculis abegerat. Qui uolens ſibi reconciliari ſenem, frequenter ueniebat ad fratres, et maxime ad Heſychium quo ille uehementiſsime delectabatur. Quadam igitur die ciceris faſcem uirentis, ſicut in herbis erat detulit. Quem cum Heſychius poſuiſset in menſa ad ueſperum, exclamauit ſenex, ſe putorem eius ferre non poſse, ſimulq; unde eſset rogauit. Reſpondente autem Heſychio, quod frater quidam primitias agelli ſui, fratribus detuliſset: Non ſentis, inquit, putorem teterrimum, & in cicere fetere auariciam? Mitte bubus, mitte brutis animalibus, & uide an comedant. Quod

Heſychius amicus Hilarionis.

cum

eum ille iuxta pręceptum in pręſepe po‑
ſuiſset, exterriti boues, & plus ſolito mu‑
gientes, ruptis uinculis in diuerſa fuge‑
runt. Habebat enim ſenex hanc gratiam,
ut ex odore corporum ueſtiumq;, & ea‑
rum rerum quas quis tetigerat, ſciret cui
Dæmoni, uel cui uitio ſubiaceret. Igitur
ſexageſimo tertio uitæ ſuę anno, cernens
grande Monaſterium & multitudinem
fratrum ſecum habitantium, turbaſq; eo‑
rum, qui diuerſis languoribus et immun
dis ſpiritibus occupatos ad ſe deducebāt,
ita ut omni genere hominum ſolitudo
per circumitum repleretur, flebat quo‑
tidie, & incredibili deſyderio, conuerſa‑
tionis antiquæ recordabatur. Interroga‑
tus a fratribus, quid haberet, cur ſe confi‑
ceret: Ait, rurſum ad ſęculum redij, & re‑
cepi mercedem meam in uita mea. En
homines Palæſtinæ & uicinæ prouincię,
exiſtimant me alicuius eſse momenti, &
ego ſub prætextu Monaſterij, ad diſpen‑
ſationem fratrum, uilem ſuppellectilem
habeo. Seruabatur autem a fratribus.

maxime ab Heſychio, qui miro amore uenerationi ſenis deditus erat. Cumq; ita uixiſset lugens biennium, Ariſtæneta illa, cuius ſupra fecimus mentionem, præfecti tunc uxor, ſed nihil de præfecti ambitu habens, uenit ad eum, uolens etiam ad Antonium pergere. Cui ille flens, uellem (ait) ipſe quoq; ire, ſi non carcere huius Monaſterij clauſus tenerer, & ſi eundi fructus eſset. Biduum enim hodie eſt, quod totus mundus tali parente orbatus eſt. Credidit illa, & ſubſtitit. Et poſt paucos dies ueniente nuncio, Antonij dormitionem audiuit. Mirentur alij ſigna quæ fecit. Mirentur incredibilem abſtinentiam, ſcientiam, humilitatē. Ego nihil ita ſtupeo, quàm gloriam illum & honorem calcare potuiſse. Concurrebant Epiſcopi, Presbyteri, clericorum & Monachorum greges, matronæ quoq; Chriſtianorum grandis tentatio, & hinc inde ex urbibus & agris uulgus ignobile, ſed & potentes uiri & iudices, ut benedictum ab eo panem uel oleum acciperent.

Hilarion longe ab Antonio abſens prædicit eũ mortuum.

perent. At ille nihil aliud, niſi ſolitudinē meditabatur, intantum ut quadam die proficiſci ſtatuerit, & adducto aſello (nimis quippe exeſus ieiunijs, uix ingredi poterat) iter arripere conaretur. Quod cum percrebuiſset, & quaſi uaſtitas et iuſticium Palæſtinę indiceretur, plus ꝗ̃ decem milia hominum diuerſæ ætatis et ſexus, ad retinendū eum congregata ſunt. Immobilis ille ad preces, & baculo arenas diſcutiens loquebatur, fallacem Dominum meum non faciam, non poſsum uidere ſubuerſas Eccleſias, calcata Chriſti altaria, filiorum meorum ſanguinem. Vniuerſi autem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quiddam eſse ſecreti, quod nollet confiteri. Et nihilominus cuſtodiebant eum, ne proficiſceretē. Decreuit ergo, publica omnes uoce conteſtans, non cibi ſe, non potus quicꝗ̃ ſumere, niſi dimitteretur. Et poſt ſeptem dies inediæ, tandem relaxatus, ac ualedicens plurimis, cū infinito agmine proſequentium, uenit Betilium, ubi perſuaſis tur-

Hilarion prædicit perſecutionem Iuliani.

bis ut reuerterentur, elegit quadraginta Monachos, qui haberent uiaticum, & poſſent ieiunantes ingredi, id eſt, poſt ſolis occaſum cibum ſumere. Quinto igitur die uenit Peluſium, uiſitatiſq; fratribus, qui in uicina eremo erant, & in loco qui diciur Lychnos, morabantur, perrexit poſt triduum ad caſtrum Theubatū, ut uideret Dracontium Epiſcopum & confeſſorem qui ibi exulabat. Quo incredibiliter conſolato tanti uiri præſentia, poſt aliud triduū multo Babylonem labore peruenit, ut uideret Philonem Epiſcopum & ipſum confeſſorem. Conſtantius enim Rex, Arrianorum fauens hæreſi, utrunq; in ea loca deportauerat. Inde egrediens poſt triduum, uenit ad oppidum Aphroditon, ubi cōuento Diacono Baiſane, qui locatis Camelis & dromedis, ob aquæ in eremo penuriam, conſueuerat euntes ad Antonium ducere, confeſſus eſt fratribus inſtare diem dormitiōis beati Antonij, & peruigilem noctem in ipſo quo defunctus fuerat loco, a

Hilarion uiſitat ſanctos exules.

Conſtantius Arrianus.

co, a

eo a ſe ei debere celebrari. Tribus igitur diebus per uaſtam & horribilem ſolitudinem, tandem ad montem altiſsimum peruenerunt, repertis ibi duobus Monachis, Iſaac & Peluſiano, quorum Iſaac interpres Antonij fuerat. Et quia ſe præbet occaſio, & ad id loci uenimus, dignum uidetur breui ſermone habitaculum tanti uiri deſcribere. Saxeus & ſublimis mons per mille circiter paſsus, ad radices ſuas aquas exprimit, quarum alias arenæ ebibunt, aliæ ad inferiora delapſæ, paulatim riuum efficiunt, ſuper quem ex utraq; ripa palmę innumerabiles, multum loco & amœnitatis & commodi tribuunt. Videres ſenem huc atq; illuc cũ diſcipulis beati Antonij diſcurrere. Hic aiebant pſallere, hic orare, hic operari, hic feſsus reſidere ſolitus erat. Has uites, has arbuſculas ipſe plantauit. Illam areolam manibus ſuis ipſe compoſuit. Hanc piſcinam ad irrigandum hortulum multo ſudore fabricatus eſt. Iſtum ſarculum ad fodiendum terram pluribus annis habu- *Deſcriptio habitationis S. Antonij.*

N 3 it. Ia-

it. Iacebat in ſtrato eius, et quaſi calens ad-
huc cubile deoſculabatur. Erat autem
cellula non plus menſuræ per quadrum
tenens, quam homo dormiens extendi po-
terat. Præterea in ſublimi montis uerti-
ce, quaſi per cochleam aſcendentibus, ar-
duo ualde niſu, duę eiuſdem mēſuræ cel-
lulæ uiſebantur, in quibus uenientium fre-
quentiam, & diſcipulorum ſuorum con-
tubernium fugiens, moratus eſt. Verum
hæ in uiuo exciſæ ſaxo, oſtia tantum ad-
dita habebant. Poſtquam autem ad hortu-
lum uenerant: Videtis, inquit, Iſaac hoc
pomarium arbuſculis conſitum, & hole-
ribusq́ uirens. Ante hoc ferme triennium
cum onagrorum grex uaſtaret, unum e
ductoribus eorum ſtare iuſsit, baculoque
tundens latera: Quare (inquit) comedi-
tis, quod non ſeminaſtis? Et exinde ac-
ceptis aquis, ad quas potandas uentita-
bant, nunquam eos nec arbuſculam, nec ho-
lera contigiſse. Præterea rogabat ſenex,
ut ſibi locum tumuli eius oſtenderent.
Qui cum ſeorſum eũ abduxiſsent, utrũ

mon-

monſtrauerint nec ne, ignoratur. Cauſam occultandi iuxta præceptum Antonij fuiſse referentes, ne Pergamus, qui in illis locis ditiſsimus erat, ſublato ad uillam ſuam ſancti corpore, martyrium fabricaretur. Igitur reuerſus ad Aphroditon, duobus ſecum tantum retentis fratribus, in uicina eremo moratus eſt, tanta abſtinentia & ſilentio, ut tunc primum ſe cœpiſse Chriſto ſeruire diceret. Porro iam triennium erat, quod clauſum cœlũ „ illas terras arefecerat, ut uulgo dicerent, „ Antonij mortem etiam elementa lugere. Non latuit fama Hilarionis, accolas quoq; illi⁹ loci, & certatim uirilis ac muliebris ſexus ora luridi, & attenuati fame, pluuias a ſeruo Chriſti, id eſt, a beati Antonij ſucceſsore deprecabant̃. Quos ille cernens, mire doluit. Eleuatiſq; in cœlum oculis, & utraſq; in ſublime erigens palmas, ſtatim impetrauit quod rogauerant. Ecce autem ſitiens arenoſaq; regio, poſtq; pluuijs irrorata eſt, tantam ſerpentum & uenenatorum animalium

Cur S. Antonius uoluerit latere ſuũ ſepulchrũ

Hilarion ſuis precibus impetrat pluuiam cum triennio non pluiſſet.

 exim-

ex improuiſo ebulliuit multitudinem, ut percuſsi innumerabiles, niſi ad Hilarionem concurriſsent, ſtatim interirent. Benedicto itaq; oleo, uniuerſi agricolæ atq; paſtores tangentes uulnera, certam ſalutem reſumebant. Videns etiam ibi ſe miris honoribus affici, perrexerit Alexandriam, inde ad interiorem Oſam eremũ tranſiturus. Et quia nunquã ex quo cœperat eſse Monach⁹ in urbibus manſerat, diuertit ad quoſdam fratres notos ſibi in Brutio, haud procul ab Alexandria, qui cũ miro gaudio ſuſcepiſsent ſenem, & iam uicina nox eſset, repente audiunt diſcipulos eius Aſinum ſternere, illumq; parare proficiſci. Itaq; aduoluti pedibus, rogabant ne hoc faceret, et ante limen proſtrati, citius ſe mori quã tanto carere hoſpite teſtabantur. Quibus ille reſpondit, idcirco abire feſtino, ne uobis moleſtiam generem. Certe ex poſterioribus cognoſcetis, non ſine cauſa me ſubito ambulaſse. Igitur altera die Gazenſes cum lictoribus profecti (nam pridie

eum

eum ueniſse cognouerant) ĩtrantes Mo-
naſterium, cum illum minime inueniſ-
ſent, inuicem loquebantur, Nonne uera
ſunt, quæ audiuimus? Magus eſt, & fu-
tura cognoſcit. Vrbs autem Gaza, poſt-
q̃ profecto de Palæſtina Hilarione, Iuli-
anus in imperium ſucceſſerat, deſtructo
Monaſterio eius, precibus ad Imperato-
rem datis, et Hilarionis et Heſychij mor-
tem impetrauerat, amboq; ut quæreren-
tur, toto orbe ſcriptum erat. Egreſſus er-
go de Brutio, per inuiam ſolitudinem in-
trauit Oſam, ibiq; anno plus minus ex-
acto, quia illuc quoq; ſua fama præuene-
rat, quaſi iam in oriente latere non poſ-
ſet, ubi multi illum & opinione, & uultu
nouerant, ad ſolas nauigare inſulas cogi-
tabat, ut quem terra uulgauerat, ſaltem
maria celarent. Eodem ferme tempore
Hadrianus diſcipulus eius de palæſtina
ſuperuenit, dicens Iulianum occiſum,
Chriſtianum Imperatorem regnare cœ-
piſſe, reuerti eum debere ad Monaſterij
ſui reliquias, Quod ille audiens, deteſta-

Exemplũ de honorandis præceptoribus.

tus eſt, & conducto camelo per uaſtam ſolitudinem, peruenit ad maritimam urbem Lybiæ Paretonium, ubi Hadrian⁹ infœlix uolens Paleſtinā reuerti, & priſtinam ſub nomine Magiſtri quærens gloriam, multas ei fecit iniurias. Ad extremum, conuaſatis quæ a fratribus ei miſsa detulerat, neſciente illo profectus eſt. Super hoc quia alter locus referendi non eſt, hoc tantum dixerim in terrorem eorum, qui magiſtros deſpiciunt, quod poſt aliquantulum temporis computruerit morbo regio. Habens igitur ſenex Gazanum ſecum, aſcendit claſsem, quæ Siciliam nauigabat. Cumq; uenundato Euangeliorum codice, quem manu ſua adoleſcens ſcripſerat, dare naulum diſponeret, in medio ferme, Adriæ, naucleri filius arreptus a Dæmone, clamare cœpit & dicere: Hilarion ſerue Dei, cur nobis per te & in pelago tutos eſse non licet? Da mihi ſpatium donec ad terram ueniam, ne hic eiectus, præcipiter in abyſsum. Cui ille: Si Deus meus (ait) tibi

Nautæ filius Dæmone liberatus.

conce-

concedit ut maneas, mane. Sin autem ille te eijcit, quid mihi inuidiam facis, homini peccatori atq; mendico? Hoc autem dicebat, ne nautæ & negociatores qui in naui erant, ſe cum ad terram perueniſſent, proderent. Nec multo poſt purgatus eſt puer, patre fidem dante, & cæteris qui aderant, nulli ſe ſuper eius nomine locuturos. Ingreſſus autem Pachynum promontorium Siciliæ, obtulit nauclero Euangelium pro ſubuectione ſua & Gazani. Qui nolens accipere, maxime cum uideret illos, excepto illo codice & his quibus ueſtiti erant, amplius nihil habere, ad extremum iurat ſe non accepturum. Sed & ſenex accenſus fiducia pauperis conſcientiæ, in eo magis lætabatur, & quod nihil haberet ſæculi, & ab accolis illius loci mendicus putaretur.
Porro recogitans ne negociatores de oriente uenientes ſe notum facerent, ad mediterranea fugit loca, id eſt, uiceſimo a mari miliario, ibiq; in quodam deſerto agello, lignorũ quotidie faſcem alligans, impo-

imponebat dorſo diſcipuli. Quo in proxima uilla uenundato, et ſibi alimoniam, & his qui forte ad eos ueniebant, pauxillulum panis emebant. Sed uere iuxta quod ſcriptum eſt: Non poteſt ciuitas latere ſuper montem poſita. Scutarius quidam cum in baſilica beati Petri Romæ torqueretur, clamauit in eo immundus ſpiritus, Ante paucos dies Siciliam ingreſsus eſt Hilarion ſeruus CHRIſti, & nemo eum nouit, & putat ſe eſse ſecretum, ego uadam & prodam illum. Statimq; cum ſeruulis ſuis aſcenſa in portu naue, appulſus eſt Pachynum, & deducente ſe Dæmone, ubi ante tugurium ſenis ſe proſtrauit, ilico curatus eſt. Hoc initium ſignorum eius in Sicilia, innumerabilem ad eum deinceps ægrotantium, ſed & religioſorum hominum adduxit multitudinem, intantum, ut de primoribus quidam tumens morbo intercutis, eodem die quo ad eum uenerat, curatus ſit. Qui poſtea offerens ei infinita munera, audiuit dictum ſaluatoris ad diſcipulos: Gratis

Hilarion uenit in Siciliam.

Gratis accepiſtis, gratis date. Dum hæc ita geruntur in Sicilia, Heſychius diſcipulus eius, toto ſenem orbe quærebat, luſtrans littora, deſerta penetrans, et hāc tantum habens fiduciam, quia ubicunq; eſset, diu latere non poſset. Tranſacto igitur iam triennio, audiuit Methonæ a quodam Iudęo, uilia populis ſcruta uendente, Prophetam Chriſtianorum apparuiſse in Sicilia, tanta miracula & ſigna facientem, ut de ueteribus ſanctis deputaretur. Interrogatus itaq; habitum eius, inceſsum et linguam, maximeq; ætatem, nihil dicere potuit. Ille enim qui referebat, famam ad ſe ueniſse tantum hominis teſtabatur. Ingreſsus igitur Adriam, proſpero curſu uenit Pachynum, & in quadam curui littoris uillula, famam ſenis ſciſcitat9, conſona uoce omnium cognouit ubi eſset, quid ageret, nihil in eo ita cunctis admirantibus, ꝗ quod poſt tanta ſigna atq; miracula, ne fragmen quidem panis a quoq; in illis locis accepiſſet. Et ne longū faciam, ſanctus uir Heſychius

Heſychius diſcipulus quærit præceptorem Hilarionem.

ſychius ad magiſtri genua prouolutus, plantaſq; eius lachrymis rigans, tandem ab eo ſubleuatus, poſt bidui tridiiq; ſermonem audita Gazano, non poſſe ſenem iam illis habitare regionib⁹; ſed uelle ad barbaras quaſdam pergere nationes, ubi & nomen & ſermo ſuus incognitus foret. Duxit itaq; illum ad Epidaurum Dalmatię oppidum, ubi paucis diebus in uicino agello manſitans, non potuit abſcondi. Siquidem Draco miræ magnitudinis (quos gentili ſermone boas uocant, ab eo quod tam grandes ſint, ut boues glutire ſoleant) omnem late uaſtabat prouinciam, & non ſolum armenta & pecudes, ſed agricolas quoq; & paſtores tractos ad ſe ui ſpiritus abſorbebat. Cui cum pyram iuſſiſſet preparari, & oratione ad Chriſtum miſſa, euocato populo, pręcepiſſet ſtruem lignorum ſcandere, ignem ſuppoſuit. Tum itaq; cuncta ſpectante plębe, immanem beſtiam concremauit. Vnde æſtuans quid faceret, quo ſe uerteret, aliam parabat fugam, &

Hilarion uenit Epidaurū.

Draco ab Hilarione concrematus.

ſolita

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

ſolitarias terras mente perluſtrans, mœrebat quod tacente de ſe lingua, miracula loquerentur. Ea tempeſtate, terræmotu totius orbis, qui poſt Iuliani mortem accidit, maria egreſſa ſunt terminos ſuos, & quaſi rurſum Deus diluuium minaretur, uel in antiquum chaos redirent omnia, naues ad prærupta de latere montium pependerunt. Quod cum uiderent Epidauritani, frementes fluctus & undarum moles, & montes gurgitum littoribus inferri, uerentes quod iam eueniſse cernebant, ne oppidum funditus ſubuerteretur, ingreſſi ſunt ad ſenem, & quaſi ad prælium proficiſcentes, poſuerunt eum in littore. Qui cum tria Crucis ſigna pinxiſset in ſabulo, manuſq; contra tenderet, incredibile dictu eſt in quantã altitudinem intumeſcens mare ante eum ſteterit, ac diu fremens, & quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum eſt. Hoc Epidaurus & omnis illa regio uſq; hodie prædicat. Matreſq; docent liberos ſuos ad memoriam in poſteros

Terræ motus poſt Iuliani mortem.

Sedatur mare ab Hilarione

ſteros

ſteros tranſmittendam. Vere illud quod ad Apoſtolos dictum eſt: Si credideritis dicetis huic monti, tranſi in mare, & fiet, etiam iuxta litteram impleri poteſt, ſi tamen quis habuerit Apoſtolorum fidem, & talem qualem illis habendam Dominus imperauit. Quid enim intereſt, utrū mons deſcendat in mare, an immenſi undarum montes repente obriguerint, & ante ſenis tantum pedes ſaxei ex alia parte molliter fluxerint. Mirabatur omnis ciuitas, & magnitudo ſigni Salonis quoq; percrebuerat. Quod ītelligens ſenex, in breui lembo clam nocte fugit, & inuenta poſt biduum oneraria naui, perrexit Cyprum. Cumq; inter Maleam & Cytheram pyratæ derelicta claſſe in littore, quæ non antemna, ſed conto regitur, duobus haud paruis myoparonibus occurriſſent, & denuo hincinde fluctus occurrerent, remiges omnes qui in naui erant trepidare, flere, diſcurrere, preparare contos, & quaſi non ſufficeret unus nuncius, certatim ſeni pyratas adeſſe dicebant.

cebant. Quos ille procul intuens ſubri-
ſit. Et conuerſus ad diſcipulos dixit: Mo-
dicę, inquit, fidei quare trepidatis? Nun-
quid plures ſunt hi ꝙ̃ Pharaonis exerci-
tus? Tamen omnes DEO uolente ſub-
merſi ſunt. Loquebatur hic, & nihilomi-
nus ſpumantibus roſtris, hoſtiles turmæ
imminebant, iactu tantum lapidis me-
dio. Stetit ergo in prora nauis, & porre-
cta contra uenientes manu, hucuſqꝫ (ait)
ueniſse ſufficiat. O mira rerum fides, ſta-
tim reſiluere nauiculæ, & impellentibus
contra remis, ad puppim impetus redit.
Mirabantur pyratæ, poſt tergum ſe re-
dire nolentes totoqꝫ corporis nixu, ut ad
nauigium peruenirent laborantes, uelo-
cius multo ꝙ̃ uenerant, ad littus fereban-
tur. Prætermitto cætera, ne uidear in
narratione ſignorum, uolumen extende-
re. Hoc ſolum dicam, quod inter Cycla-
das nauigans, hinc inde clamantium de
urbibus & uicis, & ad littora concur-
rentium, immundorum ſpirituum uoces
audiebantur. Ingreſsus ergo Paphum
O urbem

Venit Cyprum Hilarion.

urbem Cypri nobilem carminibus Poetarum, quæ frequenter terræ motu lapſa: nunc ruinarum tantum ueſtigijs quid olim fuerit oſtendit. In ſecundo ab urbe miliario habitabat ignobilis, gaudenſq; quod paucis diebus quiete uiueret. Verum non ad plenum uiginti tranſeire dies, cum per omnem illam inſulam quicunq; immundos habebant ſpiritus, clamare cœperunt, ueniſſe Hilarionem ſeruum Chriſti, & ad eum ſe debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc La petha, & urbes reliquæ conclamabant, plæriſq; aſſerentibus ſcire ſe quidem Hilarionem, & uere illum eſſe famulum Dei, ſed ubi eſſet ignorare. Intra triginta igitur nec multo amplius dies, ducenti ferme, tam uiri ꝙ mulieres, ad eum congregati ſunt. Quos cum uidiſſet, dolens quod ſe non paterent̃ quieſcere, & quodammodo in ultionem ſui ſæuiens, tanta eos orationum inſtantia flagellauit, ut quidam ſtatim, alij poſt biduum triduumue, omnes uero intra unam hebdo-

madam

Digitized by Google

madam curarentur. Manens itaq; ibi biennio, & ſemper de fuga cogitans, Heſychium ad ſe Veris tempore reuerſurũ, Palæſtinam ad ſalutationem fratrum & Monaſterij ſui cineres uiſendos miſit. Qui cum reuertiſset, cupienti rurſum ad Aegyptum nauigare, hoc eſt ad ea loca, quæ uocantur Bucolia, eo quod nullus ibi Chriſtianorum eſset, ſed barbara tantum & ferox natio, ſuaſit ut in ipſa magis inſula ad ſecretiorem locum conſcenderet. Quem cum diu luſtrans omnia repperiſset, perduxit eum duodecim milib9 a mari procul inter ſecretos aſperoſq; montes, & quo uix reptando manibus genubuſq; poſset aſcendi. Qui introgreſſus, contemplatus quidem eſt terribilem ualde & remotum locum, arboribuſq; hincinde circundatum, habentem etiam aquas de ſupercilio collis irriguas, et hortulum peramœnum, & pomaria plurima, quorum fructum nunq; in cibo ſumpſit, ſed & antiquiſsimi iuxta templi ruinam, ex quo (ut ipſe referebat & eius di-

Digitized by Google

ſcipuli teſtantur) tam innumerabilium per noctes & dies Dæmonum uoces re-ſonabant, ut exercitum crederes. Quo ille ualde delectatus, quod ſcilicet anta-goniſtas haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinq;, & ſæpe inuiſente ſe Heſychio, in hoc extremo iam uitæ ſuæ tempore refocillatus eſt, quod propter a-ſperitatem difficultatemq; loci et umbra-rum (ut ferebatur uulgo) multitudinem, aut nullus, aut rarus ad ſe uel poſset, uel auderet aſcendere. Quodam autem die egreſsus hortulum, uidit hominem toto corpore Paralyticum iacentem ante fo-res. Interrogauitq; Heſychium quiſnam eſset, uel quomodo fuiſset adductus.
Qui reſpondens ait, procuratorem ſe fu-iſse uillulæ, ad cuius confinia hortulus quoq; in quo ipſi erant, pertineret. Et ille collachrymans tendenſq; ad iacentem manum. Tibi (inquit) dico in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſurge & am-bula. Mira uelocitas. Adhuc uerba in ore loquentis uoluebantur, et iam mem-bra

Digitized by Google

bra ſolidata ad ſtandum hominem ſurri-
gebant. Quod poſtq̃ auditum eſt, etiam
difficultatem loci, & iter inuium pluri-
morũ uicit neceſsitas. Nihil per circumi-
tum cunctis uillis obſeruantibus, q̃ ne
quo modo elaberetur. Diſſeminauerat
enim hoc de eo rumor diu eũ in eodem
loco manere non poſſe. Quod ille non
leuitate quadam aut puerili ſenſu uictus
faciebat, ſed honorem fugiens & impor-
tunitatem. Semper enim ſilentium et ui-
tam ignobilem deſiderabat. Igitur octo-
geſimo ætatis ſuæ anno cum abſens eſſet
Heſychius, quaſi teſtamenti uice breuem
manu propria ſcripſit Epiſtolam, omnes
diuitias ſuas ei derelinquens. Euangeli-
um ſcilicet, & tunicam ſacceam, cucullam
& palliolum. Nam miniſter eius ante
paucos dies obierat. Venerunt itaq; ad
ægrotantem de Papho multi religioſi ui-
ri, & maxime quod eum dixiſſe audie-
rant, iam ſe ad Dominum migraturum,
& de corporis uinculis liberandum. Sed
& Conſtantia quædam ſancta fœmina,

Hilarion moritur octogeſimo ætatis ſuæ anno.

cuius generum & filiam de morte liberauerat unctione olei, quos omnes adiurauit, ut ne puncto quidem horæ post mortem reſeruaretur, ſed ſtatim eum in eodem hortulo terra operirent, ſicut ueſtitus erat in tunica cilicina & cucullа, & ſago ruſtico. Iamq; modicus calor tepebat in corpore, nec præter ſenſum quicq̃ uiui hominis ſupererat, & tamen apertis oculis loquebat̃: Egredere quid times? Egredere anima mea quid dubitas? Septuaginta prope annis ſeruiſti Chriſto, & mortem times? In hæc uerba exhalauit ſpiritum. Statimq; humo obrutum, ante urbi ſepultum, q̃ mortuum nunciauerunt. Quod poſtq̃ Palæſtinæ ſanctus uir audiuit Heſychius, perrexit ad Cyprum, & ſimulans ſe uelle habitare in eodem hortulo, ut diligentis cuſtodiæ ſuſpitionem accolis tolleret, cum ingenti uitæ ſuæ periculo, poſt decem fere menſes corpus eius furatus eſt. Quod Maioniam deferens, totis Monachorũ & oppidorum turbis proſequentibus, in antiquo

Digitized by Google

quo Monaſterio condidit, illæſa tunica, cuculla & palliolo, & toto corpore quaſi adhuc uiueret, integro, tantiſq; fragrante odoribus, ut delibutum unguentis putaretur. Non mihi uidetur in calce Libri tacenda Conſtantiæ illius ſanctiſsimæ mulieris deuotio, quæ perlato ad ſe nuncio, quod corpuſculum Hilarionis Palæſtinæ eſset, ſtatim exanimata eſt, ueram in ſeruum Dei dilectionem etiam morte comprobans. Erat enim ſolita peruigiles in ſepulchro eius nocteis ducere, & quaſi cum præſente ad adiuuandas orationes ſuas ſermocionari. Cernas uſq; hodie miram inter Palæſtinos & Cyprios contentionem, his corpus Hilarionis, illis ſpiritum ſe habere certantibus. Et tamen in utriuſq; locis magna quotidie ſigna fiunt, ſed magis in hortulo Cypri, forſitan quia plus illum locum dilexit.

VITA MALCHI CAPTIVI MONACHI.

PER S. HIERONYMVM.

QVI NAVALI prælio dimicaturi ſunt, ante in portu & in tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt, ferreas manus, & uncos præparant, diſpoſitumq; per tabulata militem, pendente gradu, & labente ueſtigio ſtare firmiter conſueſcunt, ut quod in ſimulachro pugnæ didicerit, in uero certamine non perhorreſcant. Ita & ego qui diu tacui (ſilere quippe me fecit, cui meus ſermo ſupplicium eſt) prius exerceri cupio in paruo opere, & ueluti quandam rubiginem linguæ abſtergere, ut uenire poſſim ad latiorem hiſtoriam. Scribere enim diſpoſui (ſi tamen uitam Dominus dederit, & ſi uituperatores mei ſaltem fugientem me, & incluſum perſequi deſierint) ab aduentu ſaluatoris uſq; ad noſtram ætatem, id eſt, ab Apoſtolis, uſq; ad noſtri temporis fecem, quomodo & per q̄s Chriſti Eccleſia nata ſit, & adulta perſecutioni-

cutionibus creuerit, martyrijs coronata ſit: Et poſtquã ad Chriſtianos principes uenit, potentia quidem et diuitijs maior, ſed uirtutibus minor facta ſit. Verum hæc alias. Nunc quod imminet explicemus.

Maronias triginta ferme milibus ab Antiochia urbæ Syriæ, haud grandis ad orientem diſtat uiculus. Hic poſt multos, uel dominos, uel patronos, dum ego adoleſcentulus morarer in Syria, ad papæ Euagrij neceſſarij mei poſſeſſionem deuolutus eſt, quem idcirco nunc nominaui, ut oſtenderem, unde noſſem quod ſcripturus ſum. Erat igitur illic quidam ſenex nomine Malchus (quem nos latine regem poſſumus dicere) Syrus natione & lingua, & reuera αὐτόχθων, Anus quoq; in eius contubernio ualde decrepita, & iam morti proxima uidebatur, tam ſtudioſe ambo religioſi, & ſic Eccleſiæ limen terentes, ut Zachariam & Helizabeth de Euangelio crederes, niſi qđ Iohannes in medio non erat. De his cum

curioſe ab accolis quærerem, quæ nam eſset eorum copula, matrimonij, ſanguinis, an ſpiritus, omnes uoce conſona, ſanctos & Deo placitos, & mira neſcio quæ reſpondebant. Qua cupiditate illectus, adortus ſum hominem, & curioſius ſciſcitans rerum fidem, hæc ab eo accepi. Ego, inquit, mi nate Maroniaci agelli colonus, ſed ſolus parentibus fui. Qui cum me quaſi ſtirpem generis ſui, & hæredem familiæ ſuæ ad nuptias cogerent, Monachum potius me uelle eſse reſpondi. Quantis pater minis, quantis mater blanditijs perſecuti ſint, ut pudicitiam proderem, hæc res ſola indicio eſt, quod & domum & parentes fugi. Et quia ad orientem ire non poteram propter uicinam Perſidem, et Romanorum militum cuſtodiam, ad occidentem uerti pedes, pauxillulum neſcio quid portans uiatici, quod me ab inopia tantum defenſaret. Quid multa? Perueni tandem ad eremum Chalcidos, quæ inter Immam & Eſsam magis ad auſtrum ſita eſt. Ibi repertis

pertis Monachis, eorum me magiſterio tradidi, manuum labore uictum quæritans, laſciuiamq; carnis refrenans ieiunijs. Poſt multos annos incidit mihi deſyderium, ut ad patriam pergerem. Et dum adhuc uiueret mater (iam enim patrem mortuum audieram) ſolarer uiduitatem eius, & exinde uenundata poſseſsiuncula, partem erogarem pauperibus, partem Monaſterio conſtituerem (quid erubeſco confiteri infidelitatem meam?) Partem in ſumptuum meorum ſolatia reſeruarem. Clamare cœpit Abbas meus Diaboli eſse tentationem, & ſub honeſtæ rei occaſione, latere antiqui hoſtis inſidias. Hoc eſse reuerti canem ad uomitum ſuum. Sic multos Monachorum eſse deceptos, nuſq; Diabolum aperta fronte ſe prodere. Proponebat mihi exempla de ſcripturis plurima, inter quæ illud, quod initio Adam quoq; & Euam ſpe diuinitatis ſupplantauerit. Et cum perſuadere non poſset, prouolutus genubus obſecrabat, ne ſe dererem, ne me perderem,

nec

Digitized by Google

nec aratrum tenens, poſt tergum reſpi-
cerem. Væ miſero mihi, uici monitorem
peſsima uictoria, putans illum non me-
am ſalutem, ſed ſuum ſolatium quærere.
Proſecutus ergo me de Monaſterio, q̃ſi
funus efferret, & ad exremũ ualedicens:
Video (ait) te fili Satanæ cauterio nota-
tum, non quæro cauſas, excuſationes nõ
recipio. Ouis quę de ouilibus egreditur,
lupi ſtatim morſibus patet. De Beria ad
Eſsam pergentibus, uicina eſt publico
itineri ſolitudo, per quam Saraceni incer
tis ſedibus huc atq; illuc ſemper uagantˉ.
Quæ ſuſpitio frequentiam in illis locis
uiatorum congregat, ut imminens peri-
culum auxilio mutuo declinetur. Erant
in comitatu meo uiri, fœminæ, ſenes, iu-
uenes, paruuli, numero circiter ſeptua-
ginta. Et ecce ſubito equorum camelo-
rumq; ſeſsores Iſmaelitæ irruunt, crinitis
uittatiſq; capitibus, ac ſeminudo corpo-
re, pallia & latas caligas trahentes, pen-
debant ex humero pharetræ, laxos arcus
uibrantes, haſtilia longa portabant. Non
enim

Digitized by Google

enim ad pugnandum, ſed ad prędam ue-
nerant. Rapimur, diſpergimur, in diuer-
ſa trahimur. Ego enim longo poſtlimi-
nio hæreditarius poſseſsor, & ſero mei
conſilij pœnitens, cum altera muliercula
in unius heri ſeruitutem ſortitus uenio.
Ducimur, immo portamur ſublimes in
camelis, & per uaſtam eremum ſemper
ruinam timentes, pendemus potius q̄ ſe-
demus. Carnes ſemicrudæ cibus, & lac
camelorum potus erat. Tandem grandi
amne tranſmiſso, peruenimus ad interi-
orem ſolitudinem, ubi dominā liberoſq;
ex more gentis adorare iuſsi, ceruices
flectimus. Hic quaſi clauſus carcere, mu-
tato habitu, id eſt, nudus ambulare diſco.
Nam aeris quoq; intemperies, nihil aliud
præter pudenda uelari patiebatur. Tra-
duntur mihi paſcendæ oues, & in malo-
rum comparatione hoc fruor ſolatio, qđ
dominos meos, & conſeruos rarius ui-
deo. Videbar mihi aliquid habere ſancti
Iacob. Recordabar Moyſi, qui & ipſi in
eremo quondam fuere paſtores. Veſce-
bar

bar recenti caſeo & lacte. Orabam ſugi-
ter, canebam Pſalmos, quos in Monaſte-
rio didiceram. Delectabat me captiuitas
mea. Agebam Dei iudicio gratias, quod
Monachum quem in patria fueram per-
diturus, in eremo inueneram. O nihil
unq̃ tutum apud Diabolum. O multi-
plices & ineffabiles eius inſidię. Sic quo-
q; latentem me inuenit inuidia. Domi-
nus uidens gregem ſuum creſcere, nihil-
q; in me deprehendens fraudulentiæ (ſci-
ebam enim Apoſtolum præcepiſse: Do-
minis ſic quaſi Deo fidelit̃ ſeruiendum)
& uolens me remunerare, quo fidum ſi-
bi magis faceret, tradidit mihi illam con-
ſeruam meam, aliquando captiuam. Et
cum ego refutarem, diceremq; me Chri-
ſtianum, nec licere mihi uxorem uiuen-
tis mariti accipere (ſiquidem captus no-
biſcum uir eiꝰ, ab alio domino fuerat ab-
ductus) rurſus ferus ille & implacabilis
in furorem uerſus, euaginato me cœpit
petere gladio. Et niſi confeſtim brachia
tendens mulierem præoccupaſsem, ilico
fudiſset

fudiſset ſanguinem. Iam igitur uenerat tenebroſior ſolito, & mihi nimium matura nox. Duco in ſpeluncam ſemirutã, nouam coniugem, & pronubante nobis mœſticia, uterque deteſtamur alterum, nec fatemur. Tunc uere ſenſi captiuitatem meam, proſtratuſque humi, Monachũ cœpi plangere, quem perdebam dicens: Huccine miſer ſeruatus ſum? Ad hoc me mea ſcelera perduxerunt, ut incaneſcente iam capite, uirgo maritus fierem? Quid prodeſt parentes, patriam, rem familiarem contempſiſse pro domino, ſi hoc facio, quod ne facerem, illa contempſi, niſi quod forte propterea hæc ſuſtineo, quia patriam deſyderaui? Quid agimus anima? Perimus an uincimus? Expectamus manum Domini, an proprio mucrone confodimur? Verte in te gladium, tua magis mors timenda eſt, quam corporis. Habet & ſeruata pudicitia ſuũ martyrium, iaceat inſepultus Chriſti teſtis in eremo, ipſe mihi ero perſecutor & martyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoque

micans

micantem gladium, & acumine contra me uerſo. Vale inquam infœlix mulier, habeto me martyrem potius, quam maritum. Tunc illa pedibus meis prouoluta: Precor te (inquit) per Ieſum Chriſtum, et per huius horæ neceſſitatem adiuro, ne effundas ſanguinem tuum in crimen meum. Vel ſi mori placet, in me primum uerte mucronem: Sic nobis potius coniungamur. Etiam ſi uir meus ad me redierit, ſeruarem caſtitatem, quam me captiuitas docuit, uel interirem potius quam perdere. Cur moreris, ne mihi iungaris? Ego morerer, ſi mihi iungi uelles. Habeto me coniugem pudicitię, & magis animæ copulam amato, quam corporis. Sperent domini maritum, Chriſtus nouerit fratrem. Facile ſuadebimus nuptias, cum nos uiderint ſic amare. Fateor, inquit, obſtupui, & admiratus uirtutem fœminæ, coniugem plus amaui. Nunquam tamen illius nudum corpus intuitus ſum, nunquam eius carnem attigi, timens in pace perdere, quod in prælio ſeruaueram. Tranſeunt in tali

matri-

matrimonio dies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant nuptiæ. Nulla fugæ ſuſpitio, interdum & menſe toto abeꝛam fidus gregis paſtor per ſolitudinem. Poſt grande interuallum dum ſolus in eremo ſedeo, & præter cœlum terramq; nihil uideo, cœpi mecum tacitus uolueꝛe, et inter multa, contubernij quoq; monachorum recordari, maximeq; uultum patris mei, qui me erudierat, tenuerat, perdideratq;. Sicq; cogitans, aſpicio formicarum gregem anguſto calle feruere, ferre onera maiora, q̃ corpora. Aliæ herbarum quædam ſemina forcipe oris trahebant, aliæ egerebant humum de foueis, & aquarum meatus aggeribus excludebant. Illæ uenturæ Hyemis memores, ne madefacta humus in herbam horrea uerteret, illata ſemina præcidebant. Hæ luctu celebri, corpora defuncta deportabant. Quodq; magis mirum eſt in tanto agmine, egrediens non obſtabat intranti, quin potius ſi quam uidiſsent ſub faſce & onere concidiſse, ſuppoſitis humeris adiuua-

Deſcriptio naturæ formicarum.

adiuuabant. Quid multa? Pulchrum
mihi ſpectaculum dies illa tribuit. Vnde
recordatus Salomonis, ad formicarum
ſolertiam nos mittentis, et pigras mentes
tali exemplo ſuſcitantis, cœpi tedere ca-
ptiuitatis, & Monaſterij cellulas quære-
re, ac formicarum illarum ſimilitudinem
deſyderare, ubi laboratur in medium,
cumq; nihil cuiuſq; proprium ſit, omniũ
omnia ſunt. Regreſso ad cubile occurrit
mulier, triſticiam animi diſsimulare non
potui. Rogat cur ita exanimatus ſim.
Audit cauſas, hortatur fugam. Peto ſi-
lentij fidem, non aſpernatur, & iugi ſu-
ſurro inter ſpem & metum medij flu-
ctuamur. Erant mihi in grege duo Hirci
miræ magnitudinis. Quibus occiſis, u-
tres facio, eorumq; carnes uiatico præpa-
ro. Et primo ueſperi, putantibus nos do-
minis ſecreto cubitare, inuadimus iter, u-
tres & partes carnium portantes. Cumq;
perueniſsemus ad fluuium (nam decem
milibus aberat) inflatis conſcenſiſq; utri-
bus, aquis nos credimus, paulatim pedi-

bus

bus ſubremigantes, ut deorſum nos flu-
mine deferente, et multo longius ꝙ con-
ſcenderamus, in alteram nos exponente
ripam, ueſtigium ſequentes perderent.
Sed inter hæc madefactæ carnes, & ex
parte lapſæ, uix tridui cibum pollicebann-
tur. Bibimus uſq; ad ſatietatem, futuræ
nos ſiti præparantes. Currimus, poſt ter-
gum ſemper aſpicimus, & magis nocti-
bus prouehimus, ꝙ diebus, uel propter
inſidias late uagantium Saracenorum,
uel propter ardorem Solis nimium. Pa-
ueſco miſer etiam referens, et ſi tota men
te ſecurus, toto tamen corpore perhor-
reſco. Poſt diem uero tertium, dubio ꝓ-
ſpectu procul aſpicimus duos camelis in-
ſidentes uenire concitos. Statimq; mens
mali præſaga, putare cœpit Dominum,
meditari mortem, Solem cernere nigre-
ſcentem. Dumq; timemus, & ueſtigijs
nos proditos per arenas intelligimus, of-
fertur ad dexteram ſpecus, longe ſub ter-
ram penetrans. Igitur timentes uenena-
ta animalia (nam ſolent uiperæ, reguli, et

Scorpiones,cæteraq; huiuſcemodi,feruō
rem Solis declinantia, umbram petere)
intrauimus quidem ſpeluncam, ſed ſta-
tim in ipſo introitu ſiniſtræ nos foueæ
credimus,nequaꝗ ultra progredientes,
ne dum mortem fugimus,incurramus in
mortem. Illudq; nobiſcum reputantes,
ſi iuuat Dominus miſeros, habemus ſa-
lutem. Si deſpicit peccatores, habemus
ſepulchrum. Quid putas fuiſse nobis a-
nimi? Quid terroris, cum ante ſpecum
haud procul ſtarent dominus & conſer-
uus, & ueſtigio indice iam ad latebras
perueniſsent? O multo grauior expe-
ctata,ꝗ illata mors. Rurſus cum timore
et labore lingua balbutit,et quaſi claman
te domino, mutire non audeo. Mittit
ſeruum, ut nos de ſpecu trahat, ipſe ca-
melos tenet,& euaginato gladio, noſtrū
expectat aduentum. Interea tribus fere
uel quatuor cubitis introgreſso famulo,
nobis ex occulto tergum eius uidenti-
bus (nam oculorum iſtiuſmodi natura
eſt, ut poſt Solem umbram intrantibus,
cæca

cæca ſint omnia) uox per antrum ſonat: Exite furciferi, exite morituri. Quid ſtatis? Quid moramini? Exite. Dominus uocat, patienter expectat. Adhuc loquebatur, et ecce per tenebras aſpicimus Leænam inuaſiſſe hominē, et gutture ſuffocatum, cruentum intro trahere. Ieſu bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudij fuit? Spectabamus Domino neſciente, hoſtem noſtrum perire. Qui cum uideret illum moras facere, ſuſpicatus eſt duos uni reſiſtere. Sed iram differre non ualens, ſicut tenebat gladium ad ſpeluncam uenit, & furore rabido ſerui increpans uecordiam, prius a fera eſt tentus, ꝙ ad noſtras latebras perueniret. Qui ſunt qui hoc crederent, ut ante os noſtrum, beſtia pro nobis dimicaret? Sublato autem illo metu, ſimilis ante oculos noſtros uerſabatur interitus, niſi quod tutius erat rabiem Leonis, ꝙ iram hominis ſuſtinere. Pauemus intrinſecus, & ne mouere quidem nos auſi, præſtolabamur euentum rei, inter tanta pericula, pudicitiæ

Malchus per Leonem ſeruatus.

tantum conſcientia pro muro ſepti. Leæna inſidias cauens, & uiſam eſſe ſe ſentiens, apprehenſos mordicus catulos effert, nobiſq; cedit hoſpitium. Neq; tamen ſatis creduli, ſtatim erumpimus, ſed expectantes diu, & egredi cogitantes, illius nobis figurabamus occurſum. Sublato ergo horrore, & alia tranſacta die egredimur ad ueſperam, uidimuſq; camelos (quos ob nimiam uelocitatem dromedarios uocant) præteritos cibos in ore uoluere, & in aluum miſſos iterum retrahere. Quibus aſcenſis, & noua ſitarcia, id eſt, annona refocillati, decima tandem die ad Romana per deſertum caſtra uenimus. Oblatiq; tribuno, rem ordine pandimus, inde tranſmiſſi ad Sabinum Meſopotamiæ ducem, camelorum precium accepimus. Et quia iam Abbas ille meus dormierat in Domino, ad hæc delatus loca me Monachis reddo, hanc trado uirginibus, diligens eam ut ſororem, non tamen ei me credens ut ſorori. Hæc mihi ſenex Malchus adoleſcentulo retulit.

lit. Hæc ego uobis narraui ſenex, & caſtis hiſtoriam caſtitatis expono. Virgines caſtitatem cuſtodire exhortor. Vos narrate poſteris, ut ſciant inter gladios, & inter deſerta & beſtias, pudicitiam nunq̃ eſse captiuam, & hominem Chriſto deditum poſse mori non poſse ſuperari.

VITA S. ANTONII DESCRIPTA PER ATHANAſium, ex Græco vero translata per Euagrium Presbyterum.

ANTONIVS NOBIlibus religioſiſq; parentibus natus ex Aegypto oriundus fuit, tanta ſuorum & ſua nutritus cura, ut nihil aliud preter parentes domumq; cognoſceret. Et cum iam puer eſset non ſe litteris erudiri, non ineptis infantium iungi paſsus eſt fabulis, ſed Dei deſiderio flagrans ſecundum quod ſcriptum eſt, innocenter habitabat domi. Ad Eccleſiam quoq; cum parenti-

Studia pu ericiæ. bus ſæpe conueniens, nec infantum la-ſciuias, nec puerorum negligentiam ſe-ctabatur, ſed tantum ea quæ legebantur auſcultans, utilitatem præceptorum uitæ inſtitutione ſeruabat, non ſuis, ut ſolet il-*Mores.* la ætas incurioſus pro uariis & delicatis cibis unquam tedio fuit, non eſcæ mollioris blandimenta ſectatus eſt, his ſolum quæ dabantur, contentus, nihil amplius re-quiſiuit.

Poſt mortem autem parentum anno-rum circiter decem & octo ſeu uiginti *Adoleſcentia.* cum ſorore admodum paruula derelictus eſt, et domus et ſororis honeſtam curam gerebat. Nec dum uero ſex fluxerant Menſes, quibus ad Eccleſiam, ut ſolebat accurrens, recordabatur quomodo et A-poſtoli omnibus ſpretis, ſecuti fuiſſent ſaluatorem, et multi, ut legitur in actibus Apoſtolorum, facultatibus ſuis uendi-tis, præcia ad pedes eorum detuliſſent e-gentibus, partienda queue, aut quanta ſpes iiſdem repoſita eſſet in cœlis. Talia ſecum uoluens intrauit Eccleſiam, & ac-

cidit

cidit, ut tunc Euangelium legeretur, in quo Dominus dicit ad diuitem. Si uis perfectus eſſe, uade, uende omnia tua quecunq; habes, & da pauperibus, & ueni & ſequere me, & habebis theſaurum in cœlo. Quo audito, quaſi diuinitus huiuſmodi ante memoriam concepiſſet, & ueluti propter ſe hæc eſſet ſcriptura recitata, ad ſe Dominicum traxit imperium, ſtatimq; egreſſus poſſeſſionem quam habebat dimiſit. Rure autem erant trecenti iugeres & ualde optimi, quos uicinis largitus eſt, ne in aliquo aut ſibi aut ſorori moleſtia gigneretur. Cetera uero quæ in mobilibus poſſidebat, uniuerſa uendidit, & aggregato nõ exiguo precio indigentibus dedit, paruis ob ſororem reſeruatis, quæ & ſexu & ætate uidebatur infirmior.

Antonius dimittit partim bona, partim uendens dat pauperibus.

Rurſus autem Eccleſiam ingreſſus, cum audiſſet Dominum in Euangelio dicentem, nolite cogitare de craſtino, relictam quoq; portionem pauperibus diſtribuit, neq; ſe uerſari paſſus eſt domi,

ſed ſorore fidelibus ac notis uirginibus, commendata, ut ad earum nutriretur exemplum, ipſe iam omnibus ſęculi uinculis liber, aſperum atque arduum arripuit inſtitutum. Nec dum autem tam crebra erant in Aegypto Monaſteria, neque omnino quiſq; auiam ſolitudinem nouerat & quicunque in Chriſti ſeruitute ſibimetipſi prodeſse cupiebat, non longe a ſua uillula ſeparatus inſtituebatur.

Vita Monaſtica qualis tēpore Antonij.

Erat igitur in agello uicino, ſenex quidam, uitam ſolitariam a prima ſectatus ætate, hunc Antonius cum uidiſset, emulatus eſt ad bonum. Et primo quidem incipiens etiam ipſe in locis paululum a uilla remotioribus manebat, exinde autem ſi quem uigilantem in hoc ſtudio compererat, procedens quærebat ut apis prudentiſsima, nec ad habitaculum ſuum ante remeabat, niſi eius quem cupiebat, frueretur aſpectibus, & ſic tanq; munere mellis accepto, abibat ad ſua tali ibidem inſtitutus exordio. Cumq; per dies ſingulos ita animum roboraret, ut

nec

Digitized by Google

nec opum paternarum, nec ſuorum meminiſset affinium, omne etiam deſiderium & ſolicitudinem erga id quod cœperat, exerceret, operabatur manibus ſuis ſciens ſcriptum eſse, qui non operatur, non manducet. Mercedem ſane operis ſui precio panis excepto, egentibus largiebatur. Orabat frequenter, quippe qui didicerat quod oporteret ſine intermiſſione Dominum rogare.

Antonius nõ mendicãdo, ſed labore manuũ quærit uictum

Orationi uacat.

Auditioni etiam ſcripturarum ita ſtudium commendabat, ut nihil ex eius animo laberetur, ſed uniuerſa Domini præcepta cuſtodiens memoriam pro libris haberet. Sic ſuam uitam inſtituens, ab uniuerſis fratribus puro diligebatur affectu, & omnibus ad quos ſpiritali ſtudio diſcendi pergebat, obediens ꝓprias ſingulorum gratias hauriebat, huius continentiam, iocunditatem illius ſectabatur, iſtius lenitatem, illius uigilias, alterius legendi emulabatur induſtriam. Iſtum ieiunantem, illum humi quieſcentem mirabatur. Alterius patientiam, alterius

Antonius intentus ſtudijs rerum ſacrarum.

Exercitia Antonij.

manſue-

manſuetudinem prædicabat. Omnium quoq; uicariam erga ſe retinens caritatē, atq; uniuerſis uirtutum partibus irrigatus ad ſedem propriam regrediebatur. Ibi ſecum uniuerſa pertractans, omnium in ſe bona nitebatur exprimere. Neque uero aduerſum coeuos aliquando mouebatur, ſed ea tantum flamma egregio uiro creſcebat in pectore, ne ſecund⁹ cuiq; in prædictis operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, ut cum omnes gloria anteiret omnibus, tamen carus eſſet. Nam & uicini Monachi ad quos ſæpe ueniebat. Antonium uidentes deicolam nuncupabant, indultiſq; naturæ uocabulis, quidam ut filium, alij ut fratrem diligebant.

Certamina Antonij aduerſus Satanam.

Dum hæc gereret Antonius, quibus omnium in ſe prouocaret affectum, inimicus nominis Chriſtiani Diabolus, impacienter ferens tantas in adoleſcente uirtutes, ueteranis eū aggreſſus eſt fraudibus, & primo quidem tentans, ſi quo modo poſſet ab arrepto eum inſtituto detrahere,

Digitized by Google

detrahere. Immittebat ei memoriá poſſeſsionum, ſororis defenſionem, generis nobilitatem, amorem rerum, fluxam ſęculi gloriam, eſcę uariam delectationem, & reliqua uitæ remiſsioris blandimenta, poſtremo uirtutis arduum finem, & maximum perueniendi laborem, necnon corporis fragilitatem, ſuggerebat & ætatis ſpatia prolixa, prorſus maximam ei cogitationum caliginem ſuſcitabat, uolens eum a recto propoſito reuocare.

Poſtq̃ autem Diabolus orationibus eius ad Deum per paſsionis fidem ſe intellexit elidi, conſueta aduerſum omnes adoleſcentes arma arripiens, nocturnis eum inquietabat illecebris. Per dies etiam tam apertis in eum telis irruebat, ut nullus ambigeret, quin Antonius contra Diabolum dimicaret. Nam & ille cogitationes ſordidas conabatur inſerere, & hic eas oratu ſubmouebat aſsiduo. Ille titillabat ſenſ⁹ naturali carnis ardore, hic uigilijs & ieiunijs corpus omne uallabat. Ille per noctes in pulchrę mulieris uertebatur

batur ornatum, nulla omittens figmenta laſciuiæ, hic ultrices gehennæ flammas, & dolorem uermis recordans, ingeſtę ſibi libidini opponebat. Ille lubricum adoleſcentiæ iter & ad ruinam facile proponebat, hic ęterna futuri iudicij tormenta conſiderans, illeſam animæ puritatem, per tentamenta ſeruabat. Iſta autem omnia ad confuſionem Diaboli fiebant: Qui enim ſimilem ſe Deo fieri poſse exiſtimabat, nunc ab adoleſcente ut miſerrimus uincebatur, & qui contra carnem & ſanguinem ſeuiebat, ab homine qui
" carnem portabat, eliſus eſt. Adiuuabat
" enim ſeruum ſuum Dominus, qui noſtri
" gratia carnem ſuſcipiens, uictoriam cor-
" pori contra Diabolum largit⁹ eſt, ut ſin-
gulis ita certantibus Apoſtolicum liceret proferre ſermonem, non ego autem, ſed gratia Dei mecum. Poſtremo cum nec hoc argumento deſtruere poſset Antonium Draco deterrimus, & uideret ſe ſemper ab eius cogitationibus ſuperari, ſecundũ quod ſcriptum eſt, ſtridens dentibus

Chriſtus adeſt certantibus.

Digitized by Google

tibus et exululans, qualis eſt merito, talis apparebat & uultu, puer horridus atq; niger, ad eius ſe genua prouoluens, humana uoce deflebat dicens. Multos ſeduxi, plurimos decepi, nunc autem ut a ceteris ſanctis, ita & tuo ſum labore proſtratus. Quem cum interrogaſset Antonius, quiſnam eſset, qui talia loqueretur, ait. Ego ſum fornicationis amicus, ego multimoda turpitudinis aduerſum adoleſcentes arma ſuſcepi, hinc & ſpiritus fornicationis uocor. Quantos pudice uiuere diſponentes fefelli? quot tenuit incipientes ad ſordes priſtinas redire perſuaſi? Ego ſum propter quem Propheta lapſos increpat, dicens. Spiritu fornicationis ſeducti eſtis, et reuera per me illi fuerant ſupplantati. Ego ſum, qui te ipſum ſæpe tentaui, Et ſemper repulſus ſum, cum hoc Chriſti miles audiſset, gratias agens DEO, et largiore aduerſus inimicũ confortatus audatia, ait. Multum ergo deſpicabilis, multumq; contemptus es, nam & obſcuritas tua & ætas infirmarũ

Spiritus fornicationis.

signa

„ ſigna ſunt rerum. Nulla mihi iam de te
„ cura eſt. Dominus mihi auxiliator eſt, &
„ ego exultabo ſuper inimicos meos. Et
Certamen perpetuū Antonij contra Sathanā.
ſtatim ad uocem canentis phantaſma qđ
uidebatur, euanuit. Hæc autem Antonij
contra Diabolū fuit prima uictoria, imo uirt⁹ in Antonio ſaluatoris, qui peccatum in carne condemnauit, ut iuſtificatio legis in nobis compleretur, qui non ſecundum carnem ambulamus, ſed ſecūdum ſpiritum. Sed neq; Antonio uincendi ſecuritatem dedit unus triumph⁹, nec Diaboli ſemel fractæ defecere uires. Nam & iſte ut Leo rugiens quærebat aditum, per quem poſſet irrumpere, & ille ſcripturarum doctus eloquio, non ignorabat multas eſſe Dæmonum captiones. Propter quod ſolerti propoſitum laborē ſeruabat, conſiderans, quia poſſet Sathanas in carnis colluctatione ſuperatus, nouarum aduerſus ſe artium machinas commouere. Idcirco magis ac magis ſubiugabat corpus ſuum, ne uincens alia, in alijs uinceretur.

Diſponens

Diſponens igitur duriori ſe uitæ lege conſtringere, cum omnes infatigabilem adoleſcentis mirarentur inſtantiam, ſan- ctum toleranter ferebat laborem, quia uoluntarie ſeruitutis, longo in Dei ope- re ſtudio, conſuetudinem in naturā uer- tebat. Inediæ autem et uigiliarum intan- tum paciens erat, ut plus faceret q̄ ab ul- lo per illum poſse fieri crederetur. Per- noctabat in oratiōe ſepiſsime, edebat ſe- mel in die, poſt Solis occaſum. Nō nun- q̄ biduo triduoq; ſic permanens, ut uix quarta demum die cibum uellet accipe- re. Sumebat uero panem & ſalem, po- tumq; aquæ paruulum, de carnibus uero & uino tacere melius puto, q̄ quicq̄ di- cere, quum ne apud plurimos quidem Monachorum iſtiuſmodi eſcæ in uſu ha- beantur. Quieti autem ſic membra con- cedens, ut iunco contexto atq; cilitio u- teretur. Nonnunq̄ etiam ſuper nudam humum iacens, ſine ſtramine permane- bat, unguenta penitus repudians. Dice- bat enim minime poſse utentiū, & pre-

Exercitia Antonij in domando corpore.

cipue iuuenum corpora roborari, ſi olei eſſent perunctione mollita, oportere uero aſperos carni labores imperare, ſecundum Apoſtoli pręceptum dicentis, quãdo infirmor, tunc fortior ſum. Aſſerebatq; ſenſum animi ſic poſſe reuiuiſcere, ſi corporis fuiſſent impetus fatigati. Vnde nec temporum longitudine laborū merita penſabat, ſed amore et famulatu ſpontaneo ſemper tanq̃ in principijs conſtitutus, ad profectum diuini metus deſiderium concitabat. Nouiſq; cupiens augere preterita, ſupra memorati Doctoris
» ſermonum recordabatur, qui ait. Prete-
» rita obliuiſcens, & in futurum conualeſcens. Meminerat quoq; Helię Prophetæ dicentis, uiuit Domin⁹ cui adſto hodie ante ipſum, & diſſerebat cur hodie eſſet appoſitum, quia non computabat Helias preteritum tempus, ſed tanquam quotidie in certamine conſtitutus, talem ſe prebere cupiebat, qualem ſciebat dignum DEI eſſe conſpectibus, purum corde, & paratum obedire uoluntati ei⁹.

Igitur

Igitur ſanctus Antonius ſecum reputans oportere DEI famulum ex inſtituto magni Heliæ exemplum capere, & ad illum ſpeculum uitam ſuam debere componere, ad ſepulchra longe a uilla conſtituta ſeceſsit, uni de cognatis mandans, ut ſtatutis diebus ſibi alimenta deferret. Et cum in una memoria ſupradictus frater eum clauſiſset, ſolus ibidem morabatur. Metuens ergo Diabolus ne acceſsu temporis heremum quoq; habitari faceret, ita eum aggregatis ſatellitibus ſuis, uaria cæde lacerauit, ut doloris magnitudo, & motum auferret & uocem. Nam & ipſe poſtea referebat uulnera fuiſse tam grauia, ut uniuerſa hominum tormenta ſuperarent, ſed DEI prouidentia, quæ nunquam in ſe ſperantibus deeſt, conſeruauit eum. Alio die is quem ſupra diximus frater, aduenit cibos deferens quos ei deferre conſueuerat, atque eum iacentem in terra ſemimortuum, fractis foribus inuenit.

Quem impoſitum humeris, ad villulæ domicilium reportauit. Quo audito, ingens uicinorum atq; affinium multitudo concurrens, triſti in medio poſito funeri debitum reddebat officium. Et iam media noctis parte tranſgreſſa, cum iam oportunus & gratus peruigiles omnium oculos uicerat ſopor, Antonius anima paululum redeunte, ſuſpirans eleuauit caput, ceteris uero alta quiete proſtratis, eum a quo delatus fuerat uigilare conſpexit, eumq; nutu aduocans, obſecrauit ut nullo penitus excitato ad priſtinum ſe referret habitaculum. Relatus ergo iuxta conſuetudinem, ſolus iterum permanebat, & ſtare quidem propter recentes plagas non poterat, orans uero proſtratus, poſt orationem clara uoce dicebat. Ecce adſum ego Antonius, non fugio ueſtra certamina, etiam ſi maiora faciatis, nullus me ſeparabit a caritate CHRIſti. Pſallebatq; dicens. Si cōſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Talia eo dicente, bonorum hoſtis Diabolus

ammi-

ammiratus,quod poſt tot uerbera auſus fuiſset reuerti,congregatis canibus ſuis, & proprio furore ſe lanians, uidetis ait, quia nec ſpiritu fornicationis,nec corporis doloribus ſuperatus,tam audacter laceſsit. Omnia arma corripite, acrius nobis īpugnandus eſt, ſentiat,ſentiat,debet ſcire quos prouocet, Dixit,& adhortantis uocem audientium turba conſenſit, " quia innumeras & diuerſas habet Diabolus artes nocendi. Sonitus igitur repentinus increpuit, ita ut loco funditus agitato & parietibus patefactis, multifaria Dęmonum exinde turba ſe funderet, nam & beſtiarum & ſerpentum formas induentes,omnem protinus locū repleuere fantaſijs Leonum, thaurorum, Luporum,aſpidum,ſerpentium,Scorpionū necnon & Pardorum atq; vrſorum, hæc ſingula ſecundum ſuam fremebant naturam. Rugiebat Leo occidere uolens, thaurus mugitu & cornibus minabatur, ſerpentes ſibilo perſonabant, Luporum impetus inhiabat,pardus diſcolor auctoris ſui

Phantaſmata Demonum.

ris ſui calliditates uarias idicabat. Truces omniũ uultus, et uocis horridę dirus auditus. Antonius flagellatus atq; confoſſus, ſentiebat quidem aſperiores corporis dolores ſed interius durabat mente peruigili. Et licet gemitũ vulnera carnis exprimerent, ſenſu tamen idem manens, q̃ ſi de inimicis luderet, loquebatur. Si uirium aliquid haberetis, ſufficeret unus ad prelium. Sed quoniã Domino uos eneruante frangimini, multitudine tentatis inferre terrores, cum hoc ipſum infirmitatis inditium ſit, quod irracionabilium formas induitis beſtiarum. Rurſumq; confidens, aiebat, ſi quid ualetis, Si uobis in me poteſtatem Dominus dedit, ecce preſto ſum, deuorate, ſi uero nõ poteſtis, cur fruſtra nitimini: Signum enim crucis & fides ad Dominum, inexpugnabilis nobis murus eſt. Multa contra ſanctum Antonium minantes fremebant dentibus ſuis, quod nullus eorum tentamenta ſequeretur effectus, ſed maxime econtrario gigneretur illuſio. Non oblitus

Fides murus fidelium.

Ieſus

Ieſus colluctationis ſerui ſui eidem pro-
tector factus eſt, deniq; cum eleuaret o-
culos, uidit deſuper culmē aperiri, & de-
ductis tenebris radium ad ſe lucis influ-
ere. Poſt cuius ſplendoris aduentum, nec
Dæmonum aliquis apparuit, & corpo-
ris dolor extemplo deletus eſt, Edifici-
um quoq; quod pauloante diſſolutum
fuerat, inſtauratum eſt. Ilico preſentiam
Domini intellexit Antonius, & ex imo
pectore trahens longa ſuſpiria ad uiſio-
nem quæ ei apparuerat, loquebatur di-
cens. Vbi eras bone IESV ubi eras?
Quare non a principio affuiſti, ut ſana-
res vulnera mea: Et uox ad eum facta
eſt. Antoni hic eram, ſed expectabam
uidere certamen tuum. Nunc autem
quia dimicando uiriliter non ceſsiſti,
ſemper auxiliabor tibi, & faciam te in
omni orbe nominari, his auditis, exur-
gens intantum roboratus orabat, ut in-
telligeret plus ſe recepiſſe tunc uirium
quam ante perdiderat.

Protector in ſe ſperantium Deus.

Digitized by Google

Erat autem tunc Antonius annorum tri-
gintaquinq;. Exhinc cũ uoluntati prom-
te merita religioſa ſuccreſcerent, uadens
ad ſupradictum ſenem, precabatur ut in
deſerto pariter habitarent. Cauſante illo
ſenile æuum, & rei nouitatem, ſolus con-
tendit ad montem & heremi adhuc Mo-
nachis ignotę uitæ, rupto metu uiam co-
natus eſt pandere. Sed nec tunc ceſsauit
malignus aduerſarius, nam impedire ei⁹
propoſitum uolens argenteum diſcum
in itinere proiecit: Quo uiſo, Antonius
callidi artificis cognouit aſtutiam, ſtanſq;
intrepidus, & diſcũ toruis intuens ocu-
lis, doli auctorem in phantaſmate obiur-
gabat argenti, talia ſecum reputans. Vn-
de hic in deſerto diſcus, auium hoc iter
eſt, nulla ſunt ueſtigia commeantium, la-
pſus de ſarcina pre magnitudine latere
non potuit, ſed & qui perdiderat reuer-
ſus ob ſolitudinem locorum, inueniſset
profecto quod ruerat, Hoc artificium
Diabole tuum eſt, non impedies uolun-
tatem meam, argentum tuum tecum ſit
in per-

Antonius 35. ætatis anno ſeceſſit in heremum.

Sathanæ illuſiones.

in perditionem. Hoc illo dicente, diſcus ut fumus a facie ignis euanuit. Dehinc nō ut ante in phantaſmate, ſed ingentem auri maſſam in itinere conſpexit. Verum hanc utrum Diabolus attulerit, an ad Antonium comprobandum, quia nec ueris opibus ineſcaretur, uirtus cœleſtis oſtenderit, ignoratur, hoc tantum agnouimus, quia quod uiſum eſt aurum fuit. At ille magnitudinem admiratus radiantis metalli, rapido curſu quaſi quoddā uitaret incendium, ad montem uſq; perrexit ibi flumine tranſuadato, inuenit caſtellum deſertum, plenum ob tempus & ſolitudinem uenenatorum animalium, in quo ſe conſtituens nouus hoſpes habitauit: Statimq; ad eius aduentum ingens turba ſerpentium, quaſi perſecutorem paſſa profugit. At ille obſtructo lapidibus introitu, panes menſium ſex ut thebeis mos eſt, ſecum recondens (nam crebro per annum incorrupti durare ſolent) necnon & exiguum habens aquæ ſolitarius perdurabat, nuſq; inde proce-

Digitized by Google

dens, nunquam aliquem ſuſcipiens, in tantum ut cum bis in anno per tectum deſuper panes acciperet, nullum cum deferentibus haberet alloquium.

Multis igitur uidendi eũ deſiderio & ſtudio requirendi, ante oſtium eius pernoctantibus, audiebant ut uulgi uoces aduerſum Antonium, tumultuſq; dicentiũ, Quid te noſtris ingeris habitaculis? Quid tibi & deſerto? Abſcede a finibus alienis, nõ potes noſtras inſidias ſuſtinere. Et primo quidem qui foris erant exiſtimabant aliquos homines ſcalis poſitis introiſse, ibique contendere. Poſtq; autẽ per cauernã introſpicientes nullum uiderũt, Dęmones contra eum intellexerunt contendere, & nimio metu perterriti, Antonij auxilium flagitabant: At ille oſtio propinquans ad conſolandos fratres ne timerent, atq; ut inde recederẽt, precabatur, trepidantibuſq; aſserebat a dęmonibus incuti metũ, ſignate uos inquiens, et abite ſecuri, iſtoſq; ſemetipſos ſinite deludere.

Antonius contemnit Satanæ illuſiones.

ludere. Itaq; illis reuertentib⁹, hic rema-
nebat illeſus, nec unq̄ in certamine laſ-
ſabatur. Accedentium eum augmenta
profectuum uel debilitas repugnantiū,
maximum contentioni leuamen addi-
derat, tum & animo conſtantiam ſugge-
rebat. Rurſuſque ad Heremum uenien-
tibus turbis, quidam mortuum eum ſe
exiſtimauerant reperturos, ille autem
pſallebat intrinſecus. Exurgat Deus &
diſsipentur inimici eius, et fugiant qui o-
derunt eum a facie eius. Sicut deficit fu-
mus deficiant, ut liqueſcit cera a facie ig-
nis, ita pereant peccatores a facie DEI.
Et iterum. Omnes gentes circundede-
runt me, & in nomine DOMINI uin-
dicaui in eis. Sic Antonius annis uigin-
ti ſolitarie tranſactis, atq; ab hominum
ſegregatus aſpectibus perdurauit: Cum
ergo multorum & propoſitum imitari
cupientium, & notorum multitudo
ad eum concurreret, nec non & patien-
tium infinita ſe caterua glomeraret,
tandem

Antonius 55. annorū prodit in publicū cū in heremo uixiſſet 20. annis.

tandem pene iam per uim foribus euul-
ſis, quaſi ex aliquo cœleſti aditu conſe-
cratus apparuit, obſtupuerũt uniuerſi, et
oris gratiam & corporis dignitatem q̃d
nec per quietem intumuerat, nec ieiunijs
Dęmonumq; certamine faciem eius pal-
lor obſederat, ſed econtrario quaſi nihil
temporis egiſset, antiquus membrorum
decor perſeuerauerat, pro tam mira, quæ
in illo animi puritas fuit. Nunq̃ hilarita-
te nimia reſolutus in riſum eſt, nunq̃ re-
cordatione peccati triſtitia ora contraxit,
non magnis ſtupentium ſe eleuatus eſt
laudibus, Nihil in illo indecens ſolitudo,
nihil aſperum quotidiana cum hoſtibus
bella contulerant, ſed temperata mens e-
quali ad cuncta ferebatur examine.

Modeſtia Antonij.

Plurimos igitur ab immũdis ſpiritibus
& infirmitatibus uarijs, DEI gratia, per
Antoniũ liberauit. Sermo eius ſale con-
ditus, conſolabatur meſtos, docebat in-
ſcios, concordabat iratos, omnibus ſua-
dens nihil amore Chriſti anteponendũ.
Proponebatq; ante oculos bonorꝫ ma-
gnitu-

Antonij conciones

gnitudinem futurorum, & Dei clemen- „
tiam, & beneficia retexebat indulta, qđ „
proprio filio ſuo non pepercerit, ſed pro „
noſtra omnium ſalute eum tradiderit.
Nec mora plura audientium corda, ad
humanarum rerum contemptum, hæc
eius ſuaſit oratio, & habitande heremi,
iſtud eius exordium fuit. Quid ſane &
in Arſenoytarum oppido geſtum ſit, nõ
tranſibo ſilentio. Nam cum fratres uel-
let inuiſere, & riuulum Nyli qui Croco-
dilis & multis ſeuis fluminis beſtijs ple-
nus erat, tranſuadare eſset neceſse, tam
cum comitibus ſuis tranſiuit illeſus, ꝗ in-
de redibat incolumis, rurſuſq; in priſtinis
laboribus perſeuerans, multos magiſte-
rio ſuo fratres confirmauit, ita ut breui
tempore plurima fierent monaſteria, no-
uos antiquoſq; Monachos pro ætate uel
tempore, paterno moderabatur affectu.
Quadam autem die cum ſanctus Anto-
nius congregatis fratribus rogaretur, ut
eis inſtitutoria largiretur pręcepta, qui-
bus cum Prophetica fiducia exaltans uo-
cem

Scripturam non ſua aut aliorum exempla proponit fratribus Antonius.

„ cem aiebat,ad omnem quidem manda„ torum diſciplinam,ſcripturas poſse ſuffi„ cere, ſed & hoc optimũ fore ſi mutuis ſe„ inuicem fratres ſermonibus conſolarent. Et uos ergo,inquit, ut patri referte quæ noſtis,et ego quę per longam ętatem cõſecutus ſum quaſi filijs indicabo. Hoc ſit autem primũ cunctis in commune mandatum, nullũ in arrepti propoſiti uigore laceſsere, ſed quaſi incipientem augere ſemp debere,qđ cœperit,preſertim cum hũanæ uitæ ſpatia,æternitati comparata, breuiſsima ſint. Ita exorſus paululum ſiluit,& ammiratus DEI nimiam largitatem, rurſus adiecit dicens. In preſenti hac uita equalia ſunt pro rerum commutatione commertia, nec maiora recipit ab emente qui uendit. Promiſsio autem uitæ ſempiternæ,uili precio comparatur.Scriptum eſt enim. Dies uitæ noſtræ ſeptuaginta anni, aut ut multum octoginta,quicquid reliquum eſt labor & dolor eſt. Quando ergo octoginta aut centum, ut multum annis laborantes, in

Antonij prolixa contio.

Dei

DEI opere uixerimus, non pari tempo-
re regnaturi ſumus in futuro, ſed pro an-
nis predictis omnium nobis ſeculorum
regna tribuentur. Non terram heredita-
bimus ſed cœlum, corpus quoq; corru-
ptum relinquentes, idipſum cum incor-
ruptione recipiemus. Ergo filioli non
uos aut tedium defatiget, aut uanæ glo-
riæ delectet ambitio, non ſunt enim con-
dignæ paſsiones huius temporis ad ſu-
peruenturam gloriam quæ reuelabitur
in nobis. Nemo cum deſpexerit mun-
dum reliquiſse ſe arbitretur ingentia, "
quia omnis terra ad infinitatem com- "
parata cœlorum, breuis ac parua eſt. Si "
ergo nec uniuerſo orbi renuncìantes di- "
gnum aliquid habitaculis poſsumus
compenſare cœleſtibus, ſe unuſquiſque
conſideret, & ſtatim intelligit paruis iu-
geribus agri & parietibus uel modica
auri portione contempta, nec gloria-
ri ſe debere, quaſi magna dimiſerit, nec
tedere, quaſi parua ſit recepturus.
Vt enim contemnit aliquis unam eream
dragmam

dragmam, ad dragmas centum aureas conquirendas, ita etiam qui totius orbis dominium dereliquit, centuplū de melioribus premijs in ſublimi ſede recipiet, ad ſummum illud perſpicere debemus, quod & ſi noſtras uelimus retentare diuitias, lege mortis ab ipſis diuellimur inuiti, ut in libro Eccleſiaſtes ſcriptum eſt. Cur ergo nō facimus de neceſsitate uirtutem? Cur non ad lucranda regna coe-
» leſtia ultro relinquimus, quod lucis iſti-
» us fine perdendum eſt? Nihil eorum curæ ſit Chriſtianis quæ ſecum auferre non poſſunt, illud potius debemus expetere, quod nos ducat ad cœlum, ſapientiam ſcilicet et caſtitatem, iuſticiam & uirtutē, ſenſum peruigilem, pauperum curam, fidem in Chriſto robuſtam, animum iræ uictorem, hoſpitalitatem. Hæc ſectantes manſionem nobis in terra quietorꝝ ſecundum Euangelium pręparabimus. Conſideremus Domini eſse nos famulos, & ſeruitutem debere ei a quo creati ſumus. Vt enim ſeruus preteriti gratia

famula-

famulatus, preſens aut futurum non con-
temnit imperium, nec audet aſſerere qđ
ex labore tranſacto, inſtantis operis habe-
re debeat libertatem, ſed iugi ſtudio (ut
in Euangelio ſcriptum eſt) eandem ſem-
per exhibet ſeruitutem, ut & Domino
placere poſſit, & ne metum lucretur &
uerbera, ſic & nos diuinis congruit pare-
re preceptis, ſcientes quod æquus ille re-
tributor, in quo quenq́ inuenerit, in eo
ſit iudicaturus, quod Prophetica per E-
zechielem uoce teſtatur: Nam & infelix
Iudas propter unius noctis impietatem,
omni preteriti temporis labore priuatus
eſt. Idcirco tenendus eſt continuus inſti-
tuti rigor, habentibus Deum auxiliato-
rem, ſicut ſcriptum eſt, quia omni propo-
nenti bonum, Deus cooperatur. Ad in-
ertiam autem calcandam, Apoſtoli pre-
cepta replicemus, quibus ſe mori quoti-
die teſtabatur, ſimiliter & nos humanæ
conditionis uitam ancipitem retractan-
tes, non peccabimus. Cum enim & exci-
tati mane a ſomno ad ueſperam nos per-

uenire dubitemus, et quieti corpora con-cedentes, de lucis non confidamus ad-uentu, & ubiq; naturæ ac uitæ incertæ memores, DEI nos intelligamus proui-dentia gubernari. Hoc modo non delin-quemus aut aliqua fragili cupiditate ra-ptabimur. Sed nec iraſcemur quidem aduerſus aliquem, nec terrenos congre-gare theſauros ambiemus, quin potius metu quotidiani receſsus, & ſeiungendi corporis iugi expectatione, omnia cadu-ca calcabimus. Ceſsabit mulierum amor, libidinis extinguetur incendium, inui-cem nobis debita noſtra donabimus, an-te oculos ſemper habentes ultimæ retri-butionis aduentum, quia maior formido iudicij & pænarum timor horridus ſi-mul & lubricæ carnis incentiua, diſsoluit & ruentem animam quaſi ex aliqua ru-pe ſuſtentat. Ideoque precor, ut ad finem propoſiti boni, omni labore tendamus. Nemo poſt tergum reſpiciens Lot imi-tetur uxorem, preſertim cum Dominus dixerit

dixerit in Euangelio, nullum ponentem manus ſuper aratrum, & reſpicientem retrorſum, dignum eſse regno cœlorum, reſpicere autem retrorſum nihil aliud eſt quam in eo pœnitere quod cœperis, & mundanis rurſus deſiderijs obligari. Nolite quæſo uirtutis tanquam impoſsibile nomen pauere, nec peregrinum uobis aut procul poſitum uideatur hoc ſtudium, quod ex noſtro DEI gratia precedente pendet arbitrio, huius operis homini inſerta natura eſt, & eiuſmodi res eſt, quæ noſtram tantum expectat uoluntatem. Græci, ſtudia tranſmarina ſectentur, & in alieno orbe conſtitutos, inanium literarum quærant Magiſtros, nobis uero nulla proficiſcendi, nulla transfretandi fluctus neceſsitas imminet, in omni ſede terrarum, conſtituta ſunt regna cœlorum. Vnde & Dominus in Euangelio ait, Regnum DEI intra uos eſt, uirtuſque in nobis eſt, mentem tantum requirit humanam.

Reſpicere retrorſum.

Contra peregrinationes.

R 2 Cum e-

Cui enim dubium eſt quia naturalis ani-
mę puritas,ſi nulla fuerit extrinſecus ſor-
de polluta, fons ſit & origo uirtutum?
Bonam neceſse eſt eam eſse, quam crea-
uerit bonus auctor. Quod ſi forte cun-
ctabimur, audiamus Ieſum filium naue
populo dicentem. Rectum facite cor ue-
ſtrum ad Dominum Deum Iſrael. Nec
Ioannes diſsonam tulit de uirtute ſenten
tiam, predicans rectas facite uias ueſtras.
Si quidem hoc eſt rectam eſse animam,
cum eius principalis integritas nulla ui-
tiorum labe maculatur,ſi naturam muta-
uerit,peruerſa tunc dicit̄,ſi conditio ſer-
uetur,& uirtus eſt. Animam noſtram
cõmendauit nobis Deus, ſeruemus de-
poſitum quale accepimus, nemo cauſari
poteſt extrinſecus ſitum, quod in ſe na-
ſcitur,facturam ſuam qui fecit, agnoſcat,
opus ſuum inueniat ut creauit. Sufficit
nobis naturalis ornatus,ne deturpes ho-
mo, quod tibi largitio diuina conceſsit.
Opera DEI immutare uelle, polluere
eſt. Illud etiam ſollicite prouidere debe-
mus

mus ut tyrannicam iræ ſuperemus inſa-
niam, quia ſcriptum eſt, Iracundia uiri iuſticiam DEI non operatur. Et iterum. Deſiderium concupiſcens parit peccatū, quo perfecto mors gignitur. Diuinę uocis preceptum eſt, ut iugi cuſtodia tueamur animum, quia exercitatos ad ſupplantandum habemus inimicos, Dęmones ſcilicet, contra quos nobis ſecundum Apoſtolicam conteſtationem pugna ſine intermiſsione eſt. Ait enim, Non eſt uobis colluctatio aduerſ⁹ carnem et ſanguinem, ſed aduerſus principatus & poteſtates huius mundi, aduerſus ſpiritualia nequitię in cœleſtibus. Ingens eorum turba per iſtum uolitat aerem, non procul a nobis hoſtium caterua diſcurrit. Et diuerſitatem quidem eorum, nō eſt meæ paruitatis exponere, ſed hanc maioribus concedo rationem. Qđ autem in promptu eſt, & ignorare non expedit, dolos ſcilicet eorum aduerſum nos compoſitos breuiter indicabo, hoc primum mentibus debemus affigere, nihil Deum feciſ-

Contra Iram.

Deum nõ eſſe autorem mali. ſe quod malum eſt, nec ab eius inſtitutione dęmonum cœpiſſe initium. Peruerſitas iſta non naturæ, ſed uoluntatis eſt uicium. Boni etenim utpote a Deo conditi, ex proprio mentis arbitrio ad terras ruere de cœlis, ibiq; in fceni ſordibus uolutati, gentilitatis impias inſtruxere culturas. Et nunc de nobis torquentur inuidia, atq; uniuerſa mala commouere non ceſſant, ne priſtinis eorum ſedibus ſuccedamus.

Varij inſultus Demonum. Diuerſa autem eorum & partita nequitia eſt. Quidam enim ad ſummam nocendi uerticem peruenere: Alij ex comparatione peiorum uidentur eſſe leuiores, atq; omnes pro poſſibilitate uirium diuiſi, contra ſingulas cauſas ſumpſere certamia. Idcirco nobis mun⁹ neceſſarium eſt ſpirituum diſcernendorum a Domino petere, ut poſſimus tam fraudes eorum q; ſtudia præuidentes, aduerſus diſparem pugnam unum Dominice crucis eleuare uexillum. Hoc munere Paulus

lus accepto, docebat dicens. Non enim eius ignoramus aſtutias. Ad cuius exemplum etiam nos oportet ex his quæ paſsi ſumus, mutuis nos inuicem inſtruere ſermonibus. Hoſtile illis contra omnes Chriſtianos: maxime uero contra Monachos & Virgines Chriſti odium eſt. Coram ſemitis laqueos prætendunt, eorum mentes impijs atque obſcenis cogitationib9 nituntur euertere, ſed nihil uobis in hoc terroris incutiant. Fidelibus „ enim orationibus atque ieiunijs ad Dominum confugientibus, ſtatim corruunt, „ nec tamen ſi paulùlum ceſsauerint, plenam putetis eſse uictoriam. Solent etiam ſaucij grauius aſsurgere, & mutata arte pugnandi cum in cogitatione nihil egerint, pauoribus terrent, aſsumentes nunc mulierum nunc beſtiarum & Serpentium formas, nec non ingentia quædam corpora, & uſque ad tectum domus porrectum caput, infinitas ſpecies & militum cateruas.

Dæmonū improbitas in oppugnandis pijs.

R 4 Quæ om

Quæ omnia ad primum quoq; Crucis ſignum euaneſcunt. His quoq; agnitis fallaciarum modis incipiunt preſagare, & futurorum dierum euentus, uelle prædicere. Cumq; & in his contempti fuerint, ipſum iam ſuæ nequiciæ principem ac totius mali ſummitatem ad ſubſidium ſui certaminis uocant. Crebro denique Antonius talem a ſe uiſum Diabolum aſſerebat, qualem & Iob beatus, Domino reuelante cognouerat. Oculi eius tanq̃ luciferi, & ex ore eius procedunt lampades incenſæ. Crines quoq; incendijs ſparguntur, et ex naribus eius fumus egreditur, quaſi fornacis eſtuantis ardore carbonũ. Anima eius ut pruna, flamma uero ex ore eius glomeratur cum huiuſmodi terroribus uiſus eſt Dæmonum princeps inquit Antonius, & ingentia ſæpe ut dixi, promittens impietatis ſuæ deſurit lingua magniloqua, de qua Dominus triumphauit ad Iob dicens. Arbitratur enim ferrum ut paleas, æramentum ut lignum putridum, maria

Horrenda Satanæ ſpecies nihil aliud q̃ umbra.

ut ter

ut terram, tartari profundum tanq̃ captiuum eſtimabit, abyſſum ut deambulatorium. Per Prophetam quoq; increpat, dicens. Perſequens comprehendam & omnem orbem terrarum manu mea ut nidum obtinebo, & ut oua derelicta auferam. Sic iniquus funereas euomens uoces, bene uiuentium aliquos frequenter illaqueat, ſed nos nec eius pollicitationibus credere, nec minas formidare debemus, fallit enim frequenter, nihilq; uerũ promittit. Nam ſi non mendacia cuncta loqueretur, quomodo talia & tam infinita promittens hamo Crucis ut Draco aduncatus a Domino eſt, & capiſtro ligatus ut iumentum, et quaſi mancipium fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia perforatus nullum omnino fidelium deuorare permittitur. Nunc miſerabilis ut paſſer ad ludum irretitus a Chriſto eſt, nunc comites ſuos quaſi Scorpiones & Serpentes calcaneo Chriſtianorum ſubſtratus gemit. Ille qui uniuerſa maria a ſe deleta plaudebat, ille qui orbem terrarũ

Chriſtus uictor Satane.

manu ſua tenere pollicebatur, ecce a nobis uincitur, ecce me aduerſum ſe, prohibere non poteſt, diſputantem. Contemnenda eſt filioli penitus cũ manibus uerbis ſuperba iactatio. Fulgur ille qui lucere ſe ſimulat, nõ ueri ſplendor eſt luminis ſed quibus arſurus eſt indicat flammas. Nam dicto citius recedens, ſuaꝝ ſecum refert ſimulachra pœnarum.

Satan tractans ſacras litteras.

Solent etiam cũ modulatione nonnũquam apparentes pſallere. Proh nefas adhuc & impuro ore ſacra ſcripturarum eloquia meditant̃ frequenter legentibus nobis, quaſi echo ad extrema uerba reſpondent. Dormiẽtes quoq; excitant ad orandum, ut totius noctis ſomnũ eripiant, pleroſq; etiam in Monachoꝝ nobilium habitu coercent, & priſtina quibus conſcij ſunt peccata imputant, ſed ſpernẽdæ ſunt eoꝝ increpationes & admonitiones ieiunandi, uigiliarum quoq; fraudulenta ſuggeſtio. Ob id enim familiares nobis ſpecies aſsumunt, ut affinitate uirtutum nocentes facilius uirus interſerant.

Digitized by Google

ſerant, & innocentes quoſq; per ſpeciem honeſtatis elidant. Impoſsibile poſtea durumq; hoc ſtudium predicant, ut dum oneroſum eſse uidetur quod cœptũ eſt, ex deſperatione tedium, & ex tedio ſuccedat ignauia. Idcirco Propheta miſsus a Domino, luctuoſa denuncians, ſublimi uoce dicebat. Vę illi qui potat proximũ ſuum, ſubuerſione turbida. Huiuſmodi enim exhortamenta deprauatoria ſunt itineris quod ducit ad cœlum. Idcirco cum ueniſset Dominus ad terras, et uera de eo Dęmones inuiti predicarent, uerę enim dicebant, tu es Chriſtꝰ filius dei uiui, uociferantium ora claudebat, qui uinctas hoĩm linguas ſoluebat, ne cum preconio ueri, ꝑuerſitatis uenena miſcerent, & ut nos eius exemplo, etiam ſi ꝓfutura ſuaderent, in nullo his cõmodaremus aſſenſum, quia profecto non congruit poſt libertatem a Domino cõceſsam, et ſcripturaꝶ precepta uitalia, a Diabolo uiuendi capere conſilia, qui ſuum deſerens ordinem, ſacrum Chriſti temerauit imperium.

Propte-

Digitized by Google

Propterea etiam Dominus eum de ſcri-
pturis loquentem, iubebat tacere, quia
peccatori dicit Deus: Quare tu enarras
iuſticias meas, & aſsumis teſtamentum
meum per os tuum? Omnia Dæmones
ſimulant, colloquuntur ſæpe cum fratri-
bus, ſæpe cum turba inconditos excitant
ſonitus. Manus applaudunt, ſibilant, inſi-
pienter cachinnant, ut uel in puncto pec-
cati Chriſtianum pectus introeant. Cumq;
ab uniuerſis fuerint repulſi, ad extremũ
debilitatem ſuam lamentatione teſtant̃.
Et Dominus quidem quaſi Deus & ſuæ
conſcius maieſtatis obmuteſcere his im-
perabat, nos autem ueſtigijs ſanctorum
inherentes, eandem gradiamur uiam, qui
memoratas ſubtilius fallacias peruiden-
tes canebant. Cum conſiſteret aduerſum
me peccator, obmutui & humiliat9 ſum,
& ſilui a bonis. Et iterum: Ego uero tan-
q̃ ſurdus non audiebam, & tanq̃ mutus
non aperiens os ſuum, factus ſum ut ho-
mo non audiens. Chriſtus ſilentium im-
perauit, ut nos Diabolo nihil credamus

& uin-

Digitized by Google

& uincimus. Si orare compellunt, ſi ieiu-nia ſuadent, non ex eorum nos monitis, ſed ex noſtra conſuetudine dirigamus. Deniq; etiam ſi irruentes mortem nobis intentare uideant, irridendi potius ſunt quam timendi, quia cum ſint debiles, minantur cuncta, nec faciunt. Hæc quidem de iſtis iam tranſitorie dixiſse me memini, attamen eadem nunc explicanda ſunt latius, quia non mediocrem affert repeticio cautelam. Aduenientе Domino deſtructus eſt inimicus, & omne penitus eius robur elanguit. Propter quod priſtinę uirtutis memor, quaſi tyrannus iam ſeneſcens, cum ruiſse ſe uideat in perniciem graſsatur humanam, nec tamen poteſt firmum Deo pectus cogitationum & ceterarum fraudum arte peruertere. Nam luce clarius eſt, quin aduerſarij noſtri cum nec humana carne ſint ſepti, ut cauſari ualeant, idcirco nos a ſe non poſſe ſuperari, quia clauſo oſtio introire non ualeant. Et reuera ſi fuiſsent hoc fragili corpore colligati, obſeruato introitu hiſ-

Chriſtus uictor Satanæ.

dem

dem negaretur acceſſus. Cum autem ut diximus, hoc impedimento ſint liberi, & obſtructa penetrent, atq; in omni licent uolitent aere, manifeſtum eſt, ob eneruationem eorum permanere Eccleſiæ corpus illeſum. Deniq; ſatellites impij cum principe ſuo Diabolo, quem ſaluator in Euãgelio homicidam & patrem malicię ab initio fuiſſe firmat, nobis aduerſum ſe dimicantibus fortiter nullo modo ceſſiſſent, ſi poteſtas eorum non fuiſſet ablata. Nam ſi mentior, cur nobis ſatanas parcis, qui ubiq; diſcurris? Cur qui nullo clauderis loco, aduerſum te uiuentiũ et diſputantium non potes labefacere conſtantiam? Sed fortaſſe nos diligis, quos quotidie conaris obruere, aut credibile eſt, te eſſe bonitatis Magiſtrũ & fauere magis optimis q̃ nocere. Et quid tam carum tibi poteſt eſſe q̃ ledere, maxime eos qui tuis ſcelerib9 uirilit̃ repugnant, ſecundũ quod ſcriptũ eſt, quia abominatio eſt pietas peccatori? Quis tam fecundũ ad maliciam poſſidet pectus? Quis tam meditatas

Eccleſia ſtat contra furorem Satanæ.

tatas implere conatur inſidias? Scimus te impuriſsimum cadauer. Scimus quia idcirco uiuimus Chriſtiani, & contra te nobis eſt ſecura congreſsio, quia ĩfirmatus es a Domino, Ideo de tuis confoderis iaculis, quia minationem tuam non ſequitur effectus. Quod ſi fallimur, cur cum terrore ſimulato, cur cum magnitudine corporum, noſtram aggrederis fidem? Si uoluntatem ſequeretur poſsibilitas, tantum tibi uelle ſufficiat. Is enim potentiæ mos eſt, non extranea fallatiæ argumento conquirere, ſed ſua uirtute cõplere quod cupiat: At nunc dum theatrali mutatione formarum, quaſi rudem infantiam ſcenica niteris ſimulatione deludere, exhauſtas uires manifeſtius probas. Nunquid nam uerus ille Angelus contra Aſsyrios miſsus a Domino, aut populorum eguit ſocietate, aut ſonitus quæſiuit aut plauſus, & non potius tacitam exercens poteſtatem, centum octogintaquinq; milia hoſtiũ ſermone uelotius iuxta iubentis Domini proſtrauit imperium? Vos

Indicia deuicti à CHRIſto Satanæ.

Vnde Saſtan habeat poteſtatem graſſandi in pios.

Vos ergo cum fragiles ſitis uiribus,perpetuus uos conſequitur interitus. An dicet aliquis: Cur Diabolus egrediens beati Iob omnem in ruinam impulit domum? Cur eius opibus penitus diſsipatis,parietum quoq; fundamenta ſubuertens vnum numeroſæ ſobolis coaceruauit ſepulchrum? Cur ipſum ad extremū diri vulneris nouitate percuſsit? Qui hoc opponit, audiat e diuerſo, non Diabolum potuiſse hoc, ſed Dominum, a q̄ poteſtas aduerſum nos dupliciter datur, uel ad gloriam ſi probamur,uel ad pœnā ſi delinquimus. Quin potius ex hoc animaduerterat, nec contra vnum quidem hominem, Diabolum quicq̄ potuiſse,ſi non poteſtatem accepiſset a Domino. Nullus enim quod ſuæ ditionis eſt,ab alio deprecatur. Sed quid Iob memoro? quem nec expetitum potuit uincere: Nec contra iumenta quidem eius, et contra oues, nec contra Sues, ſine conceſsu DEI proprium robur exercuit, ſicut in Euangelio ſcriptum eſt. Dæmones au-

tem ro-

tem rogabant eum dicentes: Si eijcis nos, mitte nos in gregem Porcorum. Quomodo igitur qui porcorum expetũt mortes, imaginem DEI, hominem, et tam carum conditori animal, ſuo ualebunt iure peruertere? Magna dilectiſsimi aduerſum Dæmones arma ſunt, uita ſyncera & intemerata ad Deum fides. Credite mihi experto, pertimeſcit Satanas recte uiuentium uigilias, orationes, ieiunia, manſuetudinem, uoluntariam paupertatem, uanę glorię contemptum, humilitatem, miſericordiam, ire dominatum, & precipue purum erga CHRIſtum amorem. Nouit teterrimus coluber, ex precepto Domini, ſub iuſtorum ſe iacere veſtigijs, qui ait, Ecce dedi uobis poteſtatem calcare ſuper Serpentes & Scorpiones, & ſuper omnem uirtutem inimici. Si autem & diuinationem ſe habere ſimulantes, uenturos fratres nunciauerint, & affuerint quos uenire predixerant, nec ſic fides eſt comodanda mendacibus. Ob id enim preceſsere uenientes, ut credulitas

Arma contra Dæmones

Digitized by Google

ſibi paretur ex nuncio,& poſtea aditus ex credulitate fallacię. Verum in hoc nullum Chriſtiano debet eſse miraculũ, cum non tantum qui leuitate naturæ per cuncta diſcurrunt,ualeant peruenire gradientes, ſed homines quoq; Equorum uelocitate preuecti nunciant affuturos.

Satan quomodo futura prænunciet.

„ Non enim ea quæ nondum fieri cœpta „ ſunt referunt, quia Dominus ſolus con„ ſcius eſt futurorum,ſed quorum conſpi„ ciunt in actu initium, eorum ſibi tanq̃ „ fures apd' ignaros uendicant notionem. „ Nam quantos nunc putatis,qui poſsunt uelocitate puerili iſtũ cœptum, noſtroſq; contra ſe ſermones ante relatum alicuius hic poſiti,longe manentibus indicare. Quod uobis perſpicuum fieri poteſt exemplis,Si quis a thebaide aut alicuius regionis oppido cœperit proficiſci,et hunc Dæmones in itinere uiderint ambulantem, pernicitate memorata poſsunt predicere uenientem. Ita et de Nili inundatione ſolenni, cum multas in Aethiopia uiderint pluuias, é quibus fluuius intu-

meſcens

meſcens ultra alueum efffluere cõſueuit, precurrentes ad Aegyptum, nunciant amnis aduentum. Hoc autem & homines ſi illis celeritatis eſſet tanta natura, facile nunciarent. Vt enim ſpeculator beati Dauid ad uerticem loci celſioris aſcendens, prior ꝙ hi, qui in terra erant proſpiciens uenientes, non quædam incerta de futuris, ſed de his qui uenire cœperāt, nunciabat, ſic & Dæmones cura peruigili omnia conſiderantes, rapido curſu ſibi inuicem nunciant. Sed ſi forte contigerit, ut DEI nutu ad finem cœpta non ueniant, hoc eſt, ſi aut uiator e media regrediatͬ uia, aut ſuſpenſis nubibus, aquæ ad altum cœli cardinem deferantur, tunc decipientium una cum credentibus error aperitur. Hæc gentilitatis fuere principia, his preſagatorum dolis apud delubra Dæmonum, quondam credebantur oracula, quæ aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti indicto ſilentio obmutuerunt, ſuoſq; perdidere captiuos. Quis rogo Medicum, ex obſeruatione morborum *Vnde Idolatria orta.*

" "
" "
" "

Digitized by Google

cum animæ eſtuantis incendium, de ue-
narum pulſu leui digitorum ſcrutatur at-
tactu, diuinam arbitratur habere notici-
am? Quis gubernatorem nauigationis
ſuæ uiam inter cœli ſydera requirentem,
maieſtatis omine ueneratur? Quis agri-
colam de aridis æſtatis feruoribus, aut de
Hyemali aquarum largitate, uel frigore
diſputantem non potius ex peritia lau-
dat, quàm DEI conſecrat nomine? Verum
ut concedamus pauliſper, ſi uera Dæmo-
nes nunciarent, reſpondete mihi, quis
fructus eſt noſse uenientia? Nunquid
aut ſciens hæc aliquando laudatus, aut
punitus eſt neſciens? In hoc unuſquiſque
ſibi preparat, ſeu tormenta, ſeu gloriam
ſi uel negligat ſcripturarum mandata uel
„ faciat. Nullus ob id noſtrum hanc arri-
„ puit uitam, ut habeat preſcientiam futu-
„ rorum, ſed ut preceptis Domini obedi-
„ ens, amicus incipiat eſse de ſeruo. Curan-
„ dum eſt non preſcire quæ ueniunt, ſed
„ implere quæ iuſsa ſunt, nec inſtitutioni-
„ bus bonis hanc flagitare mercedem, cũ
magis

Contra prædictiones & Prophetias.

magis debeamus uictoriam contra Dia- „
bolum ab auxiliatore Domino poſtula- „
re. Sed ſi forte aliquis hoc libenter aſſu-
mit, ut futura cognoſcat, habeat purum „
cor, quia credo animam DEO ſeruien- „
tem, ſi in ea perſeuerauerit integritate, „
qua renata eſt, plus ſcire poſse ꝙ Dęmo- „
nes. Talis erat anima Heliſei quæ alijs in-
cognitas uirtutes uidebat. Nunc iam ce-
teras uobis Dæmonum explicabo falla-
cias. Solent nocte uenientes Angelos
DEI ſe fingere, laudare ſtudium, mirari
perſeuerantiam, futura premia polliceri.
Quos cum uideritis, tam uos ꝙ domos
ueſtras Crucis armate ſignaculo, & con-
feſtim diſsoluentur in nihilum, quia me-
tuunt illud tropheum, in quo ſaluator
aereas expoliens uirtutes, eas fecit oſten-
tui. Solent etiam uarijs ſaltationibus
membra torquere, & noſtris procaciter
offerre ſe uiſibus, ut mentem pauore, &
corpus horrore concutiant. Sed et in hoc
fides DEO tuta fugat eos quaſi infirma
ludibria. Non eſt autem difficilis bono-

Quomodo mali à bonis ſpiritibus diſcernendi.

rum ſpirituum malorumq; diſcretio, quę ſic Deo tribuente panditur. Sanctorum Angelorum amabilis & tranquillus aſpectus eſt, quia non contendunt, neque clamant, neque aliquis audit uocem eorum, uerum tacite leniterque properantes, gaudium, exultationem, fiduciā peccatoribus infundunt. Siquidem cum illis eſt Dominus, qui eſt fons & origo lęticiæ. Tunc mens noſtra non turbida, ſed lenis & placida Angelorum luce radiatur, tunc anima cœleſtium premiorꝫ auiditate flagrans e fracto ſi poſset humani corporis domicilio, & membris exonerata mortalibus, cum his quos uidet abire feſtinat ad cœlum. Horum tanta benignitas eſt, ut ſi quis pro conditione fragilitatis humanæ miro fuerit eorum fulgore perterritus, omnem continuo ex corde auferant metum. Ita Gabriel cum Zachariæ loqueretur in templo, & Angeli cum diuinum uirginis partum paſtoribus nunciarent, & qui Dominici corporis agebant excubias, ſecuris uidentium ſe

um ſe mentibus oſtendentes, ne metue-
rent imperabant. Metus enim non tan-
tum ex pauore animi, quantum ex ma-
gnarum rerum ſæpe concutitur aſpectu.

Peſsimorum uero uultus truces, ſoni-
tus horrendi, ſordidi cogitatus, plauſus
motuſq; indiſciplinatorum adoleſcentū
uel Latronum, e quibus confeſtim timor
animæ ſenſibus torpor incutitur, odium
Chriſtianorū, Monachorum meror, te-
dium, ſuorum recordatio, & metus mor-
tis, cupido nequitiæ, laſsitudo uirtutis,
cordis hebetatio. Si igitur poſt timorem
horrore concepto ſucceſserit gaudium,
& ad Deum fiducia, atq; ineffabilis cari- „
tas, ueniſse ſciamus auxilium, quia ſecu- „
ritas animæ, preſentis maieſtatis indici- „
um eſt. Sic nanq; & Abraham Patriarcha
uidens Deum, gauiſus eſt, & Ioannes cū
Mariam ſuperueniſse ſentiret, quæ in ſa-
cri uentris hoſpitio uniuerſitatis geſtabat
parentem, exultauit, necdum natus in
gaudium. Si autem incuſsa formido per-
manſerit, hoſtis eſt qui uidetur, quoniam

Apparitiones Satanæ quō cognoſcendæ.

nec refouere nouit ut Gabriel pauentem uirginem ne timeat, iubet, et ſicuti paſtores nuncio conſolati ſunt, quinimo pauorem duplicat, & uſq; ad profundam impietatis foueam, ut ſibi homines proſternantur, impellit. Exinde miſera gentilitas dominicę interdictionis ignara, falſo Dæmones deos opinata eſt, Chriſtianorum autem populos his fallacijs irretiri non paſſus eſt Dominus, qui Diabolum in Euangelio audacter ſibi principatum omnium preſumentem repulit dicens: Vade retro Sathanas. Scriptum eſt enim: Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſeruies. Horum uerborum etiam nobis licentia eſt tributa, quia idcirco locutus eſt talia, ut ſimilitudo tentamentorum, auctoris noſtri frangerentur eloquijs.

Contra miraculorum uirtutem. Illud quoq;, mi cariſsimi, ammoneo ut uitæ magis ſit uobis, q̃ ſignorum ſollicitudo. Nullus ex uobis hæc faciens, aut ipſe ſuperbia intumeſcat, aut deſpiciat eos qui facere non poſſunt. Conuer-

ſationem

Digitized by Google

ſationem magis ſcrutamini ſingulorum, in hac & imitari uos quæ perfecta ſunt, conuenit, & implere quæ deſunt. Nam „
ſigna facere non eſt noſtræ paruitatis, ſed „
Domini poteſtatis, qui ad diſcipulos glo riantes in Euangelio ait, Ne gaudeatis, quia Dæmones uobis ſubiecti ſunt, ſed quod nomina ueſtra ſcripta ſunt in cœlis. Nominum enim in Libro uitæ conſcri- „
ptio, teſtimonium eſt uirtutis & meriti, „
expulſio autem Sathanæ largitio ſalua- „
toris eſt. Vnde his qui non in uitæ labo- „
ribus ſed in prodigijs exultabant, dicen- tibus, Nonne in tuo nomine Dæmonia eiecimus, et in tuo nomine uirtutes mul- tas fecimus? Reſpondebit Dominus. Amen dico uobis, non noui uos. Diſce- dite a me operarij iniquitatis. Non enim nouit Dominus uias impiorum, hoc er- go magnopere poſtulemus, ut donum ſpirituum diſcernendorũ mereamur ac- cipere, quo ſecundum ſententiam ſcrip- turarum omni ſpiritui non credamus.

Volueram quidem iam finire ſermo-

nem, & ſilentio premere quæcunq; meæ accciderant paruitati, ſed ne putetis me fruſtra commemoraſse, quæ euenire nō poſsent, idcirco licet inſipiens fiam, tamē Dominus qui ſecretæ mentis eſt inſpector, nouit non me cauſa iactantiæ, ſed ueſtri gratia profectus hoc facere, pauca replicabo de plurimis. Quotiens me nimijs laudibus efferre conati ſunt, cum a me in nomine Domini maledicta reciperent? Quotiens augmenta Nili fluminis futura dixerunt, cū a me audirent, & hoc ad ueſtram quid pertinet curam? Quotiens minitantes ut milites armati Scorpionibus, equis, beluis, & uarijs ſerpentibus circundederunt me, & domū in qua eram repleuerunt? Cum ego e contra pſallerem, hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini dei noſtri magnificabimur, & ſtatim miſericordia Chriſti fugabantur. Quodam autem tempore cum ingenti luce uenientes dixerunt, uenimus Antoni noſtrum tibi prebere fulgorem. Et ego clauſis oculis,

Satanæ machinationes aduerſus Antoniū uariæ.

culis, quia lucem Diaboli dedignabar aſpicere, orabam, & dicto citius impiorũ lumen extinguebatur. Poſt menſes autem paucos, cum me coram pſallerent, & de ſcripturis ſibimet ſermocinarent̃ tanq̃ ſurdus non audiebam. Commouerunt aliquando Monaſterium, Et ego mente immobili Dominum deprecabar. Sæpe ſtrepitus, ſępe ſaltationes, ſæpe ſibilos ingeſſerunt, & me pſallente, ſonus eorum in uoces flebiles uertebantur.

Credite mi filioli quod dicturus ſum, uidi aliquando Diabolum celſum corpore, qui ſe Dei uirtutem & prouidentiam auſus eſt dicere & ait ad me: Quid uis ut a me tibi donet̃ Antoni, At ego ſpectaculum maximũ in os eius ingeminans, totum me in eum Chriſti nomine armatus ingeſſi, & ſtatim ille procerus aſpectu, inter medias manus exoleuit. Ieiunanti etiam mihi uiſus eſt ut Monachus, & panes offerens, his ſermonibus ſuadebat utueſcerer, & huic aliquid indulgerem corpuſculo. Et tu inquit homo es, &

huma-

hũana fragilitate circundaris,labor pau-
lulum conquieſcat, ne egritudo ſurre-
pat. Ilico luridam faciem Serpentis ag-
noui, & cum ad conſueta Chriſti muni-
menta confugerem, tanq̃ per feneſtram
fumus laberetur,euanuit. Auri quoque
decipulam mihi in deſerto frequenter te-
tendit, quod ideo offerebat, ut aut uiſu
irretiret me,aut tactu uapularet me. Nã
ſæpe me a Dęmonibus non denego uer-
beratum. Canebam autem ſic,nullus me
ſeparabit a caritate CHRIſti. Ad cuius
uocis auditum, in ſe inuicem defuren-
tes,non meo, ſed Domini fugabant̃ im-
perio, qui ait, uidi Sathanam quaſi ful-
gur cadentem de cœlo. Hæc ergo filioli,
Apoſtolici memor eloquij in me tranſ-
formaui,ut propoſitum ueſtrum nec dę-
monum terror, nec aliqua laſsitudo diſ-
ſolueret. Sed quoniam ob ueſtram utili-
tatem multa memorando inſipiens fa-
ctus ſum,huius rei uobis impertiri cupio
notionem, quam ueram eſse nullus am-
bigat audientium. Pulſauit aliquando
Dęmon

Dæmon Monaſterij oſtium, egrediens uideo hominem enormi ſublimitate por rectum, caput vſq; ad cœlum. Cum ad hoc, quis nam eſset, inquirerem, ait: Ego ſum Sathanas. Et ego, quid inquam hic queris? Reſpondit. Cur mihi fruſtra im- putant Monachi? Cur mihi Chriſtiano- rum populi maledicunt? Et ego. Iuſte faciunt, Tuis enim frequenter moleſtan tur inſidijs. At ille ait. Nihil ego facio, ſed ipſi ſe inuicem turbant. Nam ego mi- ſerabilis factus ſum. Rogo. Nonne legi- ſti, quia defecerunt inimici framea in fi- nem, & ciuitates eorum deſtruxiſti. Nullum iam habeo locum, nullam poſ- ſideo ciuitatem, iam mihi nulla ſunt ar- ma. Per omnes nationes, cunctaſq; pro- uincias, Chriſti perſonat nomen, ſolitu- dines ipſe Monachorum ſtipantur cho- ris. Ipſi ſe quæſo tueantur & me ſine cau- ſa non lacerent. Tunc ego Dei gratiam cum alacritate miratus, ſic ad eum locu- tus ſum: Non tuæ ueritati, quæ nulla eſt. tam nouam & tam inauditam aſcribo

Satan fa- tetur ſuas uires de- bilitatas per Chri- ſtum.

ſenten-

Digitized by Google

ſententiam. Nam cum fallaciæ caput ſis, hoc ſine mendacio coactus es confiteri, uere enim Ieſus tuas funditus ſurripuit uires, & honore nudatus Angelico, uolutaris in ſordibus. Vix dum uerba compleueram, & ille ſublimis ſaluatoris nominatione deiectus eſt. Quæ ergo iam o filioli poterit reſidere cunctatio? Quæ trepidatio manebit ulterius? Quis uos eorum turbo poterit conuellere? Secure ſint animę ſingulorum, nō ſibi fingant uanas cogitationes, uana diſcrimina, non aliquis timeat a Diabolo ſublatū ad precipitia ſe poſſe deferri. „ Pellatur omnis „ anxietas, Dominus enim qui noſtros proſtrauit inimicos, manens ut promiſit in „ nobis, a uarijs nos Sathanæ muniuit incurſibus. En ipſe Diabolus qui huiuſmodi cum ſuis ſatellitibus exercet aſtutias, nihil ſe poſſe contra Chriſtianos fatetur. Iam curæ Chriſtianorum & Monachorum ſit, ne per eorum inertiam uires Dęmonibus prebeantur. Nam quales nos & noſtras repererint cogitationes, tales

ſę nobis

ſe nobis preſtare conſueuerũt. Et ſi quod in pectoribus male mentis & pauoris ſemen inuenerint, quaſi Latrones qui deſerta obſident loca, cœptos cumulant timores, & crudeliter imminentes, infœlicem puniunt animam. Si autem alacres fuerimus in Domino, & futurorum bonorum cupido nos ſuccenderit, ſi ſemper omnia manibus Dei committamus, nullus Dæmonum ad expugnandum ualebit accedere, magis autem cum munita in Chriſto corda conſpexerint, confuſi reuertuntur. Ita & Iob firmatum in Domino, Diabolus refugit, & infœliciſsimũ Iudam expoliatum fide, uinculis captiuitatis innexuit. Vna eſt enim ratio uincendi inimicum leticia ſpiritualis, & animæ Dominum ſemper cogitantis iugis recordatio, quæ Dæmonum ludos quaſi fumum expellens, perſequetur aduerſarios, potius q̃ timebit. Non eſt enim neſcius Sathanas ignium futurorum, & æſtuantis gehennæ copioſa nouit incendia. Sed ut mea iam claudatur oratio, il-

lud in

Digitized by Google

lud in finem commemoro: Cum aliqua ſe uobis obtulerit uiſio, audacter requirite quis ſit ille, et unde uenerit, ac ſine mora ſi ſanctorum fuerit reuelatio, Angelica conſolatione timor uertetur in gaudium. Si uero Diaboli fuerit oblata tentatio, fidelis animæ percunctationibus euaneſcet, quia maximum eſt ſecuritatis indicium, interrogare quiſnam eſt & unde. Sic et Naue filius auxiliatorem ſuum interrogando cognouit, nec Danielem percunctantem latere potuit inimicus.

Profectus ex Antonij oratione.

Poſtq̄ Antonius dicendi finem fecit, letantibus cunctis in aliis uirtutis cupido exardeſcebat, in aliis infirma refouebat fides, ex aliorum mentibus falſę opiniones pellebantur, ex aliorum ſenſibus inanium terrorum pellebatur accenſio, ſimulq; cum iam Dęmonum inſidias contemnerent, mirabantur in Antonio tantam gratiam ſpirituum diſcernendorum quam Domino tribuente, perceperat. Erant igitur in monte Monaſteria tanquã tabernacula plenis diuinis choris pſallentium

tium,legentium,orantium,tantumq; ie-iunandi,& uigiliarum ardorem cuncto-rum mentibus ſermo eius afflauerat,ut futuræ ſpei auiditate,ad charitatem mu-tuam & miſericordias indigentibus ex-hibendas,iugi ſtudio laborarent, qui in-finitam regionem quandam,& oppidũ a mundana conuerſatiõe ſeiunctum,ple-num pietatis atq; iuſtitiæ uidebantur in-colere. Quis tantum Monachorum ag-men aſpiciens, uirilem illum concordiæ cetum cernens,in quo nullꝰ nocens,nul-la detractio ſuſurronis,ſed multitudo ab-ſtinentium & certamen officium erat, non in hanc ſtatim erumperet uocem, quam bonæ domus tuæ Iacob taberna-cula tua Iſrael,tanq; nemora obumbran-tia, tanq; paradiſus ſuper fluuios, tanq; tabernacula, quæ fixa ſunt a Domino tanq; cedri circa aquas?

Dum hæc ita geruntur,quibus indies beatæ uitæ ſtudium creſceret: Antonius manſionem in cœlo poſitam recordans, & præſentis uitæ deſpiciens inanitatem,

T quaſi

quaſi parua eſsent quecunq; iam geſſe-
rat, ſeparatus a fratribus inſtituebatur.
Cunq; eum ſiue cibum, ſiue ſomnum in-
dulgere corpuſculo, aut alias naturæ ne-
ceſsitates cogeret humana conditio, mi-
ro afficiebatur pudore, quod tantam a-
nimæ libertatem, modici carnis termini
cohercerent. Nam frequenter cum fra-
tribus ſedens, a cibo qui fuerat appoſitus,
memoria eſcæ ſpiritualis abſtrahebatur.
Edebat tamen utpote homo ſæpe ſolus,
ſæpe cum fratribus. Et cum hæc mira ut
prędixi ageret, cum confuſione animæ
adhibendã magnopere corpori diligen-
tiam perſuadebat dicens, nec corpus eſse
penitus enecandum, ne operatio contra
uoluntatem creatoris diſsolueret, & ob
id omne ſtudium animæ conferendum,
ne uitiis ſuperata corporeis, ad æternas
inferni tenebras truderetur, quinimo in-
dultum ſibi, propter alteros in carne im-
perium, uindicans, domicilium ſuum, ut
Apoſtolus Paulus ad tertium cœlum
ſubleuaret. Aſserebat hoc a ſaluatore
precep-

Habendũ honorem corpori.

preceptum in quo ait: Nolite ſoliciti eſſe corpori quid ueſtiamini, & ne quæſieritis, quid manducetis, aut quid bibatis, quia hæc gentes quærunt, ueſter autem pater nouit quod indigetis his omnibus. Querite ergo primum regnum DEI, & iuſticiam eius, & hæc omnia adijcientur uobis.

His rebus tranſactis, cũ perſecutio impijſſima Maximiani furore ueſano uaſtaret Eccleſiam, ſanctis martirib⁹ Alexandriam perductis, relicto et ipſe Monaſterio ſecutus eſt futuras Chriſti uictimas, dicens. Pergam⁹ ad glorioſos fratrũ triũphos, ut aut ipſi congrediamur, aut ſpectem⁹ alios preliantes. Et amore quidem iã martyr erat, ſed cũ tradere ſe ultro nõ ualeret, et ſociari confeſſoribus in metallis uel in carceribus cõſtitutis, magna cũ cura & libertate ingredientes ad iudicẽ, exhortabatur, ne terrore impiorũ ſubacti, Dominum negarent. Iamq; ſententia coronatos exultans, q̃ſi ipſe uiciſſet, uſq; ad locũ fœlicis ſanguinis proſequebatur. *Confeßio Antonij eiuſq; cõſtantia in perſecutione.*

T 2 Quam-

Quamobrem motus Iudex ob Antonij ſociorumq; eius conſtantiam, præcepit nullum penitus Monachorũ, aut obſeruare iudicium, aut in ciuitate uerſari. Et ceteris quidem omnibus in illa die placuit abſcondi. Antonius autem impauidus neglecto perſecutoris imperio, lauit ἐπενδύτην, id eſt ſcapulare ſuum. Et alia die ſtans in quodam eminenti loco candente pręcinctus ueſte, procedentem iudicem ſuo prouocabat aſpectu, flagrans cupiditate martirij, oſtendebatq; nobis contemptorem pænarum & mortis in Chriſtianis animum perſeuerare debere, intantum, ut contriſtaretur, quia uolenti pati pro DEI nomine, martirium non dabatur. Sed Dominus qui ſuo gregi parabat Magiſtrum, ſeruauit Antonium, ut inſtitutio, ſicuti factum eſt, monachorum, non ſolum oratione eius, ſed & conſpectibus firmaretur. Nunq; tamen a confeſſorum ueſtigijs ſeparatꝰ eſt, quia maxima circa eos cura & charitatis uinculo colligatus, magis carcerem patiebatur

Digitized by Google

tur excluſus. Poſtq̃ autem perſecutionis turbo defluxerat, et beato Epiſcopo Petro iam ob martirij gloriam coronato, ad priſtinũ Monaſterium regreſsus eſt, quotidianum fidei ac conſcientiæ martirium merebatur, acrioribus ſe ieiunijs uigilijsq; cõficiens, ueſtimento cilicino intrinſecus, deſuper pellicio utebatur, nunq̃ corpus lauans, nunq̃ a pedibus ſordes abluens, niſi cum per aquas tranſire neceſsitas compuliſset. Nullus deniq; Antonij corpus nudum, anteq̃ moreretur unq̃ uidit.

Quodam autem tempore cũ ab omnium ſe amouiſset oculis, & clauſo Monaſterio neminem omnino ſuſciperet, Martinianus militum præpoſitus, cuius filia immundi ſpiritus infeſtationibus quatiebatur, pulſans oſtium, obſecrabat ut ſuo pignori ſubueniret & exiens Deũ pro filia deprecaretur. Tunc ille aperire quidem minime uoluit, proſpiciens uero deſuper ait, o homo quid meum poſcis auxilium, Mortalis & ego ſum, & tuæ *Miracula Antonij.*

ſocius fragilitatis. Si autem credis in Chriſtum cui deſeruio, uade & ſecundũ fidem tuam ora Deum, & ſanabitur filia tua. Confeſtim ille credens abijt, et inuocato IESV, filiam reduxit incolumem. Multa & alia mirabilia per illum Dominus operatus eſt, & merito, qui enim ꝓmiſit in Euangelio, petite & dabitur uobis, inuento qui ei⁹ gratiam meretur, accipere ſuam potentiam non negauit. Nam plures uexatorum ante Monaſterium eius clauſo introitu dormientes, fidelibus per eum ad CHRIſtum precibus curabantur. Hæc illi multitudo uenientium, deſideratam ſolitudinem auferens tedio fuit. Metuens itaq; ne ſignorum copioſa conceſsio, aut ſuos animos extolleret, aut alios plus de ſe quam uidebant in ipſo cogeret eſtimare, ad ſuperiorem thebaidem pergere cogitauit, ubi nullus eum agnoſceret. Et a fratribus acceptis panibus, ſedebat ſuper fluminis ripam, tranſitum nauis obſeruans. Illo talia cogitante uox ad eum deſuper

facta

Digitized by Google

facta eſt dicens: Antoni quo pergis & quare? At ille intrepide quaſi conſue-tam uocem loquentis agnoſceret, reſpondit. Quoniam non ſinunt me quieſcere populi, idcirco ad ſuperiorem thebaidē ire optimum duxi, præcipue quia ea exigor, quæ uirtutem meæ puſillanimitatis excedunt. Et uox ad illum ait. Si ad thebaidem uadas & ad paſtoralia ut cogitas, pergas, maiorem ac duplicem ſuſtinebis laborem. Si autem uere quieſcere cupis, uade nunc ad interius deſertum. Cunq; Antonius diceret, & quis mihi locum auium poterit oſtendere. Ignarus enim ſum locorum. Confeſtim ei uox quæ loquebatur, Sarracenos indicauit, qui mercandi gratia ad Aegyptum uenire conſueuerant, his appropinquans Antonius, rogauit ut ſe pariter adducerent in deſertum. Nullus obniſus eſt, ſed tanquam a DEO miſſum comitem ſuſcipientes, amplexi ſunt eius ſocietatem.

Antonius tranſit in aliam Eremum.

Tribus autem diebus & noctibus itine-
re confecto, inuenit montem ualde ex-
celſum, ad cuius radices fons aquę dulcis
labebatur: Et campus haud magnus to-
tum ambiens montem, qui palmis per
paucis, et his neglectis conſitus erat.
Hunc Antonius locum quaſi a DEO ſi-
bi offerretur amplexus eſt. Is enim erat
quem ſibi ad fluminis ripam ſedenti qui
loquebatur, oſtenderat. Et primo qui-
dem accipiens a comitibus panes, ſolus
remanſit in monte, nullo alio cũ eodem
conuerſante. Quaſi propriam enim do-
mum agnoſcens, habebat locum illum.
Sarraceni quoq; uidentes eius fiduciam
optato, per eum tranſitu, panes eidem cũ
lęticia deferebant, nec non palmarum li-
cet mediocri, attamen aliquanto ſolacio
refouebatur.

Exinde cum fratres agnito loco tanq̃
ad patrem filij, ſolicite alimenta tranſmit-
terent, uidens Antonius quod ob ſuum
refrigerium, multis oneroſus labor indi-
ceretur, & parcens etiam in hoc Mona-
chis,

Digitized by Google

chis,rogauit unum de aduenientibus, ut ſarculum ſibi bis acutum cum frumento deferret. Quibus allatis,circuiens mon- tem haud grandem,culture aptum repe- rit locum, ad quem deriuata aqua deſup poterat influere. Ibique ſeminauit, atq; exinde annuum ſibi panem laborans, gaudebat quod ſine cuiuſq; moleſtia ex proprijs manibus uiueret in deſerto.Sed cum rurſus etiam illuc quidam uenire cœpiſsent, miſertus eſt laſsitudini eorũ, & holus in paruo terræ ceſpite coluit,ut poſt aſperum iter aliquando uenientes, ſolatio refouerentur,hoc fratrum fuit re- frigerium, & paruulam meſsem, quam beſtię, quæ propter aquam illuc adueni- ebant depaſtę ſunt, e quibus unam ap- prehendens dixit omnibus, Cur me le- ditis,nihil a me leſæ? Abite,& in nomine Domini, ne huc appropietis ulterius. Quis non credat poſt hanc denunciati- onem quaſi timentes,nunq; illuc beſtias propinquaſse. Sic Antonium impene- trabilia montium & deſerti inteſtina ca-

Antonius ſuis laboribus uixit.

 ptantem,

ptantem, orationib⁹ etiam dedito, intro-
euntes fratres magnis uix precibus ex-
torſerunt, ut oliuas et legumen et oleum,
quod poſt menſes aliquot miniſtrabant,
dignaretur accipere, & ſenili modicum
laxaret ętati. Proh nephas quantas ibi cō
uerſans expertus eſt luctas, uere ſecun-
dum quod ſcriptum eſt, non illi aduerſus
carnē & ſanguinem fuiſse colluctationē
ſed aduerſum principatus & poteſtates,
ab his qui ad eum ingrediebantur, agno-
uimus. Illic enim tumultus & uoces po-
puli, armorumq; ſonitus prorſus plenum
montem Dæmonum multitudine ſe ui-
diſse referebant, ipſum etiā quaſi contra
inimicos palam reſiſtentem, ęt fortit̄ col-
luctantem. Qui tamen & aduenientes
ſuo refouebat hortatu, & flexis genibus
armiſq; orationum, omnem Sathanæ p-
ſternebat exercitum. Admiratione pla-
ne dignum eſt, in tam immani ſolitudi-
ne unum hominem, nec Dæmonū quo-
tidianas expauiſse congreſsiones, nec
tantarum beſtiarum quadrupedum ſiue
reptili-

Antonij certamen contra Satanæ copias in Eremo.

Digitized by Google

reptilium,diuerſæ ceſsiſse feritati. Iuſte Dauid cecinit. Qui confidunt in Domi⸗no ſicut mons ſyon non commouebitur in ęternum, Immobilem & tranquillam retinens animi firmitatem, et Dæmones fugabat,et feras,ſicut ſcriptum eſt,ſecum pacificabat.Sed et Diabolus,ut ſupra di⸗ctus Propheta ait, obſeruans eũ, frende⸗bat dentibus ſuis, & ille ſaluatoris auxi⸗lio, ab uniuerſis tutus perſeuerabat inſi⸗dijs. Quadam ergo nocte cum peruigili cura obſecraret Dominum, tantos in Monaſterium eius beſtiarum greges co⸗aceruauit, ut omnes Heremi beluas cir⸗cum ſe aſpiceret. Quæ cum rictu oris morſum corpori minitarentur, intelle⸗xit hoſtis aſtutias,dixitq;. Si a DOMI⸗NO in me uobis eſt tributa licentia, deuorate conceſsum, ſi autem Dæmo⸗num huc ueniſtis impulſu, quantotius abite, quia CHRIſti famulus ſum, ita factum eſt, & cum iubentis uoce omnis beſtiarum multitudo quaſi maieſtatis uerbere cederetur, aufugit.

Antonius uerbo fugat beſtias.

Non

Non multi poſt hęc fluxerant dies, et alia oritur cum eodem hoſte certatio. Operante illo (nam ſemper, ut uenientibus pro his, quæ ſibi detulerant, aliquod munuſculũ rependeret, laborabat) traxit quidam ſportelle quam texebat triciam, ſiue funiculum, Ad cuius motum exurgens, uidit beſtiam pubetenus hũanam faciem præferentem, quæ exinde in Aſinam finiebatur. Poſt cuius aſpectum uexillum Crucis in fronte ſua pingens hoc tantum ait, Chriſti ſeruus ſum, ſi ad me miſſa es, non fugio. Nullum in medio ſpacium, & ſtatim informe prodigium dicto ocius cum ſatellitum turba fugit, & in medio curſu ruens extinctum eſt. Iſta autem exploſi mors atq; enecatio prodigij, Dęmonum erat communis interitus, qui omni ſtudio laborantes, Antonium a deſerto deducere non ualuerunt. Mirandis plus miranda ſuccedunt.

Non grande poſt iſta tempus exceſſerat, & tantarum uictoriarum homo fratrum precibus uincitur. A Monachis enim

Digitized by Google

enim rogatus ut eos dignaretur inuiſere, una cum his profectus eſt, impoſitis camelo aqua & panibus, quia nuſquam præter Monaſterij locum ex quo hauſerant, potalis aqua per arentem uiam reperiebatur. Verum in medio itinere, bibendi ſubſidia defecerunt. Ardor nimius, æſtus intolerabilis, mortem cuncta minitantur. Circueunt, & quærunt ſaltim collectã pluuijs lacunam, nihil prorſus remedij, nihil occurrit penitus ad ſalutem. Camelus quaſi periturus, & ipſe æſtuans dimittitur, æſtuans pectus exuritur, & ſitis deſperatione feruescit. Mouit ſenem fratrum commune diſcrimen, & uehementiſsime contriſtatus ingemuit. Dehinc ad ſolita precum auxilia confugiens paululum ab eis ſeceſsit, ibique genibus fixis, ſupplices manus tetendit ad Dominum. Nec mora, & ad primas rogantis lachrimas, in orationis loco, fons ebulliens erupit, ibique extincta ſiti, & arentia membra refecta ſunt, & plenis utribus inuentum potant camelum. Ita enim caſu euenerat,

Antonius per preces impetrat fontẽ

nerat, ut Camelus errans per Eremum, dum funiculum trahit, in quodam lapide eiuſdem alligatione funiculi teneretur. Tandem confecto itinere ad Monachos qui inuitauerant, peruenit, Tunc uero quaſi patri omnes obuiam currunt, & honorifico ſalutatu in oſcula eius & amplex⁹ certatim ruunt. Propoſito feruenti gaudet Antonius, & lętantibus de aduentu ſuo cunctis quaſi xenia de monte portans, ſpiritualia impartitur alimenta. Laudat ueterum ſtudia, hortatur nouorum, Sororem quoq; iam uetulam uirginem uidens, & aliarum puellarum Magiſtram, mira exultatione ſuſtollitur. Exinde quaſi diu abeſſet ab Eremo, rurſum feſtinauit ad montem. Plurimis iam ad illum uenientibus, cum etiam uexati a Dæmonibus malo neceſsitatis coacti, auderent deſerta penetrare, q̊s ille conſolans, & Monachis in commune precipiens, aiebat, Credite in IESVM fideliter, mentem a malis cogitationibus, carnem ab immundicijs ſeruate puram,

Orditur á fide Antonius, ac po-

et iuxta

& iuxta eloquia diuina, ne ſeducamini in ſaturitate uentris. Odite uanam gloriam, orate ſepiſsime, pſallite ueſpere et mane & meridie, & mandata ſcripturarum reuoluite. Recordamini geſtorum que ſancti quique fecerunt, ut exempli memoria, animam incitet ad uirtutem, refrenet a uitijs. Suadebat etiam, iugi meditatiōe retinendū Apoſtoli ſermonem, quo ait, Sol nō occidat ſuper iracundiā ueſtram. Non tm̄ autem ſuper iracundiam ſolem, occidere nō debere interpretabat̄, ſed & ſup omnia delicta hoīm, ne peccatorum vnꝙ noſtrorum, aut in nocte Luna, aut in die ſol teſtes abſcederent, illi⁹ quoqꝫ admonebat precepti quod dicit: Dijudicate uoſmetipſos, & probate, ut rationem diei noctiſqꝫ facientes, ſi in ſe delictum deprehendiſsent, peccare deſiſterent, ſin autem nullus error decepiſset, perſeuerantes inſtarent potius incepto, ꝙ arrogantia tumidi aut alios contemnerent, aut ſibi iuſticiam uendicarent, iuxta ſupradicti Doctoris eloquium dicentis, Nolite

poſtea fructus fidei enumerat.

Contra confidentiã operũ.

„ Nolite iudicare ante tempus, magis de-
„ bere eos Chriſto, cui ſoli occulta patent,
„ reſeruare iudicium. Multas eſse, ut ſcri-
„ ptum eſt uias, quæ uidentur hominibus
„ iuſtę, ſed fines earum ad profundum re-
„ ſpicere inferni. Sæpe noſtra non poſse
„ nos intelligere peccata, ſæpe falli in rati-
„ one geſtorum, aliud eſse Dei cuncta cer-
„ nentis iudicium, qui non ex ſuperficie
„ corporum, ſed ex mentium iudicat archa-
nis, æquum autem eſse nos nobis com-
pati, & inuicem onera noſtra portare, ut
conceſso examine ſaluatori, proprias cō-
ſcientias noſmetipſos dijudicantes intu-
eremur. Nec non pręcipiebat magnam
eſse uirtutis uiam, ſi ſinguli uel obſerua-
rent quid gererent, uel uniuerſas menti-
um cogitationes fratribus referrent.
Non enim poſse aliquem peccare, cum
relaturus eſset ad alium, quecunq; pec-
caſset, & ſubire pudorem in publicum
turpia proferendi. Deniq; nullum pec-
cantem coram alio peccare etiamſi pec-
cet, tamen teſtem uitare peccati, mentiri
magis

magis & negare, & uetus delictum no- uo inficiendi augere delicta.

Igitur quaſi ſub oculis agentes no- ſtris, & cogitatu confundimur & actu ſi omnia referenda faciamus, multo autem magis ſi peccata noſtra fideliter deſcri- bentes, digeramus in ordinem. Tunc uero annotatio delictorum fratrum ui- debitur oculis, tunc timebimus peccati maculas, conſcientiæ ipſi nos arguent a- pices. Et quomodo meretricibus mem- bra miſcentes, confunduntur ad preſen- tiam ceterorum, ita & nos erubeſcemus ad litterarum ſcripturas, hæc agamus, hanc uirtutis gradiamur uiam, & corpora mentibus ſubiugantes, pernicioſas Dia- boli conteramus inſidias. Talibus ſermo- nibus hortamentiſque, & uenientes ad ſe Monachos incitabat ad ſtudium, & pa- tientibus condolebat, pluresque eorum Dominus per Antonium liberauit.

Antonius non ſuperbit ex dono curationum infirmitatum.

Nunquam tamen aut de incolumitate cu- ratorum eſt inflatus ad gloriam, aut con- triſtatus de obſeſsis adhuc corporibus

V Murmu-

murmurauit. Magis autem eodem ſemper animo et uultu manens, gratias Deo referebat, ſuadens occupatis, ut correptionem qua uexabanť patientius ferrent. Non enim Anthonij aut cuiuſq; hominum omnino hanc eſse Medicinam, ſed DEI ſolius, qui & quibus uellet, & quo uellet tempore, daret ſanitatem. Ita conſolatione ſua, & uexatos ęquanimiter ferre tentationem & iam liberatos non ſibi, ſed DEO gratias referre docebat.

Fronto liberatus à Satana precibus Antonij.

Frontho autem quidam uir ex paleſtinis (qui infeſtiſsimo Dæmonio uexabať. Nam & linguã eius laniabat dentibus, & oculorum nitebatur lumen extinguere) perrexit ad montem, rogabatq; beatum ſenem, ut pro ſe Dominum rogaret, orauit Antonius, dixitq; ad eũ. Vade, & curaberis. Illo incredulo ſibi, & uiolenter ibidem contra preceptum remoranti, eadem geminabat Antonius dicens. Hic curari non poteris, egredere & calcata Aegypto ſtatim te miſericordia Chriſti conſequetur. Tandem credidit, &

dit, & profectus eſt,ac uiſa Aegypto ſecundũ promiſsionem ſenis,quam ei Dominus oranti reuelauerat, infeſtatio ceſſauit inimici.

Virgo uero quędam,quę a Tripolitanę regionis ciuitate deuenerat,inauditis ac flebilibus morbis laborabat. Etenim narium purgamenta oculorũ lachrymæ, auriũ putridus humor in terram cadens, confeſtim in uermes uertebatur. Augebat calamitatem,corpus paralyſi diſſolutum, oculos quoq; peruerſos contra naturam habens. Hanc parentes eius deferentes, cum ad Antonium Monachos ire didiciſsent, credentes in DOMINo, qui pertinacem ſanguinis fluxum in Euangelio tactu fimbriæ ſtare pręceperat, rogauerunt ut miſerabilem filiæ comitatum ſuſciperent. Illis renitentibus,eum uſq; ad Antonium perduxere, remanſere parentes foris cum filia debili,apud beatum confeſsorem et Monachum Paphnucium, qui effoſsis pro CHRIſto oculis ſub Maximiano perſecutore,

tali dehoneſtamento corporis plurimũ gloriabatur. Peruenerunt igitur ad Antonium Monachi, cunq; de morbo puellæ referre diſponerent, relationem eorum ſenis ſermo prequenit, & omnem debilitatis et itineris, uſq; ad ſanctum Paphnucium, cauſam, quaſi ipſe interfuiſset exposuit. Rogantibus autem eum Monachis ut parentibus cum filia permitteretur ingreſsus, non conceſsit, ſed ait. Ite, & inuenietis puellam ſi non eſt mortua curatam. Et adiecit: Nullus debet ad meam humilitatem peruenire, quia largitio curationum non eſt humanæ miſeriæ, sed Ieſu Chriſti miſericordiæ, quæ ubiq; in ſe credentibus preſtare conſueuit auxilium. Quamobrem & illa pro qua petitis, ſuis precibus liberata eſt, & cum ad Dominum orarem ego, mihi preſentia ſanitatis eius indulta eſt, dixit, & uerba eius puellæ incolumitas ſecuta eſt. Nam exeuntes foras ad beatum Paphnucium & filiam ſoſpitem, & parentes lætos reppererunt.

Non

Digitized by Google

Non multum autem poſt iſtos dies, cum duobus fratribus introeuntibus ad Antonium aqua in itinere defeciſset, & uno ſiti mortuo, alter iaceret in terra mortem expectans, Antonius ſedens in monte, celeriter ad ſe duos Monachos uocauit, qui forte ibidem ſunt reperti, & feſtinato præcepit ut lagenam aquæ aſsumentes, inuaderent iter, quod ducit ad Aegyptum, dixitq́; Vnus e fratribus huc aduenientibus modo migrauit ad Dominum, alter ſi non cucurreritis, addetur. Hoc enim mihi nunc oranti reuelatum eſt. Sic ait, & iuxta preceptum eius Monachi feſtinantes, extinctum corpus inueniunt, terraq́; id operientes, alterum refocillatum ſuo iunxerunt comitatui. Aliud miraculum.

Erat autem ſpatium itineris unius diei. Fortaſse aliquis hoc querat, cur non anteq́ morereretur Antonius dixerit, incongruo prorſus Chriſtianis argumento utitur, quia non Antonij, ſed DEI fuit iudicium, quia & de recedente quam

voluit ſententiam tulit, & de ſitiente re-
uelare dignatus eſt, hoc tantũ in Anto-
nio mirabile eſt, quod in monte remotiſ-
ſimo ſedens, corde peruigili cuncta pro-
cul poſita Domino iudicante, cognoſce-
ret.

Antonius cognoſcit Ammonē quanquã procul exiſtentem nullo referente mortuum.

Aliquo rurſus in tempore cum ſede-
ret in monte, & oculos ſubito tendiſſet
in cœlum, uidit, neſcio quam animam læ-
tantibus in eius occurſu Angelis, ad cœ-
lum pergere. Cuius ſpectaculi nouitate
ſtupefactus, beatum dixit ſanctorum cho-
rum, orauitq; ut ſibi rei preſentis agnitio
panderetur. Et ſtatim uox ad eum facta
eſt inquiens, iſtam eſſe Ammonis Mo-
nachi animam, qui Nytriæ morabatur.
Erat autem Ammon uir grandæuus qui
perſeueranter a puericia uſq; ad ſenectu-
tem in ſanctitate uixerat, Itinere quoq;
dierum. xiij. ſpacio a Nytria locus in quo
ſedebat Antonius diuidebatur, uidentes
autem eum Monachi, admirantem qui
uenerant deprecati ſunt, ut cauſam hila-
ritatis ediceret; Quibus ait; Modo Am-
mon

Digitized by Google

mon quieuiſse, quē propter frequentem eius ad Antonium commeatum, & propter celeritatem indultorum ei a Domino ſignorum optime nouerant, de quib⁹ etiam hoc unum dicendum eſt. Neceſse ei fuit aliquando flumen nomine Licum ſubitis aquis inundatū tranſuadare, rogauitq; Theodorum qui cū ipſo erat, ut paululum a ſuo ſepararet̄ aſpectu, ne nuditatem corporis inuicem uterq; conſpicerent. Receſsit Theodorus.

Miraculū de Ammone per fluuium tranſpoſito.

Nihilominus ille ſeipſum cum nudare uellet, erubuit. Cogitantem autem eū in alteram ripam uirtus diuina tranſpoſuit. Rurſuſq; Theodorus uir, et ipſe Deo deuotus tranſiens ad ſenem, mirari cœpit, quod tam uelociter fluuiū tranſuadaſset. Cumq; nihil humoris in pedibus, nihil in ueſtibus eius aquæ conſpiceret, rogauit eum ut tam incredibilem translationem quaſi filio pater exponeret. Nolente illo dicere quæ acciderant, amplexus eſt pedes eius, iurauitq; nō ſe dimiſsurum, priuſquam ſibi id quod celabat referret.

Videns ergo ſenex contentioſe uincere uolentem fratrem, exegit uiciſsim ab eo, ut nulli hoc ante ſuam mortem indicaret, atq; ita confeſsus eſt, ſe ſubito in alteram ripam fuiſse tranſpoſitum, neq; omnino undis impreſsiſse ueſtigia, Dominici corporis hóc tantummodo priuilegium aſserens, & eorum quibus ipſe ut Apoſtolo Petro donauerat, ut aquarum lenitate, humanum corpus inſiſteret. Hęc autem Theodorus premiſso tempore non dixit, poſt eius mortem retulit. Monachi ergo quibus dixerat Antonius de morte Ammon, notauerunt diem, & uenientibus de nitria fratribus, poſt dies triginta ſciſcitantes, reppererunt illo die illaq; hora dormiſse Ammon, qua animam eius ferri ſenex uiderat, utriq; igitur puritatem mentis in Antonio mirati ſunt, quomodo rei tam longe geſte ſtatim ad eum fuiſset perlata cognitio.

Archelaus quoq; comes, cum eum inueniſset in exteriori monte, rogauit ut oraret pro Policracia publij filia, quæ in

Laodi-

Digitized by Google

Laodicia erat, admirabili & Chriſto de-
dita uirgine. Patiebatur enim peſsimos
ſtomachi & lateris dolores, quos ieiuniis
nimiis uigiliis contraxerat, & erat peni-
tus toto debilis corpore. Orauitq; An-
tonius, & diem quo oratio fuerat facta,
annotauit Archelaus. Redit in Laodici-
am; & inuenit uirginem incolumen.
Percunctatus diem ſanitatis, repperit
tempus medele, cum annotatione con-
gruere. Et omnes admirati ſunt, agno-
ſcentes eo tempore illam a Domino fu-
iſse a doloribus liberatam, quo orans
Antonius pro ipſa, bonitatem ſaluatoris
inuocauerat.

Sæpe etiam ad ſe uenientium turba-
rum, ante dies & menſes, & cauſas præ-
dixit & tempora. Nam quoſdam uiden-
di eum tantum deſiderium, alios imbe-
cillitas, nonnullos obſeſsa a Dæmonibus
corpora pertrahebant, nemo tamen vnq;
uexationem aut detrimentum laborioſi
itineris conqueſtus eſt, regrediebantur
omnes ſpiritali cibo pleni. At ille preci-

Digitized by Google

piebat, nõ ſuæ laudi hanc admirationem ab eis applicari debere, ſed Domini qui ſui notionem hominibus pro capacitate mortalitatis indulſerit.

Quodam autem tempore cum exiſſet ad exteriora Monaſteria, & rogatus eſſet a fratribus, ut in naui quadam, cum Monachis proficiſcentibus oraret, aſcendit, & ſolus ex omnibus odorem ſenſit teterrimum, aſſerebant cuncti piſcium ſalſorum & caricarum in naui poſitarum hunc eſſe putorem. At ille alterius rei fetorem ſe ſentire affirmauit. Adhuc loquente illo, adoleſcens quidam poſſeſſus a Dæmone, qui procedens iuxta carinam ſe nauis abſconderat, repente exclamauit. Quo ſtatim per Antonium in nomine Domini IESV CHRIſti curato, intellexere uniuerſi Diaboli illum fuiſſe putorem.

Alius quoq; ad eum uir inter ſuos nobilis Dæmonioſus adducitur tanta oppreſſus inſania, ut non ſciret ſe eſſe apud Antonium, nec non & corporis ſui

ſuper-

ſuperflua comederet. Quamobrem, ro-
gatus ſenex ab his qui eum adduxerant,
ut pro illo Dominum oraret, intantũ iu-
uenis miſerię condoluit, ut tota nocte p-
uigilans cum eo, aduerſus patientis inſa-
niam laboraret. Sed cum iam luceſceret,
& obſeſsus impetu in Antonium facto,
uehementer eum impuliſset, iraſci cœpe-
runt, qui eum adduxerant, cur ſeni feciſ-
ſet iniuriam. Quibus Antonius ait. No-
lite alienam culpam iuueni miſero aſcri-
bere, furor iſte obſidentis eſt non poſseſ-
ſi. Idcirco autem in hanc prorupit, do-
lens hoſtis audaciam, quia Dominus ad
aridam regionem ire eum iuſsit, & ex-
pulſi Sathanæ indicium, iſte aduerſum
me impetus fuit. Nulla poſt uerba mora,
& adoleſcens recepto ſenſu, & gratias a-
gens DEO, & locum ubi eſset, agnouit,
& toto Antonium complexans, deoſcu-
latus eſt affectu.

Innumera & alia iſtiuſmodi ſigna
ſunt, quæ Monachorum concordi ſæpe
relatione cognouimus.

Verum

Verum non tantum his adhibendus eſt ſtupor, quia multo plus quæ ſequuntur conditionem noſtræ fragilitatis excedunt. Hora circiter nona, cum ante cibum orare cœpiſset, raptum ſe ſenſit in ſpiritu, & ab Angelis in ſublime ferri, ꝓhibentibus tranſitum aereis Dæmonibus, cœperunt Angeli contradicentes requirere, quæ eſset cauſa retinendi nullis exiſtentibus in Antonio criminibus. Illis uero ab exordio natiuitatis replicare peccata nitentibus, calumnioſa Angeli ora clauſerunt dicentes, nō debere eos a natiuitate eius delicta narrare, quę iam Chriſti eſsent bonitate ſopita, ſi qua autem ſcirent ex eo tempore quo factus eſt Monachus, & Deo ſe conſecraſset, liceret proferri. Accuſabant Dęmones multa procaciter mentientes, & cū deeſsent probamenta fallacibus, Liber Antonio conſcenſus aperitur. Et ſtatim rediens in ſe, in eo loco in quo ſtare cœperat, hoc ſe rurſum uidit eſse quo fuerat. Tunc uero oblitus eſcæ ex illa hora noctem gemitu

ac la-

Digitized by Google

ac lamentatione tranſegit, reputans ſe-
cum humanorum hoſtium multitudinē
& colluctationem tanti exercitus & la-
borioſum per aerem iter ad cœlum, &
hoc Apoſtoli dictum, quo ait. Non eſt
uobis colluctatio aduerſus carnem, ſed
aduerſum principes poteſtatis huius ae-
ris. Qui ſciens aereas poteſtates ob id
ſemper tentare, luctari, & contendere, ne
nobis liber tranſitus eſſet ad cœlum, hor
tabatur monens, Aſſumite arma DEI
ut poſſitis reſiſtere in die mala, ut nihil
mali habens, quod de uobis dicere poſſit
inimicus confundatur, nos autem Apo-
ſtolici ſermonis recordemur dicentis, Si-
ue in corpore, ſiue extra corpus neſcio,
Deus ſcit. Et Paulus quidem uſq; ad cœ-
lum tertium raptus eſt, ibiq; auditis uer-
bis ineffabilibus deſcendit, Antonius au
tem uſq; ad aerem ſublatus, poſt collucta
tionem liber conſcenſus apparebat. Ha-
bebat etiam iſtiuſmodi donum. Si cuius
rei ſedens in monte ignarus fuiſſet, & ei-
us ſecum inquireret notionem, oranti ei
a Domi-

a Domino reuelabatur, & erat ſecundū
quod ſcriptum eſt a D E O doctus.
Deniqꝫ cum a fratribus haberetur iſte
Antonius θεοδί- δακτος. tractatus, & ab eo ſedule ſciſcitarentur,
quemadmodum ſe poſt corporis ſarci-
nam, anima gereret, quiue ei locus poſt
exitum cōcederetur, proxima nocte uox
deſuper nomen eius inclamitans, ait.
Antoni exurge, exi, & uide. Qui exur-
gens egreſſus eſt, ſciebat enim quibus
reſpondere deberet. Et eleuatis ad cœ-
lum oculis, uidit quendam longum atqꝫ
terribilem, caput uſqꝫ ad nubes attollen-
tem, uidit etiam pennatos quoſdam e-
uolare cupientes ad cœlum atqꝫ illum
extenſis manibus prohibere tranſgreſ-
ſum, e quibus alios apprehenſos elidebat
ad terram, alios fruſtra retinere conten-
dens, dolebat ſuper ſe ad cœleſtia tranſ-
uolare, & maximum gaudium mixtum
mœrore, uicti uictoreſqꝫ tribuebant.
Statimqꝫ ad eum uox facta eſt, dicens.
Animaduerte quod uides. Et tunc cœ-
pit illuminato corde intelligere, anima-
rum

Digitized by Google

rum eſse conſcenſum, & Diabolum pro-
hibentem, qui & ſibi retineret obnoxi-
os, & in ſanctorum quos decipere non
poterat, cruciaretur uolatu.

His uiſionum exemplis incitatus, quotidie ad meliora creſcebat.

Neque uero id quod ſibi reuelatum fuerat cauſa iactantiæ, fratribus indicabat, ſed cum orans iugiter DEI laudaret auxilium, interrogantibus compellebatur edicere, nec ſpirituales filios pura in CHRISTO anima occultare quicquam uolebat, preſertim cum huiuſmodi ſignorum relatio, & amorem miniſtraret propoſito, & fructum laboris oſtenderet. Nunquam ille aut ira ſubita, concitatus patientiam rupit, aut humilitatem erexit in gloriam. *Mores Antonij.*

Nam omnes Clericos uſque ad ultimum gradum ante ſe orare compellens Epiſcopis quoque atque Presbyteris, quaſi humilitatis diſcipulus, ad benedicendum ſe caput ſubmittebat.

Diaconos

Digitized by Google

Dyaconos uero qui ad eũ utilitatis cauſa ueniebant,cum pro adiutorio eorum eis pre ſentibus diſputaret,ad orandum Dominum ſibi preponebat,non erubeſcens & ipſe diſcere.Nam & interrogabat frequenter eos cum quibus erat,et ſi aliquid ab eis neceſſarium audierat, ſe fatebatur adiutum.

Antonius ſemp hilari uultu cõſpectus.

Habebat autem & in uultu magnam gratiam,& admirabile a ſaluatore, etiam hoc munus acceperat.Si quis enim ignarus eius,inter multitudinem Monachorum eum uidere deſideraſſet,nullo indicante ceteris pretermiſſis ad Antonium currebat , & animæ puritatem agnoſcebat in uultu & per ſpeculum corporis, gratiam ſanctæ mentis intuebatur. Nam ſemper hilarem faciem gerens , liquido oſtendebat ſe de cœleſtibus cogitare, ſicut ſcriptura ait. Corde lætante uultus floret,ſed in mœrore conſtituto triſtatur Ita & Iacob agnouit Laban ſocerum ſuum inſidias ſibi machinantem dicens ad filias eius. Non eſt facies patris ueſtri,

ſicut

Digitized by Google

ſicut heri & nudiuſtertius. Sic Samuel a-
gnouit Dauid, letificatos enim habebat
oculos, & dentes ſicut lac candidos. Si-
militer agnoſcebatur Antonius, quia
ſemper eandem faciem, inter proſpera &
aduerſa retinens, nec ſecundis extolleba-
tur, nec frangebatur aduerſis. Erat au-
tem & in uultu amabilis, & in fidei puri-
tate mirabilis. Nunquam enim Sciſmatico-
rum ſe miſcuit communioni, antequam
eorum ſciens prauitatem, atque tranſgreſ-
ſionem. Nunquam Manicheis aut alijs Hæ- *Antonius acerrimus hoſtis Hæreticorum.*
reticis, ſaltem amicabilia uerba largitus
eſt, niſi tantum ea, quæ eos poſsent ab
iniquitatis errore reuocare, denuncians
talium amicitias atque ſermones perditio-
nem eſse animæ. Sic etiam Arianos de- »
teſtabatur, ut omnibus diceret, nec iuxta »
eos quidem eſse accedendum. Nam cum »
ueniſsent quidam Arrionianitæ reperta »
poſt eorum examinationem infideliſsi-
ma ſecta, effugauit eos de monte, dicens »
multo ſerpentibus deteriores horum eſ- »
ſe ſermones. Mentientibus autem Aria- »

Confeßio Antonij & contio contra Arianos.

nis aliquando, Antonium ita ut ſe credere, admiratus eorum audaciam, & iuſti doloris ira commotus, rogatuſq; ab Epiſcopis atque uniuerſis fratribus, Alexandriam deſcendit, ibiq; Arrionianitas publico ſermone condemnauit, ultimam hanc eſse Hæreſim & pręcurſorem Antichriſti affirmans, prædicauitq; in populo filium DEI, non facturam, non ex ullis extantibus, ſed proprium & unius cum patre ſubſtantiæ, ne creatura potius, aut adoptio aut appellatio uideretur, impium eſse dicens, uel mente concipere, erat quando non erat, cum uerbum DEI Deus, qui eſt, ſemper Patri ſit coęternus, quia ex eo natus eſt Patre, 10
qui ſemper eſt. Vnde aiebat: Cum Arianis uobis nulla ſit coniunctio. Quæ enim ſocietas luci ad tenebras? Vos fideliter credentes, Chriſtiani eſtis, illi uerbum, id eſt, filium qui ex DEO Patre eſt, creaturam docentes, nullo interuallo a gentibus ſeparantur, qui ſerui-

unt

ũnt creaturæ, potiuſquam creatori, qui „
eſt benedictus in ſecula. Ipſa mihi cre- „
dite iraſcuntur elementa, & omnis con- „
tra Arianum furorem ſecundum Apo- „
ſtoli dictum congemiſcit creatura, quod „
ſibi DOMINVM ſuum per quem „
omnia, & in quo omnia facta ſunt, uideat coæquari. Hæc tanti uiri prædicatio, exprimi non poteſt, quantum ad fidem populos roborauerit.

Lætabantur quippe hoſtilem & CHRISTO inimicam Hæreſim, Anathematizari ab Eccleſiæ columna. Nulla tunc ætas, nullus ſexus domi remanſit. Taceo de Chriſtianis, Pagani quique, & ipſi Idolorum Sacerdotes ad dominicum imperium conuolabant dicentes. Deprecamur ut uideamus hominem DEI, quia hoc apud uniuerſos conſpicuum erat nomen Antonij. Ambigebant quoque ſaltem fimbriam ueſtimenti eius attingere, multum ſibi & tactum prodeſſe credentes.

Multi gentiles per Antonium conuerſi ad CHRIſtum.

Quot tunc Diabolica obſidione & uariis infirmitatibus liberati? Quot ſimulachris erepta ſunt ſpolia? Quanti etiam ab errore gentilium retracti noſtro iuncti ſunt gregi? Tanti certe ut paucorum dierum ſpacio ex Idolorum ſuperſtitione conuerſio, omnem per annum credentium uinceret turbam. Preterea cum irruentem multitudinem comites repellerent, æſtimantes tedio illi conuentum populi fore, ipſe tranquillo animo dicebat. Nunquid hic cętus Dæmonum maior eſt turbis? Nunquid obſequentium multitudo colluctatorum in mente noſtrorum cateruis eſt numeroſior? Accidit etiam ut cum eum redeuntem circa portam proſequeremur, à tergo quędam mulier clamitaret dicens. Expecta homo DEI, filia mea atrociſsimo uexatur Dæmonio, expecta obſecro, expecta, ne & ego corruens interieam. Hoc audito admirabilis ſenex, a nobis admonitus, uolens tamen & ipſe paululum ſubſtitit. Cunque appropinquante muliere, puella

iaceret

Digitized by Google

iaceret exploſa, orauit tacitus Ieſum, & ad comminationem eius, ſtatim ſpiritus impurus egreſsus eſt. Puella incolumis populus in laudibus Dei, mater in gaudio fuit. Ipſe autem lætabatur, quia ad deſideratam ſolitudinem repedabat. Erat autem ualde ſapiens, & hoc in ſe mirabile habebat, quia cum literas non didiciſset, ingenioſiſsimus & prudentiſsimus immobilis & manſuetus erat.

Antonius rudis literarum.

Aliquando etenim Philoſophi duo gentiles uenerunt ad eum, putantes Antonium ſe poſse decipere. Erat enim in ſuperiori monte. Quos cum uidiſset, paganos intellexit ex uultu, & procedens ad eos per interpretem, ita cœpit appellare. Quare tam longe ad ſtultum hominem, ſapientes ſe uexare uoluerunt. Illis dicentibus non eſse illum ſtultum, ſed & nimium ſapientem, uigilanter reſpondit: Si ad ſtultum uenistis, ſuperfluus eſt labor ueſter. Si autem putatis me ſapientẽ eſse, & ſapientiam habere, bonũ eſt, imitamini quæ probatis, quia bona conue-

Acumen ingenij in Antonio.

nit imitari. Si ego ad uos ueniſſem, uos imitarer, ſed quia uos ad me quaſi ad ſapientem ueniſtis, eſtote ſicut ego ſum Christiani. Abſceſſerunt Philoſophi utrumq; mirantes, & acumen ingenij & Dæmonum expulſiones.

Vtrum ſenſus an litteræ priores.

Alios quoq; ſimiliter mundi ſapientes, qui eum irridere cupiebant, quia litteras ignoraret, tali diſputatione colligauit dicens: Reſpondete mihi, quid prius eſt, ſenſus an litteræ? Et quid cuius exordium? Senſus ex litteris, an litteræ oriuntur ex ſenſu? Illis aſſerentibus, quia ſenſus eſſet auctor atq; inuentor litterarum, ait. Igitur ſi cui ſenſus incolumis eſt, hic litteras non requirit. Quis præſentium poſt hanc colluctationem nõ exclamauerit, cum obſtupuerint, et ipſi qui uicti ſunt, tantam in imperito litterarum ſagacitatem animi admirantes. Neq; enim ut in ſolitudine & montibus uerſatus, atq; omnem ibidem exigens uitam, agreſtis & rudis erat, ſed iocundus atq; affabilis, ſermonem ſecundum Apoſtoli

prece-

Digitized by Google

preceptum diuino conditum ſale proferebat, ita ut inuidia careret, et amore omnium potiretur.

Inter hæc quaſi parum eſſet, bis gentilitatem fuiſſe ſuperatam, & tertio uenerunt uiri, omnis ſecularis prudentiæ nube cæcati, atq; uniuerſis Philoſophiæ ſtudijs artium ſuarum æſtimatione doctiſsimi. Hi cum rationem ab eo exigerent fidei, quam in Chriſto habemus, & niterentur arguta ſophiſmatum interrogatione, de diuina Cruce eum illudere, intra ſilentium paululum uoce compreſſa, primum eorum miſeratus errorem eſt, Deinde per interpretem, qui eius uerba diligentiſsime in Græcum ſolebat exprimere ſermonem, ita exorſus eſt, dicens: Quid pulchrius eſt, quidue honeſtius, Crucem colere, an adulteria? parricidium uel inceſtum, his aſsignare quos colitis, cum in altero contemptus mortis inſigne uirtutis ſit, in altero turpis religio ſit obſcenitatis Magiſtra?

Aſſertio Chriſtianæ doctrinæ contra Philoſophos.

Quid melius eſt dicere, quod DEI uerbum manens ut erat ob ſalutem noſtram humanum corpus aſſumpſerit, ut ſocietate mortalitatis nos eueheret ad cœlum, participesq́; naturæ cœleſtis efficeret, an, ut ipſi aſſeritis, diuinæ mentis hauſtum, ad terrena ueneranda caput ſubmittere, & pecudum atq; Serpentum formis cœleſte nomen includere? Quo ore Chriſtianorum credulitatem audetis irridere, dicentium Chriſtum filium DEI ſine ſui detrimento, & cœpiſſe eſſe quod nõ erat, & manſiſſe quod fuerat, cum ipſi animam de cœleſtibus detrahentes, non tantum hominum, ſed & pecudum ſoleatis ſepire corporibus. Chriſtiana credulitas pro ſalute mundi Deum ſuum ueniſſe teſtatur, uos uero innatam animam predicantes, ultro citroq; transfertis. Chriſtiana fides quæ omnipotentiã DEI clementiamq; ueneratur, conſequenter incarnationem dicit Deo fuiſſe poſſibilem, ita tamen ut non euacuauerit dignatio dignitatem, uos qui animam ex

ſplen

ſplendidiſsimo Dei fonte manantem tur piter decidiſse iactatis, qui mutabilem & conuertibilem eam poſt ſui diminutionem audetis aſserere, iam illam quoq; naturam dominam ſeculorum, per animæ cõtumelias impia lingua temeratis, imago enim quæ ſecundum nos naturalem ſimilitudinẽ ſui retinet auctoris, cui una eſt ex quo defluit eademq; ſubſtantia humilitates proprias et iniurias conſequenter ad ſuam originem remittit.

Igitur animaduertite contumelias animarum, ad patrem ut appellatis earũ, per ueſtram blaſphemiam redundare. Crux Chriſti Domini Dei noſtri nobis ingeritur. Rogo, quæ hic eſt religionis obſcenitas? Nonne potius eſt crucem, aut alicuius generis mortem ab iniquis hominibus illatam patienter ſuſtinere, q̃ Yſidis plangere poſt Oſirim uagos incertoſq; diſcurſus. Pudeat quæſo uos inſidiarum Typhonis, pudeat Saturni fugę & deuorationis crudeliſsimæ liberorum. Erubeſcite parricidium Iouis & ince-

ſtum erubeſcite raptum eius & coitum mulierum atq; puerorum.

Ille ſicut ueſtri fingunt Poetæ ad explendum immaniſsimæ libidinis furorem, molles dedit in amore uagitus, ille in Dianæ fluxit ſinus, ipſe amator & precium, ille modulatus ales, ledeos petiuit amplexus, ille in proprium ſeuiens ſexum regium puerum miniſtris auibus polluit. Hæc uos creditis, Hæc colitis. Hæc ſunt ueſtrorum ornamenta templorum. Aequo, deprecor, pro ueſtra ſalute, dicta penſate iudicio, Cuncta an nihil Libris credenda ſunt Chriſtianis? Si nihil, nec Crucis quoq; cui detrahitis nomen agnoſcitis: Si uniuerſa credenda ſunt, cur cum in iſdem Libris Cruci reſurrectio copuletur, paſsionem diuinam ſtolido laceratis eloquio, & non ſtatim iungitis cęcorum uiſum, ſurdorum auditum, claudorum greſſum, leprę emundationem, ſeruiens ambulanti deo ſuo mare, Dęmonũ fugas, reſurrectionem mortuorum, & defunctorum ab inferis reditus?

tus? Hæc omnia ſcripturis quas inter-
polatis inſerta ſunt, & iſdem uolumini-
bus continentur preconia maieſtatis &
mortis. Quamobrem, odio quo imbuti
eſtis abiecto inuenietis ilico & Deum
uerum eſse IESVM, & ſalutis humanæ
gratia fragilem aſsumpſiſse naturam.
Veſtram tamen nobis (ſi non pudet)
narrate religionem, ſed quas (o error in-
fœlix) poteris referre culturas de tanta
rerum fęditate atq; uecordia? Niſi for-
te, ut audio, fabulas aſseritis Deorum
ueſtrorum, & obſcenitates & crudelita-
tes, & uanitates, & mortes, tegentes eas
Allegoricis uelaminibus, Liberum rap-
tum terram Proſerpinæ, ſemiclaudum
Vulcanum & debilem ignem, Iunonem
aerem, Apollinem Solem Dianam Lu-
nam, Neptunum maria, & libidinum
principem Iouem ętherem interpretan-
tes. Nec poſt hanc excuſationis proca-
citatem, Deum, ſed creaturas contem-
pto creatore ſuſcipitis.

Quia

Digitized by Google

Honor creatoris nõ laudandus creaturis.

„ Quia ſi pulchritudo uos elementorum
„ ad ſuam traxit uenerationem, modum
„ fas erat cuſtodire, & oportebat mirari
„ tantum nec colere, ne facturæ ueneratio
creatoris eſset iniuria. Nam ſecundum
iſtiuſmodi, quam uos ſequimini, ratio eſt
prepóſtera atq; peruerſa, et architecti honor migrauit ad domum, & Medici ſcientia ad remedia conferetur, omnium quoq; artíficum merita uel laudes ad opera transferentur. Quid ad hæc dicitis ut agnoſcamus quæ ſit Crucis ridiculæ uobis ignominioſa confuſio? Hac diſputatione conuertentibus inter ſe Philoſophis oculis, ſimulq; muſsitantibus, ſubridens Antonius rurſum per interpretem ait. Perdurum nanq; cuncto uidetur operi, quotiens iuſto uniuerſæ rei tenore calcato, laboris merita factis, magiſq; factoribus aſtruuntur. Elementa quidem ut memoraui ex ipſo conſpectu ſuã comprobant ſeruitutem. Sed quoniam uos obſeruatione dialectica, neceſsaria, ut putatis queq; colligitis, hoc quoq; artificio,

etiam

Digitized by Google

etiam nos noſtram religionem compel-
litis affirmare. Reſpondete mihi, Cogni-
tio Dei quemadmodum manifeſtius ap-
probatur, per lectionem uerborum, an
per operationem fidei? Et quid antiqui-
us eſt, operatio fidei, an diſputatio per
argumenta procedens? Illis reſponden-
tibus firmiorem ſermonibus operationē
eſse, & hanc liquidam de Deo cognitio-
nem, bene eos & ipſe dixiſse conſenſit,
quia operationem quæ ex fide deſcendit
animi generat affectus, dialecticam uero
ex artificio cōponentium ſumpſiſse op-
poſitionis exordia. Cum ergo ait opera-
tionem fidei animo ſitam quis habuerit,
ſuperflua erit uerborum compoſitio, per
quam conceptam ſenſu noſtro credulita-
tem tentatis euellere, & tamen ſæpe no-
ſtras explicare intelligentias non ualetis.
Ita ſolidiora ſunt mentis opera, quàm So-
phiſmatum fraudulenta concluſio. Nos
Chriſtiani myſterium uitæ noſtræ, non
in ſapientia mundi habemus repoſitum,
ſed in uirtute fidei, quæ nobis a DEO
tributa

Digitized by Google

tributa per Chriſtum eſt, Hanc orationis meæ ueritatem, rerum quotidie quæ geruntur ordo commendat, uobis imperitis & litterarum ueſtrarum ignaris ad DEI cognitionem, eius ſolum uerba ſufficiunt. Ecce nos tot gentilitatis gregibus abſtracti in uniuerſum orbem quotidie propagamur, uobis uero poſt aduentum Domini, nodoſæ ſophiſmatum defecerunt uerſutiæ, Ecce nos ſimplicem Chriſti fidem docti Idolatriam debellauimus & per prędicationem ignominioſę Crucis, aurata templa ceciderunt. Vos ſi poteſtis, oſtendite qua contextione uerborum gentilitatem CHRIſto preponere ſuaſeritis. Per omnes iam terras Deus Dei filius Chriſtus eſt agnitus, nihil eloquentia ſophiſmatũ, nihil diſputatio Philoſophiæ multitudini poteſt obeſſe credentium. Crucifixum nominamus & uniuerſi Dæmones quos uos ut deos colitis rugiunt atq; ex obſeſſis corporibus ad primum Dominicæ Crucis ſignum fugantur, Vbi ſunt illa fabuloſa oracula? ubi

Collatio Chriſtianæ doctrinæ & fidei cum gentilitate

ubi Aegyptiorum incantationes? Quo magorum profecere carmia? Certe tunc uaſtata ſunt omnia, cū de ſua Cruce mū-do Chriſtus intonuit. Nihilominus uos pretermiſſis debilitatorum cateruis, glo-rioſam Ieſu mortem irridere conamini. Illud autem quale eſt, quod nunc̄ infe-ſtatione regali cōcuſſa gentilitas, immo ſeculo cara, & hominum preſidijs fulta iam corruit.

Nos famuli Chriſti quo plus premi-mur, eò magis aſſurgimus & floremus. Veſtra ſimulachra ornatis quondam ſe-pta parietib⁹, iam uetuſtate collapſa ſunt. Chriſti uero doctrina quæ uobis ſtulti-cia uidetur & ludus, licet tyrannica per-ſequentium principū tentamenta pertu-lerit, licet uarijs ſit incurſata terrorib⁹, nul-lo tamē terrarū orbe cōcluditur, nullo gen-tiū barbararū fine prohibetur. Quando e-nim diuinę ſcientię tant⁹ ſplēdor illuxit? Quando tot ſimul in ſe conuenere uir-tutes? Continentia in matrimonio, uir-ginitas in Eccleſia, floret et martyrium pro Domi-

Chriſtiāi quāto magis premuntur, eo magis florent.

Domino ſuo glorioſa conſtantia, quorũ omnium Crux Chriſti principium eſt. Cum interim uos inter tantos uirtutum choros, Syllogiſmorum retia tenditis, & ueram rerum lucem tenebroſis conamini argumentationibus obuoluere. Ecce nos (ut dixit Doctor noſter) nõ in gentili perſuaſione, ſed in fide apertiſsima ſuademus, quę uerborum affirmatiõem pręuenire conſueuit. Aſsunt quippe patientes a Dæmonibus uexati, quos cum in medium produxiſset, uerba repetiuit dicens. Nunc uos collectionibus ueſtris, & quo uultis malefico carmine deos ueſtros quos putatis expellite, ſin autem non poteſtis, uictas ſubmittite manus, & ad Chriſti trophea confugite, & ſtatim Crucifixi credulitatem maieſtatis potentia proſequetur. Dixit, & inuocato nomine IESV, cum uitale ſignum in ſacro numero Trinitatis preſsiſset in frontib⁹, una cum expulſis Dæmonibus, uana preſentium Philoſophorum confutata ſapientia eſt. Expauerunt enim ſtupentes homi-

Cõfirmat doctrinã Chriſti miraculis

hominem, cui poſt tantum ingenium affluereт ſignorum diuina largitio. At ille uniuerſa Chriſto qui curauerat aſcribens uſus eſt affatu reciproco, & ait: Nolite me putare his ſanitatẽ dediſse, Chriſtus per ſeruos ſuos facit iſta miracula. Credite & uos, & uidebitis, quia deuota Deo fides, non eloquentiæ uanus tumor talia ſigna mereatur. Confugite ad Crucifixi legem, noſq; eius imitamini famulos, & hoc ſcientię fine contenti, nulla deinceps ſecularis imprudentiæ argumenta quæratis. Hactenus Antonio dicente, miro Philoſophi ſtupore perculſi, & cum honorifico ſalutatu ab eo recedentes, multum eius ſibi fatebantur profuiſse conſpectum. Hoc in eo uiro mirabile eſt, ut hominem in extremo mundi limite conditum, & fauor principum, & omnis celebraret aula regalis. Nam & Conſtantinus auguſtus, & eius liberi Conſtans atq; Conſtantius talia cognoſcentes, crebro ad eum quaſi ad patrem miſsis literis obſecrabant, ut reciprocis eos ſcriptis hy- *Cæſarib. carus Antonius.*

 lararet.

Digitized by Google

lararet. At ille eiuſmodi manens, qualis
& ante q̃ literæ ad eum uenirent, fuerat,
nec ſalutatione principum mouebatur,
& tanq̃ non acceptis literis conuocatis
Monachis aiebat. Reges ſeculi ad nos
miſerunt Epiſtolas, quæ hic Chriſtianis
adhibenda miratio eſt? Licet enim diuer
ſa ſit dignitas, attamen eadem naſcendi
moriendiq; conditio eſt. Illa ſunt uenera-
tione omni percolenda, illa toto animi
affectu retinenda ſunt, quod hominibus
Deus legem ſcripſerit, quod per *filium*
ſuũ proprijs Eccleſias ditauerit eloquijs.
Quæ Monachis eſt ratio, cum Epiſtolis
regum? Cur accipiam literas, quibus cō-
ſueta neſciam reddere ſalutationis obſe-
quia? Igitur rogatus ab uniuerſis fratri-
bus, ut Chriſtianos Reges ſuis literis re-
frigeraret, ne ſcilicet per ſilentium eius
exaſperarent, ad ſuſceptas Epiſtolas cō-
uenientia reſcripſit. Laudauit primum
quod Chriſtum colerent, deinde ſaluta-
ria perſuaſit, ne magnam putarent regi-
am poteſtatem, ne pręſentis carnis impe-

Literæ Antonij ad Reges Chriſtianos.

rio tu-

rio tumentes, ſe homines eſse neſcirent, & iudicandos a Chriſto obliuiſcerentur. Ad poſtremum clementiæ circa ſubiectos & iuſticię, curam quoq; inopum admonuit, atq; unum ſempiternum eſse regem omnium ſeculorum Ieſum Chriſtū Epiſtolis teſtatus eſt. His principes ſuſceptis uehementiſsime lætabantur. Sancta quoq; apud cunctos Antonij flagrabat opinio, ita ut eius ſe filios cuperent nominari. Magna etenim cum aduenientibus affabilitas, omnium in ſe ſtudium conuerterat. Poſtquam ergo gentiles confutati, Reges admoniti, fratres ab eo ſunt conſolatione releuati ad interiorem montem & ad rigorem ſolitum regreſſus eſt, ibiq; ſæpe cum introeuntibus deambulans, ac reſidens ſtupebat, ſicuti in Daniele ſcriptum eſt, & interiectis horarum ſpacijs conſequentia reſpondebat, ut intelligeretur aliqua reuelationis uidiſse ſecreta. Nam in monte poſitus, ea quæ in Aegypto longe gerebant̃ preuidens, epiſcopo Serapioni ibi cōſtituto narrauit

Digitized by Google

LAMENTABILIS SEQVItur uiſio, & omni lachrymarum fonte plangenda.

Antonij uiſio de Mulis euertētib. altare Domini.

Cum enim cū fratrib⁹ circa ſe ſedentibus operaretur, intente fixit oculos in cœlum gemens atq; ſuſpirans.

Et poſt aliquantum ſpacium reuelationis incœptę, nimio dolore contremuit, & ſtatim fixis genibus ante DEI uultum prouolutus orauit, ut clementia ſua futurum auerteret ſcelus. Succedunt orationi lachrymæ, metus ingens inuadit præſentes, obſecrant ut tantę calamitatis exponeret uiſionem. Singultus occupant uocem, lingua fletibus pręceditur, & in medio conatu ſermo gemitu interrumpitur. Vix tamen cum uociferatione fluctuoſa ait. Melius erat o filioli impendens piaculum cita morte lucrari. Sic incipiens rurſum lachrymis uincitur, & inter ægra ſuſpiria tandem pectori commodans uocem, magnum, inquit, quoddam & uniuerſis ſeculis inauditum imminet nephas. Magno fides Catholica turbine ſubuertetur, & homines iumentis ſi-

tis ſi

tis ſimiles, Chriſti ſancta diripient. Vidi enim Altare Domini mulorum circun‑datum multitudine, qui crebris calcium ictibus omnia diſsipabant: Hæc eſt cau‑ſa gemituum quos audiſtis. Et facta eſt uox Domini dicens: Abominabitur Al‑tare meum, nec mora, uiſionem ſequi‑tur effectus. Nam poſt annos duos, ſeua Arianorum irrupit inſania. Tunc Eccle‑ſiarum rapinæ, tunc diuinorum temera‑tio uaſorum, tunc pollutis Ethnicorum manibus, ſacra polluta ſunt miniſteria, tunc Paganorum opificum preſidia ad‑uerſum Chriſtum comparata cũ aſsum‑ptione palmarum, quod Idolatriæ apud Alexandriam inſigne eſt, ad Eccleſiam pergere compellebantur Chriſtiani, ut Arianorum populi crederentur, Proh ſcelus, horret animus replicare quæ ge‑ſta ſunt: Virginum matronarumq; ere‑ptus pudor, ſanguis ouium CHRIſti in Chriſti templo effuſus ueneranda reſper ſit Altaria, baptiſterium pro uoluntate gentilium pollutum eſt. Nihil defuit, ui‑

Arianorũ furor.

Digitized by Google

ſionis ueritatem monſtrauit effectus, quod calcitrantium mulorum indiſciplinatio, Arianorum eſset impietas. Sed iſtam triſtitiam conſequentis reuelationis proſperitate conſolatus eſt, & ait. Nolite filioli mœrori uos penitus cedere, ut enim iratus eſt Dominus ſic rurſum miſerebitur & ſuum cito Eccleſia recuperabit ornatum, eoſq; qui in perſecutionibus fidem Domini ſeruauerint, ſolito uidebitis fulgore relucentes. Reuertentur ad foueas ſuas Serpentes, & religio longius propagabitur, tantum uidete ne fidei ueſtræ ſinceritas Ariana labe ſordeſcat. Non Apoſtolorum, ſed Dæmonum & patris eorum Diaboli iſta doctrina eſt, ob id per inſipientiam iumentorum ſimilis, pecudum eorum expreſsus eſt animus: Hucuſq; Antonius. Sed nos minime conuenit diffidere, tam grande miraculum per hominem potuiſse oſtendi: Saluatoris enim promiſsio eſt, ita dicentis. Si habueritis fidem ut granum ſinapis, dicetis huic monti trans

fer te

Digitized by Google

ſer te, & transferetur, & nihil impoſsibi-le erit uobis: Et iterum. Amen amen di-co uobis, omne quod petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis, Petite & accipietis. Ipſe enim ſuis diſcipulis & u-niuerſo credentium gregi, nunc ſubie-ctionem Dæmonum, nunc uariarum in-firmitatum pollicens curationem, aie-bat: Gratis accepiſtis, gratis date. Nun-quid ſuæ uirtutis imperio curabat An-tonius? Nunquid ſuæ poſsibilitatis ar-bitrabatur eſse quod fecerat? Oratio-nibus non preceptis Dæmones morbi-que ceſserunt, & ad CHRIſti DEI no-ſtri nominationem, ſemper uniuerſa per-fecta ſunt. Nemo ſapientium ſanitatum admirationem aſcribat Antonio, ſed DOMINO IESV, qui ſolitam er-ga creaturas ſuas exhibens beneuolen-tiam, nunc quoque per electum famu-lum ſuum indulgenter exercuit. Anto-nius tantum orabat, & ob uitæ eius me-rita, cuncta DOMINVS largiebatur.

Sæpe autem & contra uoluntatem ad exteriorem montem a fratribus perducebatur. Et cum Iudices qui ad interius archiſterium propter aſperitatem itineris, & obſequentium multitudinem & horridam ſolitudinem ire non poterant, precario quærerent, ut eius fruerentur aſpectibus, nec impetrare poſsent, quia moleſtiſsime ferebat uexationẽ diſcurſuum. Ipſos catenatos quos aut noxietas, aut uigor publicus conſtrinxerat, ad eum deſtinabant, ſcientes tales ab Antonio non poſse contemni, quorum fletibus ſuperatus, pertrahebatur ad exteriorem montem, agnoſcens laborem ſuum utilem miſeris fore. Suadebatq; iudicib⁹, qui eum inuitauerant, ut in ſententia proferenda, & odio & gratiæ, Dei timorem anteponerent, nec ignorare eos debere quod ſcriptum eſt: Quocunq; iudicio iudicaueritis, in eo iudicabitur de uobis. Attamen inter medios ſermones caræ ſibi ſolitudinis recordabatur. Poſt coactã itaq; præſentiam, quam ducis preces, &

Qualia præcepta dederit Iudicibus Antonius.

Digitized by Google

quod uerius eſt, miſerorum fletus extor-
ſerat, poſt ſalutaria monita, poſt reorum
commendationem, quorundam uero &
abſolutionem, poſtulanti duci, ut paulo
largius eidem ſuam præſentiam indulge
ret, ait, non poſſe ſe diutius ibidem mo-
rari, grato uſus exemplo quod ſicuti pi-
ſces ab aqua extracti, mox in arenti terra
morerentur, ita & Monachos cum ſecu-
laribus retardantes, humanis ſtatim re-
ſolui confabulationibus. Ob id ergo in-
quit, cõuenit ut piſces ad mare, ita nos ad
montem feſtinare, ne tardantibus nobis
aliqua propoſiti ſuccedat obliuio. Prę
tanta hominis ſapientia dux miratus iu-
ſtam de eo tulit, ueramq; ſententiam di-
cens: Vere iſtum eſſe Dei famulum, nec
in ruſtico homĩne potuiſſe tantam ali-
quando ineſſe ſapientiam, niſi diuino a-
more regeretur. Preterea cum Balacius
qui ſub Neſtorio præfecto Alexandriæ
dux Aegypti fuit, homo Arianæ iniqui-
tatis, ſtudioſiſſimus fautor, ita CHRIſti
Eccleſiam perſequeretur, ut animo ueſa-

Miraculũ de Iudice perſequẽte Chriſtianos.

Y 5 no uir-

no uirgines Monachoſq; nudatos uerberaret in publico, ad eũ Antonius literas miſit, quarũ iſta ſententia eſt: Video iram Dei uenientem ſuper te, deſine perſequi Chriſtianos, ne te ira occupet, quæ proximum iam tibi minatur interitum. Legit infœlix Epiſtolam & irriſit, atq; in eã expuens proiecit in terram, portitores quoq; multis afficiens iniurijs, Antonio talia renunciari præcepit. Quoniam cura tibi tantopere Monachorum eſt, etiam ad te mei uigoris tranſiliet diſciplina. Sed confeſtim minitatorem oppreſsit ſupplicium, & poſt quinq; dies os effrenatum ultio diuina compeſcuit. Egreditur enim ad primam manſionem Alexandriæ quę appellatur Chereum, cũ ſupradicto Aegypti prędecto, Neſtorio, uehunt̃ equis, quos inter omnes Balatius, cuius erant, manſuetiſsimos nutrierat. Cum ergo pariter ſolito ſibimet equi alluderent, mitior quo Neſtorius uehebatur, morſu repentino Balacium decuſsit in terram, ac ſic in eum inhians femora eius lacerauit

atq;

atq; corroſit, ut ſtatim relatus ad ciuita-tem, poſt tertium diem moreretur, uni-uerſiq; agnoſcerent minarum ab Anto-nio predictarum effectum quantocius conſecutum, digno perſecutoris fine completo.

Ceteros ad ſe uenientes mira cum mo deſtia Antonius admonebat, ut oblita ſeculi dignitate, remotioris uitæ beatitu-dinem appeterent. Siqui autem maiori poteſtate prẹmebantur, nec poterant ob tinere iuſticiam, ita eos obnixe defende-bat, ut ipſe pro illis pati uideretur iniuri-am. Multis utilis fuit præclari ſenis ora-tio, multi magnis diuitijs & altiori gra-du militiæ derelicto, eius adheſere curri-culis. Et ut infinita breui ſermone cõpre hendam, bonũ Aegypto medicum Chri ſtus indulſerat. Quis non triſtitiam a-pũd Antoniũ mutauit in gaudiũ? Quis nõ iram ꝟtit in pacẽ? Quis orbitatis lu-ctũ, nõ ad ei⁹ temperauit aſpectum? quis nõ mœrore paupertatis, q̃ premebat̃ ab-iecto, ſtatim et diuitũ deſpexit opulẽtias & in ſua letatus eſt paupertate? Quis

Quis poſt laſsitudinem Monachus non eius uegetatu hortatus eſt? Quis adoleſcentiæ ætatis accenſus ardoribus non ex eius admonitu, pudicitiæ amator fuit? Quis uexatus a Diabolo, ſine medela rediit? Quis inimici cogitationibus diſtractus non cæca tempeſtate ſopita, ſereno regreſsus eſt animo? Sciebat enim quo quiſq; laboraret incommodo, & ex uitæ meritis diſcretionem ſpirituum agnoſcens, adhibebat uerborũ, prout erant uulnera, ſanitatem. Vnde effectum eſt, ut poſt eius doctrinam omnes Diaboli panderent̃ inſidiæ. Multę quoq; ad eius conſpectum deſponſatæ puellæ, ab ipſo pene thalamo recedentes in Eccleſiæ matris gremio conſederunt. Quid plura? Totius orbis homines ad eum confluebant, & uniuerſarum gentium uarietas, bellicoſiſsimum contra Dæmones uirum conſpicere geſtiebant. Nullus ſe fruſtra illuc ueniſse conqueſtus eſt, omnibus delectabile atq; iocundum laboris commertium fuit. Fatigatio enim

itineris

itineris emolumentum uiatici reporta-bat,ſicut rei probauit effectus.Nam poſt reſolutionem eius,quaſi communi fune-re orbitatis excepto, propriũ ſinguli pa-rentem luxerunt,Quis autem finis uitæ eius fuerit,dignum eſt & me commemo rare,& uos cum deſiderio audire,quia et hoc in eo imitabile cunctis fuit, Iuxta conſuetudinem ad uiſendos fratres, qui in exteriori monte erant, uenit, ibiq; a diuina prouidentia de ſua morte condi-ſcens,ita exorſus eſt,dicens. Vltimam fi-lioli patris audite ſententiam, non enim arbitror quod in hoc ſeculo iterum uos uiſuri ſimus. Cogit conditio naturæ, ut poſt centenarium numerum, quem an-nis quinq; ſupergredior, iam reſoluar. Ita loquutus audientiũ pectora cõtriſta-uit,gemitus lachrymæq; dicta merentia, conſecutæ ſunt. Amplexabantur eum uniuerſi,quaſi iam de ſeculo receſſurum. At ille tanq̃ aliena deſerens, ad propri-am patriam profecturus magna cum læ-ticia præcipiebat,deſidiam inſtituto non debere

De morte Antonij.

Antonius 105. annorum.

debere ſurripere,ſed tanq̃ quotidie mo-
rituros,ut ante prædixerat,a ſordidis co-
gitationibus animam cuſtodire, & om-
nem æmulationem ad ſanctos quoſq;
conuertere,ad Melecianos uero Sciſma-
ticosq;, ne prope quidem accedere. Sci-
tis enim, aiebat, eorum antiquam per-
uerſitatem,neq; cum Arianis communi-
oni iungamini, quia impietas eorum
iam omnibus manifeſta eſt. His etiam
illud addebat, nullum debere Chriſtia-
num, cum ſeculi uiderit poteſtates, pro
Arianorum & Melecianorum pugnare
nequitia,a Chriſti territum diſcedere ue-
ritate, mortalium illam eſse defenſionē,
nec diu fallacem permanere poſse fanta-
ſiam. Quapropter aiebat cuſtodienda
eſt pia fides in Chriſto,& patrum religi-
oſa traditio,quam ex ſcripturarum lecti-
one, & crebro meæ paruitatis didiciſtis
admonitu.Finito ſermone, fratres eum
uehementiſsime retardabant, glorioſo
patris cupientes termino decorari. Sed
multas ob cauſas quas et ſilentio demon-
ſtrabat

Monet cauendos Hereticos.

Hortatur ad fidei perſeuerantiam.

ſtrabat,precipue tamen ob præſumptam Aegypti conſuetudinem, contradixit: Mos etenim Aegyptijs eſt, nobilium & precipue beatorum martyrum corpora, linteamine quidem obuoluere,& ſtudium funeri ſolitum non negare,terra uero non abſcondere, ſed ſuper lectulos domi poſita reſeruare. Hunc honorem quieſcentibus reddi, inueterate conſuetudinis uanitas tradidit. De hoc Antonius ſæpe & Epiſcopos depræcatus eſt, ut populos Eccleſiaſtica conteſtatione corrigerent, & laycos uiros ac mulieres rigidius ipſe conuenit, dicens,nec legitimum hoc eſse, nec Deo placitum,quippe cum Patriarcharum & Prophetarum ſepulchra, quæ ad nos uſque perdurant, hæc facta conuincerent.Dominici quoq; corporis exemplum oportere intueri iubebat, quod in ſepulchro poſitum lapide uſq; ad reſurrectionis diem tertium clauſum fuerit,atq; his modis uicium circa defunctos Aegypti,etiam ſi ſancta eſſent corpora, coarguebat dicens.

Mos Aegyptiorũ in conſeruandis defunctorum corporibus.

Contra reliquias ſanctorũ.

Quid

Digitized by Google

Quid maius aut ſanctius corpore poteſt eſse Dominico ? Quod iuxta conſuetudinem gentium ceterarum, humo conditum eſse ſcimus. Hæc iuſta perſuaſio multorum inſitum euellit errorem, et repoſitis in terra cadaueribns, DOMINo gratias pro bono magiſterio retulerunt. Metuens ergo conſuetudinem ſupradictam, ne eodem etiam circa ſe laberentur errore, celerit' ualedicens Monachis qui confluxerant, ad amicum uirtutis habitaculum repedauit. Poſt menſes autem paucos, cum non mediocre incommodum ſenilia membra turbaſset, uocatis ad ſe duobus fratribus, quos ibidem ante quindecim annos, modico interuallo ſeiunctos inſtituerat, quiq; ei iam ſeni coeperant miniſtrare, ait. Ego quidem filioli ſecundum eloquia ſcripturarum, patrũ gradior uiam, iam enim Dominus me inuitat, iam cupio uidere cœleſtia, ſed uos o uiſcera mea admoneo, ne tanti temporis laborem repente perdatis. Hodie uos religioſum ſtudium arripuiſse arbitrami

Poſtrema contio Antonij.

tramini, & cœptæ uoluntatis fortitudo ſuccreſcet. Varias Dæmonum noſtis inſidias, uidiſtis eorum & impetus feroces & uires effeminatas. Ieſum ſuſpirate, & credulitatem nominis eius ueſtris figite mentibus, & a certa fide uniuerſi Dæmones fugabuntur. Mementote etiam admonitionum mearum, & incertę conditionis uitam quotidie ancipitem pertractate, & cœleſte uobis premium, ſine cũctamine tribuetur. Sciſmaticorum quoq; & Hæreticorum uenena uitate, meumq; circa eos odium ſectamini, quia Chriſti ſunt inimici. Scitis ipſi, quod nullus mihi nec pacificus quidem ſermo cum eis aliquando fuerit, propter prauam eorũ uoluntatem, & pertinax contra CHriſtum bellum. In hoc autem magis eſtote ſoliciti, ut Domini precepta ſeruetis, ut poſt mortem ueſtram ſancti quiq;, quaſi amicos & notos in æterna uos recipiant tabernacula. Hæc cogitate, hæc ſapite, hæc retexite, & ſiqua mei uobis cura, ſiqua patris memoria eſt, ſi mihi uicarium re-

Precipit Hæreticos fugiendos.

pendatis affectum, nullꝰ ad Aegyptum meas perferat reliquias, ne uano corpus honore ſeruetur, ne uituperati ritus a me ut noſtis etiam circa me ſeruentur obſequia. Huius enim rei gratia, maxime huc ſum regreſſus. Vos igitur humo tegite, uos patris operite corpuſculum, & illud quoq; ſenis ueſtri cuſtodite mandatum, ut nemo preter ueſtram dilectionem, locũ tumuli mei nouerit. Confido in Domino, quia neceſſario reſurrectionis tempore, hoc corpuſculum reſiliet incorruptum. Veſtimentorum autem meorum ſit iſta diuiſio. Melotem & pallium tritum cui ſuper iaceo, Athanaſio Epiſcopo date, quod mihi nouum ipſe detulerat.

Legata morientis Antonij.

Serapion Epiſcopus, alium accipiat Melotem, uos cilicinum habetote ueſtimentum & ualete uiſcera mea, Antonius enim migrat, & iam non erit in præſenti ſeculo uobiſcum. Verba finierat, & oſculantibus ſe diſcipulis, extendens paululum pedes, mortem lætus aſpexit, ita ut ex hilaritate uultus eiꝰ, Angelorum ſan-

ctorum

Digitized by Google

ctorum, qui ad perferendam animam eius deſcenderant, præſentia noſceretur. Hos intuens tanq̃ amicos uideret, animã exhalauit, & additus eſt patribus ſecundum ordinem ſcripturarum. Seruauerũt mandata diſcipuli, inuolutum ut præceperat corpus humo operientes, & nemo interim, uſq; ad hanc diem, præter eos, ubi ſit conditũ, nouit. Legatarius autem Antonij benedictionem qui tritum pallium cum Melote imperio eius meruerat accipere, Antonium in Antonij muneribus amplectitur, & tanq̃ magna hereditate ditatus lætanter per ueſtimentum recordatur imaginem ſanctitatis. Hic Antonio uitę terminus fuit, iſta principia meritorũ. Quę licet parciori, ut prędixi, ſermone narrauerim, tamen ex his poteſtis aduertere, qualiter homo DEI a pueritia ad ſenectam uſq; peruenerit, & quod omni ſemper dubitatione calcata, nec languori nec longeuæ quicquam ætati aliquando conceſſerit. Magis autem æqualitatem propoſiti tenens,

Digitized by Google

nec ueſtimentum mutauit,nec pedes la-
uit, nec eſcam ſectatus eſt molliorem,o-
culorum quoq; aciem & numerum den-
tium,licet paululum ob ętatem uiderent
attriti,nec non & pedum inceſsum,toti9
etiam corporis firmitatem, ita contra iu-
ra naturæ meritorū gratia cuſtodiuit,ut
lautorum corporꝝ quæ balneis atq; deli-
tijs confouentur,hilarior eius caro uide-
retur: Hoc etiam fratres qđ per omnes
ꝓuincias amor ei9 famaq; uolitauit, quē
nec librorum diſseminatorꝝ oratio lucu-
lenta,nec mundanæ ſapientię diſputatio,
nec nobilitas generis, nec opum infinita
congeſtio cōmendauit,cui omnium ore
eſt aſcribendum niſi Chriſto,cuius hoc
donum eſt? Qui deuotos eius animos,
ergo ſuam peruidens maieſtatem,homi-
nem alio pene orbe cœlatū, & inter tan-
tas poſitum ſolitudines Africæ, Hiſpa-
niæ,Galliæ,Italiæ,Illirico,ipſi etiam quæ
urbium caput eſt Romæ, ut in exordio
promiſerat, demonſtrauit. Creatoris eſt
iſta benignitas,qui famulos ſuos,licet no
lentes,

Digitized by Google

lentes, nobilitare conſueuit, ut uirt⁹ poſſibilis, nec ultra humanam eſſe naturam, ſanctorũ doceatur exemplis & ad beatæ uitę imitationem, ex fructu laboris optimus quiſq; impellatur. Hũc itaq; fratrib⁹ Librꝝ magnopere perlegere curate, ut agnita fideli uita ſublimium Monachorũ, ſciant quod ſaluator noſter Ieſus Chriſt⁹ glorificantes ſe glorificat, & ſeruientibus ſibimet, non tantum regna cœlorum, ſed etiam hic in ipſis montium ſecretis latere cupientibus, famæ tribuit nobilitatem, ſcilicet ut et ipſi fruantur laude meritorꝝ, & ceteri eorũ prouocentur exemplis. Si autem neceſſariũ fuerit & gentibus legite, ut uel ſic agnoſcant, quia Domin⁹ noſter Ieſus Chriſtus non ſolum eſt Deus Dei filius, ſed etiam his qui eũ ſolicite colunt, & in eum fideliter credũt, hanc dedit poteſtatem, ut dęmones, quos illi deos eſſe arbitrantur, conculcent atq; eijciant, deceptores ſcilicet hominum, & totius corruptionis artifices.

Digitized by Google

INCIPIT VITA S: PAVLI SIMPLICIS.

FVIT QVIDAM INter diſcipulos ſancti Antonij Paulus nomine, cognomento ſimplex. Hic initium conuerſionis ſuæ, huiuſmodi habuit. Cum uxorem ſuam cum altero concubitantem uidiſset, nulli quicq; dicens, egreſsus eſt domum, & meſticia animi tactus, in Eremum ſemetipſum dedit. Vbi cum anxius oberraret, ad Monaſterium uenit Antonij, ibiq; ex loci amœnitate et opportunitate conſilium capit. Cumq; adiſset Antonium, ut iter ſalutis ab eo inquireret, ille intuens hominem ſimplicis naturæ, reſpondit ei ita demum eum poſse ſaluari, ſi his quæ a ſe dicerentur obediret. Tunc ille omnia quæcunque præciperet, facturum ſe eſse reſpondit. Vt ergo promiſsionem eius probaret Antonius, ante fores cellulæ ſtanti, hic inquit expecta me orans donec egrediar. Et

ar. Et ingreſsus manſit intrinſecus per totam diem & noctem, per feneſtram tamẽ ex occulto frequentius reſpiciens, uidebat eum indeſinenter orantem, & nuſquam prorſus ſe mouentem, ſed ſtare in æſtu diei & rore noctis, & ita eſſe mandati memorem, ut ne parum quidem a loco ſe moueret. Egreſsus autem die poſtero Antonius inſtruere eum & docere de ſingulis cœpit, quomodo opere manuum ſolitudinem ſolaretur, & digitis quidem corporis opus carnale, cogitatione uero mentis & animi intentione, operaretur quæ DEI ſunt. Cibum quoque in ueſpera ſumere, & precipue in potu confirmans, non minus per aquæ abundantiam fantaſias animæ fieri, quam per uinum calorem corporis increſcere. Et ubi plene eum qualiter in ſingulis agere deberet, inſtruxit, in uicino, hoc eſt in tribus a ſe milibus cellulam conſtituit, ibique eum exercere quæ didicerat, iubet.

Digitized by Google

Ipſe tamen frequentius uiſitans eum, gratulabatur, deprehendens illum in his quę ſibi tradita fuerant tota intentione et omni ſolicitudine permanentem. Quadam autem die cũ ueniſsent ad ſanctum Antonium fratres magni quidem & perfecti uiri, accidit etiam Paulum adeſſe pariter cum eis. Et cum ſermo de profundis rebus & myſticis haberetur, cumq; de Prophetis et de ſaluatore plurima tractarentur, Paulus ex ſimplicitate animi interrogat, ſi CHRIſtus prius fuerit, an Prophetæ? Beatus uero Antonius cum pro èo qđ tam abſurde int̃rogaret, quaſi erubuiſset, blando motu, ut erga ſimpliciores ſolebat, ſilere atq; abire eum iubet. Ille autem qui omne quodcunq; ab eo dictum fuiſset, tanq̃ preceptum DEI ſeruare inſtituerat, abſcedens ad cellulam ſuam, tanq̃ mandato accepto, ſilentium gerere inſtituit, nec omnino aliquid loqui. Quod cum comperiſset Antonius, mirari admodum cœpit, unde hæc illi obſeruantia placuiſset, quam a ſe ſciebat

Exemplũ obedientiæ & taciturnitatis.

non

non eſse ei iniunctam. Cumq; iuſsiſset eum loqui, & cur ſiluerit interrogaret, dicit ei Paulus: Tu pater dixiſti mihi, ut irem & ſilerem. Et obſtupefactus Antonius ita ab eo ſermonem, quem ille negligenter protulerat obſeruatum, omnes inquit nos ille condemnat. Cum enim nos de cœlo Dominum nobis non audiamus loquentem, ab iſto qualiſcunq; ſit ſermo, qui ex ore noſtro ceciderit, obſeruatur. Multa tamen & ſanctus Antonius docere eum uolens de obedientia, precipere ei ſolitus erat etiam, quæ ratio & cauſa non poſceret, in quibus eius anim⁹ erga obedientiam probaretur. Haurire nanq; aliquando eum aquam iuſsit ex puteo & in terram tota die effundere, & contextas ſportas reſoluere, ac denuo texere & ueſtimentum diſsuere, & iterum reſuere, & rurſus reſoluere, & in plurib⁹ huiuſmodi exercitijs ab eo memoratur imbutus, ut in nullo prorſus, etiam quæ contra rationem imperari uidebantur, diſceret contradicere, & ita per hæc om- Exemp[illegible] obedi[illegible] tiæ.

nia informatus, tempori breui ad perfe-
ctionem uenit. Ex cuius exemplo doce-
bat beatus Antonius, quod ſiquis uellet
uelociter ad perfectionem uenire, nō ſi-
biipſi magiſter fieret, nec proprijs uolun-
tatibus obediret, etiam ſi rectum uideret
eſse quod uellet, ſed ſecundū mandatum
ſaluatoris obſeruandum eſse, ut ante oīa
unuſquiſq; abneget ſemetipſum, & renū-
ciet ꝓprijs uoluntatibus, quia & ipſe ſal-
uator dixit, ego ueni nō ut faciam uolun
tatem meā, ſed eius qui miſit me. Et utiq;
uoluntas Chriſti nō erat contraria uolū-
tati Patris, ſed ne qui uenerat obedien-
tiam docere inueniret non obediens, ſi
propriā faceret uoluntatem, quanto ma-
gis ergo nos non iudicabimur obedien-
tes, ſi proprias faciamus uoluntates.
Deniq; ſupradictus Paulus exemplo no-
bis eſt, qui obedientię & ſimplicitatis me
rito, intantum ſpiritalium gratiarum cul-
men aſcendit ut multoplures & potenti-
ores uirtutes per ipſum, q̄ per ſanctum
Anto-

Digitized by Google

Antonium Dominus fecerit. Et quoniam pro affluentia gratiarum ad eũ multi ex omnibus terræ partibus confluebant ut curarentur ab eo, uerens beatus Antonius ne moleſtia multitudinis fugaretur, in interiori Eremo, quo accedi facile ab aliquo non poſsit, commanere eum fecit, ut uenientes magis ipſe ſuſciperet, Antonius. Si quos uero ipſe non potuiſset curare, hos ad Paulum tanq̃ prolixiorem ſanitatum gratiam habentem mittebat, & ab illo curabantur. Tantam autem ſimplicitatis fuiſse apud eum fiduciam tradunt, ut quodam tempore cum quidam rabiem patiens in modum canis, laniaret omnem qui auſus fuiſset ad ſe accedere, & perductus ad eum fuiſset, inſtabat orationi, ut Dæmonem qui eum urgebat, fugaret. Et cum mora fieret, nec celer ſequeretur effectus, quaſi infantum more indignatus dixiſse fertur ad Dominum. Vere non manducabo hodie, ſi eum non curaueris. Et con-

Exemplum quod dominus facit uolũtatem timentium ſe.

Et continuo quaſi delitioſo Domino ſatisfactum eſt a DEO, & ſtatim curatus eſt rabidus. FINIT VITA BEati Pauli ſimplicis.

VITA S. PELAGIAE.

Egregiũ exemplũ pœnitentiæ.

QVOD factum eſt ſignum immo miraculum in dieb⁹ noſtris, placuit mihi peccatori Iacobo Diacono, ut ſcriberem uobis ſpiritalibus fratribus, ut audientes & iuuamen maximum conſequentes animæ ueſtræ, miſericordem Dominum glorificetis, qui nullum hominem uult ullo modo perdere, ſed omnes peccatores ſaluos facere. Nunc ergo ſilentium date mihi, & intuemini cum omni affectu & ſenſu uigilantiſsimo hęc quæ a me explanantur, tocius etenim iuuaminis & conpunctionis plena eſt expoſitio.

SACRATISSIMVS EPIſcopus Anthiochiæ ciuitatis, conuocauit ad ſe omnes prope ſe conſiſtentes

Epiſco-

Epiſcopos pro certa quadam cauſa, unde conuenerunt Epiſcopi numero octo, Inter quos fuit & ſanctiſsimus uir DEI, Nonnus Epiſcopus meus, uir mirificus & efficaciſsimus Monachus, de Monaſterio quod dicitur Tabennenſiotarum. propter incomparabilem enim eius uitam, & decoratiſsimam conuerſationem, raptus eſt de Monaſterio & Epiſcopus ordinatus. Congregatos ergo in predicta ciuitate, iuſsit nos Epiſcopus ipſius ciuitatis manere in Baſilica beatiſsimi martyris Iuliani. Ingreſsiq́ ſucceſsimus, ubi & ceteri qui conuenerunt Epiſcopi de cellulis ſuis, ante ianuam ipſius Baſilicæ reſederunt in cellulis ſuis. Quibus ſedentibus aliqui Epiſcopi dominum meum Nonnum rogabant, ut aliquid ab ipſo docerentur. Statimq́ ex ore ſuo ſanctus Epiſcopus cœpit loqui, ad ædificationē & ſalutem omnium qui audiebãt. Cunctis uero nobis admirantibus ſanctam doctrinam eius, Ecce ſubito tranſijt per nos prima mimarum Antiochiæ, ipſaq́ eſt pri-

Nonnus epiſcopus

eſt prima Theorentriarꝝ Panthomimarꝝ
ſedens ſuper Aſellum, & proceſsit cum
ſumma fantaſia adornata, ita ut nihil ui-
deretur ſuper ea niſi aurum & margari-
tæ & lapides præcioſi, nuditas uero pe-
dum eius ex auro & margaritis erat co-
operta. Cum qua maxima erat pompa
puerorum & puellarum, in ueſtibus prę-
cioſis amicta, & torques aurea ſuper col-
lum eius. Quidam præcedebant, alij ue-
ro ſequebantur eam, pulchritudinis au-
tem decoris eius non erat ſacietas omni-
bus ſecularibus hominibus. Quæ ta-
men tranſiens per nos totum impleuit a-
erem ex odore muſco uel ceterorum ſu-
auiſsimorum odoramentorum flagran-
tia. Quam ut uiderunt Epiſcopi, ita nu-
do capite & omni membrorum compa-
ge, ſic inuerecunde tranſire cum tantis
obſequijs, ut nec uelamen ſuper caput
poſitum, nec ſuper ſcapulas, tacentes in-
gemuerunt, & quaſi a peccato grauiſsi-
mo, auerterunt facies ſuas. Beatiſsimus
autem

autem Nonnus intentiſsime eam & diu reſpiciebat, ita ut poſteaquam tranſiſset intueretur, & reſpiceret eam. Et poſtea auertit faciem ſuam, dicens, ad circumſedentes Epiſcopos, uos non delectati eſtis tanta pulchritudine eius. Illis uero nihil reſpondentibus, poſuit faciem ſuper genua, & manuale ſanctum quod tenebat ſanctis manibus ſuis, & ſic omnem ſinum ſuum repleuit lachrymis, & ſuſpirans grauiter, dixit iterum ad Epiſcopos. Non delectati eſtis tanta pulchritudine eius? Illis uero nihil reſpondentibus, uere ait, ego ualde delectatus ſum, & placuit mihi pulchritudo eius, quoniam iſtam habet Deus præponere & ſtatuere in conſpectu tremendę & admirabilis ſedis ſuę, iudicaturus nos tam Epiſcopatum noſtrum. Et iterum dixit ad epiſcopos Quid putatis dilectiſsimi, quantas horas fecit in cubiculo ſuo hęc mulier lauans & componens ſe cũ omni ſolicitudine animi et intentione, ad ſpectaculũ ornans ſe,

ut cor-

ut corporali pulchritudini & ornatui nihil deeſset, quatenus omnibus placeat, ne turpis uideatur eſse ſuis amatoribus, qui hodie ſunt & craſtino non ſunt? Ergo & nos habentes patrem in cœlis omnipotentem ſponſum immortalem, donantem bene cuſtodientibus promiſsiones quę habent diuitias cœleſtes, & ęterna premia, quæ eſtimari non poſsunt, quæ oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis deſcenderũt, quæ parauit Deus diligentibus ſe. Quid enim plura loquor? Habentes repromiſsionem, faciem illam magnam & ſplendidam & ineſtimabilem ſponſi uultum uidere, cui Cherubin reſpicere nõ audent, non ornamus neq; detergimus ſordes de miſeris animabus noſtris, ſed dimittimus eas negligenter iacere. His omnibus dictis, apprehendit me peccatorem Diaconum, peruenimuſq; in hoſpitio ubi nobis fuerat cellula data. Et ingreſsus cubiculum ſuum iactauit ſe in pauimentum, & faciem ſuam ad terram, percutienſq;

pectus

Digitized by Google

pectus ſuum lachrymabatur dicens. Domine Ieſu Chriſte ignoſce mihi peccatori & indigno, quia unius diei ornatus meretricis ſuperauit ornatũ animæ meæ. Quali uultu reſpiciam ad te, aut quibus ſermonibus iuſtificer in conſpectu tuo? Non enim occultabo cor meum ante te, quoniam proſpicis ſecreta mea. Et væ mihi peccatori & indigno, quoniam ante Altare tuum aſiſto, & non offero pulchram animam, qualem expetis a me. Illa enim promiſit placere hominibus & fecit, & ego promiſi tibi placere & mentitus ſum propter pigritiam meam. Nudus ſum, tam in cœlo, ꝗ̃ in terra, non adimplens precepta mandatorum tuorum. Ergo non eſt mihi ſpes ex operibus bonis, ſed ſpes mea in miſericordia tua, qua confido ſaluari. Hæc uero illo dicente, & horum plurimum ululante, eodem die uehementer feſta celebrauimus. Superueniente autem die quæ eſt Dominica, poſtꝗ̃ compleuimus nocturnas orationes, dicit ad me ſanctus Nonnus Epiſcopus.

Non „ confidit „ operib. „ ſuis ſed miſericordia DEI.

a

Somnium Nonni de Pelagia conuertenda.

pus: Tibi dico frater Dyacone, uidi ſomnium & fortiter conturbor, eo quod nō poſsum diſcernere illud. Qui mox dicit ad me uidiſse ſe in ſomnis, quomodo ad cornu Altaris ſtaret nigra columba, multis ſordibus inuoluta, quę circumuolabat me, & fetorem ac ſqualorem ſordidum eius ferre non ualebam. Illa uero circunſtetit me, donec demiſsa eſt oratio Cathecuminorum. Poſtq̃ uero proclamauit Diaconus cathecuminis, procedite, ſtatim nuſq̃ comparuit. Et poſt miſsam fidelem & completionem oblationis, cum dimiſsa eſset Eccleſia, egrediente me limitem domus DEI, uenit denuo ipſa columba multis ſordibus inuoluta, & iterum circunuolabat me. Ego uero extendens manum apprehendi eam, & iactaui in concham, quę erat in atrio ſanctæ Eccleſiæ, & dimiſit in aqua omnes ſordes ſuas quibus obuoluta erat, & aſcendit de aqua candida ſicut nix, quæ & uolans in excelſum ferebatur, & omnino ab oculis meis ſublata eſt. Cum ergo

narraſset

Digitized by Google

narraſset ſomnium ſanctus DEI Non-
nus Epiſcopus apprehendit me, & per-
uenimus ad maiorem Eccleſiam cum ce-
teris Epiſcopis, & ſalutauimus Epiſco-
pum ciuitatis. Et ingrediens, omnem
populum Eccleſiæ hortatus eſt, qui in-
greſsi ſederunt ſup thronos ſuos & poſt
omnem canonicam celebrationem uel
lectionem ſancti Euangelii, Idem Epi-
ſcopus ciuitatis porrigens ſanctum Eu-
angelium beatiſsimo Nonno, hortaba-
tur eum ut uerbum faceret ad populum.
Qui aperiens os ſuum, loquebatur ſapi-
entiam Dei quæ habitabat in eo, quoni-
am nihil compoſitionis aut Philoſophiæ,
aut indiſcretum alloquebatur, nihil in ſe
habens humanæ naturæ ſuperfluum, ſed
repletus Spirituſancto, arguebat & com
monebat plebem, ſinceriſsime loquens
de futuro iudicio, & de perpetuis bonis,
quæ repoſita ſunt. Cuncta ergo plebs
compuncta eſt ex uerbis, quibus locutus
eſt per eum Spiritus ſanctus, ita ut pau-
mentum ſanctæ Eccleſiæ inundaret po-

 puli la-

Digitized by Google

puli lachrymis. Gubernatione uero miſericordiæ diuinæ contigit, ut conueniret ad eandem Eccleſiam et meretrix hęc de qua factus eſt nobis ſermo, & quod mirum eſt cathecumina, cui nunq̃ acceſſit ſolicitudo peccatorum, nec aliquando ad Dei conueniſset Eccleſiam ſubito cōpuncta eſt timore Domini. Cum argueret ſanctus Nonnus populum, ita ut deſperaret de ſeipſa mulier, plangens flumina lachrymarum fundebat, nec ullo modo a fletu continere ſe poterat. Et ſtatim præcepit duobus pueris ſuis dicens. Suſtinete in hoc loco, & dum egreſsus fuerit ſanctus Nonnus Epiſcopus, ſequimini eum & inquirite ubi maneat, & uenite & renunciate mihi. Pueri uero fecerunt ſicut precepit eis domina ſua, & ſequentes nos, uenerunt in Baſilicam beatiſsimi martyris Iuliani, ubi nobis hoſpitium ſeu cellula erat. Et regreſsi uenerūt dominæ ſuæ dicentes, quoniam in Baſilica beatiſsimi martyris Iuliani manet. Quo illa audito, ſtatim tranſmiſit Dypticum

Digitized by Google

ticum tabularum per eoſdem pueros ita continentem, Sancto diſcipulo Chriſti, peccatrix & diſcipula Diaboli. Audiui de Deo tuo quod cœlos inclinauit et deſcendit ſuper terram, non propter iuſtos ſed ut peccatores ſaluaret, intantum humiliatus ut publicanis appropinquauerit, & in quem Cherubin reſpicere non audent, cum peccatoribus conuerſus ſit. Et tu DOMINe mi, qui multam ſanctitatem habes, et ſi carnalibus oculis ipſum Dominum Ieſum CHRIſtum, qui ſe illi mulieri meretrici Samaritanę manifeſtauit ad puteum, non aſpexiſti, tamen uerus cultor illius es, ſicut a Chriſtianis audiui, referentibus. Si uero illius Chriſti uerus es diſcipulus, non me reſpuas, per te deſiderantem uidere ſaluatorem, ut per tę merear uidere uultum ſanctum ſuum. Tunc reſcripſit ei ſanctus Nonnus Epiſcopus. Quæque es, manifeſta es Deo, & tu, & tractatus tuus & uoluntas tua, Attamen dico tibi, ne uelis tentare humilitatem meam, ego enim ſum ho-

mo peccator ſeruus Dei. Si pro certo habes deſiderium diuinitatis uirtutem adipiſcendi & fidem, & me uis uidere, ſunt mecum Epiſcopi alij, ueni & ante eos me uidebis, nam ſola me uidere non poteris. Cum hæc relegiſset meretrix, gaudio repleta curſu uenit ad Baſilicam beati martyris Iuliani, & nunciauit nobis de præſentia ſua. Quo audito, ſanctus Nonnus Epiſcopus uocauit ad ſe omnes qui illic aderant Epiſcopos, & iuſsit eam accedere ad ſe. Quæ accedens, ubi congregati erant Epiſcopi, iactauit ſe in pauimentũ, & apprehendit pedes beati Nonni Epiſcopi dicens. Rogo te Domine mi, imitare magiſtrum tuum Dominum Ieſum Chriſtum, & effunde ſuper me tuam bonitatem, & fac me Chriſtianum. Ego enim ſum Domine mi pellagus peccatorum & abyſsus iniquitatis. Peto me baptiſari. Cum uix eam perſuaſiſset ſanctus Nonnus Epiſcopus ſurgere a pedibus ſuis, cum ſurrexiſset dicit ad eam: Canones Sacerdotales continent, non

Digitized by Google

baptizari meretricem, niſi fideiuſsores preſtiterit,ut non ſe iterum in ipſis malis reuoluat. Quæ audiens talem Epiſcopi ſententiam,iactauit ſe iterũ in pauimentum, & apprehendit pedes ſancti Nonni,& ipſos lachrymis ſuis lauit,& capillis ſuis extergebat dicens. Rationem reddas Deo pro anima mea,& tibi aſcribantur iniquitates factorum meorum,ſi diſtuleris me iniquam & turpiſsimam baptizare. Non inuenias portionem apud Deum cum ſanctis, niſi me nunc feceris alienam malorum operum meorum.Neges Deum,& Idola adores, niſi me hodie in ſponſam Chriſti renaſci feceris & obtuleris DEO.

Canon de meretricibus baptiſandis.

Tunc omnes Epiſcopi & Clerici,qui conuenerũt uidentes talem peccatricem pro deitatis deſiderio talia loquentem, admirantes dicebant, nunquam ſe talem uidiſse fidem & deſideriũ ſalutis, ſicut huius meretricis. Et ſtatim tranſmiſerũt me peccatorem Diaconum ad Epiſcopum ciuitatis, ut hæc omnia ei inſinuarem,&

unam de Diaconiſsis iuberet eius beati-
tudo tranſmittere mecum. Qui audiens
lætatus eſt gaudio magno dicens: Bene
pater honorabilis te expectabant opera
iſta, ſcio quod os meum eris. Et ſtatim
tranſmiſit mecum Donnam Romanam
primam Diaconiſsarum. Quæ ueniens
inuenit eam adhuc ad pedes ſancti Non-
ni Epiſcopi, cui uix perſuaſit ſurgere, a
pedibꝰ ſuis dicens. Surge filia, ut exorzi-
zeris: Dixitq; ei. Confitere omnia pecca-
ta tua, Quæ reſpondit. Si perſcrutata fu-
ero ſcientiam cordis mei, non inuenio in
me aliqua opera bonorum actuum. Pec-
cata enim mea ſcio, quod harena maris
grauiora ſint, aqua enim perparua eſt
præ mole peccatorum. Confido uero de
Deo tuo, quod dimittat pondus iniqui-
tatum mearum, & reſpiciat ſuper me.

Tunc dixit ad eam ſanctus Nonnus
Epiſcopus. Dic quod ſit nomen tuum?
Quæ reſpondit, Naturali nomine, Pela-
gia uocata ſum a parentibus meis, ciues
uero Antiochię, margaritam me uocant,

propter

propter pondus ornamentorũ, quibus me adornauerunt peccata mea. Ego enim eram ornamentum & comptum ergaſterium Diaboli. Iterum dicit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Naturali nomine Pelagia uocaris. Quæ reſpondit. Ita domine. Quo audito, ſanctus Nonnns Epiſcopus exorzizauit eam & baptizauit, & impoſuit ei ſignum domini, tradiditq́ illi corpus Chriſti. Fuitq́ illi mater ſpiritalis ſancta Romana prima Diaconiſſarũ, quæ accipiens eam, aſcendit in Cathecuminum, eo quod & nos ibi maneremus. Tunc dicit ad me ſanctꝰ Nonnus Epiſcopus. Tibi dico frater Diacone, lætemur hodie cum Angelis Dei, & oleum extra conſuetudinem ſumamꝰ in cibo, & uinum cum læticia ſpiritali accipiamus propter ſalutem huius puellæ.

Mos ueteris Eccleſiæ in conuerſis.

Sumentibus uero nobis cibum, audiuntur uoces ſubito, uelut hominis, qui uiolentiam patitur, Diabolus enim clamauit dicens. Væ væ quid patior a decrepito ſene iſto? Non tibi ſufficiunt tri-

ginta milia Sarracenorũ, quos mihi ab-ripuiſti & baptizaſti, & obtuliſti DEO tuo. Nõ tibi ſufficiebat Heliopolis, quoniam cum et ipſa mea eſset, et omnes qui in ea habitabant, me adorarent, tu mihi abripuiſti & obtuliſti Deo tuo? Sed & nunc maximam ſpem meam abſtuliſti a me, iam nunc non fero machinationes tuas. O iam quid patior a damnabili iſto. Maledicta dies illa, in qua nat⁹ es tu, ſ luminа lachrymarum infirmo hoſpitio inundant, iam ſpes mea abſtracta eſt. Iſta omnia clamabat Diabolus, & lamentabatur ante ianuas, & audiebatur ipſe ab omnibus hominibus. Et iterũ repetens, ad Neophitam puellam dixit, hæc mihi facis domina mea Pelagia? Et tu mecũ Iudam imitaris. Ille enim gloria et honore coronatus & Apoſtolus conſtitutus tradidit Dominum ſuum, ita & tu mihi feciſti. Tunc dicit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Signa te Cruce CHRIſti, & abrenuncia ei. Quæ ſignauit ſe in nomine Chriſti, & inſufflauit in Dæmonem.

Digitized by Google

nem, & ſtatim nuſq̄ comparuit. Poſt biduum autem dormiente ea cum ſancta Romana conmatre ſua in cubiculo ſuo, apparuit Diabolus nocte, & ſuſcitauit ancillam Dei Pelagiam & dicebat, Rogo te domina mea Margarita, Nunquid non ex auro & argento ditata es? Nunquid non ex auro & gemmis præcioſis adornaui te?

Rogo te, quid te contriſtaui? Reſponde mihi ut ſatisfaciam tibi, tantum ne me facias opprobrium Chriſtianorū. Tunc ancilla Dei Pelagia ſignauit ſe, & exſuff lauit in Dæmonem dicens. Deus meus qui eripuit me de medio dentium tuorum, et induxit me in cœleſtem thalamum ſuum, ipſe tibi reſiſtet pro me. Et ſtatim nuſq̄ comparuit Diabolus. Tertia uero die poſteaq̄ baptizata eſt ſancta Pelagia, rogauit puerum ſuum qui præerat rebus eius omnibus, et dicit ad eum. Vade in veſtiarium meum, et ſcribe omnia quæ ſunt tam in auro q̄ in argento, uel in ornamentis aut ueſtibus præcioſis, &

ſis, & affer mihi. Puer fecit ſicut præcepit domina ſua, et omnem ſubſtantiam ſuam detulit. Quæ ſtatim uocauit ſanctum Nonnum Epiſcopum, per ſanctam Romanam cōmatrem ſuam, & omnem ſubſtantiam ſuam poſuit in manibus eius dicens: Hæ ſunt domine diuitiæ quibus ditauit me Satanas, has trado in arbitrio ſanctitatis tuæ, & quod noſti expedire facias ex eis, mihi etiam optandę ſunt diuitiæ Domini mei Ieſu Chriſti. Qui ſtatim uocauit cuſtodem eccleſię ſeniorem, & ipſa præſente, omnem ſubſtantiam eius in manibus illius tradidit dicens. Adiuro te per inſeparabilem Trinitatem, ne quid hinc in Epiſcopium aut in Eccleſiam ingrediatur, ſed magis uiduis & orphanis & pauperibus erogetur, ut quod male attractatum eſt, bene diſtribuatur & diuitiæ peccatricis fiant theſauri iuſtitiæ. Si uero ſpreto Sacramento, ſiue per te ſiue per quemlibet alium ſubtraxeris de his quicq̃, anathema ingrediatur domum ei⁹, & cum illis habeat partem qui

dixerunt

Digitized by Google

dixerunt crucifigatur, crucifigatur. Illa uero conuocauit omnes pueros & puellas ſuas, & liberauit omnes, donauitq; tortos aureos eis de manu ſua dicens, Feſtiate et liberate uos de hoc ſeculo neq;, pleno peccatis, ut ſicut fuimus in hoc ſeculo ſimul, ita ſimul permaneamus ſine dolore in illa uita, quæ eſt beatiſsima. Octaua uero die, quando habebat depoſitionem albarum facere, ſurgens nocte nobis ignorantibus, depoſuit ueſtem baptiſmatis ſui, & induit ſe tunicam tricinã, id eſt cilicinam, & birram ſancti Nonni Epiſcopi, & ex illa die nuſq; comparuit in ciuitate Antiochia. Quam ſancta Romana flebat amariſsime, et ſanctus Nonnus conſolabatur eam dicens. Noli flere filia, ſed letare gaudio magno, quoniam Pelagia optimam portionem elegit, ſicut Maria, quam Dominus prefert Marthæ in Euangelio. Illa autem abijt Ieroſolimam, & conſtruxit ſibi cellulam in monte oliueti, ubi Dominus orauit. Poſt aliquantum uero temporis, conuocauit Epiſcopus

Baptiſati utebantur alba ueſte per octo dies.

piſcopus ciuitatis omnes Epiſcopos ut unuſquiſq; reuerteretur ad propria. Poſt triennium aut quadriennium temporis, deſideraui ego Iacobus Diaconus profi-ciſci Ieroſolimam, ut ibi adorarem reſur-rectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & petij Epiſcopum meũ, ut me permit-teret ire: Dum me permiſiſset ire, dicit ad me. Tibi dico frater Diacone, dum peueneris Ieroſolimam, require ibi quen-dam fratrem Pelagium Monachum & Eunuchum, qui multos annos habitat in ſolitudine clauſus, quaſi eum uiſitaturus, uere enim poteris ab eo iuuari. Hæc au-tem omnia dicebat mihi de ancilla DEI Pelagia non manifeſte. Perueni ergo Ie-roſolimam, & adoraui ſanctam reſurre-ctionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & alia die requiſiui ſeruum Dei. Et acceſsi & inueni eum in monte oliueti, ubi Do-minus orauit, in modica cellula undiq; circunncluſa, & paruam feneſtellulam ha-buerat in pariete. Et percuſsi oſtiolum feneſtellulæ, & ſtatim aperuit mihi, &

cognouit

Digitized by Google

cognouit me,ego uero non cognoui eã. Quomodo enim poteram cognoſcere illam , quam ante uideram ineſtimabili pulchritudine,iam facie marcidam factã, pre nimia abſtinentia. Oculi uero eius, ſicut foſsę uidebantur. Quæ dicit ad me Vnde uenis frater ? Ego reſpondi & dixi. Miſsus ſum ad te,iubente Nonno Epiſcopo. Quæ ait ad me: Oret pro me, quoniam uere ſanctus Dei eſt.Et ſtatim clauſit oſtiolũ feneſtellulę, & cœpit pſallere horam tertiam. Ego uero oraui iuxta parietem cellulæ eius,& receſsi multum iuuatus de Angelica uiſione eius. Reuerſus autem Ieroſolimam, cœpi per Monaſteria ambulando uiſitare fratres. Magna uero ferebatur fama per Monaſteria de domino Pelagio, propterea deliberaui etiam iterato ad eum redire, & ſalutaribus doctrinis eius refici. Cunq; ad cellulam ſuam perueniſsem,et pulſare immo nominatim eum interpellare pręſumerem, nihil reſpondit. Expectaui ſecunda die & tertia perſeuerans, & pro-

prio

Digitized by Google

prio nomine Pelagium interpellans, ne-
minem audiui. Quare intra me dixi.
Aut nemo eſt hic, aut receſsit, qui erat
hic Monachus. Nutu uero dei monitus,
iterum dixi. Conſiderem ne oſtilium fe-
neſtellule. Et proſpexi & uidi eũ mortu-
um, & clauſi feneſtiolum, & de luto re-
plens diligenter, curſu ueni Ieroſolymã
& nunciaui cõmanentibus, quod ſanctꝰ
Pelagius Monachus, mirabilia faciens,
requieuiſset. Tunc ſancti patres uenerũt
cum diuerſis monaſterijs Monachorum,
& ſic ſolutum eſt oſtiolum cellulæ, et de-
latum eſt foras ſanctum corpuſculum ei-
us, quod auro & lapidibus præcioſis cõ-
dignæ poſuerunt. Et dum ſancti patres
ungerent corpus Myrra, tunc cognoue-
runt quod fuiſset mulier. Qui uolentes
miraculum abſcondere, ſed populũ ip̄m
latere non poterat, exclamauerunt uoce
magna dicentes. Gloria tibi Domine Ie-
ſu Chriſte, qui multas diuitias abſconſas
habes ſuper terram, nõ ſolum uiriles, ſed
etiam muliebres. Diuulgatum eſt autem

omni

Digitized by Google

omni populo, & uenerunt omnia Mo-
naſteria uirginum tam de Hierico quam ex
Iordane, ubi Dominus baptizatus eſt,
cum cereis lampadibus & Hymnis, & ſic
depoſitę ſunt ſanctæ reliquię eius, et por-
tatæ a ſanctis patribus. Hæc uita mere-
tricis, hęc cõuerſatio deſperatæ, cum qua
& Dominus nos faciat inuenire miſeri-
cordiam in die iudicij, quoniam ipſi eſt
honor & gloria, poteſtas & imperium,
in ſecula ſeculorum, Amen. FINIT
VITA SANCTAE PELAGIAE

VITA S. EVGENIAE.

IN SEPTIMO CON-
ſulatu ſuo COMODus Imperator *Quo tem-*
direxit illuſtriſsimum uirum Philippum *pore ui-*
ad Aegyptum, ut præfecturam ageret *xerit Eu-*
Alexandriæ, & omnes poteſtates, quæ *genia.*
per totam Aegyptum adminiſtrantur
eius arbitrio deſeruirent, Hic itaque cum
uxore Claudia, cum duobus filijs Auito
& Sergio, & cum filia Eugenia, ab urbe

Digitized by Google

Romana ad urbem Alexandriam dum ueniſsent, & Romana grauitate ageret præfecturam, atq; omnem prouinciam Aegypti Romanis Legibus ordinaret, cunctis quidem Magicam curioſitatem ſectantibus, finem impoſuit, Iudeos uero nec nuncupationem nominis habere permiſit, Chriſtianos autem procul ab Alexandria tantum debere eſse conſtituit. Ipſe uero plus licet Philoſophorum amicus q̃ fautor Idolorum, Romanis tamen ſuperſtitionibus, ac ſi religioſus cultor inſtabat, non rationi, ſed traditioni concordans. Eugeniam igitur filiam ſuam dum literis liberalibus perfectiſsime docuiſset, & tam Latino eam q̃ Græco eloquio inſtruxiſset, etiam Philoſophiam docere permiſit. Erat enim acris ingenij, & tam memoriæ capax, ut quicquid audiendo ſemel uel legendo potuiſset arripere, perpetuo retineret. Erat ergo Eugenia pulchra facie, & eleganti corpore, ſed pulchrior mente & formoſior caſtitate. Igitur cum quintodecimo

ætatis

ætatis anno ab Aquilio, Aquilini conſu-
lis filio peteretur ſponſa, interrogatur a
patre, utrum petenti iuueni illuſtriſsimis
orto natalibus conſentiret. Illa reſpondit:
Maritus moribus non natalibus eligen-
dus eſt, ipſo enim, non parentibus eius
utendum eſt. Igitur cum alijs atq; alijs
poſcentibus, animo caſtitatis obſiſteret,
peruenit ad manus eius beatiſsimi Pauli
Apoſtoli doctrina. Et licet ſub paganiſ-
ſimis parentibus ageret, eſſe tamen cœ-
pit animo Chriſtiana. Et quoniam iuſsi
fuerant Chriſtiani ab Alexandria urbe
diſcedere, rogat parentes, ut ſpectandi
gratia permitteretur prædia ſua in ſub-
urbio Alexandriæ poſita circuire. Cum-
que ſtatim ut popoſcerat impetraſſet, &
ab urbe properaret ad uillam, audit Ch-
riſtianos pſallentes atque dicentes.
Omnes dij gentium Dæmonia, DEVS
autem noſter cœlos fecit. Hæc ita au-
diens, ſuſpirauit & fleuit, & dicit ad Eu-
nuchos pueros, nomine Prothum & Ia-
cinctum.

Non natales ſpectādi ſed mores in cōiuge.

Scio uos mecum literis eruditos, & di-
gna ſimul & indigna hominum legimus
geſta, Philoſophorũ quoq; Syllogiſmos,
uano labore conſtructos ſtudio ſcrupu-
loſiſsimo tranſegimus, Ariſtotelica argu
menta & Platonis ideas, & Epicuri ſe-
ctas, & Socratis monita, & Stoicorum,
& ut breuiter cuncta complectar quic-
quid cantat Poeta, quicquid Orator in-
uenit, quicquid philoſophus cogitat, una
hac ſententia excluduntur, qua tripudi-
antes Chriſtianos audiuimus, omnes dij
gentium Dæmonia, Deus autem noſter
cœlos fecit. Confeſsio & pulchritudo in
conſpectu eius, ſanctitas & magnificen-
tia in maieſtate eius: Igitur iubet confer-
re ſermonem, & Apoſtolus legitur &
Propheta laudatur, fit concordia fidei, et
qua arte & penetralia ſapientiæ diuinæ
abſq; ſui ſeparatione perueniant, conſilio
ardenti diffinitur. Dominam me inquit
uobis uſurpata poteſtas attribuit, ſed ſo-
rorem ſapientia fecit. Simus ergo fratres
ſicut diuina ſapientia ordinauit, non ſicut
ſe iactat

Digitized by Google

ſe iactat humana temeritas. Pergamus pariter ad Chriſtianos & ſicut ordinaue-ro, properemus. Elenum audio dici E-piſcopum, cuius eſt habitatio illa, in qua die noctuq; audiuntur Deo ſuo cantare, quos etiam nos quotiens tranſimus pſal-lentes audimus. Sed hic Epiſcopus ua-rijs dicitur Eccleſiæ ſuæ occupationibus detineri. His autem qui in diuinis laudi-bus uacant, Theodorum quendam preſ-byterum conſtituit, cuius tanta miracula narrantur, ut etiam cæcos ſuis orationi-bus illuminet, et dęmones effugiat, et in-firmantibus afferat ſanitatem, ſane ad di-uerſorium huius congregationis in quo Deo canitur, nullam patitur uenire fœ-minarum. Hoc ergo conſiderans tonde-re me arbitror, ut craſtina nocturna pro-fectio ordinata, per ipſos nobis tranſitũ prebeat. Vobis itaq; duobus iuxta ba-ſternam ambulantibus, & ceteris preſi-dentibus ad locum deponar a uobis, & uacua ꝑtranſeũte baſternanos tres heri-li habitu ſimul ad DEI homines prope-remus.

Elenus Episcopus Heliopolitanus.

Theodorus Preſbyter.

remus. Placuit utriſq; conſiliũ, et ſequenti nocte ſicut ordinauerat, adimpletur. Tantam autem credentib⁹ ſibi Christus gratiam exhibere dignatus eſt, ut eadem hora, qua ad Monaſterium peruenerunt ſanctus Helenus ſupueniret Epiſcopus. Et quia mos eſt apud ægyptum, quando circueunt Monaſteria Epiſcopi, pſallentium eos ſequatur exercitus, ſuperuenit idem Helenus Heliopolis Epiſcopus. & cũ eo amplius q̃ decem milia uiroꝝ pſallentiũ, et dicentium: Via iuſtoꝝ recta facta eſt, et iter ſanctorum pręparatum eſt. Audiens hæc Eugenia, dixit ad ſocios. Conſiderate uim carminũ, & uidetis ad nos reſpicere, quicquid modulatis uocibus pſallunt. Deniq; cum de Deo uero noſter tractatus in diſpoſitione mutui ſermonis haberetur, audiuimus hoc cantare. Quoniam omnes dij gentium Dęmonia, Deus autem noſter, cœlos fecit. Et ęcce nunc arripiéntibus nobis iter, quo recedere cupimus a culturis Idolorum, et ut ad Chriſtianam culturã perueniamus

gratiam

gratiam promereri, ecce milia hominum nobis occurrunt, una uoce clamantium & dicentium: Via iuſtorum recta facta eſt, & iter ſanctorum preparatum. Intelligamus ergo quo pergat hic populus, & ſi ad hoc habitaculum uadunt, quo nos ire diſpoſuimus, iungamur canentibus turbis & aduenientibus cōputati ingrediamur ut ſotij, quouſq; noticias colligamus. Igitur cum ſe iunxiſſent pſallentibus, inquirunt quis eſſet ſenior, qui ſolus uehiculo aſelli uteretur in medio populi ſequentis & præcedentis, audiunt quod hic eſſet Helenus Epiſcopus, ab infantia Chriſtianus, qui dum infantulus in Monaſterio creſceret, tantæ ſanctitatis uirtutibus augebatur, ut ſi quando miſſus fuiſſet ignem e uicino petere, ardentes prunas ueſtimento deferret illęſo. Denique ante, inquit, paucos dies, uenit quidam Magus, qui uerborum argumentis populum DEI conabatur euertere dicens, falſum iſtum eſſe Epiſcopū, ſe miſſum eſſe a CHRISTO ad docendum.

Hic autem erat uerſutiſsimus, & de ſcri-
pturis diuinis populum ſeducebat. De-
nique omnis turba Chriſtianorum ac-
ceſsit ad hunc quem uidetis patrem no-
ſtrum, & dicit ei, Audiuimus Zaream
quod ipſe ſit miſsus a Chriſto, conſtitue
diem, in quo eum aut recipias tibi ſociũ,
aut ſi potes conuincas falſa dicentem.
Igitur conſtituitur dies & locus in me-
dio Eliopolis ciuitate, uenit Zareas ma-
gus cũ artibus ſuis, uenit & Helenus E-
piſcopus cum orationibus ſuis. Cumq;
populum ſalutaſset, ait, Nunc probabitis
ſpiritus qui ſunt a Deo. Et conuerſus ad
Zaream cœpit uerborum ingens habere
luctamen, ſed quia uerſutus erat nimis et
concludere eum ſermonum ratione non
potuit, reſpicimus populum fortiter læ-
di, quod Zareas ſuperior abſcederet in
uerbis, modicum ſilentium poſtulauit, &
ait ad populum, Pauli Apoſtoli in hac
parte monita omnino tenenda ſunt, dicit
enim Timotheo diſcipulo ſuo: Noli uer-
bis contendere, ad nihilum enim utile eſt
niſi

niſi ad ſubuerſionem audientium, ſed ne hoc teſtimoniũ non quaſi cauti, ſed quaſi timidi proferamus, accendatur ignis in media ciuitate, & ingrediamur pariter flammas, & qui uſtus non fuerit, credamus quod hunc miſit CHRIſtus. Tunc omnibus ſententia placuit, ſtatim denique ignis copioſus accenſus eſt. Tunc beatus Elen⁹ iubet Zaream introire flammas. Cui Zareas inquit ingredere tu primus, qui hoc propoſuiſti. Conſignans ſe igitur beatiſsimus pater Elenus expanſis manib⁹ ingentes flammas intrat, et ſtans illic dimidia fere hora, neque capillis neque ueſtimentis, ex aliqua parte uiolatis ut Zareas quoque introiret ſimiliter imperabat. Sed Zareas reluctare cœpit et fugere. At ubi inuitum illũ populus in ignibus tradidit, ſtatim eum circũdans flamma cœpit exurere. Et immittens ſe beatus Elenus, licet ſemiuſtum uiuum tamẽ eripuit, quem cum dedecore eliminauit populus, de finibus regionis huius. Hũc autem ſicut uidetis quotidie, quocunque

Helenus pugnat contra Zaream Magum pro fide CHRIſti ſtans in igne illæſus, Habes ſimile ſupra in Copretis uita

perrexerit, in DEI laudibus comitat̃
Audiens hęc beata Eugenia ingemu-
it, & procidit ad pedes eius qui ſibi retu-
lerat iſta & ait. Obſecro te, ut me illi una
cũ iſtis duobus fratribus meis inſinues,
ex Idolis enim cõuerti uolumus ad Chri
ſtum. Et quia ſimul hoc diffiniuimus &
fratres ſumus, etiam hoc ab eodem impe-
trare uolumus, ut nunq̃ nos patiat̃ abin-
uicem ſeparari. Et ille nunc inquit, ſilete
quouſq; ingreſsus Monaſteriũ ad quod
pergit paululũ requieſcat, et cum oppor-
tunum fuerit, intimabo illi omnia ſecun-
dum ꝟbum tuum. Interea dum appro-
pinquaſset monaſterio, ad quod ꝑgebat,
ecce et illi egrediunt̃ obuiam patri, hym-
num Dño dicentes. Suſcepim⁹ deus mi-
ſericordiã tuam, in medio templi tui. In-
gredientibus Epiſcopo & populo, etiam
intrat Eugenia cũ Iacincto et Protho co-
mitibus ſuis, tm̃ ei nota, cum quo ſermo-
nem habuerat. Perfectis igitur matutinis
laudibus, paululũ requieuit Epiſcop⁹, &
iuſsit ſibi ad ſextam preparari, ut diuina
miſteria

Digitized by Google

miſteria celebraret, ut dum ſextã cœpiſ-
ſet, nonam ad refectionem ieiunantium
oportune preueniret.

Requieſcens autem Epiſcop⁹ ſomni-
um uidit, in quo ad ſimulachrũ fœminæ
ducebat̃, ut illi ſacrificaret. Tunc dixi, in-
quit, in ſomnio, his qui me tenebant, per-
mittite me, ut loquar cũ dea ueſtra. Et cũ
me permiſisent loqui, dixi ei: Cognoſce
te creaturam Dei eſse & deſcende, et no-
li te permittere adorari. At illa his auditis
deſcendit et ſecuta eſt me dicens: Non te
deſeram, quouſq; me creatori meo reſti-
tuas, & conditori. Igitur cum iſta in aĩo
epiſcopi uoluerent̃, acceſsit ad eũ Eutro-
pius, cũ q̃ fuerat locuta Eugenia, & dixit
ei. Tres pueri frẽs unanimiter culturã ſi-
mulachrorum relinquentes, Chriſto ſerui-
entiũ numero in iſto monaſterio ſe ſocia-
ri deſiderantes, et hodie ueſtigia tua pro-
ſequẽtes, huc ingreſsi ſunt, poſcẽteſq; me
cũ lachrimis poſtulauerũt, ut mereant̃ no-
ticię tuę beatitudinis reuelari. Tũc beat⁹
Elen⁹ dixit. Gratias tibi Ieſu bone refe-
ro, q me ꝑuenire feciſti hui⁹ rei noticiã.

Heleni ſomnium.

Tunc cõuocari ad ſe præcepit pueros, et apprehendens manum Eugeniæ fudit orationem, Quam cum compleſſet, tulit ſequeſtratim eos & gratiſſimo uultu qdnam dicerentur, interrogat, uel cuius nationis eſſent credidit inquirendum. Ad hęc Eugenia reſpondit, ciues inquit Romani ſumus, unus ex his duobus fratribus meis Prothus dicitur, alius Iacinctꝰ. Ego uero Eugenius nuncupor. Cui beatus Elenus dixit. Recte te Eugenium uocas, uiriliter enim agis, & confortetur cor tuum, pro fide CHRIſti. Ergo recte uocaris Eugenius, Nam et hoc ſcias, quia ſpiritu ſancto nos, & te Eugeniam corpore ante præuidimus, & qualiter huc ueneris, & quod iſti tui ſint, non me paſſus eſt preterire. Sed hoc mihi Dominus reuelare dignatus eſt, quod gratiſſimum ei habitaculum in corpore tuo preparaſti, cuſtodiendo uirginitatis premium, et præſentis temporis blandimenta fallacia reſpuendo. Scito autem te pro caſtitate multa paſſuram, ſed nõ te deſerit ille, cui

te ex

te ex ītegro tradidiſti. Ad Prothum autem & Iacinctum conuerſus eſt. In corpore ſeruitutis poſiti, ingenuam dignitatem animi, tenuiſtis fortiter & tenetis. Vnde uobis me tacente Chriſtus Dominus loquitur dicens. Amen amen dico uobis, iam non dicam uos ſeruos, ſed amicos. Vnde & uos beatos annuncio, quia concordaſtis Spiritui ſancto, quia unanimiter conſenſiſtis monitis ſalutaribus, ſimul ad gloriam peruenientes percepturi. Hæc beatus Elenus nullo alio teſte, præter Deum, loquutus eſt in medio & iuſsit eam ſic in uirili habitu permanere, & non eũ deſeruerunt, quouſq; Baptiſmatis ſanctificatiõe inſtructi, monaſterio ad quod feſtinauerant, ſociarentur.

Redeamus autem ad illud tempus, quo Prothus et Iacinctus auferentes Eugeniam abierunt. Baſterna igĩt iumentis ambulantibus & pueris qui pręibant, uacua peruenit ad matrem. Videntes autem eminus properantes pueros, & Baſternam

ſternam uenientem occurrerunt cum gaudio uniuerſi, & inuenientes uectorium uacuum, omnes ſimul mugitum reddiderunt, fit quoq; repente totius ciuitatis ſtrepitus. Quis enim audire poterat, prefectum filiam cariſsimam perdidiſse? Erat itaq; planctus ineſtimabilis, fletus immenſus, lugebant uniuerſi confuſi, parentes filiam, ſororem fratres, ſerui dominam, & tenebat uniuerſos mœror & infinita animi tribulatio. Fitq; per totam prouinciam inquiſitio, interrogant aruſpices, inquiruntur Phytones, ſacrificijs quoq; & ſceleratis ſuperſtitionibus Dæmonia interrogantur, ut quo ueniſset Eugenia indicarent. Hoc ſolum omnes dicebant, quod eam dij de cœlo rapuiſſent. Credidit factum pater, & fletum ad conſolationem reuocans, dat feſta reſponſis, & deorum illam numero conſecrans, ex auro puro, eius fecit fieri ſimulachrum. Quod ita cœpit excoli, ut non minorem honorem, q̃ dijs ſuis exhiberent.

Aruſpicũ reſponſa de Eugenia.

Mater

Mater tamen eius Claudia, & fratres Auitus & Sergius, nulla poterant ratione conſolationem accipere, ſed erant intolerabiliter lugentes eam. Beata autem Eugenia uirili habitu & animo, in prædicto uirorum Monaſterio permanebat, atq; ita in diuinis eruditionibus profecit, ut intra ſecundum annum omnes ſcripturas dominicas memoria retineret. Tanta in ea erat animi tranquillitas, ut unam illam omnes dicerent ex numero eſſe Angelorum. Quis enim deprehenderet quod eſſet fœmina, quam uirtus Chriſti et uirginitas imaculata ꝓtegebat, ut mirabilis eſſet & uiris? Sermo enim eius erat humilis in caritate, clarus in mediocritate, uitijs carens & facundiam fugiens, oẽs in humilitate ſuperabat. Nullꝰ illa ad orationem inuentebatur anterior, efficiebatur autem omnibus omnia, triſtem conſolabat̃, læto congaudebat, iraſcentem uno ſermone ſuo mitigabat, ſuꝑbientem ita ſuo ædificabat exemplo, ut ouem ſubito e Lupo factam ſe credere delectaretur. Tantam

Eugeniæ mores in Monaſterio.

Tantam a Deo eſt gratiam conſecuta, ut quemcunque in dolore poſitum uiſitaſset, ſtatim omnis dolor recederet, & omnis ſalubritas adueniret. Comites autem eius Iacinctus & Prothus comitabantur eam, & erant in omnibus obtemperantes ei.

Tertio igitur anno conuerſionis eius, Abbas qui preerat fratribus in monaſterio, migrauit ad Dominum. Poſt cuius abſceſsum omnibus uiſum eſt, ut ſibi beatam Eugeniam eligerent Abbatem. Tunc beata Eugenia metuens ſe fœminam contra regulam uiris præponi. Item timens ne omnes unanimiter deprecantes ſperneret, ait ad eos. Obſecro uos, ut Euangelium in præſenti adhibeatis. Quod cum fuiſset allatum dixit. Quotienſcunque Chriſtianis aliquid eligendum eſt, Chriſtus eſt ante omnia auſcultandus. Videamus ergo in hac electione ueſtra, quid ipſe præcipiat, ut & ueſtris iuſsis & ipſius monitis intendamus. Et reuoluens codicem, uenit ad locum & cœpit legere dicens.

Chriſtus in omnibus auſcultandus.

dicens. Dixit autem Ieſus diſcipulis ſuis. Scitis quia principes gentium, maiores ſunt his quibus dominantur, et principatum eorum gerunt. Apud uos autem nõ eſt ſic, ſed ſi quis in uobis uult primus eſse, ſit ueſter ultimus, & ſi quis inter uos uoluerit eſse dominus, ſit ueſter ſeruus. Et his dictis adiecit: Ecce, inquit, & ueſtris iuſsis obtemperans, decreui primatum ſuſcipere, & domini iuſsionibus obedire, ultimum me ueſtræ caritati conſtituo. Exhylaratur omniũ cauſa in conſenſu eius, ipſa tamen ante omnes opus Monaſterij, quod infirma ſolebat exercere perſona ſuſcepit, in omnibus aquam portare, ligna concidere, mundicias adhibere. In eo deniq; loco habitaculum ſibi elegit, ubi hoſtiarius Monaſterij manebat, ne uel ipſo ſe ſuperiorem oſtenderet. Sane refectionem fratrũ ſolicite curabat, & pſallendo DEO ordinem fortiter cuſtodiebat, & tertiam, ſextam, nonã, veſpertinis uel nocturnis, atq; matutinis horis, tam cautiſsime inſiſtebat, ut uide-

c retur

retur iam periſse D E O, ſi horarum uel quippiam ſpatij, abſq; diuinis laudibus aliqua præteriſsent: Ita deniq; in hoc opere eſse DEO carior cœpit, ut Dæmones ex obſeſsis corporibus pelleret, & cæcorum oculos aperiret, Sed quia multa ſingillatim narrare intendo, per ordinem, quantum permittit breuitas accedamus.

Miracula Eugeniæ.

Matrona quædam Alexandrina ceteris matronis præſtantior, nomine Melancia, audiens opinionem eius, uenit ad eam, quia quartano typo grauiſsime, & iam per annum, & eo amplius uexabatur, quam cum beata Eugenia oleo perunxiſset, & omnem continuo uiolentiam fellis euomuit, & ſaniſsima reddita pedibus ad ſuum diuerſorium properauit, quod in uicino Monaſterij poſsidebat. Ordinat interea munera Ciphos argenteos tres, implet ſolidis, & hos ſalutationis ſuæ gratia, mittit ad beatam Eugeniam, Cui gratanter remittens quæ miſerat, ait, abundamus & ſuperabundamus omnibus bonis. Vnde te parens cariſsi

cariſsima Melancia, ut iſta egentib9 magis ac neceſsitatem patientibus diuidas, hortor & moneo. Audiens Melancia contriſtata eſt, & ueniens cœpit rogare & ampliora promittere. Fit aſsidua circa beatam Eugeniam, & in nullo deprehendens quod eſset fœmina, elegantia decipitur iuuentutis. Videns eam iuuenem per ueritatem putabat eſse terrenum, ſe autem non ſanctitate eius, ſed aliqua arte exiſtimans fuiſse ſaluatam. In concupiſcentia eius elabitur, & putans amplioris pecuniæ cupidiorem, cœpit infinita offerre & ampliora promittere. Cumq; ſępius eadem præcaretur, & grato animo oblata ſibi ab Eugenia cerneret reddi, declinat ad maiorem interitum, ægritudinem ſimulans. Quam cum beata Eugenia rogata uiſitaret, ſedenti ante lectum ſanctæ Eugeniæ talia cœpit producere. Intolerabilis circa te amor pectus meum exagitat, nec ullum remedium fatigationi meæ reperire potui, niſi ut te omnium rerum mearum Dominum inſtituam.

Quid teipſum uanis & inanibus abſti-
nentijs crucias? Ecce poſseſsionum lo-
cupletatio infinita, & ecce auri pondus
immenſum, & argenti miniſterium co-
pioſum, et familię infinitus eſt numerus,
dignitas generoſitatis eſt mihi, hoc anno
abſq; filijs uiduata ſum, ſuccede pro eo-
dem in facultatibus meis, & non ſolum
rerum mearum, ſed meus eſto iam Do-
minus. Cumq; hæc & his ſimilia loque-
retur, dixit ad eam Eugenia. Recte no-
men tuum nigredinis teſtat̃ perfidiam,
magnum enim te Diabolo habitaculum
preparaſti, diſcede a ſeruis DEI decep-
trix, & illecebroſa Melancia, nos enim a-
liter militamus. Habeant opes tuæ, tui ſi-
miles dominos, nos delectat mendicare
cum Chriſto. Affatim diues eſt, qui cum
Affati diues eſt, qui cũ Chriſto paup̃ eſt.
» Chriſto pauper eſt. Fugiant a te imagi-
» nes concupiſcentiæ, non eſt enim ſalutis
tuæ, iſta quæ te inuaſit inſania, Draconis
habitaculum facta, uenenum effundis,
ſed nos Chriſti inuocato nomine uene-
norum tuorum uirus euadimus, & miſe-

ricordiam

ricordiam Domini inuenimus. Tunc illa deceptionis ſuæ pudorem non ferens, ſperans ſe detegi, niſi prior ipſa detegeret, reuerſa Alexandriam, adire præfectũ ſtatuit, hoc ordĩe dicens. Scœleſtum iuuenem ſimulantem Chriſtianam religionem incurri, et ad me arte dum medendi gratia, quæ dicitur poſse infirmantib9 prodeſse, uenire permitterem, unam me ex illis æſtimans, de quarum pudore bacchatur, auſus eſt impudenter alloqui, & uerbis procacibus ad crimen hortari, & niſi dediſsem uocem in præſenti ancillæ meæ, fuiſsem liberata ſolatio, more barbarico ſuæ me libidini captiuaſset. Audiens hæc Pręfectus nimio furore inflãmatur, & iubet ad loca Monaſterij deſtinari, qui eum uinctum ferro cum omnibus commorantibus deponerent. Deponuntur itaq; omnes in uinculis, & quia unius carceris eos non ferebat locus, per diuerſas cuſtodias diuiduntur. Poſt hæc ſtatuitur dies funeris, in quo alij ad beſtias, alij uero ad ignes, alij ad diuerſa ſupplicia

Eugenia accuſatur falſo ſtupro.

plicia damnarentur. Fit rumor immenſus,
impudens quoq; fama cunctam Ægypti
peragrat prouinciam. Omnes credunt,
omnes condemnant, & omnibus uerisi-
mile uidetur, Melanciam illuſtrem fœmi
nam mentiri nō poſse. Quid multa? Ve
nit dies funerū conſtituta, & in qua uni-
uerſæ ciuitates, in uicino poſitę conueni-
unt, ut uiderent ferarum tradi morſibus,
corruptores introducunt in cathenis, &
collaribus ferreis cum beata Eugenia, &
nullo agnoſcente quod eſset fœmina, cla
mor populi diuerſis ſententijs īgruebat.
Tunc iubetur adduci propinquius, ut nō
per internuncios eam Pręfectus audiret,
ſed ex ore eius addiſceret ueritatem. A-
ptantur aculei, & uerbera, flammæ, tor-
tores, & cetera quæ ſolent abſcondita
cordis exculpere, præparantur. Tunc
Præfectus Philippus dixit, dic ſceleratiſ-
ſimę Chriſtianorum, hoc uobis CHRI-
ſtus ueſter tradidit in mandatis ut ope-
ram corruptionibus detis, & pudorem
atq; uerecundiam matronalem [illegible] audu-

[illegible]

ſenta aſtutia capiatis? Dic nunc furcifer, quæ te temeritas coegit, ut illuſtrem fœminam Melanciam appeteres, & ingreſſus ſub ſpecie Medici, caſtitatem generoſiſsimam ad Lupanariam ignominiam prouocares? Audiens hæc beata Eugenia, capite demiſso ne poſset agnoſci, taliter dedit Přefecto reſponſum. Dominus meus Ieſus Chriſtus, cui ego ſeruio, caſtitatem docuit, & integritatem corporis cuſtodientibus uitam promittit æternam. Hanc autem Melanciam falſam teſtem nunc poſsumus declarare, ſed melius eſt, ut nos patiamur mala, quam illa, dum conuicta fuerit aliquid patiatur, ne & fructus patientiæ noſtrę depereat, ſed tamen, ſi per uictoriam principum teſtetur ueſtra ſublimitas, quod non in eamipſam retorqueatis ſententiam, et hęc fallax teſtis nihil patiatur mali nunc, probabimus crimen, quod nobis obijcit, redundare in eam. At ubi teſtatus eſt per principum ſalutem Přefectus, promittens ad oĩa q̃ poſtulabat effectũ, dixit Eugenia.

O Melancia nigredinis nomen, & tene-
broſa Melancia, applicari feciſti aculeos,
ſuſpendi precipis Chriſtianos. Damna,
percuti, incendi, bene nos accipis, nõ ta-
men tales habet famulos Chriſtus, qualis
tu teſtaris. Tamen adduci precipe ancil-
lam, quam teſtem noſtri criminis eſſe di-
xiſti, ut ex ore poſſit denudari mendaci-
um. Cumq́; applicata fuiſset in conſpe-
ctu Iudicis, cœpit dicere. Iſtum iuuenem
impudiciſsimum, frequent̃ quidem circa
uiles perſonas detectũ in adulterijs ipſa
impunitas ad hoc eum perduxit, ut etiã
dominæ meæ, circa primam horam diei,
cubiculum impudenter ingreſſus, primo
quidem ſermõe, quaſi pro ſalute eius ue-
niret, indicaret. Secundo pro ſua concu-
piſcentia, & tertio etiam ad uiolentiam ſi
curſim ego egreſſa, familiam non uocaſ-
ſem, quæ hodie huius criminis teſtis eſt.
Tunc Præfectus ex familia adeſſe iubet
aliquos, qui ita geſtum eſſe ſuo teſtimo-
nio confirmarent. Cumq́; applicarentur
ſinguli, ita eſſe ut illa dixerat teſt[illegible]ntur.
Tunc

Tunc Iudex uehementer commotus ait: Quid ad hęc infauſte dicturus es, quē tot reuincunt teſtes, tantaq; indicia manifeſtant. Ad hæc beata Eugenia ait. Tempus loquendi eſt, quia tempus tacendi tranſijt. Optaueram quidem crimen obiectum in futuro iudicio denudari, et caſtitatem meam illi ſoli oſtendere, cuius amore ſeruanda eſt. Tamen ne glorietur in ſeruos Chriſti fallax audacia, et paucis pandam uerbis ueritatem, nō ad iactantiam humanæ declamationis, ſed ad gloriam nominis CHRIſti. Tanta enim eſt uirtus nominis eius, ut etiam fœminę in timore eius poſitæ, uirilem obtineant dignitatem, & neq; ei ſexus diuerſitas fide poteſt inueniri, ſuperior, cū beatus Paulus Apoſtolus, magiſter omnium Chriſtianorum dicat, quod apud Dominum non ſit diſcretio maſculi & fœminæ, omnes enim in Chriſto unum ſumus. Hui9 ergo normam animo feruente ſuſcepi, & ex confidentia, quam in CHriſto habui, nolui eſse fœmina, ſed uirginitatem im-

maculatam tota animi intentione conſer-
uans, uirum geſsi, conſtanter in Chriſto.
Non enim inuitam honeſtatis ſimula-
tionem aſsumpſi, ut uir fœminam ſimu-
larem, ſed fœmina uiriliter agendo, uirũ
geſsi, uirginitatẽ quæ in Chriſto eſt, for-
titer amplectendo. Et dicens ſcidit a ca-
pite tunicam, qua erat induta, et apparuit
fœmina. Et ſtatim ad Pręfectum ait. Tu
mihi quidem ſecundum carnem pater,
Claudia mater eſt, & fratres hi duo qui
tecũ ſedent Auitus & Sergius. Ego au-
tem Eugenia filia tua, quæ pro amore
Chriſti mundum omnem cum delitijs
ſuis reſpui, tanq̃ ſtercus. Ecce Prothus et
Iacinctus Eunuchi mei, cũ quibus Scho-
lam Chriſti ingreſsa ſum, Chriſtus autẽ
tam idoneus ibi extitit, ut uictricem libi-
dinum omnis pollutionis me faceret, per
miſericordiã ſuam, cui credo uſq; in finẽ,
iugiter permanſuram. Agnoſcentes itaq;
pater filiam, & ſororem fratres, ſerui do-
minam, currunt ſtatim ad eam, & effun-
dentes lachrymas in conſpectu populi,

Eugenia agnoſcitur á parentibus.

ample-

amplexibus eius incumbunt. Nunciatur factum Claudiæ matri, & ſtatim curſu concito ad ſpectaculum uenit. Deferuntur ueſtimenta auro texta, & licet inuita induitur, atq; in excelſo tribunali poſita, in ſublime attollitur, & ab omni populo clamatur, Vnus Chriſtus, unus & uerus Deus Chriſtianorum. Sane ſacerdotes et Epiſcopi qui cũ multo populo Chriſtiano in amphiteatro erant, ut dum fuiſsent inffecti hi qui accuſabantur, ab eiſdem ſepelirentur, ingrediuntur, deo hymnũ dicentes, atq; omnes una uoce clamantes. Dextera Domini glorificata eſt in uirtute, dextera manus tua Domine confregit inimicos. Tollitur ergo in triumpho Eugenia, ne tanto gaudio populi, eius defuiſset probatio caſtitatis. Viſus eſt ignis de cœlo deſcendens, qui ita circundedit domum Melanciæ, ut nec ueſtigium alicuius rei, quæ ad eam pertinebat remanſerit. Fit gaudium populi, cũ timore DEI, Eccleſia quæ iam, quaſi uiduata octauo anno clauſa fuerat reſeratur.

Reuoca-

Tota Alexandria conuertitur ad Christum

Reuocatur Chriſtianorum populus, baptizatur Præfectus in faſcibus conſtitutus, baptizantur filij eius, baptizatῦ mater eius Claudia. Reſtituit priuilegia Chriſtianis, & mittit relationem ad Seuerum Imperatorem de Chriſtianis, & memorat ſatis Reipublicæ Chriſtianos prodeſſe, ideo debere eos abſq; perſecutione aliqua in urbibus habitare. Conſentit relationibus Imperator, & fit tota Alexandria ciuitas, quaſi una Eccleſia. Eratq; omnibus ciuitatibus gaudium, & dignitas Chriſtiani nominis floreſcebat.

Philippus accuſatur corã Imperatoribus, propter Christi doctrinam.

Sed quia ſemper ſanctitatem emulatio ſequitur inimici, & contra bonitatem pugnat malitia, conſilio Diaboli, aliqui ex honoratis Alexandriæ, cultores Idolorum accipientes ægre, quod Chriſtianis priuilegia tribuiſſet, uenientes ad regem, dixerunt, ſtatum Reipublicæ conturbatũ a Philippo, qui cum nono anno in faſcibus irreprehenſibiliter adminiſtrauerit, nunc decimo anno perdidit omnia Deniq; deorum immortalium deſeruit

cerimo-

cerimonias, & omnem ciuitatem ad culturam cuiuſdam hominis, quem Iudæi occiderunt, conuertit. Non eſt legibus ueſtris ulla reuerentia. Paſsim quiſq; ut uoluerit templa reuerenda ingreditur, non ut colendi beneuolentiam pręten‑dat, & nō ut deos eſse, quos colimus, ſed ut dicat, infinitas blaſphemias ſaxa aut metalla, potiusq; diuini nominis ſigna, hæc & ſimilia multa dicta ſunt Seuero, et Antonio Auguſtis. Qui commoti dixerunt ad eum huiuſcemodi decreta. Diuus parens noſter, Commodus quondā Auguſtus, non ut prefectum, ſed ut Regem te Alexandriæ ordinauit, atq; conſtituit, ut dum in uita maneres, ſucceſsorem nullum ſuſciperes. Vnde his beneficijs eius ſuperaddere cupientes, ſtatuimus, ut dijs omnipotentibus, ſolitam culturam exhibeas, & depoſita dignitate etiam proprijs facultatibus cedas. Accepta igitur hac Auguſti auctoritate, ſimulat ęgritudinem, quouſq; uniuerſa diſtraheret & donaret per omnem prouinciam

Seueri & Antonij Imperatorū decretū aduerſus Philippum, Præfectū Alexādriæ.

am Eccleſijs & pauperibus. Ipſe autem Præfectus in timore DEI & in cultura Chriſti, etiam alios confortabat in Chriſto. Interea omnis Alexandria conſpirat in Epiſcopatum eius, & cœpit eum res publica habere Præfectum, quia ſucceſſor ei nondum uenerat, & Eccleſia habere epiſcopum, quia merito fidei ſibi eum elegerat Sacerdotem. Durauit autem in Epiſcopatu, unum annū & menſibus tribus. Poſt hæc autem ſpacia temporū, ueniens Perennius Pręfectus, dum Alexandriæ quęreret percutere eum, & non poſset, quia omnis ciuitas in amore eius durabat, immiſit ei qui ſe fingerent Chriſtianos, & ingredientes percuſſerunt eū in oratione Dominica cōſtitutum. Poſt tradunt̄ percuſſores Pręfecto Perennio. Ille autem conſcius iuſsionis ſuæ, et quaſi audiendos cuſtodię mācipauit, poſt paucos autem dies principum indulgentia relaxatos dimiſit. Beatiſsimus autē Philippus, pòſt percuſſuram tribus diebus, in corpore eſſe permiſſus eſt, nō ad aliud

Philippus ex præfecto fit Epiſcopus Alexandriæ.

Philippus occiditur dolo Perennij præfecti Alexandriæ.

niſi

niſi, ad corda dubia confirmanda, nam ut migraret ad Dominum, martyrij ſe noluit corona fraudari, & ipſe hanc ut reciperet, orauit. Nam qui in corpore poſitus Dæmonia fugabat, & illuminabat oratione cæcos, quantomagis ſe noluiſset palma priuari? Poterat utique quod uolebat impetrare ſine dubio, & ita recepit ut particeps nominis Philippi, eſset particeps & coronæ, & ſuſciperent martyres collegam, quem merito Eccleſia ſuſceperat ſacerdotem. Iuxta atria itaque ibi, ſancta Eugenia filia eius Monaſterium Christi uirginibus collocauerat, illic ſuum iuſsit collocari corpuſculum, in quo loco beatiſsima Claudia xenodochium fabricabat, & conſtituit prædia, quæ ſuſceptionibus peregrinantium deſeruirent, ipſa autem cum Auito et Sergio filijs & cum beata Eugenia regreſsa eſt Romam.

Igitur filios Philippi cum omni gaudio ſenatus recepit Romanorum, & unum proconſulem Carthaginem, alium uicarium Africæ dirigunt.

Ad be-

Digitized by Google

Ad beatam autem Eugeniam cum multæ matronę conuenirent, & pene omnes uirgines quaſcumq; potuiſset, notas aut amicas faceret, etiam Chriſto credere, & in uirginitate dominica permanere, quędam ex regio genere uirgo Baſilla, cupiebat eam attingere. Sed quia cauſa nominis Chriſtiani ad eam ire non poterat, rogabat per internuncium fidelem, ut eam de religione Chriſtiana inſtrueret. Tunc beata Eugenia conuocat ad ſe beatiſsimos comites ſuos Prothum & Iacinctum & dicit eis: Accingimini militię ad quam uos conuocat CHRIſtus, quo uos Baſillæ offeram ſub ſpecie muneris, ut uos eam Chriſto faciatis ancillam. Fit itaq; huius muneris gratia, & ſuſcipit Baſilla quaſi famulos, quę nos quaſi Apoſtolos honorabat. Vacabat autem cũ eis omni hora, & quaſi Eunuchos ſeruitio habens, non diebus, non noctibus a colloquijs DEI & orationibus ceſsabat. Igitur Cornelius, cum eſset in urbe Roma, ſacræ legis antiſtes, peruenit ad eam

Baſilla.

Cornelius Epiſcopus Romanus.

latenter

latenter, & baptizauit eam. Confirmata autem beata Baſilla in timore DEI, procurante miſericordia Chriſti, pene omnibus noctibus mutuis ſe fruebantur aſpectibus, ipſa & beata Eugenia. Omnibus itaq; uiduis Chriſtianis conuentus erat ad beatam Claudiam, & omnibus uirginibus conuentus erat ad beatam Eugeniam. Sanctus autem Cornelius Papa urbis Romæ, omni ueſpere Sabbati, quę luceſcit in Dominico die, dabat eis noctem Hymnis peruigilem, & pullorum canoribus noctis quiete agebat eius ſacroſancta myſteria, & ita confirmabat eas Sabbatorum. Eugenia autem & Baſilla ut memoraui, omnibus ſe pene noctibus fruebantur in Chriſto & alterno ſe eloquio renouabant. O quantas per Eugeniam uirgines ſaluator inuenit, quantas etiam per Baſillam CHRIſtus ſponſas obtinuit, quantæ per Claudiam uiduitatem prompta uoluntate ſeruarũt, quanti iuuenes per Prothum & Iacinctum Chriſto Domino crediderunt. Va

Digitized by Google

leriano itaque & Galieno imperantib⁹ orta ſeditio de Chriſtianis eſt, eo quod Ciprianus Carthaginē euerteret, & Cornelius Romam. Data eſt ergo auctoritas ad Paternum proconſulem, ut Cyprianū m occideret. Corneli⁹ autem quia a multis Romanis etiam illuſtribus fouebatᷣ, erat in abditis. Tunc beata Eugenia uidens Baſillam, ait. Reuelatum eſt mihi a Domino, quod pro uirginitate paſſura ſis. Et Baſilla ad Eugeniam reſpondit. Et mihi inquit dignatus eſt Dominus demonſtrare, quod martyrij coronā duplicem capias, unam quā apud Alexandriam pro iuſtis laboribus acquiſiſti, & aliā quam in effuſione tui ſanguinis conſecutura es. Tunc beata Eugenia expandens man⁹ ſuas dixit. Dñe Ieſu altiſſimi filius, qui ad ſalutem noſtrā ueniſti, per uirginitatem matris tuæ, ꝑ uirginitatis premiū, omnes quas mihi credidiſti, ꝑduc ad regnū glorię tuę. Reſidentibus autem ſanctis uirginib⁹ Chriſti, quę erant cū Eugenia et Baſilla, dixit oībus beata Eugenia. Ecce uindemie tēpus eſt, quo ſuccidunt

Botri

Ciprianus accuſatur qđ Cartaginem, Cornelius quod Romam euerterent.

botri, & pedibus conculcantur, ſed poſt hæc regalibus conuiuijs apponuntur. Abſque eorum ſanguine, nulla poteſtas imperij, nulla illuſtris dignitas decoratur, & uos palmites mei, & meorum uiſcerum botri, eſtote paratæ in DOMINO, uirginitas enim eſt primæ uirtutis indicium, DEO proximum, ſimilis Angelis, parens uitæ, amica ſanctitatis, uia ſecuritatis, domina gaudij, dux uirtutis, fomentum & corona fidei, adminiculum & ſubſidium caritatis. Nihil ita nobis laborandum, nihil ita eſt enitendum, niſi cum uirginitate uiuamus, aut quod eſt glorioſius pro uirginitate etiam moriamur. Quæ ſunt huius ſeculi blandimenta fallaciſsima, & cum gaudio temporali ueniunt, & cum perpetuo dolore diſcedunt, faciunt momentaneum riſum, ut æternum fletum infligant, tribuunt fugitiuos flores, ut marcidiores perſeuerantes aduectent, mentiuntur ſecuritatem tranſeuntis temporis, ut perpetui ſeculi cruciatibus tradant.

Ideoq; cariſsimę uirgines, quæ mecum in agone uirginitatis nunc uſq; accurriſtis, permanete in amore domini melius quem cœpiſtis. Tempus flendi temporaliter ſine faſtidio & horrore ſufferte, ut tempora gaudij æterni cum omni poſsitis dilectione ſuſcipere. Ego enim commendaui uos Spiritui ſancto, & credo quod uos mihi ītegras omnes illibataſq; conſtituat. Nolite itaq; faciem meam ex hoc corporaliter quærere, ſed geſta & actus per ſpiritum contemplatiuum. Et his dictis oſculata eſt uniuerſas, & flentes fortiſsimo animo conſolabatur. Dicentibus autem ſibi uale inuicem, Baſilla & Eugenia oratione facta diſcedunt.

Pompeius poſtulat ſponſam Baſillam.

Ecce eodem die perrexit una ex ancillis ad Pompeium ſponſum Baſillę, quę et dixit, Quod te dominam noſtram Baſillam nouimus ab Imperatore meruiſse, ſextus & eo amplius eſt annus, quam tu in tenero ætatis anno, ut poſtea acciperes, diſtuliſti, ſed Patruelem eius Helenū ſcias eſse Chriſtianum, et hanc ita factam

Chriſti-

Chriſtianam,ut tibi omnino non nubat. Nam et duos Eunuchos Prothum et Iacinctum ſimulauit ſe illi donum offerre Eugenia, quos illa quaſi dominos excolit,et quotidie pedes eorum ac ſi deorum immortalium oſculatur,quia ipſi auctores ſunt artis Magicæ, quam Chriſtiani cõmittunt, His auditis Pompeius ſtatim cucurrit ad Helenum patruelem eius, qui & nutritor eius erat & tutor, & dicit ei.

Intra hoc biduum nuptias meas celebrare diſpoſui, pro qua re fac me uidere ſponſam meam,quam mihi domini rerum,inuictiſsimi principes fieri coniugem preceperunt. Ille his auditis agnouit proditum negocium, ait ad eũ, quouſq; anni tranſirent infantiæ eius, meam circa eam tutelam pro germanitate patris eius & pro ipſo nutrimento exercui, nunc uero quia cœpit ſui eſse arbitrij,in ſua uult eſse poteſtate. Vnde ſi illam uidere deſideras, eius erit arbitrij, non mei imperij: Audiens hæc Pompeius, uehe-

Pompeius accuſat Chriſtianos corã Imperatore Galieno.

mentius cœpit ardere & pergens ad Baſillæ domum, ut nunciaretur ianitoribus imperabat. Cui iſta ſunt a Baſilla mandata, cauſam te uidendi, penitus nullam me habere cognoſcas, neq; uidendi neq; ſalutandi.

His auditis, turbatus eſt uehementius, & omni pene ſenatorum fauore uſus, proſtrauit ſe coram Imperatore dicens. Subueniant Romanis ueſtris ſacratiſsimi principes, & deos nouos, quos Eugenia ſecum adduxit ab Aegypto ueniens, ab hac urbe ſeparate. Diu eſt enim quod hi qui Chriſtiani dicuntur, Reipublicæ nocent, qui irrident legum noſtrarum ſacroſancta cerĩonialia, & omnipotentes deos noſtros, ac ſi uana ſimulachra deſpiciunt. Iura quoq; ipſius naturę peruertunt, ſeparant coniugium, gratiam ſponſarum ſibi aſsociant, & dicunt iniquum eſse, ſi ſponſum ſuum ſponſa accipiat. Quid faciemus piiſsimi Imperatores? Inuenti ſunt dij, qui homines prohibeant, & quibus iſta uidebunt, ſi nati non

fuerint,

Digitized by Google

fuerint, quibus ualeat imperari. Vbi reparatio Romanarum uirium? Vbi Romani exercitus rediuiua certamina? Pro quibus uictrices dextræ ueſtræ hoſtium ceruices inclinabunt, ſi iam uxores habendæ non erunt? Si ſponſas ammittimus & tacemus? Hæc & his ſimilia dum proſequeretur, & omnis ſenatus eam flebili querela depromeret, Decreuit Galienus Auguſtus, ut aut ſponſum ſuum Baſilla acciperet, aut gladio interiret, Eugeniam uero aut ſacrificare dijs, aut crudeliter interire, & dedit licentiam, ut quicumq; Chriſtianum penes ſe abſconderet, puniretur. Conuenitur Baſilla ut ſponſum recipiat, dicit ſe illa Regem regum habere ſponſum, qui eſt CHRIſtus filius DEI. Et cum hæc dixiſset, gladio transfoſsa eſt.

Decretum Imperatoris Galieni in Baſillam, Eugeniam et omnes Chriſtianos.

Baſilla cõfoditur.

Tenti ſtatim Prothus & Iacinctus trahuntur ad templum, ſed orationem illis facientibus, ſimulachrum Iouis ad q̃d ducebantur ſacrificare, cecidit ad pedes

 eorum,

Digitized by Google

eorum, et ita comminutum eſt, ut ubi fuerit nõ adpareret. Non uirtuti diuinę, ſed Magicæ arti hoc imputans, iubet eos decollari Nicetius urbis Pręfectus. Qui etiam acquiſitam ad ſe Eugeniam, cœpit de Magicis artibus ab ea flagitare ſermonem. At illa conſtanter os ſuum aperiens dixit, Polliceor tibi, quod ars noſtra uehementior magis eſt, nam magiſter noſter habet patrem ſine ulla matre, et matrem abſq; patre. Denique ſic eum genuit pater, ut omnino fœminam nunq̃ ſciret, ſic eum genuit mater, ut maſculum omnino non noſset, hic ipſe habet uxorem uirginẽ, quæ illi quotidie filios creat, etiam innumerabiles ei filios parit, quotidie carnem eius, carnibus coniungit. Oſcula eius circa eam ſine intermiſsione ſociantur, in amore ſuo inuicem omnino perdurant, & tanta integritate ſubſiſtunt, ut omnis uirginitas, & omnis caritas, & omnis integritas ex eorum coniugio dirimatur.

Eugeniæ confeßio.

Audiens hæc Nicecius obſtupuit, &

ne ad

ne ad Imperatorem perueniret, quod etiam libenter audiret, iuſsit eam ad templũ duci Dianæ, & ita ſpiculator imminens dixit ei. Redime uitam tuam, patrimonium tuum Eugenia, & ſacrifica Deæ Dianæ. Tunc beata Eugenia expandens manus ſuas, cœpit orare ac dicere. Deus qui cordis mei archana cognoſcis, qui uirginitatem meam ſinceram in tuo amore ſeruaſti, qui me filio tuo domino meo Ieſu Chriſto ſociare dignatus es, qui ſpiritum ſanctum tuum in me regnare feciſti, adeſto mihi nunc in confeſsione nominis tui, ut confundantur omnes qui adorant hoc Idolum, & qui gloriantur in ſimulachris ſuis. Et dum oraret, fit terremotus in eodem loco, & ita Templi ipſius fundamenta uerſa ſunt, cum ipſo Idolo, ut nihil aliud remanſerit, niſi ſola ara quæ fuit ante ianuam Templi, ad quam ſtabat ſancta Eugenia. Hæc in inſula Licaoniæ geſta ſunt coram omnibus qui ſequebantur agonem Eugeniæ, fit concurſus populi Romani, & uaria acclama-

Oratio Eugeniæ. qua euertitur templũ dianæ.

Digitized by Google

tio. Alij dicunt innocentem, alij Ma-
gam. Nunciantur iſta Præfecto, Præfe-
ctus Imperatori. Imperator eam iubet li-
gari ſaxo, & præcipitari in Tyberim, ſed
ſtatim ſaxum diſruptum eſt. Beata uero
Eugenia ita ſedens ſuper fluuiali aqua
efferebatur, ut omnibus Chriſtianis ap-
pareret illum fuiſse cum Eugenia in flu-
mine ne abſorberetur, qui fuerat cum Pe
tro in mari ne mergeretur. Item inde ſub
latam in thermarũ Seuerianarum forna-
ces mittitur, quæ ſic ſtatim extinctę ſunt,
ut thermarum calor refrigeſceret, & om-
nia incendia lignorum ad nihilum deue-
nirent. Sic deniq; chaos fecerunt, ut ulte-
rius exhiberi non poſsent. Mittitur poſt
hec in cuſtodiam tenebrarum, et per de-
cem dies iubetur nullũ cibum accipere,
& lumen penitus non uidere. Ibi autem
tantus quotidie abundabat ſplendor, ut
dum egrederetur beata Eugenia, quaſi
lumen aliquod radiaret. Apparuit autẽ
illi ſaluator, ferens in manu panem niuei
candoris, & immenſæ ſuauitatis & gra-
tiæ, &

Eugenia liberatur ex aquis & igni.

tiæ,& dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu mea,ego ſum ſaluator tuus quem tota mentis animi intentione dilexiſti & diligis. Eodem die te in cœlos recipiam, a quo ego deſcendi ad terram. Et hæc dicens abſceſsit: Ipſo autem die Natalis Domini, miſsus eſt gladiator qui eam in cuſtodia poſitam percuſsit, & ſublatum eſt corpus ab affinibus Chriſtianis, & poſitum eſt non longe ab urbe, uia latina in predio eius proprio, ubi multorum ſanctorum ipſa ſepelierat membra. Claudia autem mater eius, cum ad eius ſepulchrum fleret, apparuit ei uigilanti in medio noctis ſilentio, auro texta cyclade, induta, cum multo populo uirginum, & dixit ei. Gaude & lætare quia & me introduxit CHRIſtus in exultatione ſanctorum, & patrem meum in Patriarcharum numerum. Ecce die Dominico, & te ſuſcipiet in gaudium ſempiternum. Commenda filijs tuis fratribus meis cuſtodire ſignaculum Crucis, & efficientur noſtri participes.

Eugenia trucidatur in carcere.

Ecce

Ecce loquente ea, facta eſt claritas, quam oculus ſufferre non poterat, & Angeli tranſeuntes Hymnum dicebant Deo, inenarrabilibus uocibus, hoc ſolum intelligebatur, quod nomen Ieſu CHRISTI & Spiritus ſancti in ipſius laudibus reſonabat. Gloria & honor Patri & Filio & Spiritui ſancto, & nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen. FINIT uita beatæ Eugeniæ.

Baſilius Cappadox operam dat literis.

BASILIVS ſeptennis factus, datur a genitorib⁹ literis, uacans autẽ doctrinis quinquennio, fructum acquiſiuit multam philoſophalem diſciplinam, dulcedini naturæ, deinde relinquens patriam (capadox enim erat natione) apprehendit matrem uerborum Athenas. Caſtitate & multa abſtinentia decoratus adijt preceptorem Græcorum ſapientiæ, nomine Eubolum, & ſic ſeipſum dedit doctrinis admirandis, etiam & Magiſtris, factiq; ſunt ipſius conſcolaſtici, Gregorius magnus Nazanzi poſtea

Baſilius et Gregorius Nazianzenſis condiſcipuli.

factus

factus Epiſcopus, qui & Apoſtolice ſe-
dis gubernacula in duo & decem anno-
rum pergubernauit tempora, Iulianus
etiam a paruo Chriſtianus atq; Libanius
Is autem ab omnibus uir ammirandus,
poſuit in corde ſuo nihil ſumere panis &
uini, donec ſuperna prouidentia intelle-
xerit diuinæ ſapientiæ archana. Morans
quoq; in doctrinis quinq; & decem an-
nis, omnemq; grecalem Philoſophiam *Baſilius*
percurrens, in fine Aſtronomiam, ac op- *quindecī*
tima queq; colligens & nullatenus inue- *annos uer*
nire ualens, per ipſa omnia creatorem, in *ſatur in*
una noctium uigilante eo, diuinus qui- *Philoſo-*
dem ſplendor fidei accendit eum perlu- *phie ſtu-*
ſtrare totius religionis ſcripturam. Sur- *dijs.*
gens ergo abijt in Aegyptum. Et acce-
dens uni Archimandritarum Porphirio
nomine, ſupplicauit ſibi dari Libros ſa-
cros, ad comprehenſionem diuinorum *In Ægy-*
dogmatum: Quod conſecutus manſit *pto diſcit*
ibi delectans meditationi diuinorum ſer- *ſacras li-*
monum, & aqua ac herbis ſe enutriens. *teras.*
Annali uero tempore ibidem commo-
rans

rans, & uerbum ueritatis fide conſide-
rans permanſit, ſcrutans ueritatis ſermo-
nem: Sicq; poſtulauit dimitti ſe Ieroſoli-
mam orationis gratia, & quæ ibi ſunt ui-
dendi miracula. Iam autem ſuperorans
illum, dimiſit eum. Veniens nanque ubi
Græcorum Philoſophiam didicit, cœpit
perſuadere multis Philoſophis & multi-
tudini gentilium, atque afferre Chriſto,
oſtendens eis uiã ſalutis, quærebat nihi-
lominus & ſuum præceptorem Eubo-
lum qui erat opinatiſsimus uerbi, ad re-
tributionem in ipſum laboris afferre im-
maculate fidei, ſicut ſe bene currentem
ad eam, omnes etiam eum ſicut magiſtrũ
ſequebant̃, qui Philoſophiam ſectaban-
tur. Quærens autem illum per omnia e-
ruditoria, inuenit illum in ſuburbano,
conquirentem in ſermone cum ceteris
Philoſophis. Hoc enim erat apud illos,
feſtinabatur aut dici quid, aut audiri, pl9
noui. Diſputante ergo eo rep̃hendit eũ
ſuperueniens Baſilius. Et hi qui cum illo
erant, quis (iuquiunt) reprehendit, te o
Philoſo-

Baſilius gratus erga Præceptorem.

Philoſophe? Ipſe autem ait. Aut Deus aut Baſilius. Recognoſcens igitur Baſilium, coeſsentes ſibi dimiſit Eubolus, et coherere Baſilio, tribuſq; diebus incibati permanentes, conquirebantur adinuicem. Interrogauit ergo Eubolus Baſilium dicens. Quæ eſt diffinitio Philoſophiæ, Qui ait. Prima diffinitio Philoſophiæ eſt, meditatio mortis. Ille admirans dixit. Quid eſt mundus? Qui ait. Quid eſt ſuper mundum? Et dulces quidem ſunt mũdi ſermones, amarus autem ualde illi mundus, qui eum continet uicioſe. Et altera eſt uoluptas corporis, & altera incorporeæ naturæ, & ſimul hæc coeſse cuidam, non de licitis eſt. Nemo enim poteſt duobus dominis ſeruire.

Veruntamen ut uirtus eſt, frangimus eſurientibus panem ſcientiæ, & per maliciam intectos, pro uirtute ducimus ſub tectum. Si autem & nudum uidemus, circumamicimur, & ut proprij germen ſeminis non deſpicimus. Hæc dicens, & exacuens eum Parabolice, ſaluatoris quę

erga

erga nos eſt clementia, per pœnitentiam tres cathinos menti propoſuit in ueſtibulum cogitationis. Superliminare quidem portarum, uirtutem adducentem prudentiam, uirilitatem, iuſticiam, caſtitatem, quæ autem ſiniſtra parte ſuaſionẽ, in utraque uero parte eius intemperantiam, libidinem, ebrietatem, impudicitiã, ſegniciem, criminationem, linguoſitatẽ, incantationem, & quoddam talium examen, pœnitentiam autem decenter ſtantem, intrementem, ſubridentem, lenem, aduerſarios quidem increpantem, propriorum autem indigentem populorũ, iuxta eam uero abſtinentiam, intellectũ, lenitatem, timorem, clementiam, et multorum bonorum plebem, ipſius hiſtoriæ mens diuina cautela, audientibus autem zelorum meliorum occaſio. Hæc ego ipſe uidens benigne factus ſum, & iſto ductus ſum o Eubole: Sunt enim in nobis non imagines, neque enigmata, ſed ipſa plane ueritas ducens ad ſalutem.
Reſurgemus enim omnes hi in uitam

Digitized by Google

æternam, & ibi in opprobrium & conſuſionem æternam & aſtabimus tribunali CHRISti, ſicut docent nos magni uocibus Prophetę, Eſaias, Hieremias, Ezechiel, Daniel, & Dauid Rex, atque diuinus Paulus poſt illos. Ipſe enim pœnitentiæ dator, & ipſius retributionis Dominus, qui ouem quæſiuit perditam & apoſtatam puerum ex patris ſinu cum multis diuitijs, & ſeipſum prodige conſumentem, & poſtea reuertentem, fame afflictum ſincere amplexatus eſt et ueſte ſplendida ornauit, ac annulo induit præcioſo, ſuadetq; peccanti puero ſeuienti, ſicut fratri indulgentiam dare. Iſte in inuido Dominus præualens benignitate, qui ęqualem mercedem circa undecimã horam uenientibus tribuit, & nobis pœnitentibus ac ſuſcipientibus ex aqua & Spiritu ſancto regenerationem, dabit enim quæ oculos non uidit, & auris non audiuit, & in cor hominis non aſcenderunt, quæ præparauit Deus diligentib⁹ eum. His ex ſenſu factus Eubolus dixit.

Baſilius conuertit preceptorem Eubolum ad Chriſtum

O Baſili cœleſtis demonſtrator trinitatis, per te credo in unum Deum Patrem omnipotentem, & deinceps uſq; expectans reſurrectionem mortuorum, & uitam ſeculi futuri, Amen. Ego autem in hoc quæ in me eſt oſtendi tibi, quia omnia quę mihi ſunt in manus tuas dans, reliquum tempus uitæ meæ tecum ero, ſi placitum in conſpectu Domini fuerit ſuſcipiens ex ſancta aqua & ſpiritu regenerationem. Baſilius dixit. Benedictus Dominus Deus noſter, ammodo & uſq; in ſeculum o Eubole, qui ſplenduit lucem uerã in mente tua, et tranſtulit te de multimodo errore, in agnitionem ipſius miſericordię. Quia uero, ut dixiſti, mihi coeſſe uis, oſtendam tibi quomodo ſaluti noſtrę prouideamus, uinculis iſtius uitæ nos liberantes uenundemus omnia quæ nobis ſunt, & demus indigentibus, & ſic in ſanctam ciuitatem abeamus, ipſi uiſuri quæ ſunt ibi miraculorum & apud Deũ acquiramus fiduciam, & ſic uterq; quæ eorum erant diſpenſantes ad ſanctum

Baptiſ-

Baptiſma indumenta tantum ex ipſis e-mentes Ieroſolymam ibant, conuerten-tes ad Deum gentilium multitudinem magnam.

QVOMODO EVBOLVS Baptizatus eſt in Iordane.

APPREHENDENTes autem Ieroſolymam, & omnem locum ſacrum fide et amore requirentes, & ipſis locis, qui eſt ſuper omnia Deum adorantes, manifeſti fiunt Epiſcopo ciui-tatis nomine Maximino. Et ſe ei proſter-nentes, poſtulabant conſequi regenera-tionem in Iordanis fluuio diuinã. Quos uidens idem uir ſanctus, plenus cũ eſſet benignitate, adimpleuit poſtulationem eorum, et ſimul cum fidelibus uiris uenit ad Iordanem. Baſili⁹ autem iuxta ripam factus, proiecit ſe in humum, & cum la-chrymis & clamore forti poſtulabat ſig-num reuelari eius fidei. Reſurgenſq; cũ tremore, deſpoliauit ſe ueſtimentis ſuis & cum ipſis uere uetuſto homine, & deſcendens in aquam orabat.

Digitized by Google

Deſcendens autem Sacerdos baptiza-
uit eum. Et ecce fulgur ignis uenit ſuper
eos, & columba ex eodem fulgore uenit
in Iordanem & turbans aquam reuola-
uit in cœlum. Aſtantes autem in tremo-
re facti glorificauerunt Deum, baptiza-
tus uero Baſilius exiuit de aqua. Admi-
rans quoq; Maximinus Epiſcopus, Baſi-
lij in Deum dilectionem, orans ueſtiuit
eum reſurrectionis Chriſti indumentis,
baptizauit autem & Eubolum atq; un-
gens eos ſancto criſmate, tradidit illis ui-
uificam communionem. Poſtulauitq;
Baſilium DEI Sacerdos per orationem
ſumere cibum, quod & fecit dicens. Ieſu
Chriſte Deus noſter, credo Euangelicæ
tuæ uoci, & ſpero in tua benignitate, co-
medens & bibens contra egredientem
nobis Diabolum, cooperationem nobis
ſancti ſpiritus fieri. Stupens uero Sacer-
dos Dei in fide eius, reuerſus eſt cũ ipſis
in ſanctam ciuitatem. Annuali autem
tempore inibi commorantes, communi
ſententia uenerunt Anthiochiam, & ibi
gradum Diaconi ſuſcepit. De quo-

Baſilius conuertit Præceptorem Eubolum ad Chriſtum

Digitized by Google

De quodam negante Chriſtum ſcripto ſuo proprio Chirographo, & iterum conuerſo.

CLAVDIVS AVTEM ipſius ſanctiſsimæ memoriæ uiſor et miniſter factus ab eo perfectorum miraculorum et ſucceſsor ſedis poſt obitum iam dictæ memorie Apoſtolicæ Baſilij, uir mirabilis & omni uirtute decoratus, enarrauit mihi quia ſenator quidam fidelis nomine Protherius, abijt ad ſancta & uenerabilia loca, & ibi filiam ſuam conſecrare, ac in uno de bene actionalibus domibus Monaſteriorum mittere atq; ſacrificium DEO offerre uolens. Sed ab initio homicida Diabolus inuidens diuinæ uoluntati mouit unum de ſeruis ſuis, & incendit ad puellæ amorem. Is autem cum fuiſset huiuſmodi inchoationis indignus, & non audens appropinquare ad propoſitum, alloquitur unum abhominandorum incantatorum promittens ſe, ſi meruerit domĩari ipſius puellæ,

eſſe, multam auri tribuere ei quantitatē.
Maleficus uero dixit ad eum. Homo, e-
go in iſtud non preualeo: Sed ſi uis mit-
to te ad meum procuratorem diabolum,
& ipſe perficiet uoluntatem tuam. Qui
ait ad eum. Quecunq; dixeris mihi, faci-
am. Et ait ad eum. Abrenuncia Chriſto
in ſcripto. Dixit ei. Etiam. Iniquitatis au-
tem operator dicit ei. Si in iſto paratus
extiteris cooperator tibi fiam. Qui ait
ad eum, paratus ſum, tantum ut conſe-
quar meum deſiderium. Et faciens mali-
gnitatis Magiſter epiſtolam ad Diabo-
lum, miſit eam ad illum habentem ſen-
ſum iſtum. Quoniamquidem mi domi-
ne & procurator oportet me a Chriſtia-
norum religione abſtrahere, & tuæ ad-
ducere uoluntati ut multiplicetur pars
tua, miſi ibi hunc qui præſentes meas de-
fert literas, cupiditate in puellam exar-
ſum, & poſtulo eum actionem iſtam con
ſequi, ut & in iſto glorier & cum multa
alacritate congregem placidiores tuos.
Et dans epiſtolam dixit, uade ſecundum
talem

Digitized by Google

talem horam noctis ſta ſuper monumē-
tum gentilis, & exalta cartham in aere,
& aſtabunt tibi qui debent te ducere
Diabolo. Qui alacriter hoc faciens ia-
ctauit miſeram uocem, inuocans Diabo-
li auxilium. Et cōtinuo aſtiterunt ei prin-
cipes poteſtatis tenebrarum, ſpiritalia ne-
quitiæ & apprehendentes errantem, cū
gaudio magno duxerunt eum ubi erat
Diabolus. Et oſtenderūt ei ipſum ſeden-
tem in ſede alta, et in circuitu eius malig-
nitatis ſpiritus ſtantes. Et ſuſcipiens miſ-
ſas a malefico literas, dixit ad miſerum.
Credis in me? Qui ait. Credo. Et abne-
gas CHRIſtum tuum? Qui reſpon-
dit, abnego. Dicit ei Diabolus.

Perfidi eſtis uos Chriſtiani, Et quan-
doquidem me opus habetis, tunc uenitis
ad me, quando autem conſequimini de-
ſiderium ueſtrum, negatis me, & accedi-
tis ad Deum ueſtrum, qui eſt benignus
ac clementiſsimus, & ſuſcipit uos, ſed fac
mihi manu ſcriptam CHRiſti tui & ba-
ptiſmatis abrenunciationē uoluntariam.

et quę in me eſt in ſecula uoluntaria pro-feſsione, & quia mecum ſis in die iudicij, condelectans mihi in preparatis æternis tormentis, & ego ſtatim deſiderium tuum adimplebo. Qui diſpoſuit propria manu ſcriptum, ſicut queſitus fuerat. Statim autem animarũ corruptor Draco tortuoſus, miſit illos qui ſunt ſup fornicationem Dæmones, & inflammauerunt puellam in amore iuuenis. Quæ proijciens ſe in terram, cœpit clamare ad patrem. Miſerere mei miſerere mei mi pater, quia dire torqueor propter talem puerum noſtrũ. Miſerere uiſceribus tuis, oſtende in unigenita tua paternum amorem, & coniunge me puero noſtro quē amo. Si autem non uis hoc facere, uidebis me poſt modicum amara morte morientem, et ſermonem dabis pro me Deo in die iudicij. Pater autem eius cum lachrymis dicebat: Heu mihi peccatori, quid euenit miſeræ filiæ meæ? Quis meum theſaurum furatus eſt? Quis meam inquinauit filiam? Quis dulce lumen

oculorum meorum extinxit? Ego cœleſti te uolebam nubere ſponſo Chriſto. & Angelorum cohabitatricem conſtituerè, & in Pſalmis & Hymnis & canticis ſpiritualibus Deo canere feſtinabam, tu autem in amorem laſciuitatis inſaniſti. Sine me ſicut uolo deſponſare te DEO, ne ducas ſenectutem meam cum tribulatione ad inferos, neq; nobilitatem parentum tuorum confuſione operias. Illa autem pro nihilo reputans, quæ a patre dicebantur, inſtabat clamans. Pater mi, pater mi, aut fac deſiderium meũ, aut poſt morientem me uidebis. Pater ergo in magna defectione factus, ac immenſurabilitate triſticiæ abſorptus ac amicorum conſilijs credulus, hortantium ei deferre uoluntatem eius, aut ſeipſam exponere, concredens pater, pręcepit fieri deſiderium puellæ ne exitiali ſe traderet morti. Et adduxit queſitum puerum, ac propriam filiam, dansque ei omnem ſubſtantiam ſuam, dixit filiæ ſuæ. Vade filia uere miſera. Multũ enim plangens, penitens

e 5 in no-

Digitized by Google

in nouiſsimo,quando nihil habes ꝓficere. Iniquo ergo coniugio facto, & Diabolica facinoroſitate completa, ac modico tranſeunte tempore, deſignatus eſt a quibuſdam puer non introire Eccleſiam neq; appropinquare immortalibus et uiuificis myſterijs, & dicunt miſerę coniugi eius. Scis quia uir tuus quem elegiſti, non eſt Chriſtianus,ſed peregrinus fidei & alienus. Tenebrarum et doloroſę plagę repleta,proſternit ſe in humum, et cœpit diſcerpere ſe ipſam ungulis ſuis et percutere pectus ac clamare. Nemo, non obediens parentibus, ſaluus fuit unq̃. Quis annunciabit patri meo meam confuſionem? Heu mihi miſerę,in quantam profunditatẽ perditionis deſcendi? Cur nata ſum,et nata continuo rapta nõ fui? Iſta ergo lamentari eam diſcens erratiſsimus uir eius,accurrit ad eam, cõtendens non haberi ita ueritatem. Illa autem in conſolationem ueniente ſuadibilib⁹ eius ſermonibus dixit ad eum. Si uis mihi ſatisfacere & miſeræ animæ meæ,craſtina

ego &

ego & tu unanimiter eamus ad Eccleſiam, & coram me participa incontaminatorum myſteriorum Chriſti, & ſic ſatisfacta ero. Tunc coactus dixit ei ſententiam capituli. Continuo deponens illa muliebrem infirmitatem & conſilium bonum conſilians illi, cucurrit ad paſtorem & ad diſcipulum Chriſti ſanctũ Baſiliũ, aduerſus impietatem clamans. Miſerere mihi, miſerere mei ſancte Dei miſerere mihi diſcipule Domini, quæ cũ Dæmonibus cauſam egi. Miſerere mihi miſerere proprio patri non obedienti. Et docet eum rerum geſtarum ordinem. Sanctus autem DEI uocans puerum, ſciſcitatus eſt ab eo, ſi iſta in hunc modum ſe haberent. Qui ad ſanctum DEI cum lachrymis ait, etiam ſancte Dei, ſi ego ſiluero, opera mea clamabunt. Et enarrauit ei etiam ipſe a principio uſq; in finem cõſequentem diaboli malã operationem. Tunc dicit ei ſanctus Baſilius. Vis reuerti ad Dominum Deum noſtrum? Ad quem puer. Vtiq; uolo, ſed non ualeo. Dicit ei ſanctus, quare? Re-

Exemplũ pœnitentiæ.

Reſpondit puer. Scripto abnegaui Chri-
ſtum & profeſſus ſum Diabolo, dicit ei
ſanctus. Non ſit tibi curæ. Benignus
eſt enim Deus noſter, & recipiet te pœ-
nitentem, compatitur etiam maliciis no-
ſtris. Et iactans ſe puella ad pedes ſancti,
euangelice deprecata eſt eum dicens.
Diſcipule Chriſti DEI noſtri, quantum
potes, adiua nos, dicit ad puerum ſanct⁹.
Credis ſaluari? Qui ait. Credo Domi-
ne, adiuua incredulitatem meam. Et con
tinuo apprehendens manum eius, faci-
enſq; ſignum Chriſti in ipſo, & orans re-
cluſit eum in uno loco interioris ſacri pe-
riboli. Et dans ei regulam, collaborabat
ei per tres dies, poſt quos uiſitauit eum,
& dicit ei. Quomodo habes fili? Dicit
ad eum. In magna Domine ſum defecti-
one. Sancte Dei, non fero clamores eo-
rum & terrores ac iaculationes ſeu lapi-
dationes eorum, tenentes manu ſcriptã
meam, cauſantur me dicentes. Tu ueni-
ſti ad nos, non nos ad te, & dicit ei ſan-
ct⁹. Noli timere fili, tantũ crede. Et dans
ei mo-

Deus erga omnes pœnitentes benignus.

ei modicam eſcam, facienſq; ſuper eum Chriſti ſignaculum, ac orans recluſit e-um, & poſt paucos dies uiſitauit eum, & dicit ei, quomodo habes fili? Dicit ei, pater ſancte a longe clamores eorum au-dio & minas, ſed non uideo eos. Et ite-rum dans ei eſcam, & orans, claudenſq; oſtium, abiit: Et quadrageſimo die re-diit, & dicit ei. Quomodo habes frater mi? Reſpondens dicit ad eum. Bene ha-beo ſancte DEI, uidi enim te hodie in uiſu pugnantem pro me, & uincentem Diabolum. Mox ergo ſanctus ſecundũ conſuetudinẽ faciens orationem eduxit eũ, et adduxit eũ in dormitoriũ ſuũ. Ma-ne autem facto uocauit clerum ſacrũ, & Monaſteria, & omnem Chriſti amabi-lem populum, & dixit eis. Filioli mei di-lectiſsimi, omnes gratias agamus DO-MINO, ecce enim ouem perditam, de-bet paſtor bonus in humeris ſuis repor-tare & offerre Eccleſiæ, quapropter de-bitum eſt & nos uigiliam facere nocte ac poſtulare eius benignitatem, ut non

corru-

corruptor animarum uincat etiam in hoc facto. Et alacriter populo aggregato, per totam noctem poſtulauerunt Deum cũ bono paſtore cum lachrymis clamantem pro eo Kyrieeleiſon. Et mature cũ omni multitudine populi accepit ſanctus puerum, et tenens dexteram manũ eius ducebat illũ in ſanctam DEI Eccleſiam, cum Pſalmis et Hymnis. Et ecce Diabolus oĩm feſtinans in triſtem uitam cũ omni pernicioſa uirtute aduenit, et inuiſibiliter apprehendens puerꝝ, conabatur rapere eũ de manu ſancti. Et cœpit clamare puer, Sancte Dei adiuua me, Et tanta inſtãtia improbus aggreſsus eſt ut etiam memorabilem uirum compelleret trahens puerꝝ. Conuerſus ergo ſanctus ad diabolum dixit. Improbiſsime et animarꝝ corruptor, paťtenebrarũ et perditionis, non ſufficit tibi tua perditio qua te & eos qui ſub te ſunt affeciſti, niſi etiam & Dei mei tentes plaſma? Diabolus autem dixit ad eum. Præiudicas me o Baſili, ita ut plurimi ex nobis uoces audirent Dæmonum

hæc

hęc dicentium, clamante populo, Kyriee-
leiſon. Sanctus autẽ Dei ait ad illum. In-
crepet te Dñs Diabole, qui reſpondens
ait ad eũ, Baſili præiudicas me. Non ego
abij ad eũ, ſed ipſe uenit ad me. Abnega-
uit Chriſtum ſuũ, & mihi profeſsus eſt.
Et ecce manu ſcriptã habeo, & in die iu-
dicij ad communem Iudicem eum duco.
Sanctus Dei dixit, Benedictus Domin⁹
Deus meus, non deflectet populus iſte
manus de altitudine cœli, donec reddas
manu ſcriptam. Et cõuertens ſe dixit po-
pulo. Erigite manus ueſtras in cœlũ, cla- *Vis ora-*
mantes cũ lachrymis Kirieeleiſon, Chri- *tionis.*
ſteeleiſon, Kirieeleiſon. Et ſtante populo
in horam multam extenſas habente ma-
nus in cœlũ, ecce manu ſcripta pueri per
aerem delata, et ab oĩbus uiſa uenit et im
poſita eſt manib⁹ memorabilis patris no-
ſtri Baſilij. Suſcipiens autẽ eam et gratias
agens Deo, gauiſus fact⁹ eſt ualde, et co-
ram omni populo dixit ad puerum. Co-
gnoſcis literulas has frater? Qui ait ad eũ
Etiam ſancte Dei manu ſcripta mea eſt.

Et dirum-

Digitized by Google

Et dirumpens manu ſcriptam ſanctus Baſilius, perduxit eum ad Eccleſiam, & dignum fecit ſancto miniſterio & communioni myſteriorum CHRiſti. Et faciens ſuſceptionem magnam, refrigerauit omnem populum. Et ducens puerum ac inſtruens, ſeu dans ei gloriam decentem, reddidit eum mulieri eius intacibili ore glorificantem & laudantem Deum, AMEN.

DE MVLIERE CVIVS peccata per orationem deleuit.

MVLIER QVEDAM diuitijs & nobilitate ornata & ceteris uitæ iſtius uanis miniſtrationibus ſupereleuata, quaſi uiduitatem complectens, indecoroſe uſa eſt poteſtate caſtrimargiæ & prodigalitati ſemper inſeruiens, nihil placidi Deo poſsidens, ſed porcorum more ſe ſceno uoluptatis inuoluens, ſero quandoq; ſecundum diſpenſationem Dei ad mentem rediens, immenſurabilitatem ſuorum delictorum illuminata

Exemplũ pœnitentiæ.

nata

nata ſilenter ſola cogitabat, & multitudi-
nem peccatorum ſuorum flebiliter ſuſpi-
rans dicebat. Heu mihi peccatrici & pro-
digæ, quomodo me excuſabo de actis
delictis meis? Templum Spiritus ſancti
corrupi, & animam in corpore habitan-
tem pollui. Heu mihi abiectiſsimæ. Pu-
tas dicam me ſicut meretricem anterio-
rem, an Publicanum, ſed nemo ſicut ego
peccaui, maxime poſt ſanctũ Baptiſma.
Quomodo ergo certa ero, quia pœni-
tentem ſuſcipiet me Deus? Et hæc cogi-
tante ea, qui omnes uult ſaluare & ad a-
gnitionem uenire ueritatis, in mentẽ ei
miſit de iuuentute vſq; in ſenectutem
peccata ſua ſcribere in charta. Quæ præ-
ſcripta nouiſsime omnium ſcripſit, quod
erat ei maximum peccatum, & plumbo
ſignauit eam. Conſiderans autem tem-
pus oportunum, quando ſanctus Baſili-
us ad conſuetas orationes ibat ad ſan-
ctam Eccleſiam, cucurrit clam, et proiecit
chartam ſecus pedes eius, et ſuper faciem
iactans ſeipſam clamabat dicens, miſere-

re mei ſancte D E I ſuper omnes pecca-
trici. Stans autem beatus C H R Iſti fa-
mulus, ſciſcitabatur ab ea cauſam dolo-
ris. Quæ ait. Ecce Domine omnia pec-
cata mea ſcripſi in iſta charta & iniquita-
tes meas, & ſigillaui eas. Tu autem ſan-
cte DEI ſigillum ne ammoueas, ſed tan-
tum per orationem tuam ea dele. Qui
enim dedit mihi talem cogitationem,
omnino exaudiet te pro me poſtulan-
tem. Magnus autem Baſiliꝰ, tollens char-
tam & reſpiciens in cœlum ait. DOMI-
ne tibi ſoli eſt opus iſtud. Qui enim mun
di peccatum tollis & unius animæ iſtius
facilius delere potes peccatum, omnia
enim noſtra delicta numerata ſunt apud
te, miſericordia autem tua innumerabi-
lis & inueſtigabilis eſt. Et hæc dicens,
intrat Eccleſiam tenens chartam, & pro-
ſternens ſeipſum & ponens chartam ſe-
cus Altare, manſit per omnem uigiliam
orans, & craſtino per omne ſanctum
myſterium deprecans Deum, Et poſt
completionem ſanctorum myſteriorũ,

Oratione deleta peccata mulieris.

uocauit

uocauit mulierem ſecrete aſtantibus pau
cis Clericis, & oſtendens eis chartam
dixit ad eam. Audiſti mulier, quia ne-
mo poteſt dimittere peccata niſi ſolus
DEVS? Quæ dixit. Audiui ſenior, *Solus De-*
& per hoc admoui te ad interceſsionem *us tollit*
miſericordiſsimi DEI. Et hæc dicens *peccata.*
ſoluit chartam, & inuenta eſt tota inſcri-
pta, manſit autem magni peccati, ſcele-
ſtum opus non deletum. Videns autem
mulier, puſillanimis effecta eſt, & per-
cutiens pectus ſuum manibus cecidit ad
pedes Epiſcopi clamans, miſerere mei
ſerue DEI altiſsimi, & quemadmodum
pro omnibus iniquitatibus meis certa-
ſti, ſic & pro iſto poſtula & omnino de-
lebitur. Archiepiſcopus autem lachry-
matus eſt, propter indulgentiam dicens.
Surge mulier, quia & ego peccator ſum,
indigens indulgentia. Qui deleuit tua
peccata quanta uoluit, potens eſt tolle-
re & iſtud a te, qui tollit peccata mundi.
Si cuſtodieris amodo non peccare, & ui-

as Domini ambulaueris,non tantum in-
dulgebit tibi, ſed & gloria digna eris.
Vade ergo ad Eremum, & inuenies ui-
rum ſanctum et nominatum in omnibus
nomine Effrem. Iſti da chartam, & po-
ſtulans placabit Deum pro te. Mulier au
tem concite a ſancto ad Eremum cucur-
rit, & tranſiliens longitudinē uię ad pre-
dictum ſibi locum magni heremitę per-
uenit. Et pulſans oſtium clamabat di-
cens, miſerere mei ſancte Dei. Qui pre-
ſciens propter quam cauſam aſtiterit, di-
xit ei, uade a me mulier, quia homo pec-
cator ſum, indigens & ipſe auxilij. Illa au-
tem proiecit chartam dicens. Archiepi-
ſcopus Baſilius miſit me ad te ut orans
ad Deum deleat iniquitatem meam quæ
in ipſa charta conſcripta iacet. Cęteras
omnes ipſe ſanctus orans deleuit, tu au-
tem pro una noli pigritari deprecari De-
um. Ad te enim miſſa ſum. Non filia,
non. Qui enim pro multis preualuit pla-
care Deum, & pro uno poterit plus me,
uade

Digitized by Google

uade ergo & noli ſtare, ut comprehendas eum ante eius tranſitum. Mulier autem concite a ſancto Effrem reuerſa eſt Ceſaream, et intrante ea in ciuitatem, obuiauit corpus portantibus ſancti Baſilij. Et uidens cœpit clamare uoluens ſe in humo, & cauſabatur cum ſancto dicens. Heu mihi miſere, heu mihi ſancte DEI, propter hoc miſiſti me ad Eremum ut immoleſtatus a me tranſires, & ecce in acta reuerſa ſum, inuanum pertranſiens pelagus uiæ, uideat Deus, & iudicet inter me & te, quia placare potens Deum ad alterum me miſiſti. Et hæc clamans proiecit chartam ſuper feretrum, ſubtiliter enarrans de cauſa omni populo. Vnus autem de clero uolens uidere quale peccatum eſset, tulit chartam. Et abſoluens inuenit eam ſuper totum inſcriptam, & clamauit uoce magna dicens ad mulierem. Inſcripta eſt charta o mulier quid laboras, neſciens in te factam clementiam? *Exemplũ etiam grauiſsima peccata condonari.*

Multitudo ergo uidens ammirabile

miraculum glorificauit Deum qui *dedit* poteſtatem hominibus ſuper terram dimittere peccata, dans etiam gratiam ſeruis ſuis, & poſt mortem ſanare omnem infirmitatem, & omnem languorem, ſed & peccata fide accedentium dimittere.

Ioſeph Hebreus Medicus conuerſus ad Chriſtum per Baſilium.

De Ioſeph Hebræo interſeritur hiſtoriæ. Hic Ioſeph egregius in arte Medicinalis diſciplinæ, ualde probatus, ſimul & illuſtris cum fuiſset, in ipſa peritia ſummam ſcientiam habebat, tactu eius uenæ preſcire, caute ante tres uel quinque dies, ſi quis deberet de his tranſire tumultibus, ad meliorem ſtabilitatem, Inuidioſum autem multitudine Medicorum Deifer pater noſter Baſilius, ex diuino ſplendore preſciens, quod deberet dari ei diuini Baptiſmi donum, ualde amabat eum & aſsidue ad colloquium uocabat illum, docens eum regiam uiam ſalutis & ueritatis ambulare, poſtulabatque illum diſcedere de polluta religione, & per Baptiſmum induere

Chriſtum

CHRIſtum. Qui non acquieſcebat dicens, quia in fide qua natus ſum, in ipſa & finiam. Sanctus autem DEI dixit ei. Crede Ioſeph, nec tu, nec ego de iſtis tranſibimus tumultibus, donec renouet te DOMINVS meus Ieſus CHRIſt⁹, per aquam & Spiritum, ſine iſtis enim impoſsibile eſt introire in regnum cœlorum. Nunquid & patres tui non Baptizati fuerunt in nube & mari, & biberunt ex ſpiritali ſequenti eos petra. Petra autem erat CHRISTVS. Qui in nouiſsimis diebus ex uirgine incarnatus, & propter noſtram ſalutem humanatus, & mirabilia agens paſſus ac pro patribus tuis Crucifixus & ſepultus, & tercia die reſurgens in cœlum aſcendit, & ſedet ad dexteram Patris, & ueniet in multa gloria cum Angelis ſuis iudicare uiuos & mortuos, & reddere unicuique ſecundum opera eius. Impoſsibile eſt ergo, ſicut dictum eſt, omnem hominem in regnum Dei introire,

Digitized by Google

niſi per aquam & ſpiritum & participa-
tionem uiuificorum & incontaminato-
rum myſteriorum corporis & ſanguinis
Ieſu Chriſti. Et talibus orationibus pro-
batus operarius Dei cultor colloqueba-
tur cum eo, ipſe autem non audiebat e-
um. Quando uero proſperauit Deus
qui ſegregauit eum ex utero matris ſuę,
ſuſcipere eum ſancti ſpiritus gratiam, de-
bens ſanct⁹ de his transferri tumultibus
duxit eũ occaſione ad ſe medicionalis di-
ſciplinę, et dicit ei. Quomodo uides quæ
erga me ſunt? Ille a tactu uenæ ſentiens
uirtute ei⁹ mortẽ ĩminere, dixit ad dome
ſticos ipſius, quæ ad ſepulturam ſunt in-
dumenta preparate, iſte enim pene mo-
ritur. Dicit ei magnus Baſilius. Neſcis
quid dicis. Dicit ad eum Ioſeph Hebrę-
us. Crede domine, Sol cum ſole occidet
hodie, Et dicit ei ſanctus. Et ſi non mori-
or uſq; ad matutinum, quid? Dixit He-
bręus. Non eſt poſsibile domine hoc
fieri, uix enim una hora erit anima tua in
te. Sed

te. Sed diſpone iam Eccleſiam tuam & res tuas, non enim obſcurabit dies hodie in te. Dicit ei ſanctus. Et ſi uixero in craſtinum uſq; ad horam ſextam, quid facies? Qui ait. Ego moriar. Dicit ei ſanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuas autem in Chriſto tuo, dicit ei Hebręus. Scio quid dicis, & facio iuſsionem tuam, ſi ſicut dicis fit, Cum iuramentis horribilibus promittens, quia ſi uixerit Dei diſcipulus omnino accipere ſancti ſpiritus gratiam, DEI cultor pater noſter poſtulauit Deum, additionem uitæ dari ſibi, ut illum Hebręum ſaluaret, miſit ergo ſanctus mane, & uocat Hebręum. Qui diffidens aduenit, putans omnino eũ mortuum, & uidens illum uiuentem in ſtupore factus eſt, & proijciens ſe ad pedes eius dixit, in uero corde dico, nõ eſt Deus magnus ſicut Chriſtianorum, & non eſt Deus amplius eo. Nego ergo Chriſte odibilem religionem Iudeorum, & accedo fideliter ueritati Chriſtianorum,

iube ergo ſine dilatiõe dari mihi in Ch-
riſto ſignaculum, & ſanctum Baptiſma,
& toti domui meæ, dicit ei ſanctus Dei.
Ego manibus meis baptizo te, & om-
nem domum tuam. Procedens ergo ite
rum Medicus, & tangens dexteram ma
num eius, dixit ei, laſsæ factæ ſunt uirtu-
tes tuæ domine, & natura ualde defecit.
Dicit ei ſanctus. Habemus naturæ crea-
torem confortantem nos. Et ſurgens ue
nit in ſanctam Dei Eccleſiam, & coram
omni populo baptizauit eum cum tota
domo eius, uocans nomen illius Iohan-
nes. Communicans autem eum uiuifi-
cis myſterijs, aſsumpſit eum & duxit in
dormitorium ſuum, dans ei eſcam, &
docebat eum quæ ſunt æternæ uitæ, ad-
ijciens eum ouili ſuo cum mulieribus
& filijs nouiter electum militem, Medi-
cus autem frequentibus diebus pertran-
ſibat benedictionales domos, & dabat
donatam ſibi de medicina pecuniam,
et quod ei erat reſiduum. Et circa horam
nonam ſtetit magnus pater noſter Baſi-
lius ad

Digitized by Google

lius ad miniſterium Miſsæ in ſancta Ec-
cleſia ſimul cum electis Cleri, & ciuitatis
Capitaneis, & iterum cum ipſis panem,
dimiſit eos, inſtruens & oſculans eos in
oſculo ſancto, & nouum CHRIſti mi-
litem commendans, etiam & omnes
DOMINO, atque diſpoſitam ſibi con-
ſepelire ſumpſit tertiam partem, quæ a
DOMINO data fuit ei communionis,
& recumbens in lecto, gratias egit ex-
tenſe Domino & DEO noſtro, in pere-
grinatione a corpore, & fide Medici, &
adhuc gratiæ cum eſsent in ore eius red-
didit Domino ſpiritum, & additus eſt
principibus Sacerdotum, prędicatoribus
quoque magnis, magni uerbi tonitru-
um. Videns autem ex Hebræis fidelis
Medicus, qui ſicut dixit homo DEI &
magnus princeps Sacerdotum Baſilius,
ſic & requieuit, cadens ſuper pectus ei-
us cum lachrymis, dicebat, uere ſerue
DEI Baſili, ſi non uoluiſses, nec modo
mortuus fuiſses.

Craſtina

Craſtina autem congregata eſt multitu-
do, & duxit honorificum corpus eius
qui uicit materialem inſtationem in ſan-
ctam Eccleſiam, cum omni oblatione a-
romatum & thymiamatum ſepelienti-
um. Andiens autem Gregorius Nazan-
ti Epiſcopus currens & ipſe aduenit, &
uidens honorificum corpus, procidit ſu-
per illud. Et lamentans multum ad ora-
tionem hortabatur populum, in Hym-
nis & canticis ſpiritualibus, cum decenti
honore, glorioſam memoriam magni ſa-
cerdotis facere, ſimulq; concurrentibus
duodecim Epiſcopis, & multitudine ci-
uitatis, depoſuerunt eum in Archariſ-
mum marmoreum, in templo ſancti &
glorioſi martyris Iſichij, ubi & Leoncius
ante eum Epiſcopus cum cęteris dormit.
Requieuit autem Angelicam uitam in
terra agens magnus Baſilius, menſe Ia-
nuario die prima, quinto anno imperij
Valentis & Valẽtiniani, memoriam ſuę
uitæ derelinquens Eccleſiæ quæ eſt ſe-
cundum operationem Sancti ſpiritus cõ

ſcripta

Digitized by Google

ſcripta cum eo in cœleſti Libro, in gloriam & laudem Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui cum Patre eſt gloria ſimul & ſancto ac uiuifico ſpiritu, nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum, AMEN. Explicit uita beatiſsimi Baſilij Archiepiſcopi ceſariæ Capadociæ.

INCIPIT VITA S. patris Effrem.

FRATRES ENARRAtionem uolo facere de Baſilio memorabili & Effrem Syro, qui ſunt apud Deum, & patre noſtro uiſore, quæ etiam de ſancto & non mentiente ore eius audiuit. Eſt autem ſic. Effrem memorabilis cum eſset in Eremo quadam, ſplendore Spiritus ſancti illuſtrante, uidens quendam de amatoribus eius, et interrogatione diſcens mirabilia opera patris noſtri Baſilij, ſine intermiſsione poſtulabat reuelari ſibi qualis eſset magnus Baſilius. In extaſi ergo factus, uidit colum- *Reuelatio Effrem facta de S. Baſilio.*

nam

nam ignis cuius caput pertingebat cœ-
lum, & uocem deſuper dicentem audi-
uit. Effrem, Effrem, quemadmodum ui-
diſti columnam iſtam ignis, talis & ma-
gnus eſt Baſilius. Et continuo accipiens
interpretem, eo quod neſciebat loqui
Græcam linguam, uenit ad magnam Ec-
cleſiam magni nominis Ceſareæ Capa-
dociæ, perueniens in ipſa ſancta feſtiuita-
te ſanctæ Theophaniæ, & intrans clam
uidit procedentem in Eccleſia magnum
Baſilium & dicit ſequenti ſe. Inuanum
laborauimus, ut ſuſpicor, frater. Iſte e-
nim in tali ordine cum ſit, non eſt quem-
admodum uidi, uidit enim eum indu-
tum ſtola candida, & qui circa eum erant
ſacrum Clerum candidiferum. Et proce-
dente eo ſtans in loco occulto Eccleſiæ,
deſperabat pro huiuſmodi materia di-
cens ſecum. Nos qui portauimus pon-
dus diei & æſtus, nihil conſecuti ſumus,
& hic in tali cum ſit ſtipatione & hono-
re humano, columna ignis eſt, Miror
ualde. Iſta igitur eo ſic loquente, mittit
ſanctus

Non Eremus facit ſanctum, ſed fides uera, uerus amor & timor DEI.

Digitized by Google

ſanctus Baſilius Archidiaconum ſuum dicens. Vade circa portam occidentalem, & in angulo Eccleſiæ inuenies Abbatem Effrem, habentem cucullam, cum altero quodam cum parua barba puſillum & cetera de uultu eius, & dices ei. Iubeo, intra presbyterium, uocat te pater tuus Archiepiſcopus. Et dicens Dominus Effrem per interpretem quæ dicebantur, reſpondit dicens. Erraſti frater, nos peregrini ſumus. Et abiens Archidiaconus, retulit beato Baſilio iſta.

Magno autem Baſilio ſacros Libros legente, uidens ſanctus Effrem linguam igneam loquentem per os eius. Et dicit ſanctus Archidiacono, uade & dic ei. Domine Effrem, iubeo intra ſanctum Presbyterium: Obſtupuit ergo in iſtis ſanctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens reſpondit dicens, uere magnus Baſilius, uere columna ignis, uere ſpiritus ſanctus loquitur per os eius. Poſtulauit autem Archydiaconum excuſare

cuſare

Digitized by Google

cuſare ſe, & ut magis poſt miniſterium in ſecretario ſalutaret eum. Intrans itaque poſt completionem miniſterij Baſilius magnus in ſecretarium uocauit ſanctum Effrem, et in Domino ſalutationem reddidit ei dicens: Beneueniſti o pater filiorum Eremi, beneueniſti qui multiplicaſti diſcipulos CHRIſti in ipſa Eremo, & Dæmones eminaſti in Chriſto. In quibus labor tuus pater ueniſti uidere peccatorem hominem, det tibi Deus mercedem ſecundum laborem tuum. Et reſpondens ei honorificentiſsimus Effrem & prędicens omnia quæ in corde eius erant colenda ſimul cum coeſsente ſuo Abbatem communicauit, de ſanctis manibus eius, & faciente eo caritatem, dixit ſanctus Effrem. Pater honorificentiſsime, unam poſtulo gratiam a te, annue eam dare mihi. Qui ait ad eum. Iube & dic quæ uidentur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad meam præſentiam. Dicit ei honorificentiſsim9 Effrem, Scio pater ſancte quia quantacunque

cunque poſtulaueris a Deo, tribuet tibi & uolo ut depreceris Dominum quatenus loquar Græce. Qui ait, ſuper uirtutem meam poſtulaſti, Sed quia fideliter petiſti, ueni pater honorificentiſsime, & Eremi Magiſter, poſtulemus Dominũ, poteſt enim facere uoluntatem tuam. Scriptum eſt enim: Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & ſaluos faciet eos, Et facientes orationem in multam horam, reſurgentibus eis, dixit magnus Baſilius, Cur domine Effrem, non accipis ordinationem Presbyterij, quia decet te? Dicit ei per interpretem ſanctus Effrem. Quia peccator ſum? Reſpondit ei ſanctus. Vtinam peccata tua ego habuiſsem, & dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis in humo, poſuit manum ſuã in ſanctum Effrem magnus Sacerdos, et dixit ei quæ ſunt Diaconi.

Vis orationis.

Et dixit, iube, ſurgere nos fac. Aperta ergo lingua eius, dicit ſanctus Effrem Græca lingua, ſuſcipe, ſalua, miſerere, &

Effrem per orationem cõſequitur facultatẽ loquendi Græce.

g custodi

cuſtodi nos Deus gratia tua. Tunc impletum eſt quod ſcriptum eſt in Propheta. Tunc ſaliet claudus ſicut Ceruus, & aperta erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipſa hora, glorificauerũt Deum omnipotentem & exaudientem poſtulationem deprecantium & timentium ſe. Et ſpiritualiter lætantes per tres dies, atq; ordinans ſanctus ſacerdos interpretem in Diaconum, ipſum uero beatũ Effrem in Presbyterum dimiſit eos in pace, glorificantes DEVm in omnibus quæ audierunt & uiderunt, ſicut locutus eſt ad eos.

FINIT VITA BEATI PATRIS EFFREM, ET LIBER PRImus Vitaſpatrum.

Secunda

Digitized by Google

Digitized by Google

SECVNDA PARS CONTINENS PATRVM SELE-

ĉta facta ac dicta me-
morabilia.

Digitized by Google

Exemplum.

ABBAS MACHARIVS QVOCIeſcunq; cum fratribus facta caritate reficiebãt Hoc in proprio corde ſtatuerat, ut quantos uini calices oblatos hauſiſset, tantis diebus nec ipſam aquam guſtaret omnino. Cum ergo ei fratres uinum porrigerent, cum gaudio ſumebat, ut poſtea ſe ſiti maceraret, quod cum diſcipulus eius uidiſset, patefacto ſenis conſilio, ne ei uinum porrigerent, coniurabat tormenta illi potius eſse quam pocula manifeſtans.

ALIVD.

FACTA congregatione in Eccleſia cum eſset feſtiuitas, & ceteri Monachi comederent, unus miniſtrantibus dicit, quia nihil coctum comedo, ſal mihi deferri precipito, Quo uerbo miniſter audito, cum clamore audientibus cæteris, alij imperauit dicens. Quoniam coctum ille frater non comedit, parum illi

ſalis afferto. Tunc beatus Theodorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes in cella tua comedere, q̃ hunc præſentibus fratribus audire ſermonem.

ALIVD.

QVIDAM peregrinus frater uenit ad Abbatem Siluanum in monte Syna, & uidit quod fratres operantur. Et dicit eis, quare operamini eſcam quæ perit? Maria autem bonam partem elegit. Tunc ſenex dicit diſcipulo ſuo Zachariæ, da illi codicem, ut legat, & mitte illum in cellulam in qua nihil habet, hora autem nona circumſpiciebat frater ille uiam ſi forte uocaret eum ſenex ad comedendum. Poſtq̃ uero tranſijt hora nona, uenit ad ſenem, dicens ei. Nunquid hodie non comederunt fratres, Abba? Cunq; ſenex fateretur, ait ille, Quare me non uocaſti? Tunc dixit ei Abbas Siluanus. Tu homo ſpiritualis es, & non habes neceſſe hanc eſcam, nos autem tanq̃ carnales opus habemus comedere, ideo operamur, tu autem bonam partem

tem elegiſti. Legis enim omni die, et nõ uis carnalem eſcam accipere. Quod cum audiſset, cœpit pœnitere ac dicere: Indulge mihi Abba. Tunc reſpondit illi Siluanus. Ergo neceſsaria eſt Martha Mariæ, propter Martham enim & Maria laudatur.

ALIVD.

DICEBAT de Abbate Ioanne breuis ſtaturæ, quia dixerit aliquando fratri ſuo maiori. Volebam eſse ſecurus ſicut Angeli ſunt ſecuri, nihil operantes, ſed ſine intermiſsione ſeruientes DEO. Et expolians ſe quo ueſtitus erat, abijt in Eremum, & fecit ibi hebdomadam unã, & reuerſus eſt ad fratrem ſuum. Et dum pulſaret oſtium, reſpondit ei, anteq̃ aperiret, dicẽs. Quis es tu? Et ille dixit. Ego ſum Ioannes. Et reſpondens frater, dixit ei. Ioannes Angelus factus eſt, & ultra inter homines non eſt. Ille uero pulſabat, dicens. Ego ſum, & non aperuit ei, ſed dimiſit eum affligi uſq; mane. Poſtea uero aperiens ei dixit. Si homo es, opus habes iterum operari, ut paſcaris. Et ille

Digitized by Google

pœnitentiam agens dixit, Ignoſce mihi frater, quia peccaui.

Altiora te ne queſieris

DIXERVNT quidã ſenes, ſi uideris iuuenem uolũtate ſua aſcendentem in cœlum, tene pedem eius & proijce eum in terram, quia non ita expedit ei.

ALIVD.

ABBAS ANTONIVS deficiens in conſideratione profunditatis iudiciorum DEI, poſtulauit dicens, domine, quomodo aliqui paruo tempore uitæ ſuæ moriuntur, et alij ultra decrepitam ueniunt ſenectutem, & quare quidam egeni ſunt & alij facultatibus ditantur? Et quomodo iniuſti opulenti ſunt, iuſti uero paupertate premuntur? Et uenit ei uox, dicens. Antoni ad te ipſum intende, hæc enim iudicia dei ſunt te ſcire ea non conuenit.

AMBITIO FVGIENDA.

CONSilium inter ſe habuerunt ſeniores Patres, & omnes Monachi

habitan-

Digitized by Google

habitantes in Eremo Scithiæ, & conſenſerunt, ut pater Iſaac Presbyter eis ordinaretur, in Eccleſia quę in Eremo ſita eſt, ubi conuenit dię & hora ſtatuta multitudo Monachorum, qui in illa Eremo conuerſantur. Audiens autem ſupradictus Abbas huiuſcemodi conſilium, fugit in Aegyptum, & abſcondit ſe in quodam agro inter fruteta arbitrans indignum ſe eſſe honore Presbyterij. Quamplurimi autem fratrum ſequebantur, ut comprehenderent eum. Cum autem applicuiſſent ad ueſperam in eodem agro, ut reficerent fatigati de itinere, erat enim nox, dimiſerunt Aſellum qui eis ſumptꝰ portabat in itinere ut paſceretur. Cum autem paſceretur Aſellus, peruenit in locum ubi ſupradictus Abbas Iſaac latitabat. Cunq; illuxiſſet dies, requirentes Monachi Aſellum peruenerunt ad eundem locum ubi ſe ſenior occultauerat, & admirantes ualde diſpenſationem diuinam cõprehendentes ligare & conſtringere eum uoluerunt, & ita producere.

Digitized by Google

Venerabilis autem ſenior non permiſit dicens. Iam non poſſum contradicere uobis quia forſitan uoluntas DEI eſt, ut licet indignus ſuſcipiam ordinem Presbyterij.

APPARITIONIBVS non credendum.

FRATER quidam ſedebat in cella ſua quieſcens, & uolebant Dæmones ſeducere eum ſub ſpecie Angelorũ. Excitabant enim eum ut iret ad collectam, & lumen oſtendebant ei. Ille autem uenit ad quendam ſenem, & dixit ei, Abba ueniunt Angeli cum lumine & excitant me ad collectam, et lumen oſtendunt mihi. Et dixit ei ſenex. Non audias eos fili quoniã Dęmones ſunt, ſed quando ueniunt excitare te, tu dic, Ego quando uolo, ſurgo, uos autem non audio. Accipiens autem frater pręceptum ſenis, reuerſus eſt ad cellam ſuam, & ſequenti nocte iterum Dæmones ſecundum conſuetudinem uenientes, excitabant eum, Ille uero ſicut præceptum ſibi fuerat, re-

ſponde-

Digitized by Google

ſpondebat eis dicens. Ego quando uolo ſurgo,uos autem non audio.Et illi dixerunt ei. Malus ſenex ille falſator ſeduxit te,ad quem frater uenit,uolens mutuare pecuniam, & cum haberet, mentitus eſt dicens,ſe non habere,& non dedit ei. Ex hoc ergo cognoſce,quia falſator eſt. Frater ergo ſurgens diluculo uenit ad ſenẽ, & nunciauit ei hæc ipſa. Senex uero dixit. Verum eſt quia habebam, & quia frater uenit querens mutuare & non dedi ei,ſed ſciebam,quia ſi darem ei,damnũ animę ſuæ faceret. Cogitaui ergo potius unum mandatum preterire, ꝙ decem pręuaricari, ex quibus in tribulationem uenire potuiſsemus pro illo,ſi a me pecuniam accepiſset. Tu autem Dæmones qui te ſeducere uolunt, non audias. Et multum confortatus de uerbis ſenis, abijt in cellam ſuam. ALIVD.

CVIDAM fratri apparuit Diabolus transformatus in Angelum lucis, & dixit ad eum. Ego ſum Angelus Gabriel. Quare clauſiſti oculos tuos. Ego ſum

ſum miſsus ad te. Ille autem dixit ei. Vi-
de ne forte ad alium miſsus ſis, ego enim
non ſum dignus ut Angelus mittatur ad
me, Diabolus autem ſtatim non compa-
ruit.

ALIVD.

DICEbant ſenes. Quia ſi uel pro ue-
ritate Angelus tibi appareat, non ſuſcipi-
as facile, ſed humilia temetipſum dicens.
Non ſum dignus uidere Angelum, ui-
Aliud. uens in peccatis. Narrauerunt de alio ſe-
ne, quia ſedens in cella ſua & ſuſtinens
tentationes uiderit Dæmones manife-
ſte, et contempſerit eos. Cum autem Di-
abolus ſe uideret uinci a ſene, uenit & o-
ſtendit ſe ei dicens. Ego ſum CHRIſtus,
quare clauſiſti oculos tuos. Et reſpon-
dens ſenex dixit ei. Ego hic CHRIſtum
nolo uidere, ſed in alia uita. Audiens au-
tem hæc Diabolus non comparuit.

ALIVD.

ALTerum ſenem uolentes ſeducere,
Dæmones dixerunt ei. Vis uidere Chri-
ſtum? Et ille dixit. Anathema uobis, &
de quo dicitis. Ego autem meo Chriſto
dicenti

dicenti credo. Si quis uobis dixerit, ecce hic CHRIſtus, ecce illic, nolite credere. Quo dicto ſtatim non comparuerunt.

ALIVD.

NARrrauerũt de alio ſene, quia perſeuerauit ieiunans ſeptuaginta hebdomadas, ſemel in hebdomada reficiens. Hic poſtulabat a DEO de quodam ſermone ſcripturarum ſanctarum, & nõ reuelabat ei Deus. Dixit ergo in ſemetipſo ecce tantum laborem aſſumpſi & nihil profeci, uado ergo ad fratrem meum & requiram ab eo. Qui cum egreſſus clauſiſſet hoſtium ut abiret, miſſus eſt ad eũ Angelus Domini dicens. Septuaginta hebdomadæ quas ieiunaſti non te fecerunt proximum deo, nunc uero quando ita humiliatus es, ut ad fratrem tuum pergeres, miſſus ſum tibi indicare ſermonẽ. Et aperiens ei de re quam quærebat diſceſſit Angelus ab eo.

ALIVD.

DICEBANT de quodam fratre, quia ſedebat in Eremo & ſeducebatur a Dæmonibus per multos annos, ipſe uero exiſti-

ro exiſtimabat, quia Angeli eſent. Egre-
diebatur autem pater eius ſecundum car
nem per tempus & uiſitabat eum. Vna
autem dierum pater tulit bipennem ſe-
cum dicens, quia reuertens afferam mihi
pauca ligna. Et præueniens unus Dæ-
mon, dixit ad filium eius: Ecce *Diabolus*
uenitet ad te in ſimilitudine patris *tui*, ha-
bens bipennem ut impugnet te. Tu er-
go præueniens tolle illam bipennem ab
eo et occide eum. Igitur pater ſecundum
conſuetudinem uenit, & accipiens filius
eius bipennem ab ipſo percuſsit eum &
occidit, & continuo adheſit ei ſpiritus
malignus & ſuffocabat eum.

ALIVD.

Hero Monach9 tanto rigore animi ſui
ĩmutabilẽ ieiunij continentiã ſemper ex-
ercuit, & ſolitudinis ac cellulæ ſecreta iu-
giter ſectatus eſt, ut nec die ſancti Paſchę
rigorem abſtinentiæ ſolueret. Cumq;
omnes Eremitæ pro tanta ſolennitate ad
Eccleſiam pariter conueniſsent, ſolus ille
non affuit, ne quantulumcunq; perceptio-
one

one leguminis parui, a ſuo propoſito ui-
deretur relaxaſſe, qua præſumptione de-
ceptus, angelum Sathanæ uelut Ange-
lum lucis ſuſcipiens cum ſumma uenera-
tione, eiuſq; præceptis obediens, ſemet-
ipſum in puteum profundiſſimum præ-
cipitem iactauit, magnum ſcilicet uirtu-
tis ſuæ meritum probaturus, cum inde
exiſſet illeſus, de quo puteo cum grandi
fratrum labore ſemiuiuus extractus, ui-
tam tertia die finiuit, & quod his deteri-
us eſt, ita in deceptionis ſuæ obſtinatio-
ne permanſit, ut ei nullatenus potuiſſet
perſuaderi, quod Dæmonum calliditate
fuiſſet deluſus.

ALIVD.

QVID ET Iam de illo Monacho
commemorem, cuius nomen, quia ad-
huc ſupereſt, ſileo? Qui dum longo tem
pore Dæmonem in Angeli cœpit clari-
tate, reuelationibus eius ſæpe deceptus,
credidit eum internuncium eſſe iuſticiæ.
Nam per omnes noctes in cellula eius,
lumen abſq; ullius lucernę officio prebe-
bat

bat Diabolus, ad extremum uero iuſsit eum, ut filium ſuum qui cum eo pariter in eodem Monaſterio commanebat, deuotus Deo offerret uictimam, ut ſcilicet hoc ſacrificio Abrahæ Patriarchæ meritis coequaretur, cuius uerbis ille intantum eſt ſeductus, ut hoc confeſtim opere perfeciſset, niſi puer de cella manibus ei9 elapſus concitus aufugiſset.

ALIVD.

FVIT & alius Monachus qui nimiam ſemper tenuit abſtinentiam, Quiq; per annos multos, ſingulariter in cella reclusſus, perpaucis imitabilem exhibuit abſtinentiam. Hic ad extremum ita eſt Diabolicis reuelationibus deluſus, ut poſt annuos labores atq; uirtutes, quib9 alios Monachos exceſserat, ad Iudaiſmũ & circumciſionem carnis miſerabiliter ſit lapſus. Poſt multa namq; tempora, diabolus uelut nuncius ueritatis, oſtendebat illi per uana ſomnia & per quaſdam inanes reuelationes, Chriſtianorum atq; Monachorum exercitum, tenebroſum

ac tetrum

Digitized by Google

ac tetrum omniq; macie tepidum atque deformem & econtra oſtendebat illi Iudeorum plebem ſumma leticia tripudiantem, ingentiq; lumine coruſcantem. Ac proinde cõmonebat eum, ut ſi mallet beatitudinis illorum particeps effici, circumciſionem quoq; ſuſcipere feſtinaret.

CONTRA SPIRITVM BLASPHEMIAE.

QVIDAM frater impugnabatur a ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, & quoſcumq; audiſſet magnos ſenes, pergebat ad eos, ut illis declararet, & mox ut perueniebat, uerecundabat̃ dicere. Cum autem frequenter ad Abbatem Pimenium ueniret, uidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei. Ecce frequenter uenis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, triſtis tecum illas portans, dic ergo mihi fili, quid eſt quod habes? At ille dixit. In Blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſcao dicere, Et mox ut

h aperuit

aperuit cauſam, leuior impugnatio eius apparuit. Et dixit ei ſenex, ne contriſteris fili. Quando enim hæc cogitatio aduenit, dic. Ego hac cauſa opus non habeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Sathana. Hanc enim cauſam anima non uult. Quamcumq; enim cauſam anima noluerit non diu permanebit. Et ita frater ille diſceſsit.

CARITATIS EXEMPLVM ut alter alterius onus portet.

DVO FRATRES MOnachi abierunt in proximam ciuitatem, ut diſtraherent quæ manibus ſuis per totum annum operati eſsent. Vnus autem ex eis egreſsus eſt ut quædam ſibi neceſsaria emeret, alius autem ſolus in hoſpitio remanſit & inſtigante Diabolo, cecidit in fornicationem. Cum autem reuerſus ueniſset frater, dxit ei. Ecce diſtraximus quæ neceſsarsa erant reuertamur nunc ad cellulam noſtram. Reſpondens

dens autem frater, dixit ei. Non poſſum reuerti. Cumq; deprecaretur eum frater ſuus dicens, quapropter nõ reuerteris ad cellam. Ille confeſſus eſt ei dicens. Quia ego cum diſceſsiſti a me, cecidi in fornicationem, ideo nolo reuerti. Volens autem lucrari & ſaluare animam eius, frater ſuus cum ſacramẽto dixit ei, Quia & ego cum ſeparatus fuiſsem a te, lapſus ſum ſimiliter in fornicationem, ueruntamen reuertamur ad cellulam, & ponamus nos in pœnitentiam. Omnia enim poſsibilia ſunt DEO, ut pœnitentibus nobis indulgentiam donare dignetur, ut in æterno igne tormentis & pœnis inferni tartaro non cruciemur, ubi pœnitentia non eſt, ſed ignis ſemper ſine ceſſatione & dira tormenta. Ita ergo reuerſi ſunt ad cellulam ſuam. Abierunt autem ad ſanctos patres, & proſtrauerunt ſe ad ueſtigia eorum cum multo ululatu & lachrymis gementes, & confeſsi ſunt illis, quæ eueniſset eis ruinæ tentatio. Quicquid autem præceperunt ſancti ſeniores,

& docuerunt eos in cauſa pœnitentiæ ita omnia fecerunt. Ille ergo alius frater, qui non peccauerat, pro fratre qui peccauerat, pœnitentiam agebat, quaſi & ipſe peccaſset, eo quod multam caritatem circa eum haberet. Videns autem dominus laborem caritatis eius, infra pauca tempora reuelauit ſanctis patribus, qualis eſſet cauſa, et quia ꝓpt̃ caritatem illius qui non peccauerat, & ſe afflixerat pro ſalute fratris, idcirco indulgentiam donauit ei dominus, qui peccaſset. Ecce hoc ita eſt ſicut ſcriptum eſt, quia poſuit animam ſuam pro ſalute fratris ſui.

IN COENA DOMINI, PAnem uerum corpus, Vinum uerum ſanguinem CHRIſti eſse.

NARRAVIT ITErum Abbas Daniel dicens, dixit pater noſter Arſenius de quodam ſene in Scithi, qui erat magnus in hac uita, ſimplex autem in fide, & errauit pro eo quod erat ydio-

rat idiota, et dicebat non eſse naturaliter corpus CHRIſti panem conſecratum quem ſumimus, ſed figuram eius eſse. Hoc audientes duo ſenes, quod diceret hunc ſermonem, & ſcientes quia magna eſset uita eius & conuerſatio cogitauerunt quia innocenter & ſimpliciter diceret hoc, uenerunt ad eum & dicunt ei. Abba audiuimus ſermonem cuiuſdam infidelis, qui dicit, quia panis quem ſumimus, non naturaliter corpus CHriſti eſt, ſed figura eius. Senex autem ait eis, ego ſum, qui hoc dixi. Illi autem rogabant eum dicentes. Non ſic teneas Abba, ſed ſicut Eccleſia Catholica tradidit, nos autem credimus quia panis ipſe, corpus CHRiſti eſt, calix ipſe ſanguis Chriſti ſecundum ueritatem, & non ſecundũ figuram, ſed ſicut in principio puluerem de terra accipiens, plaſmauit hominem ad imaginem ſuam, & nemo poteſt dicere, quia non erat imago Dei, quamuis de terra & puluere ſit, ita & panis quem dixit, quia corpus meum eſt, credimus

quia ſecundum ueritatem corpus Chri-
ſti eſt. Senex autem ait eis. Niſi re ipſa
cognouero, non mihi ſatisfaciat ratio ue-
ſtra. Illi autem dixerunt ei, deprecemur
Deum hebdomada hac de myſterio hoc
& credimus quia Deus reuelabit nobis.
Senex autem cum gaudio ſuſcepit ſer-
monem iſtum, & deprecabatur Deum
dicens, Domine, tu cognoſcis, quoniam
non per malitiam incredulus ſum rei hu-
ius, ſed per ignorantiam errem, reuela er-
go mihi Domine Ieſu CHRISTE, quod
uerum eſt, Sed & illi ſenes abeuntes in
cellas ſuas, rogabant & ipſi Deum dicen-
tes. Domine Ieſu Chriſte, reuela ſeni iſti
myſterium hoc, ut credat & non perdat
laborem ſuum. Exaudiuit autem Domi-
nus utroſq;, & hebdomada completa,
uenerunt Dominica die in Eccleſiam, &
ſederunt ipſi tres ſoli ſuper ſedile de ſcir-
po, quod in modum faſcis erat ligatum,
medius autem ſedebat ſenex ille. Aperti
ſunt autem intellectuales oculi eorum, et
quando ſunt poſiti panes in Altare, uide-
batur

Digitized by Google

batur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens ſuper Altare, & cum extendiſset Presbyter manus ut frangeret panem, deſcendit Angelus de cœlo habens cultrum in manu & ſacrificauit puerulum iſtum, ſanguinem uero eius excipiebat in calicem. Cum autem frangeret Presbyter in paruis partibus panem, etiam Angelus incidebat membra pueri in modicas partes. Cum autem acceſſiſset ſenex, ut acciperet ſanctam communionem, data eſt ipſi ſoli caro ſanguine cruentata. Quod cum uidiſset, pertimuit et clamauit dicens. Credo Domine, quia panis qui in Altari ponitur, corpus tuum eſt, & calix ſanguis tuus eſt. Et ſtatim facta eſt illa caro in manu eius panis ſecundum myſterium, & ſumpſit illud in ore agens gratias Domino Deo.

CIBI CVM ORATIONE & gratiarum actione percipiendi.

ERAT quidam magnus ſenex

præuidus, & contigit eum manducare cum pluribus fratribus, & comedentibus illis uidebat in ſpiritu idem ſenex ſedens ad menſam quoſdam edentes mel, alios autem panes, alios uero ſtercus. Et mirabatur intra ſemetipſum, & deprecabatur Deum dicens. Domine reuela mihi myſterium hoc, quod idem cibus omnibus appoſitus eſt ſuper menſam, & in manducando ita immutatus uidetur, ut quidam edant mel, quidam autem panem, alij uero ſtercus. Et uenit ei uox deſuper dicens. Illi qui manducant mel, hi ſunt, qui cum timore & tremore & gratiarumactione edunt ad menſam & inceſsanter orant, & oratio eorum ſicut incenſum aſcendit ad DEVM, ideoq; mel comedunt. Qui autem panem manducant, hi ſunt qui gratias agentes percipiunt ea quæ a Deo donata ſunt illis. Alij uero qui ſtercus manducant, hi ſunt qui murmurant, & dicunt, hoc bonum eſt, id malum eſt, hæc autem talia non oportet cogitare, ſed magis glorificare deum atq;

laudes

Digitized by Google

laudes ei offerre, ut in nobis impleatur illud quod dictum eſt. Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite.

ELEEMOSYNAM PRAEbentes benedicuntur.

SENEX QVIDAM cum alio uno fratre, habebat communem uitam. Erat autem ille ſenex miſericors. Contigit autem ut fieret fames, & cœperunt quidam uenire ad hoſpitium eius, ut acciperent Agapem. Senex uero omnibus uenientib⁹ miniſtrabat panem. Videns autem frater quod fiebat, dicit ſeni. Da mihi partem meam de panibus, & quod uis de parte tua fac. Senex autem diuiſit panes, & faciebat more ſolito Eleemoſynam de parte ſua. Multi autem concurrebant ad ſenem, audientes quod omnibus daret. Videns autem DEVS propoſitum uoluntatis eius, benedixit panes, frater autem ille qui acceperat par

Digitized by Google

tem ſuam, & nulli dabat, conſumpſit panes ſuos, & dixit ſeni. Quoniam modicum eſt quod adhuc habeo de panibus meis Abba, ſuſcipe me ad communem uitam. Et dixit ei ſenex. Quomodo uis, facio. Et cœperunt iterum ſimul eſſe & communiter uiuere. Facta autem iterum abundantia uictualium, ueniebant iterũ indigentes ut acciperent Agapem. Contigit autem una die, ut intraret frater ille, & uideret quomodo deficerent panes. Venit autem & pauper poſtulans Agapem. Senex autem dixit fratri illi, da ei panem. Et dixit. Iam non habeo pater. Et dixit ſenex. Intra & quere. Ingreſſus autem frater, attendit & uidit repoſitiones in quibus panes haberi ſolent repletas panibus. Quod cum uidiſſet, timuit, & tollens dedit pauperi, atq; ita agnoſcens fidem & uirtutem ſenis glorificauit Deum.

FIDES RESVRRECTIONIS MORTUORUM.

Abbas

ABBAS SYSOIVS cum habitaret in monte, in quo erat beatus Antonius recluſus, quidam ſecularis ad eum cum filio proprio percipiendę benedictionis gratia properabat. Contigit autem ut infans moreretur in uia. Quem pater ſine ulla pturbatione mentis ſublatum cum fide portauit ad ſenem, ingreſſuſq; cellulam, tam ſe, q̃ infantem, proiecit in terram, ut eſt moris poſtulantium benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egreſſus eſt, filij corpuſculo derelicto ante pedes Abbatis. Quem cum adhuc ſenex orandi cauſa iacere ſperaret, ſurge inquit fili & egredere, defunctum enim eſse neſciebat. Confeſtimq; puer exurgens egreſſ9 eſt. Cumq; uidiſset pater eius, obſtupuit, regreſſuſq; in cellulam adorato ſene, tam cauſam filij, q̃ luctum cum fide narrauit. Sed ſenex ualde mœſtus effectus eſt, nõ enim a ſe quicq̃ tale uolebat audiri factũ. Sed per diſcipulum ſuum homini illi ne cuiq̃ ad tranſitum ſuum hoc diceret imperauit.

Aliud

ALIVD.

DICEBAT Abbas Syſoys, quan-
do eram in Scithi cum Abbate Macha-
rio aſcendimus metere cum eo ſeptem
nomina, et ecce una uidua colligebat ſpi-
cas poſt nos, & non ceſsabat plorans. Vo
cauit ergo ſenex dominum agri illius, &
dixit ei. Quid eſt aniculæ huic, quod ſic
plorat? Qui dixit ei, quia uir eius habu-
it depoſitum cuiuſdam, & mortuus eſt,
non loquens, & non dixit ubi poſuit il-
lud, & uult dominus depoſiti illius acci-
pere eam, & filios eius in ſeruitutem. Et
ait ei ſenex. Dic illi ut ueniat ad nos, ubi
requieſcimus in caumate. Et cum ueniſ-
ſet dicit ei ſenex. Vt quid ſic ploras?
Quæ ait. Vir meus defunctus eſt accipi-
ens commendatum alicuius & non dixit
moriens ubi poſuerit illud. Et dicit ei
ſenex. Veni & oſtende mihi ſepulchrum
uiri tui. Et aſsumptis ſecum fratribus a-
bijt cum ea, & cum ueniſsent ad locum
ubi poſitus erat uir eius, dixit ad illam ſe-
nex. Recede hinc in domum tuam, &

oranti-

orantibus illis uocauit ſenex eum qui mortuus fuerat, dicens, Vbi poſuiſti alienum depoſitum? Qui reſpondens dixit ei. In domo mea abſconditum eſt ſub pede lectuli mei. Et ait illi ſenex. Dormi iterum uſq; in diem reſurrectionis. Videntes autem fratres, pre timore ceciderunt ad pedes eius. Quibus dixit ſenex. Non propter me factum eſt hoc, nihil enim ſum, ſed propter illam uiduam & orphanos ipſius fecit DEVS rem hanc. Hoc autem ſcitote, quia ſine peccato uult Deus eſſe animam, & ſi quid petierit, accipit. Veniens autem nunciauit uiduæ illi ubi poſitum erat illud comendatum. At illa ſumens illud, reddidit domino ſuo, & liberauit filios ſuos, & qui audierunt hoc glorificauerunt Deum.

ALIVD.

TRANSIENS ALIQVando Abbas Aemilius per quendam locū, uidit quendam Monachum, detentum a quibuſdam tanquam homicidam. Accedens

Digitized by Google

dens autem ſenex interrogauit cauſam, & comperto quam ob cauſam calumnia-rentur ei, dicit ad eos qui eum tenebant, ubi eſt ille qui occiſus eſt? Et oſtende-runt ei. Tunc approximans ipſi defun-cto dicit omnibus. Orate. Ipſe uero ex-pandente manus ad Deum, ſurrexit is qui defunctus erat, & dixit ei coram om nibus. Dic nobis quis eſt qui interfecit te? Qui reſpondens ait. Ingreſsus Ec-cleſiam commendaui pecuniam Presby-tero, ipſe uero ſurgens occidit me, et por-tans proiecit me in Monaſterium Ab-batis huius. Sed rogo uos ut tollantur ipſę pecuniæ ab eo, & dentur filijs meis. Tunc ait ad eum ſenex. Vade dormi do-nec ueniat Dominus & reſuſcitet te, & confeſtim obdormiuit.

ALIVD.

VENERVNT ALIquando plures ſeniores ad Abbatem paſtorem & ecce quidam de cognatis ipſius Ab-batis, habebat filium, & erat facies eius

per ope-

per operationẽ Diaboli conuerſa retrorſum. Videns autem pater eius multitudinem Patrum, accipiens puerum ſedebat foris plorans. Contigit autem ut un⁹ ſeniorum egrederetur foras. Qui cum uidiſset patrem pueri, ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. Cognatus ſum Abbatis paſtoris, & ecce contigit huic puero tentatio iſta, & uolens eum iſti ſeni offerre ut curaret eum timui. Non enim uult nos uidere, & nunc ſi cognouerit quia hic ſum perſequens mittit & minat me hinc. Ego uero uidens præſentiam ueſtram, preſumpſi uenire huc. Ergo quomodo uis miſerere mei, & introduc intus puerum iſtum & orate pro ipſo, & accipiens eum ſenex intrauit & uſus eſt prudenter, & non ſtatim eum obtulit Abbati paſtori, ſed incipiens a minimis fratribus dicebat. Conſignate puerum iſtum. Cum autem feciſset omnes per ordinem conſignare eum, ad ultimum obtulit eum Abbati paſtori, qui nolebat tangere eum. At illi rogabant eum dicentes

centes ut omnes, ita & tu pater fac. Et in-
gemiſcens ſurrexit & orauit dicens. De-
us ſalua plaſma tuum, ut non dominetur
ei inimicus. Et conſignans curauit eum,
ac reddidit patri ſuo ſanum.

FIDEI MIRACVLO-
rum Exemplum.

SENEX QVIDAM E-
rat ſolitarius iuxta Iordanem fluui-
um, & ingreſſus propter cauma in ſpe-
luncam & inuenit ibi Leonem, & cœpit
fremere Leo dentibus ſuis ac rugire. Di-
xit autem ei ſenex, quid anguſtiaris? Eſt
locus qui capiat me & te. Si uero non
uis, ſurgens egredere hinc. Leo autem
non fremens egreſſus eſt inde foras.

ALIVD.

ASCENDIT QVIdam
ſenex aliquando de Scithi in Terimitym,
et ibi diuertit, et uidentes homines labo-
rem abſtinentiæ eius obtulerunt ei mo-
dicum

dicum uini. Alij autē audientes de ipſo, adduxerunt eum ad hominem quendam Dæmonium habentem. Cœpit autem Dæmon ille maledicere ſenem illum dicens. Ad iſtum potatorem uini me adduxiſtis? Et ſenex quidem propter humilitatem nolebat eum eijcere, propter improperium uero eius dixit. Credo in CHRIſto, priusſq; finem faciam bibendi calicem iſtum, egredieris ab eo. Et cū cœpiſset ſenex bibere, clamauit Dæmon dicens. Incendis me. Et anteq; conſumeret bibens exiuit Dæmon per gratiam DEI.

CONTRA FIDVCIam operum.

ASTITERVNT ALIquando Abbati Arſenio Dæmones in cella ſedenti, & tribulabant eum. Superuenerunt autem ei fratres, qui ei miniſtrare ſolebant, ſtanteſq; extra cellam audiebant eum clamantem ad Dominum & dicentem. DOMIne non me

derelinquas, quia nihil boni feci coram te, ſed præſta mihi ſecundum benignitatem tuam ſaltem, modo aſsumere initia bene uiuendi.

ALIVD.

DICEBANT de Abbate Pambo, quia in ipſa hora qua diſcedebat ex hac uita, dixit aſtantibus ſibi ſanctis uiris, Quia ex quo ueni in hunc locum ſolitudinis, & fabricaui mihi cellam & habitaui hic, extra laborem manuum mearum non recolo me comediſse panem nec pœnituiſse de ſermone quem locutus ſum uſq; ad hanc horam, & ſic uado ad dominum, quaſi qui nec initium fecerim ſeruiendi Domino.

HAERETICI CRIMEN confutandum, ad alia non uere obiecta crimina taceri poſse.

FVIT ETIAM DE MAGNIS partibus quidam ſenior nomine Aga-

ne Agathon, nominatiſsimus in uirtute humilitatis et patientię. Quodam autem tempore perrexerunt ad uiſitandum eũ fratres. Audientes enim de eo quod magnam humilitatem habuerit, uolenteſq; probare, ſi uere humilitatis patientiam poſsideret, dixerunt ei, Multi ſcandalizantur in te pater, quia nimis uicio ſuperbię tenearis, et ideo alios deſpicias, et pro nihilo eos habeas, ſed & detractiones aduerſus fratres non ceſses loqui. Affirmant etiam q̃plurimi, quod hæc ideo agas, quia fornicationis uicio tenearis, & ne ſolus uidearis errare, idcirco aliјs non ceſses detrahere. Ad hæc reſpondens ſenior, ait. Hæc omnia quæ dixiſtis uicia in me eſse cognoſco, nec poſsum negare tantas iniquitates meas. Procidenſq; pronus in terram adorabat eoſdem fratres dicens. Deprecor uos fratres, ut intentius pro me miſero, & multis peccatis obnoxio, CHRIſtum Dominum exorare non ceſsetis, ut indulgentiam tribuat iniquitatibus meis multis ac malis. Ad hæc

ſupradicti fratres addentes dixerunt ei. Non te lateat etiam hoc, quia Hæreticũ te eſse q̃plurimi affirmant. Hoc autem cum audiſset ſenior, dixit eis. Licet in aliis multis peccatis obnoxius ſim, abſit hoc ab anima mea. Tunc omnes qui ad eum uenerant proſtrauerũt ſe in terram ad pedes eius, obſecrantes eum ac dicentes. Precamur te Abba, ut dicas nobis cur tanta uicia & peccata dicentibus nobis de te in nullo commot⁹ es, de uerbo autem Hęretici ualde te commouiſti, & abhominatus es, nec ſufferre potuiſti auditum. Dicit eis ſenior. Illas priores culpas ac peccata propter humilitatem ſuſtinui, ut peccatorem me eſse crederetis. Nouimus enim ſi cuſtodiatur humilitatis uirtus, magnus fructus eſt animæ. Nam Dominus & ſaluator noſter Ieſus Chriſtus, cum ei Iudæi multas contumelias et conuicia irrogaſsent, patienter cuncta tollerauit, ut nobis humilitatis preberet exempla. Immiſsi enim falſi teſtes multa aduerſus eum falſa dixerunt, & uſq; ad

mortem

mortem cuncta ſuſtinuit. Ita enim & Apoſtol[9] Petrus prędicabat dicens, Chriſtus paſsus eſt pro uobis, uobis relinquẽs exemplum, ut ſequamini ueſtigia eius. Oportet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduerſa ſuſtineamus. Sermonem autem quem obiecistis de Hæreſi non potui ſuſtinere, quia Hæreſis ſeparatio eſt a DEO. Hæreticus enim ſeparatur a Deo uiuo & uero, & coniungitur Diabolo & angelis eius. Alienatus enim a CHRIſto, non habet Deum quem exoret pro peccatis ſuis, quia ex omni parte perijt. Si autem conuerſus fuerit ad ueram & Catholicam ſanctę Eccleſiæ fidem, ſuſcipitur a bono & pio ſaluatore noſtro CHRIſto, et reconiungitur Deo uero creatori et ſaluatori noſtro Chriſto.

Hæreſis quanta ſit peſtis.

HAERESIS FVGIENDA,
cuius acerrimus hoſtis fuit Antonius, de quo uide eius uitam.

DIXIT ABBAS THEOdorus de Firme. Si habes amicitias

cum aliquo, & contingit eum tentationem fornicationis incurrere, ſi potes da ei manum et trahe illum ſurſum, ſi autem errorem aliquem fidei incurrit, & non tibi acquieſcit reuerti, cito incide amicitias eius abs te, ne forte remorans traharis cum eo in profundum.

CONTRA HYPOCRIſin, & uitam Monaſticam.

QVIDAM DE FRAtribus in Panepho ad Abbatem Ioſeph perrexerunt ut requirerent de ſuſceptione fratrum, ſi liceret cum his illo tempore uel fiduciam habere uel leticiam. At ille antequã requirerent eum, dicit diſcipulo ſuo. Quod facturus ſum hodie fili ne mireris. Et poſuit duo ſedilia illis qui uenerant, & dicit eis, ſedete. Et poſuit unum a dexris ſuis, & alterum a ſiniſtris, & ingreſsus cellulam ſuam, miſit ſibi ueſtimenta corrupta, et egreſsus tranſijt in medio eorum. Et iterum ingreſsus

Digitized by Google

miſit alia meliora, quibus ſolebat die feſto uti, & egreſſus eſt poſtea ad eos. Iterum autem ingreſſus quotidiano ueſtimento ſuo ueſtitus uenit, & ſedit inter eos. Illi autem mirati ſunt, & obſtupuerũt propter hoc factum. Dicit eis ſenex: Vidiſtis quid feci? Cum autem illi innuiſſent, dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum ueſtimento corrupto uſus es, & poſtea alio meliori. Et dicit eis. Nunquid mutatus ſum, ex illo inhoneſto, aut ex illo meliore? Dicunt ei, non. Quibus ſenex ait. Si ergo idem ego ſum in utriſq;, & non ſum mutatus, & ſicut illud primum non mihi nocuit, ita nec ſecundum mutauit. Sic ergo debemus facere in occurſione fratrum, ut quando præſentes ſint, cum fiducia & lætitia ſuſcipiamus eos. Quando autem ſoli ſumus, opus eſt ut luctus & abſtinentia permaneant in nobis. Illi uero audientes, quæ in cordibus ſuis habebant, anteq̃ requirerent eũ, glorificauerunt Deum & læti diſceſſerunt.

Digitized by Google

ALIVD.

ABBAS SILVANVS ſedens aliquando cum fratribus in Speleo, factus eſt in exceſſu mentis, & cecidit in faciem ſuam, & poſt multum ſurgens plorabat. Et interrogauerunt fratres eum dicentes. Quid habes pater? Ille uero tacebat & flebat. Compellentibus autem illis dixit. Ego ad iuditium raptus ſum, & uidi multos de habitu noſtro euntes in tormenta, & multos ſeculares ad regnum. Et lugebat ſenex, & nolebat deinceps exire de cella ſua. Sed ſi exire cogebatur, operiebat capucio faciem ſuam dicens, Quid neceſſe eſt uidere lumen iſtud temporale in quo nihil eſt utile.

ALIVD.

MISIT ALIQVANdo ſanctus Epiphanius Epiſcopus Cyprius, ad Abbatem Hylarionem, rogans eum & dicens. Veni ut nos uideamus, anteꝗ̃ de corpore exeamus. Qui cum

uenıſſent

Digitized by Google

uenifſent ad inuicem, manducantibus eis allatū eſt de auibus quiddam. Quod tenens Epiſcopus, dedit Abbati Hylarioni. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater quia ex quo accepi habitum iſtum, non manducaui quicq̃ occiſum. Et dixit ei ſanctus Epyphanius. Ego autem ex quo accepi habitum iſtum nō dimiſi aliquem dormire qui habebat aliquid aduerſum me, neque ego dormiui habens aliquid aduerſus aliquem. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater, quia tua conuerſatio maior eſt mea.

ALIVD.

VENIT ALIQVANdo quidam Monachus ab urbe Roma, qui in palatio magnum nomen habuit, & habitabat in Scithi, in ciuitate Eccleſiæ. Habebat autem ſecum unum ſeruum, qui miniſtrabat ei, uidens autem Presbyter Eccleſiæ infirmitatem eius, & cognoſcens, quia de delicijs eſset uir ille, ex eo quod ei Deus donauit, uel quod

Eccleſiam intrabat, tranſmittebat ei. Qui cum feciſset uiginti & quinque annos in Scithi, factus eſt uir contemplator, præuidens & nominatus. Audiens autem quidam de magnis Monachis Aegyptijs opinionem eius, uenit uidere eum, ſperans corporalem conuerſationem apud eum, plus arduam inueniri. Qui cum intraſset, ſalutauit eum, & facientes orationem ſederunt. Videns autem eum Aegyptius ueſtitũ mollibus rebus, & mattam de papiro, et pellem ſtratam ſub ipſo & modicum capitale de cartica ſub capite eius, ſed & pedes mundos habentem cum caligulis, ſcandalizatus eſt intra ſe de eo, quia in illo loco non erat conſuetudo taliter conuerſandi, ſed magis duram abſtinentiam habere conſueuerant. Senex autem ille Romanus, habens contemplationem, ſiue præuidentię gratiam intellexit, quia ſcandalizatus fuiſset Aegyptius Monachus in eo, & dixit miniſtro ſuo. Fac nobis hodie propter Abbatem qui uenit, bonam diem. Et coxit

parua

Digitized by Google

parua olera quæ habebat, & ſurgentes hora competenti manducabant, habuit etiam & modicum uini, propter infirmitatem ſuam, & illud biberunt. Et cum factum eſset ueſpere, dixerunt duodecim Pſalmos & dormierunt, ſimiliter autem & nocte. Surgens autem mane Aegyptius, dixit ei. Ora pro me pater. Et egreſſus eſt non edificatus in eo. Et cum paululum diſceſsiſset, uolens eum ſenex ille Romanus ſanare miſit poſt eum, & reuocauit ipſum. Qui cum ueniſset, cum gaudio iterum ſuſcepit eum, & interrogauit eum dicens. Ex qua prouincia es? Et ille dixit. Aegyptius ſum. Cuius ciuitatis? Et reſpondit. Ego omnino nõ fui de ciuitate, nec habitaui aliquando in ciuitate. Et dixit ei. Anteꝗ̃ Monachus eſſes quid operabaris in poſseſsione qua manebas? Et ille reſpondit. Cuſtos eram agrorum. Et dixit ei, ubi dormiebas? Reſpondit, in agro. Et dixit, habebas aliquod ſtratum? Reſpondit. Ego in agro ubi haberem ſtramenta in quibus dormi-

dormirem? Et dixit. Quomodo dormiebas? Reſpondit. In terra nuda. Et dixit. Quid manducabas in agro, aut quale uinum bibebas? Iterum reſpondit. Quæ ſunt eſcę, aut qualis potus in agro? & dixit, quomodo ergo uiuebas? Reſpondit. Manducabam panem ſiccum, & ſi inueniebam quodcunque de ſalſamentis, & bibebam aquam. Et dixit ſenex. Grandis labor. Et dixit, erat ibi uel balneum in poſſeſſione ubi lauareris? Et ille dixit. Non. Sed in flumine lauabar, quando uolebam. Cum ergo hæc omnia ab eo ſenex ex reſponſione ipſius exegiſſet, & cognouiſſet modum prioris uitæ eius atq; laboris, uolens eum proficere, narrauit ei uitam ſuam pręteritam, quam habebat, cum eſſet ſecularis dicens. Me miſerum quem uides de magna illa ciuitate Romana ſum, in palatio habens maximum locum apud Imperatorem, & cũ audiſſet Aegyptius initia uerborum ei⁹ compunctus eſt, & ſolicite quæ dicebantur, audiebat. Et ille adiecit. Reliqui ergo Romam

Digitized by Google

Romam, & ueni in ſolitudinem iſtam. Et iterum dixit. Me quem uides habui domos magnas, & pecunias multas, & contemnens eas, ueni in iſtam paruam cellam, iterum dixit, Me quem uides, lectos ex auro ueſtitos habui, habentes precioſiſsima ſtramēta & pro his dedit mihi De⁹ ſtramentum hoc de papiro, & hanc pellem. Sed & ueſtes meæ ineſtimabili precio dignæ erant, pro illis utor his uilibus reſcellis, iterū dixit, in prandio meo multum auri expendebatur, & pro illo dedit mihi Deus modica olera hæc, & paruulum calicem uini. Erant autem & qui ſeruiebant mihi plurimi ſerui, & ecce pro illis huic uni Deus inſpirauit, ut miniſtraret mihi, pro balneo autem profundo, modica aqua pedes meos lauo, et caligulis utor propter infirmitatem meam. Et rurſum pro calamis & Cythara, uel alia Muſicæ opera, qua delectabar in conuiuiis meis, dico mihi duodecim pſalmos in die, & duodecim ſimiliter in nocte, ſed & pro peccatis meis, quæ ante faciebam,

modicam

modicam requiem exhibeo, paruum & inutile miniſterium DEO. Vnde rogo te Abba ut non ſcandalizeris propter infirmitatem meam. Et hæc audiens Aegyptius, atq; in ſemetipſum reuerſus dixit. Væ mihi miſero, quia de tribulatione et plurimo labore ſeculi, magis ad repauſandum in conuerſationem monachi ueni, & quod non habebam tunc, modo habeo, tu autem ex multa delectatione ſeculi uoluntate propria in tribulationē uenisti, & ex magna gloria atq; delitijs uenisti in humilitatem, & hanc paupertatem, Ex quo Aegyptius multum proficiens, diſceſsit & factus eſt ei amicus, & ſæpe ueniebat ad eum ſuæ utilitatis cauſa. Erat enim uir diſcernens & repletus bono odore Spiritus ſancti.

HONOREM HABENdum corpori.

DICEBANT DE Quodam patre, quia ſecularis fuiſset & poſtea

poſtea conuerſus, & de concupiſcentia uxoris ſuæ, frequenter ſtimularetur, & narrabat hoc patribus. Qui cum uidiſſent, quod operarius eſset, & maiora faceret ꝙ ei dicebant, imponebant ei tam multa, ut debilitaretur corpus eius, ita ut nec ſurgere poſset. DEO autem diſpenſante, uenit quidam pater ut applicaret in Scithi. Et cum ueniſset ad cellam eius, uidit eam apertam, & pertranſiuit admirans, quomodo nemo egreſsus eſset in occurſum eius. Et reuerſus ſtabat dicens. Ne forte frater qui in ea habitat infirmetur. Et cum pulſaſset, intrauit, & inuenit eum nimium infirmũ. Et dixit ei. Quid habes pater? Et narrauit ei dicens, Ego de ſeculari uita ſum, & ſolicitat me modo inimicus in uxore mea, & narraui patribus, & impoſuerunt mihi conuerſationis onera diuerſa, et cum obedienter implere uellem, & ecce defeci, & tamen ſtimulus creſcit. Audiens hoc ſenex, contriſtatus eſt, & dixit ei. Equidem patres utq; potentes uiri, bene tibi impoſuerunt

onera

onera quibus graueris, ſed ſi me paruu-
lum audis, iacta hæc a te & ſume parum
cibi in tempore ſuo, & recolligens uires
tuas, fac aliquantulum operis DEI, &
iacta in Domino cogitatum tuum, quo-
niam tuo labore hanc rem non poteris
ſuperare. Corpus enim noſtrum uelut
ueſtimentum eſt, ſi illud diligenter tra-
ctaueris, ſtat, ſi autem neglexeris illud
putreſcit. Qui cum audiſset eum, fecit
ita, & intra paucos dies receſsit ſtimulus
ab eo.

SACERDOS IDOLORVM conuerſus ad Dominum ex Dæmonum colloquio.

ERANT DVO FRA-
tres ſecundum carnem quidem ger
mani, ueruntamen uterque in ſpiritali
propoſito Monachi exiſtentes, inſidia-
baturq; eis malignus Diabolus, ut quo-
modocunq; eos ſepararet abinuicem.
Quadam igitur die ad ueſperam ſecun-
dum

dum conſuetudinem ille iunior frater accendens lucernam, poſuit ſuper candelabrum. Faciente autem malicia Dæmonum ruit candelabrum, & extincta eſt lucerna. Per hanc occaſionem inſidiabatur eis malignus Diabolus, ut in litem eos incenderet. Surgenſq; ſenior, cœpit percutere cum furore fratrem ſuum. Ille uero proſtratus in terram, deprecabatur germanum ſuum dicens. Magnanimus eſto domine, & ego rurſus accendo lucernam. Ergo quia non reſpondit ei turbulentum ſermonem, ſtatimq; malignus ſpiritus, confuſus receſsit ab eis. Et pergens eadem nocte nunciauit principi dæmonum dicens, Quoniam propter humilitatem illius Monachi qui proſtratus in terra ueniam poſtulabat de fratre ſuo, non preualui in eis, uidenſq; Deus humilitatem eius, effudit ſuper eum gratiam ſuam, & ego ſentio me ualde torqueri atq; cruciari, quoniam non preualui ſeparare eos abinuicem. Hæc autem omnia uerba audiens Sacerdos Idolorum,

qui ibi commanebat, compunctus eſt in timore Domini et amore IESV Chriſti. Conſiderans enim quā magna ſeductio & perditio animarum eſt cultus Idolorum, relinquens omnia feſtinanter, perrexit ad ſanctos patres ad monaſterium, & rettulit eis omnia quæ per maliciam Dæmones inter ſe loquebantur. Cunq; monitis ſalutaribus inſtruxiſſent eum ſancti patres de doctrina ſalutari Baptizatus eſt, & ſancti Propoſiti Monachorum uitam arripuit, & adiuuante & cooperante gratia D E I, factus eſt probatiſſimus Monach9, tantumq; ueneratus eſt, & tenuit uirtutem humilitatis, ut omnes nimiam humilitatem eius admirarentur. Dicebat enim, quoniam omnem uirtutem aduerſariorum noſtrorum Dæmonum, ſoluit humilitatis intentio. Deniq; et Dominus noſter Ieſus CHRIſtus per humilitatem triumphauit Diabolum, & omnem eius uirtutem contriuit. Addebat etiam dicens, quoniam frequenter audiſset Dæmones inter ſe loquentes.

quia

quia quando ad iracundiam ſuccendim⁹ corda hominum, ſi quis ſuſtinuerit patienter conuicia iniuriarum, conuerſus magis rogauerit ea quæ ad pacem ſunt dicens, quia ego peccaui, ſtatim ſentimus omnem noſtram uirtutem marceſcere quia approximant eis gratiæ diuinæ potenti æ.

IEIVNIVM.

REQVISITVS ABBAS Poemen quemadmodum oporteat ieiunare, reſpondit. Ego uolo Monachum ita quotidie parum comedere, ut non ſatietur. Nam biduana & triduana ieiunia uanæ gloriæ uacant. Hæc enim omnia examinauerunt ſancti patres, & inuenerunt quia bonum eſt quotidie ieiunare & parũ comedere, ut ſitiant quotidie & eſuriant, Hanc enim uiam regiam leuem nobis eſse demonſtrauerunt.

ALIVD.

ABBAS SILVANVS

dum cum diſcipulo ſuo Zacharia ad q̃dam Monaſterium perueniſſent anteq̃ egrederentur fecerunt eos Monachi parum comedere. Poſtq̃ ergo egreſſi ſunt inuenit diſcipulus eius aquam, & uolebat bibere, Cui Abbas Siluanus, Zacharia, Hodie ieiunium eſt. At ille dixit. Nunquid hodie comedimus pater? Et dixit ei ſenex. Illa eſca caritatis erat fili, nos autem noſtrum ieiunium teneamus.

ALIVD.

QVOMODO OPVS eſt ieiunare? Et dixit Abbas paſtor. Ego uolo ut quotidie manducans, ſubinde paululum ſubtrahat ſibi ne ſatietur. Dixit ei Abbas Ioſeph. Ergo quando eras iuuenis, non ieiunabas biduanas leuando. Et dixit ſenex. Crede mihi, quia & triduanas & hebdomada, ſed hęc omnia probauerunt ſenes magni, & inuenerunt quia bonum eſt quotidie manducare, per ſingulos dies parum minus, & oſtenderũt nobis regularem hanc uiam, quia leuior eſt & facilis. Aliud

ALIVD.

DICEBAT ALIQVIS ſenex, Quia eſt homo comedens multum, & adhuc eſuriens, & eſt alter homo qui parum comedit & ſatiatur, maiorem tamen mercedem habet ille qui plus comedit & eſuriens permanet, illo qui parum comedit & ſatiatur.

LAPSI QVOMODO tractandi.

ERAT QVIDAM Frater omnino in conuerſatione ſolicitus, Et cum ualde a fornicationis Dęmone turbaretur, uenit ad quendam ſenem, & retulit ei cogitationes ſuas. Ille autem audiens, quia expers erat, indignatus eſt, & miſerabilem dicebat eſſe fratrem illũ, & indignum Monachi habitu, quia eiuſmodi cogitationes reciperet, Et hæc audiens frater, deſperans ſeipſum, reliquit propriam cellam, & ad ſeculum redibat. Secundum autem diſpenſationem DEI

occurrit ei Abbas Appollo, & uidens e-
um perturbatum, & nimium triſtem, in-
terrogauit eum dicens. Fili, quæ eſt cau-
ſa tantę triſtitiæ tuæ? Ille autem prius ex
multa confuſione animi ſui, non reſpon-
dit quicquam. Poſtea autem cum multum
rogaretur a ſene, quæ circa ſe agerentur,
confeſsus eſt dicens, Quia cogitationes
fornicationum inquietant me, quod cō-
feſsus ſum ſeni illi & ſecundum uerba ei-
us, iam mihi ſpes ſalutis nō eſt, deſperans
ergo me ipſum ad ſeculum redeo. Hæc
autem pater Appollo audiens uelut ſa-
piens Medicus, multum eum rogabat, &
monebat dicens. Noli mirari fili, neque de-
ſperes de teipſo, ego enim in hac ætate
atque conuerſatione ualde ab huiuſmodi
cogitationibus inquietor. Ne ergo defi-
cias in huiuſmodi tentatione, quæ non
tantum humana ſolicitudine quantum
Dei miſeratione curatur, tantum hodie
dona mihi quod peto, et reuertere in cel-
lam tuam. Fecit autem frater ille ſic. Ab-
bas autem Appollo diſcedens ab eo, per-

rexit

rexit ad cellam illius ſenis, qui ei deſpera tionem fecerat, & ſtans foris deprecatus eſt dominum cum lachrymis dicens. Deus qui tentationes utiliter infers, conuerte bellum quod patitur frater ille in hunc ſenem, ut per experimentum in ſenectute ſua diſcat, quod tempore longo nō didicit, quatenus compatiatur his qui huiuſmodi tentationibus perturbantur. Qui cum orationem compleſset, uidit Aethiopem ſtantem iuxta cellam, & ſagittas dirigentem contra illum ſenem, quibus quaſi perforatus, ſtatim tanquam ebrius a uino huc atque illuc ferebatur. Et cum non poſset tollerare, egreſsus eſt de cella eadem uia, qua & ille iuuenis ad ſeculum redibat. Abbas autem Appollo intelligens quod factum erat, occurrit ei, & accedens ad eum dixit. Vbi uadis & quæ cauſa perturbationis tuę quę obtinuit te? Ille autem ſentiens quia intellexiſset ſanctus uir, quæ ei euenerant, pręuerecundia nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Appollo. Reuertere in cellam

tuam & de cetero agnoſce infirmitatem tuam, & cogita apud temetipſum, quia ignotus ſis a Diabolo uſq; modo autem contemptus, propter quod nec meruiſti, ſecundum uires uirtutum, habere contra Diabolũ luctamenta. Quid autem dico luctamẽta, quia nec una die aggreſsionẽ ipſius portare potuiſti? Hoc autem tibi contigit, quia iuuenem illum a communi aduerſario inpugnatum ſuſcipiens, cũ debuiſses eum contra Diabolicum certamen conſolatorijs uerbis monere, etiam in deſperationem miſiſti, non cogitans illud ſapientiſsimum præceptum, quo iubemur eripere eos, qui ducuntur ad mortem, & iterum non negligas redimere occidendos, ſed neq; Parabolam ſaluatoris noſtri dicentis, harundinem quaſsatam non deberi confringi, & linũ fumigans non extingui. Nemo enim ferre poſset inſidias aduerſarij, neq; ebulientis naturæ ignem extinguere, uel retinere, niſi DEI gratia conſeruaret infirmitatem humanam, quæ in nobis ſalutari diſpenſa-

ſpenſatione cuncta diſponit. Omnes ergo Dominum deprecemur, ut & aduerſum te dimiſſum flagellum auertat, quoniam ipſe & dolere facit & iterum ſaluti reſtituit, percutit, & manus ipſius ſanat, humiliat & exaltat, mortificat & uiuificat, deducit ad inferos & reducit. Hæc dicens orationem impleuit, & ſtatim ab illato ſibi bello ſenex liberat⁹ eſt. Quem commonuit Abbas Appollo, ut peteret ſibi dari linguam eruditam, ut ſciret tempus quo oporteret loqui ſermonem.

ALIVD.

AD QVENDAM SOlitarium uenit Presbyter cuiuſdam Baſilice, ut conſecraret ei oblationem ad communicandum. Veniens autem quidam ad illũ ſolitarium, accuſauit apud ipſum eundem Presbyterum, Qui cum ex conſuetudine iterum ueniſſet ad eũ, ut conſecraret oblationem, ſcandalizat⁹ ille ſolitarius non aperuit ei. Presbyter hoc uiſo diſceſsit. Et ecce uox facta eſt ad ſolita-

Sacramenta & uerbum DEI etiã a malis tractari poſſe.

rium dicens, Tulerunt ſibi homines ſu-
ditium meum. Et factus eſt uelut in ex-
ceſſu mentis, & uidebat quaſi puteũ au-
reum, & aquam bonam ualde. Videbat
autem & quendã leproſum haurientem
& refundentem in uas, & cupiebat bibe-
re, & non bibebat, propter quod lepro-
ſus eſſet ille qui hauriebat. Et ecce iterum
uox facta eſt ad eum dicens. Cur non bi-
bis ex aqua hac? Quam cauſam habet
qui implet? Haurit enim ſolummodo et
refundit in uas, et nõ inquinatur ab eo a-
qua. In ſe autem reuerſus ſolitarius, &
conſiderans uirtutem uiſionis, uocauit
Presbyterum & fecit eum ſicut & prius
ſanctificare ſibi oblationem.

ALIVD.

DIXIT SENEX. Quia aliquando quidam lapſus in graui pec-
cato, & conpunctus ad pœnitentiam, a-
biit indicare ſeni cuidam, & non dixerat
ei quod fecerat, ſed quaſi interrogauit di-
cens.

cens, Si alicui aſcendit cogitatio talis, ha-
bet ne ſalutem? Ille uero quia neſciebat
diſcretionem, reſpondit ei, perdidiſti ani-
mam tuam, hoc audiens frater, dixit. E-
go ſi perij, uado ad ſeculum. Pergens au-
tem frater ille, deliberauit ire, & indicare
cogitationes ſuas Abbati Siluano. Erat
enim hic Siluanus magnus diſcretor.
Veniens ergo ad eum frater, non dixit ei
quod fecerat, ſed iterum eo modo quo et
prius ſeni illi dixerat, hoc eſt ſi aſcende-
rint alicui tales cogitationes, habet ne ſa-
lutem? Aperiens autem Abbas Siluanꝰ
os ſuum, cœpit de ſcripturis dicere ei.
Non omnino iudicium eſt tantum cogi-
tationibus de peccato. Audiens autem
frater et ſuſcipiens uirtutem dictorum, in
animo ſumpta ſpe, indicauit ei etiam a-
ctum ſuum. Audiens autem Abbas Sil-
uanus quod egerat, tanq̃ bonus Medi-
cus poſuit Cataplaſma animæ eius, de
diuinis ſcripturis aſſumptum, dicendo
eſſe pœnitentiã his, qui pro caritate uera
conuertuntur ad Deum.

Cogitationes malas ſine cõſenſu non damnare.

Poſt

Poſt aliquot autem annos, contigit Abbatem memoratum ad illum ſenem applicare, qui ei deſperationem fecerat, & narrauit ei iſta, & dixit. Ecce frater ille, qui de reſponſo tuo deſperauerat & ad ſeculum redibat, uelut ſtella ſplendida eſt in medio fratrum. Hæc autem ideo retuli, ut ſciamus quale periculum ſit, quando aliquis, ſiue in cogitatione, ſiue in actu, aliquod indicat peccatum his qui diſcernere neſciunt?

ALIVD.

DIXIT QVIdam ſenex, non quia intrant cogitationes malæ condemnamur ex eis, ſed ſi male utimur cogitationibus. Fit enim ut per cogitationes naufragium patiamur, & iterum de cogitationibus coronemur.

ALIVD.

QVIDAM NOMINE Thimoteus Anachorita negligentem quendam fratrem audiens, interroganti Abbati, quid illi fratri faceret, dedit conſilium ut eum expelleret. Cum ergo ille

Digitized by Google

expulſus eſset, tentatio uenit ſuper Thimotheum, Et cum ploraret in conſpectu DEI, & diceret, peccaui, miſerere mei, uenit ad eũ uox dicens. Timothee, ideo tibi hoc euenit, quia fratrem tuũ in tempore tentationis ſuæ deſpexiſti.

LIBERTATIS CHRIſtianæ Exempla.

PERREXERVNT Aliquando quidam patrum ad Abbatem Ioſeph in Paneſo, ut ĩterrogarent eum, de ſuſceptione fratrum, qui ſuperueniunt ad eos, ſi deberent ſibi relaxare abſtinentiam cum ipſis & congaudere cum eis, & priuſq; interrogarent eum, dixit ſenex diſcipulo ſuo. Conſidera quod facio hodie & expecta, & poſuit duo ſedilia e ſcirpo in faſciculis ligata, unum ad dexteram ſuam, & unum ad ſiniſtram, & dixit. Sedete. Et intrauit in cellam ſuam, & ueſtiuit ſe res uetuſtas, & exiens proceſsit in medium illorum. Et iterum intrauit

trauit & ueſtiuit ſe reſcellis ſuis, quibus prius indutus fuerat, & egreſsus iterum ſedit in medio eorum. Illi autem ſtupentes de eo quod fecerat ſenex interrogauerunt eum quid hoc eſset, & dixit eis. Vidiſtis quid feci, qui dixerunt, *etiam* & ille dixit. Ne mutatus ſum ego propter contumelioſam ueſtem, & dixerũt, non, dixit iterum ſenex, ne leſus ſum de meliori ueſte, Et reſponderunt, non, & ille dixit. Sicut ego ipſe ſum in utriſq;, et ſicut priori ueſte mutatus nõ ſum, nec ſequenti leſus, ita debemus in fratrum ſuſceptione facere, ſicut in Euangelio ſancto Dominus loquitᷣ, date inquit, quæ ſunt Cęſaris Cęſari, et quę ſunt Dei, Deo. Quando ergo eſt præſentia fratrum, cum gaudio debemus ſuſcipere eos, quando uero ſoli ſumus, opus habemus lugere. Illi autem audientes, admirati ſunt quod ea quæ in corde eorum erant ut interrogarent, prius agnouit, & glorificauerunt Deum.

Aliud

Digitized by Google

ALIVD.

DIXIT ABBAS CASſianus. Quia uenimus a paleſtina in Aegyptum ad quendam patrum & cũ hoſpitalitatem nobis impendiſſet, interrogauimus eum, quare tempore ſuſceptionis fratrum, regulam non cuſtodiret ieiunij, ſicut in paleſtina fit. Et reſpondit. Ieiunium ſemper mecum eſt, Vos autem non ſemper mecum tenere poſſum. Et ieiunium quidem, quamuis utile & neceſſaria res ſit, in noſtra uoluntate eſt, caritatis autem plenitudinem, Lex DEI exigit a nobis. Vnde ſuſcipiens uos in CHRIſto, debeo exhibere quæ caritatis ſunt cum omni ſolicitudine. Cum autem dimiſero uos, regulam ieiunij poſſum recuperare, quoniam nõ poſſunt filij ſponſi ieiunare quam diu cum illis eſt ſponſ9, cum autem ablatus fuerit ſponſus, tunc ex ſua poteſtate ieiunabunt. ALIVD.

DIXIt iterũ qui ſupra. Quia uenim9 ad alium ſenem, & fecit nos guſtare, & hortabatur nos iam ſatiatos adhuc ſumere. cia

re cibum. Et cum dixiſſem, quia iam non poſſum, ille reſpondit, Ego hodie ſuperuenientibus fratribus ſexies menſam poſui, & dum ſingulos hortor, etiam ego ſexies manducaui, & adhuc eſurio, tu uero ſemel manducans, ita ſatiatus es, ut iã manducare nõ poſſis? DATum eſt aliquando mandatum in Scithi, ut ieiunarent illa hebdomada, & facerent Paſca. Contigit autem, ut in ipſa hebdomada uenirent ad Abbatem Moyſen fratres quidam ab Aegypto, et fecit eis pulmentum. Et cum uidiſſent uicini fumum, dixerunt Clericis Eccleſiæ quæ illic erat. Ecce Moyſes ſoluit mandatum, & coxit apud ſe pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando uenerit loquemur ei & nos. Facto autem Sabbato, uidentes Clerici magnam conuerſationem Abbatis, Moyſi, dicunt ei coram omni plebe. O Abba Moyſes, mandatum quidem hominum ſoluiſti, ſed DEI mandata fortiter alligaſti.

Aliud.

Aliud

ALIVD.

DICEBANT DE Quodam ſene in Syria, quia iuxta uiam Eremi habitabat, & hoc erat opus eius,ut quacunq; hora ueniret Monachus de Eremo,cum fiducia faciebat eum reficere. Venit ergo aliquando unus ſolitarius,& ille petebat ab eo, ut guſtaret. Qui cum nollet guſtare dicens, ego ieiunium non uiolabo, contriſtatus ſenex, dixit ei. Ne prętereas puerum tuum obſecro, neq; deſpicias, ſed ueni oremus, ecce enim arbor eſt hic, quæ cui noſtrum orante & genu curuante inclinata fuerit, ipſam ſequamur. Curuauit ille ſolitarius genu in oratiõe,& nihil factum eſt.Flexit autem ſenex ille qui eum ſuſceperat genu,et ſtatim curuata eſt etiam arbor illa cum ipſo. Quod cum uidiſsent,gauiſi ſunt, & gratias egerunt DEO ſemper mirabilia facienti.

Venerunt aliquando duo fratres ad quendam ſenem, Conſuetudo autem Timor DEI remo

medium malarum cogitationum.

erat ſeni, non manducare quotidie. Qui cum uidiſset fratres, gaudens ſuſcepit eos, & dixit, Ieiunium ſuam mercedem habet. Et iterum, Qui manducat propter caritatem, duo mandata implet, quoniã uoluntatem propriã dereliquit, & mandatum implebit reficiens fratres.

Aliud.

Erat quidam ſenum in Aegypto habitans in deſerto loco. Erat etiam alter longe ab eo Manicheus, & hic erat Preſbyter, ex his quos ipſi uocant Presbyteros, qui cum uellet pergere ad eiuſdem erroris hominem, comprehendit eũ nox in illo loco quo erat uir ille ſanctꝰ, & Orthodoxus, & anxiebatur uolens pulſare ut maneret apud eum. Sciebat enim quia cognoſceret quod eſset Manicheus, & reuocabatur a cogitatione ſua, ne forte non acquieſceret ſuſcipere eum. Compulſus autem neceſsitate pulſauit, & aperiens ei ſenex, & cognoſcens eum, ſuſcepit cum hilaritate, & coegit eum orare, et reficiens eum collocauit ubi dormiret. Manicheus autem cogitans in ſe nocte,

mira-

mirabatur dicens, quomodo nullam ſuſpicionem habuit de me? Vere iſte ſeruus DEI eſt. Et ſurgens mane, cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orthodoxus ſum, & non recedam a te. Et deinceps permanſit cum eo.

MELCHISEDECH ESSE hominem, non filium DEI.

ABBAS DANIEL narrauit de quodam magno ſene qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti, quia diceret per ſimplicitatem, quod Melchiſedech ipſe ſit filius DEI: Hoc autem indicatum eſt ſanctæ memoriæ Cirillo Archiepiſcopo Alexandrino de eo, et miſit ad eum. Sciens autem quia ſignifer eſset ipſe ſenex, & quicquid peteret a DEO reuelaretur ei, & quia ſimpliciter diceret hoc uerbum, uſus eſt huiuſmodi ratione dicens. Abba rogo te quia in cogitatione mea eſt quod Melchiſedech ipſe ſit filius DEI, & rurſus a-

lia cogitatio mea dicit, quia Melchiſe-
dech non ſit Deus, ſed homo ſit, & ſum-
mus Sacerdos Dei fuerit. Quoniam er-
go heſito de hoc, idcirco miſi ad te, ut de-
preceris Deum, quatenus tibi reuelare
dignetur de hoc quid ueritas habeat.
Senex autem de conuerſatione ſua præ-
ſumens cum fiducia dixit. Da mihi tres
dies indutias, & ego deprecor Deum de
hac re, & renuncio tibi quod mihi fuerit
reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellã
ſuam, deprecabatur deum de uerbo hoc,
& ueniens poſt tres dies dixit ſanctę Me
morię Cirillo Epiſcopo. Homo eſt, Mel-
chiſedech. Archiepiſcopus reſpondit ei.
Quomodo conſtat apud te Abba? Et
ille dixit ei. Deus oſtendit mihi omnes
Patriarchas, ita ut ſinguli eorum coram
me tranſirent ab Adam uſq; ad Melchi-
ſedech. Et Angelus mihi aſsiſtens dixit.
Ecce iſte eſt Melchiſedech. Et ideo Ar-
chiepiſcope certus eſto, quia ſic eſt. Abi-
ens autem ſenex, per ſemetipſum prędi-
cabat, quia homo eſſet Melchiſedech, &
gauiſus

Digitized by Google

gauiſus eſt magnifice ſanctæ memoriæ Cirillus Epiſcopus.

MONASTICA VIta illaudata.

REFEREBAT BEATVS SENIor Poemen fratribus dicens. Quoniam fuit quidam nuper Monachus in Conſtantinopoli temporibus Theodoſij Imperatoris, habitabat autem in parua cella foris ciuitatem, prope Praſcium, qui uocabatur in ſeptimo, ubi ſolent Imperatores egreſsi de ciuitate libenter degere. Audiens autem Imperator quod ibi eſset quidam Monachus ſolitarius, qui nunquam egrediebatur de cella, cœpit deambulando pergere ad eum locũ ubi erat ſupradictus Monachus, pręcepitque ſequentibus ſe Eunuchis, ut nullus approximaret ad cellulam Monachi illius. Ipſe autem ſolus perrexit, pulſauitque oſtium. Surrexit autem Monachus & aperuit ei, & non cogno

uit eum quod eſset Imperator. Tulerat enim ſibi coronam de capite ſuo, ut non cognoſceretur. Poſt orationem autem reſederunt pariter. Et interrogauit eum Imperator dicens. Quomodo ſancti patres degunt in Aegypto? Reſpondenſq; Monachus ait. Omnes exorant Deum pro ſalute ſua. Aſpiciebat autem Imperator intente cellulam ipſam, & nihil in ea uidit niſi paucos panes ſiccos in ſporta pendentes, & dixit ei. Da mihi benedictionem Abba, ut reficiamus. Statimq; feſtinauit Monachus, & miſit aquam & ſal, & miſit bucellas, & comederunt pariter, Porrexitq; ei calicem aque & bibit. Tunc Theodoſius Imperator dixit. Scis quis ſum ego? Reſpondens Monachus dixit, Neſcio quis ſis domine. Dixit ei. Ego ſum Theodoſius Imperator, & ob deuotionem ueni huc. Hoc cum audiſset Monachus, proſtrauit ſe ante illum. At
" ille dixit ei. Beati eſtis uos Monachi qui
" ſecuri ac liberi de negocijs ſeculi, tran-
" quilla & quieta perfruamini uita, & ſo-

lum-

ſummodo de ſalute animarum ueſtrarū habetis ſolicitudinem, quomodo ad uitam æternam, & ad cœleſtia nobis, uobiſq; promiſsa premia peruenire poſsitis. In ueritate enim dico tibi, quia certe in palatio natus ſum, & nunc in regno dego, & nunq; ſine ſolicitudine cibum capio. Poſt hæc autem ualde honorifice ſalutauit eum Imperator, & ita egreſsus eſt ab eo.

ALIVD.

QVODAM TEMPOre orante beato Machario Abbate uox ad eum perſonuit dicens. Machari nec dum ad menſuram duarum mulierum perueniſti, quæ in proxima habitant ciuitate. Quo audito, ſenex exurgens, arrepto baculo, in deſignatam peruenit ciuitatem, cunq; oſtium quęſitę domus atq; inuentę pulſaret, egreſsa una ex illis cum magna exultatione eum ſuſcepit. Quas utraſq; ſenex conuocatas ita eſt alloquutus, propter uos tantum laborem ueniens ex ſolitudine longinqua ſuſti-

neo ut opera ueſtra cognoſcerem quæ mihi uos condecet, enarrare. Cui illę, ſic dixerunt. Crede nobis ſanctiſsime pater, quia nec præſenti nocte a maritorum lectulis fuimus ſeparatę. Qualia ergo opera nobis exquiris? Sed ſenex in precibus perſiſtebat, ut ei uitæ ſuæ ordinem declararent. Cui tunc illę compulſę dixerunt. Nos nulla inter nos ſumus conſanguinitatis affinitate coniunctæ. Contigit autem ut duobus fratribus iungeremur, & cum his quindecim annis in domo una pariter permanentes, neq; turpe uerbum altera dixit ad alterā, neq; litem aliquando commiſimus, ſed in pace hactenus uiximus, & conſenſu tractauimus, quatenus pariter relictis maritis, in congregatione religioſarum uirginum proficiſceremur, & multis precibus hoc a coniugibus non ualuimus obtinere. Quo non adepto, inter nos & Deum poſuimus teſtamentum, ut uſq; ad mortem noſtram ſeculare uerbum non loqueremur omnino. Quæ cum audiſset beatus Macha-

rius dixit. In ueritate non eſt uirgo, neq́ maritata, neq́ Monachus, neq́ ſecularis, ſed Deus tantum propoſitum querit, & ſpiritum uitæ omnibus miniſtrat.

ALIVD.

FRATER QVIDAM erat in congregatione inquietus, & frequenter mouebatur ad iram. Dicit in ſeipſo. Vado & ſolus habito in aliquo loco, & cum nõ habeo cum quo dicam uel audiam, ero quietus, & quieſcit a me paſſio irę. Egrediens ergo manebat in ſpelunca ſolus. Vna autem die implens ſibi ſuriſculam aquę, poſuit ſibi in terram. Contigit autem ut ſubito uerſaretur. Ille uero implebat ſecundo, Et iterum uerſa eſt. Deinde tertio implens poſuit, Et iterum uerſa eſt. Qui commotus furore, tenuit uaſculum & fregit. In ſe autem reuerſus, cognouit quia ab eodem Dæmone iracundię ſit illuſus, & dixit. Ecce & ſolus ſum & uincit me. Reuertar ergo in congregationem, quia utiq́ la-

bore & patientia opus eſt, maxime DEI adiutorium, Et exſurgens reuerſus eſt in locum ſuum.

ALIVD.

DICEBANT DE QVOdam ſene, qui moriebatur in Scithi & circundederunt fratres lectulum eius, & ueſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos, & riſit, & adiecit iterum ridere, hoc autem factum eſt tertio, quod cum uiderent fratres, interrogauerunt eum dicentes, dic nobis Abba, quare nobis flentibus, tu rides? Et dixit eis, primo riſi, quia uos timetis mortem. Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio autem riſi, quia ex labore ad requiem uado, & uos ploratis. Hoc autem cum dixiſset, ſtatim, utpote mortuus, recluſit oculos ſenex.

ALIVD.

Venit aliquando frater manens in cella ad unum de patribus, & dixit ei, Quia a cogitatione ſua affligeretur, Et reſpondit ei ſenex. Tu proieciſti in terra

ferra-

ferramentum magnum, quod eſt timor DEI, & accepiſti in manu tenere arundineam uirgam, quod ſunt cogitationes malę. Accipe ergo tibi magis ignem, qđ eſt timor DEI, et quando appropinquat tibi cogitatio mala, uelut calamus igne timoris Dei comburetur, neq; enim præualet malitia aduerſus eos qui habent timorem Dei. Dixit quidam patrum, Niſi prius odio habueris, non potes diligere. Niſi ergo oderis peccatum, nõ facies iuſticiam, ſicut ſcriptum eſt. Declina a malo & fac bonum. Veruntamen in omnibus his propoſitum animi ubiq; requiritur. Adam enim in Paradiſo conſiſtens preuaricatus eſt mandatum DEI. Iob autem in ſtercore ſedens cuſtodiuit. Vnde conſtat, quia propoſitum bonũ querit Deus ab homine, ut ſemper timeat eum. Aliud.

MVLIEBREM SEXUM NON CONTEMNENDUM.

Abbas

ABBAS PAVLVS IN TANTAM cordis puritatem quiete ſolitudinis ſilentioq; profecerat, ut non dicam uultum fœmineum, ſed ne ueſtimenta quidem ſexus illius in conſpectu ſuo pateretur offerri. Nam cum quadam die pergeret ad cuiuſdam ſenioris cellam, caſu mulier ei obuiauit. Quā cum uidiſset tanta fuga ad ſuum rurſum monaſterium, prætermiſso quod arripuerat itinere cucurrit, quanta nullus a facie Leonis uel immaniſsimi Draconis aufugeret. Quod licet zelo caſtitatis & puritatis ardore ſit factum, tamen quia non ſecundum ſcientiam præſumptum eſt, ſed obſeruantia diſciplinæ exceſsus eſt modus, ne elatio eum inuaderet, tali confeſtim correptione percuſsus eſt, ut totum corpus eius Paralyſeos ualitudine ſolueretur, nullumq; in eo membrū, penitus ſuum officium preualeret explere. Siquidem non ſolum pedes ac man9, ſed etiam lingue motum, ipſeq; aures ita auditus proprij amiſerunt ſenſum, ut in

eo nihil

eo nihil amplius ex homine ꝙ immobi-
lis ſtatuę figura remaneret. Et ad hoc re-
dactus eſt, ut infirmitati eius nullo mo-
do uirorum diligentia deſeruire ſuffice-
ret, niſi ſola ei muliebris ſedulitas mini-
ſtraret. Nam portato eo, ad Monaſteri-
um ſacrarum uirginum, cibus ac potus
fœmineo ei ingerebatur obſequio, ex-
plendiſq; omnibus naturæ neceſsitatib9,
eadem illi diligentia p annos ferme qua-
tuor, id eſt, vſq; ad uitæ ſuæ terminum
ſeruiebat.

NATVRA RERVM libri loco eſt.

PHILOSOPHVS QVI-
dam interrogauit ſanctum Antoni-
um, Quomodo inquit, ſuſtines pater qui
codicum conſolatione fraudaris. Ille re-
ſpondit. Meus codex o Philoſophę, natu
ra rerum eſt creatarum, quæ mihi quoti-
ens uerba DEI legere cupio adeſse con-
ſueuit.

Negan-

Digitized by Google

NEGANTIVM DEVM COgnitum, pœna maior, ꝙ ignorantium DEVM.

ABBAS MACHARIVS dum ambularet in deſerto, caput cuiuſdam hominis aridum inuenit in terra. Quod poſtꝙ baculo ſuo conuertit, uocem uiſum eſt emittere. Quod ſenex quidnam eſſet interrogat. At ille reſpondit. Ego quidem princeps eram Sacerdotum Idolorum, qui in hoc loco habitabant, Tu autem es Abbas Macharius ſpiritu diuino repletus. Quacunꝙ enim hora miſertus eorum fueris qui in pœna ſunt, & pro eis oraueris conſolationem aliquam ſentiunt. Cui ſenex, Et quæ eſt conſolatio ueſtra uel pœna responde. At ille altius ingemiſcens, Quantum inquit cœlum diſtat a terra, tantum ignis eſt altus, in quo medio ſumus a pedibus uſꝙ ad caput undiꝙ perfuſi, nec cuiꝙ licet faciem alterius intueri, ſed facies noſtro dorſo coniunctæ ſunt. Cum ergo oras

pro

pro nobis, ex parte uidemus alterutrum & hoc nobis pro conſolatione conſtat. His auditis lachrymas fudit dicens. Væ diei illi in quo homo mandata Dei tranſgreſsus eſt. Et iterum ab eo, ſi eſset altera pœna maior inquirit. Cui ille reſpondit. Sunt nobis alij multo inferius. Cunque qui eſsent illi interrogaret, dixit. Nos quidem qui Deum non cognouimus miſericordiam quantamcunque patimur, illi uero qui cognitum negauerunt, grauioribus & ineffabilibus pœnis ſubtus nos cruciantur. Quibus auditis beatus Macharius capite altius terræ defoſso diſceſsit.

OBEDIENTIAE Exemplum.

DICEBANT SANCTI ſeniores de diſcipulo Abbatis Pauli nomine Ioannes, quoniam magnam haberet humilitatem, & uirtutem obedientiæ, ut etiam difficiles cauſas, imperante ei

te ei Abbate in nullo contradicent, ſed necę leuiter in aliquo murmuraret. Cum enim neceſsarium eſset in Monaſterij uſtenſilibus fimus Bouum, miſit eum Abbas in proximo ut requireret ibi fimum Bouum, & cũ celeritate afferret ad Monaſterium. Erat autem in loco illo mala beſtia Leena. Statim ergo egreſsus diſcipulus ei9 Ioannes ibat ſecundum præceptum Abbatis. Cumq; pergeret, dixit Abbati ſuo, Domine pater, audiui q̃ plurimos dicentes, quia in illo loco mala beſtia Leena ſit. Tunc ſenior quaſi ilocaliter dixit ei. Si uenerit ſuper te, tene & alliga eam, & adduces eam tecum. Cum autem uenisſet ad locum iam ueſpere, ſtatim egreſsa Leena irruit ſuper eum. Et ille comprehendens tenere eam uoluit, illa uero excutiens ſe, de manibus eius aufugit. Sequebatur autem ille dicens quia Abbas meus precepit, ut alligatam perducam te ad eum. Continuo autem ſtetit beſtia, & tenens eam, reuertebatur ad Moneſterium. Dum autem retardaret in

ret in itinere, Abbas nimis ſolicitus pro eo, triſtabatur grauiter. Et ecce ſubito ſuperuenit diſcipulus eius, tenens ligatam Leenam. Quod cum uidiſset ſenior, admiratus ualde, gratias agebat ſaluatori noſtro Domino. Dixit autem diſcipulus eius. Ecce domine, ſicut prȩcepiſti, adduxi Leenam ligatam. Volens autem humiliare ſenſum eius ſenior, ne extolleret ſe in cogitationibus ſuis, diſcipulus ſuus ait ei. Sicut tu inſenſibilis es, ita etiam & iſtam inſenſibilem beſtiam adduxiſti, ſolue ergo & dimitte eam ut pergat ad locum ſuum.

ALIVD.

ABBAS SILVANVS habebat diſcipulum nomine Marcum, cuius obedientia erat magna, & propterea ſenior diligebat eum. Habebat autē & alios undecim diſcipulos, qui contriſtabantur, eo quod illum plus diligeret. Quod poſtq̃ alij ſenes audierunt, mœſti

m uene-

uenerũt ad eum, ut ei renunciarent, quia fratres illi qui cum eo erant contriſtabantur. Sed anteq̃ illi aliquid faterentur, ipſe cum illis ad ſingulorum cellas profectus eſt. Et unumquemq; nomine proprio uocauit dicens. Egredere foras frater, quia opus te habeo. Et nullus ex illis uoluit egredi. Venerunt autem poſt omnes ad cellam Marci, & cum pulſaſset oſtium uocauit nomen eius. Ille autem mox ut audiuit uocem ſenis, foras egreſsus eſt. Et ingreſs⁹ Abbas in cellam Marci, quoniam ſcriptor erat, reperit quaternionem quem ſcribebat, & inuenit quod in qua hora uocatus eſt, literam quam faciebat mediam dereliquit, tantummodo ut obedientiam adimpleret. Noluit autem poſt auditam uocem ſenis literam o, quã cœperat percomplere. Vnde illi alij ſenes dixerunt ei, In ueritate quem tu diligis, & nos iam diligimus, quia & Deus eum propter ſuam obedientiam diligit.

OBTRECTATIONEM fugiendam.

Quidam

QVIDAM FRATER REquiſiuit Abbatem Poemonem dicens. Quomodo poteſt homo uitare ne loquatur malum de proximo ſuo? Reſpondit ſenex. Ego & proximus me9 duæ imagines ſumus. Cum ergo meam imaginem reprehendero, inuenitur imago fratris mei apud me uenerabilis. Quando autem meam laudauero, tunc fratris mei imaginem prauam reſpicio. Tunc ergo de alio non detrecto, ſi ſemp meipſum reprehendo, quia magnum uirum deſpicit, qui ſeipſum non conſiderat.

ALIVD.

BONVM EST MANducare carnem, & bibere uinum, quam manducare carnes fratrum. ALIVD.

DIXIT iterum qui ſupra. Suſurrans Serpens, Heuam eiecit de Paradiſo. Huic ergo ſimilis eſt qui proximo ſuo obloquitur, quia audientis ſe animam perdit, & ſuam non ſaluat.

ALIVD.

OBTRECTATIONEM SOLEBAT DICERE

Abbas Ioannes, paruã ſarcinam dimiſimus, id eſt, noſipſos reprehendere, et grauem portare elegimus, id eſt, ut nos iuſti-

Aliud. ficemus & alios condemnemus. Aliquãdo factus eſt conuentus in Scithi, & loquebantur patres de quodam fratre culpabili, Abbas autem Pior tacebat, poſtea autem ſurgens egreſsus eſt, tollens ſaccum impleuit arena, & portauit in humeris ſuis, & mittens in ſportella modicum de hac harena, portabat etiam ipſam in ante. Interrogatus a patribus quid hoc eſset. Ille reſpondit. Saccus iſte qui multum harenę habet, mea peccata ſunt, quoniam multa ſunt, & poſui ea retro me, ne doleam pro ipſis, & plorem, iſta autem modica harena peccata ſunt fratris iſtius, & ſunt ante faciem meam, & ipſis excrutior, iudicans fratrem. Quod non oportet ita fieri, ſed peccata mea ante me magis eſse, & de ipſis cogitare & rogare Deum ut ignoſcat mihi. Audientes autem patres, dixerunt. Vere hæc eſt uia ſalutis.

Venit

Digitized by Google

ALIVD.

VENIT ABBAS ISAac de Thebaide in congregationem fratrum, & uidit quendam de fratribus culpabilem & adiudicauit eum. Cum autem regrederetur ad Eremum, uenit Angelus Domini, & ſtetit ante oſtium cellæ eius dicens. Non te dimitto intrare. Ille autem rogabat ut eius culpa manifeſtaretur. Et reſpondens Angelus dixit. Deus miſit me, ut dicerem tibi. Vbi iubes ut mittam illum fratrem quem adiudicaſti? Et ſtatim Abbas, Iſaac pœnitentiam egit dicens, Peccaui, ignoſce mihi. Et ait Angelus. Surge, ignouit tibi Deus ſed cuſtodi de cetero ne adiudices quenꝙ, priuſquam iudicet eum Deus. Non facile iudicandos alios.

ALIVD.

FRATER INTERROgauit Abbatem paſtorem dicens. Perturbatio mihi fit, & uolo derelinquere locum iſtum. Et dixit ei ſenex. Pro qua

cauſa? Et ille dixit. Quia audio uerba de quodam fratre, quę me non ędificant. Et dixit ei ſenex. Non ſunt uera, quæ audiſti. Et ille dixit ei. Etiam pater, quia uerum eſt. Nam frater qui dixit mihi, fidelis eſt. Reſpondit ei ſenex. Non eſt fidelis, qui dixit tibi, nam ſi eſset fidelis, nequaquam diceret tibi talia. Deus enim audiens uocem Sodomorum non credidit, niſi deſcenderet et uideret oculis ſuis. Et ille dixit. Ego uidi oculis meis. Hæc audiens ſenex, reſpexit in terram et tenuit paruam feſtucam, et dixit ei. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit, feſtuca eſt, iterum intendit ſenex ad tectum cellæ, et dixit. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit. Trabes eſt quæ portat tectum. Et dixit ei ſenex. Pone in corde tuo, quia peccata tua ſic ſunt, ſicut trabes hæc, illius autem fratris, de quo loqueris, uelut hæc parua feſtuca. Audiens autem Abbas Syſois hunc ſermonem, admiratus eſt.

OCIVM VITANDUM.

Quo-

QVODAM TEMPORE ABBAS Antonius, dum reſideret in Eremo ſpiritu tentatus accidiæ, dicebat ad Deum. Domine ſaluari deſidero, ſed cogitationes uarię, non me permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, uel quomodo ſaluari ualeam, dignanter oſtende? Et poſt paululum ſurgens quendam ſibi ſimilem conſpicatur, ſedentem torquentem funiculum, & ſurgentem, ex opere & orantem. Erat autē ad emendationem Angelus Antonij deſtinatus. A quo etiam hunc ſermonem audiuit, Et tu ita faciens Antonī, ſaluaberis. At ille ſummo gaudio cumulatus, accepta confidentia, ſaluabatur.

OPERA OMNIA OMNIUM non imitanda omnibus.

FRATER INTERROgauit ſenem dicens. Quæ res ſic bona eſt, quam faciam ut uiuam in ea? Et dixit ſenex. Deus ſolus ſcit, quod bonum

eſt, ſed tamen audiuit, quia interrogauit unus patrum Abbatem Neſteronem magnum qui erat amicus Abbatis Antonij. Et dixit ei. Quid eſt opus ut faciam? Et reſpondit ei. Non ſunt omnia opera æqualia. Scriptura dicit. Quia Abraam hoſpitalis fuit, & Deus erat cum eo, Et Helias diligebat quietem, & erat cum eo Deus. Et Dauid humilis erat, & Deus erat cum ipſo. Quod ergo uides animam tuam ſecundum Deum uelle. hoc fac, & cuſtodi cor tuum.

OPERA QVÆ PRÆSTANtur proximo præſtare electicijs operibus.

FRATER QVIDAM interrogauit quendam ſenem dicens. Duo ſunt fratres, ex quibus unus quieſcit in cella ſua, protrahens ieiunium ſex dierum, & multum ſibi laborem imponens, alter uero egrotantib9 deſeruit. Cuius opus magis acceptum eſt DEO? Reſpondit ei ſenex. Si frater ille, qui ſex diebus ieiunium leuat, appendat ſe per nares, non poteſt eſſe equalis illi qui infirmantibus deſeruit. Dicebat

DICEBANT DE ABbate Arſenio quia a ueſpere Sabbati, luceſcente Dominica relinquebat poſt ſe Solem, & extendebat manus ſuas ad cœlum orans, donec mane dominico Sol illuſtraret aſcendens faciem eius, & ſic reſidebat.

ALIVD.

INTERrogauerunt fratres Abbatem Agathonem dicentes. Pater quæ uirtutum in conuerſatione plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoſcite mihi, quia puto non eſſe alium laborem talem, quã orare Deum. Dum enim uoluerit homo orare Deum ſuum, ſemper inimici Dæmones feſtinant interrumpere orationẽ eius, ſcientes quia ex nulla re impediuntur, niſi per orationem fuſam ad Deum, ſiquidem omnem alium laborem quem homo in conuerſatione religioſa poſitus aſſumpſerit, quis inſtanter & toleranter agat, habet tamẽ & poſſidet aliquam requiem, oratio autem uſq; ad ultimã exalationem opus eſt, ut habeat magnum certamen. *Oratio maximum & difficilimum opus.*

ALIVD.

VENIT QVIDAM ſenex aliquando in monte Sina, & cum exiret inde, occurrit ei frater in uia, & ingemiſcens, dicebat ſeni illi. Affligimur Abba, propter ſiccitatem, quia nobis nõ pluit. Et dicit ei ſenex. Quare non oratis & rogatis Deum? At ille dixit. Et orationem facimus, & deprecamur aſsidue Deum, & non pluit, Et ait ſenex, Credo quia non oratis attentius, uis autem ſcire quia ita eſt? Veni ſtemus pariter ad orationem. Et extendens in cœlum manus orauit, & ſtatim pluuia deſcendit, Quod cum uideſset frater ille, timuit, & procidens adorauit eum. Statim autem ſenex fugit illinc.

ALIVD.

MVLTO TEMPORE BEatus Abbas Pachomius contra immundiſsimas Dęmonum impugnatiões certamen bonum certauit, ſicut Athleta ueritatis, tanq̃ & beatus Antonius, Deniq; intentiſsimis precibus exorauit Dominum,

Digitized by Google

num, ut ſomnum non caperet per aliq̃d tempus, quatenus diebus ac noctibus peruigil maneret contra aduerſarios Dæmones dimicando, donec proſterneret & ſuperaret eos, ſicut dicitur in Pſalmo. Et non conuertar, donec deficiant. Præſtitit ergo & conceſsit ei Dominus petitionem eius. Impoſsibiles enim & imbecilles ſunt Dæmones, cum quis noſtrum ex tota fide & ex tota intentione cordis, feruente ſancto deſiderio, & adiuuante nos uirtute ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, contendimus contra eos. Referebant nobis fratres de eodem beatiſsimo patre Pachomio, qui fuit, ut diximus, Monaſteriorum multorum in regione Tabennenſiotarum Prepoſitus. Referebant ergo de eo, quoniam frequenter dicebat fratribus, quia ſicut mihi teſtis eſt Deus, ſæpe audiui immundos ſpiritus Dæmonum loquentes inter ſe diuerſas ac uarias artes ſuas, quas contra ſeruientes DEO maximeq; contra Monachos habent. Quidam enim dicebant. Quia ego cer-

tamen

Digitized by Google

tamen contra duriſsimum hominem habeo, & quotiens ei immitto ꝑuerſas cogitationes, ille ſtatim ſurgit & proſternit ſe in oratione cum gemitu, orans adeſse ſibi diuinum auxilium. Ego autem illo exurgente cum grandi confuſione egredior. Item alius Dæmon dicebat, ego ad illum quem obſeruo, cum ei cogitatiões immiſero, conſentit et ſuſcipit et facit eas, Sæpe enim exardeſcere eum in iracundia facio, & in contentiones rixę, & pigritiam orationis, & dormitionem in pſalmodia, & nõ contradicit mihi. Ideoq; fratres mei dilectiſsimi ſemper oportet ut cuſtodiatis ſenſum & animum ueſtrũ, inuocantes nomen Domini noſtri Ieſu CHRIſti, & ſecundum præcepta DEI conuerſamini, tam in orationibꝰ & pſalmodia, ſicut dicit Apoſtolus, inſtantes orationi, & uigilantes in ea. Ideoq; cum compunctione & timore cordis uigilantibus nõ præualebit inimicus. Ipſe autem beatus pater Pachomiꝰ docebat fratres, ut ſemper memores eſsent uerbi DEI in

Digitized by Google

ſalutem animarum ſuarum. Poſtmodum uero diſcedebant unuſquiſq; fratrum in cellulas ſuas operantes manibus ſuis, & meditantes quæ de ſanctis ſcripturis didicerant. Impoſsibile eſt enim aliquem apud eos uerbum ocioſum loqui, ſed ea tantum quæ de ſanctis ſcripturis didicerant, erant inter ſe loquentes, exponentes de capitulis ſcripturarum, quæ ad timorem Domini confirmarent & illuminarent animas eorum.

ALIVD.

TEMPORIBVS IVliani apoſtatę cum aſcenderet in Perſiden miſsus eſt Dæmon ab eodem Iuliano ut uelocius uadens ad occidentem adduceret ei reſponſum aliquod inde. Cum autem perueniſset Dęmon in quendam locum, ubi quidam Monachus habitabat, ſtetit ibidem per decem dies immobilis, & non poterat ultra progredi, quia Monachus ille non ceſsabat orando, neque nocte, neq; die & regreſsus eſt Dæmon

ſine

ſine effectu ad eum qui miſerat illum. Dixit ei Iulianus. Quare tardaſti? Reſpondit ei Dæmon dicens. Et moram feci, & ſine actione reuerſus ſum, ſuſtinui enim decem dies Monachum, nomine Publium, ſi forte ceſſaret ab oratione ut tranſirem & non ceſſauit, & prohibitus ſum tranſire, & redij nihil agens. Tunc impijſsimus Iulianus dixit. Cum regreſſus fuero, faciam in eo uindictam. Et inter paucos dies interemptus eſt per prouidentiam dei, & continuo unus ex præfectis qui cum eo erant, uadens uendidit omnia quæ habebat & dedit pauperibus & ueniens ad ſenem illũ factus eſt Monachus magnus, & ſic quieuit in Domino.

ALIVD.

TENTATVS EST ALIQVANDO Abraam diſcipulus Abbatis Syſoi a Dæmone, & uidens eum ſenex quia cecidit, ſurrexit & expandit manus ſuas in cœlum dicens. Deus uelis nolis non te dimittam, ſi eum non curaueris. Et ilico curatus eſt frater ille.

Habi-

ALIVD.

HABITABANT PLErique in Eremo ſine ullis tabernaculis, quos Anachoretas uocant. Viuunt herbarum radicibus, nullo vnquã certo loco conſiſtunt, ne ab hominibus uiſitentur. Ad quendam igitur hoc ritu atque hac lege uiuentem, duo ex Nitria Monachi, licet longe diuerſa regione, tamen quia olim ipſis in Monaſterij conuerſatione carus & familiaris fuiſset, auditis eius uirtutibus tetenderunt. Quem diu multumque quæſitum tandem menſe Iunio repererunt in extremo illo deſerto, quod eſt Memphis contiguũ demorantem, quas ille ſolitudines iam per annos duodecim dicebatur habitare. Qui licet omnium hominum uitaret occurſum, tamen agnitis fratribus nõ refugit, ſeque cariſsimis per triduum non negauit. Quarto die aliquantulum progreſsus, cum proſequeretur abeuntes, Leenam miræ magnitudinis ad ſe uenire conſpiciunt. Beſtia licet tribus repertis non incerta quẽ

peteret

Digitized by Google

peteret Anachorete pedib⁹ aduoluitur, ac deinde precedente ſequunt̃. Nam illa præiens & ſubinde reſtans in eos intendebat, ut facile poſset intelligi id eã uelle, ut quo illa ducebat, Anachoreta ſequeretur. Quid multis? Ad ſpeluncam beſtiæ peruenit, ubi illa adulta hos iam quinq; catulos maleſeta nutriebat. Qui ut clauſis luminibus ex aluo matris exierant, cecitate ꝑpetua tenebantur. Quos ſingulos de rupe prolatos, ante Anachorete pedes mater expoſuit. Tunc demũ ſanctus aduertit, quid beſtia poſtularet. Inuocatoq; CHRiſti nomine contrectauit manu clauſa lumina catulorum, ac ſtatim cecitate depulſa, apertis oculis beſtiarum diu negata lux patuit. Ita fratres illo Anachoreta quoniam deſiderauerant uiſitato fructuoſa laboris ſui mercede ad Monaſterium redierunt, & fidem ſancti, gloriamq; CHRIſti quam ipſi uiderant narrauerunt.

ORANDVM quomodo.

Aliud

ALIVD.

CVM QVIDAM FRAtres quemadmodum orarent, beatum Macharium requiſiſsent, reſpondit illis dicens, Non ſunt neceſsaria nobis ſuperflua uerba, ſed extendere manus ac dicere: Deus quomodo uis & ſicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio dicendum eſt, Domine Deus clementiſsime auxiliari dignare nobis, tu enim ſcis quid nobis expediat, fac nobiſcum miſericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinæ.

QVIDAM ANACHOreta, cum ueniſset ad Abbatem Poemenen, ſuſcepit eum ſenex cum leticia. Et cum ſe alterutrum amplexi fuiſſent, cœpit Anachoreta de ſcripturis ſanctis & de rebus cœleſtibus conferre. Tunc ſenex uertit faciem ſuam ad alium fratrem & nõ dedit Anachoretę reſpon-

n ſum.

ſum. Ille uero uidens quod non loquere-tur cum eo, egreſſus eſt triſtis, & dicit diſcipulo illius. Sine cauſa tanti itineris laborem aſſumpſi, ut uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur, Ingreſſus autem diſcipulus ad Abbatem Poemenen dixit, Propter te huc uenit Abba iſte homo magnus, tantam gloriam in locis ſuis habens, & tu non uis loqui cum ipſo? Reſpondens ſenex dixit, Iſte homo de ſuperiorib⁹ eſt, & cœleſtia loquitur, ego autem de inferioribus ſum et terrena uix loqui poſſum. Si mihi loquutus fuiſſet aliquid de paſſionibus Monachi, forſitan & ego reſpondiſſem illi. Si autē de cœleſtibus loquitur, ego me neſcire confiteor. Egreſſus ergo diſcipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iſte noſter non uult de altioribus quæſtionibus loqui, ſed ſi quis ei de paſſionibus loquutus fuerit, reſpondet illi. At ille compunctus in hoc ſermone, ingreſſus ad ſenem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi paſſiones cordis mei? Tunc ſenex reſpexit

eum

eum gaudens, et dixit ei. Modo bene pater uenisti. Aperio ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc ſermone adiutus eſt Anachoreta & dixit. In ueritate bona eſt hæc uia, quam tenes & uera, Et agens ſeni gratias, reuerſus eſt in propriam regionem.

ALIVD.

VENERVNT ALIQuando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes, Quid eſt quod ſcriptum eſt in Libro Iob, nec cœlum mundum eſſe in conſpectu DEI, reſpondit autem ſenex dicens, Reliquerunt fratres peccata ſua, & cœleſtia ſcrutantur. Hæc eſt autem interpretatio ſermonis, quem requiſiſtis, ut quoniam ſolus De⁹ eſt mundus, dictum ſit neq; cœlum mundum eſſe in conſpectu eius.

Cœleſtia non ſcrutanda.

OSTENTATIO ſanctitatis.

Digitized by Google

OSTENTATIO

VENIT QVIDAM FRAter ad Abbatem Siluanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit ſeni. Nolite operari cibum qui perit, Maria enim optimam partem elegit. Et ſenex diſcipulo ſuo, uoca Zachariam, & mittite fratrem iſtum in cellam ubi nihil ſit. Et cum facta fuiſset hora nona, intendebat ad oſtium, ſi mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, ſurgens uenit ad ſenem, & dixit ei, Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei ſenex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me nõ uocaſtis? Et reſpondit ſenex. Tu homo ſpiritalis es, & non indiges hoc cibo, nos autem carnales ſumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus noſtris. Tu uero bonam partem elegiſti, legens tota die, & nolens ſumere carnalem cibum. Qui cum hæc audiſset, proſtrauit ſe ad pœnitentiam dicens. Ignoſce mihi Abba. Et dixit ei ſenex. Puto opus habet omnino Maria Marthę, per Martham enim Maria laudatur. Oſten-

Digitized by Google

tutum & miraculorum.

CASV PER ILLOS dies quibus illuc aduenerãm cuidã ſolitario, qui nuper ad Eremum receſſerat, neq; amplius ab hoc Monaſterio, q̃ ſex milibus tabernaculum ſibi conſtituerat panem Abbas per duos pueros miſerat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde redeuntibus, aſpis mire magnitudinis uenit obuiam, cuius occurſu nihil preterriti ubi pedes eorum prẹuenit, quaſi incantata carminibus cęrula colla depoſuit, minor ex pueris manu eam apprehenſam ac pallio inuolutam ferre cœpit, deinde Monaſterium quaſi uictor ingreſus, in occurſum fratrũ captiuam beſtiam reſoluto pallio non ſine iactantiæ tumore depoſuit. Sed cum infantium fidem atq; uirtutem ceteri prędicarent, Abbas ille altiori conſilio ne infirmior ætas inſoleſceret, utrumq; uirgis compeſcuit multum obiurgatos, cur ipſi quod per eos operatus fuerat Dominus

Digitized by Google

prodidiſsent, opus illud non ſuæ fidei, ſed diuinę fuiſse uirtutis, diſcerent potius DEO in humilitate ſeruire, non inſignis & uirtutibus gloriari, quia melior eſset īfirmitatis cōſcientia uirtutum uanitate. Hoc ubi ille frater audiuit ſolitarius & periclitatos infantulos Serpentis occurſu, & ipſos inſuper multa uerbera uicto ſerpente meruiſse, Abbatem obſecrat ne ſibi poſt hæc ullus panis aut cibus aliquis mitteretur. Iamq; Octauus dies fuerat emenſus quo ſe homo Chriſti, intra periculum famis concluſerat ipſe. Arebant membra ieiunio, ſed deficere mens cœlo intenta non poterat, corpus inedia fatiſcebat, fides firma durabat, cum interim admonitus Abbas ille per ſpiritum, ut diſcipulum uiſitaret pia ſolicitudine cognoſcere cupiens, qua uitę ſubſtantia uir fidelis aleretur. Qui miniſtrari ſibi panem ab homine noluiſset ad requirendū eum, ipſe Abbas proficiſcitur. At ille ubi eminus ſenem uenire conſpexit, occurrit ei obuiam, agit gratias ducit ad cellulam,

cum

Digitized by Google

cum ingreſsi pariter ambo conſpiciunt palmictam ſportam, calido pane congeſtam foribus affixam de poſte pendere, ac primum panis callidus ſentitur odore, tactu uero ac ſi ante paululum foco eſset ereptus oſtenditur, Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obſtupefacti, ambo munus cœleſte cognoſcunt, cum ille hoc Abbatis aduentu pręſtitum fateretur, Abbas uero illius fidei ac uirtute id potius aſcriberet, ita ambo cœleſtem panem cum magna exultatione fregerunt.

PACIENTIAE EXEMPLA.

QVIDAM EX FRATRIBVS PASSVS AB alio iniuriam, uenit ad Abbatem Syſoium, & contumeliæ genus exponens addebat, cupio me uindicare pater. Senex autem rogare eum cœpit, ut relinqueret DEO uindictam. At ille inquit, non deſiſtam, niſi fortiter uindicauero. Cui ſe-

nex ait. Quatenus ſemel hoc in animo ſtatuiſti, uel nunc oremus. Exurgens autem ſenex, his uerbis cœpit orare. Deus iam nobis non eſt neceſſarius, ut pro nobis ſis ſolicit⁹, quia noſipſi, ſicut frater iſte dicit, & uolumus & poſſumus nos uindicare. Quod cum ille frater audiſſet, ante pedes ſenis effuſ⁹, ueniam poſtulabat, promittens ſe cum illo cui iraſcebatur, nunq̃ deinceps certaturum.

ALIVD.

QVIDAM FRATER dum ab altero iniuriaretur, uenit & nunciauit ſeni. Cui ille reſpondit, ſatisfac cogitationi tuæ, quoniam non uult frater iniuriari te, ſed peccata tua, nam in omni tentatione, quæ tibi contigit per hominem, non arguas eum, ſed tantummodo dic, quia propter peccata mea contingũt mihi hæc.

ALIVD.

DICEBAT FREQuenter Abbas Poemen, malitia nunq̃ te exuperet,

uperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum.

ALIVD.

QVIDAM FRATER quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Iſti ſunt qui nobis occaſionem prebent ad profectũ noſtrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas noſtras. Scriptum eſt enim, quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

ALTER SENEX SI quis detraxiſset ei, ille feſtinabat, ſi uicinus ei erat per ſeipſum bene illum remunerare. Quod ſi longius manebat, tranſmittebat ei munera.

ALIVD.

QVIDAM MAGNVS ſenex infirmanti diſcipulo ſuo dixit. Ne contriſteris fili ex infirmitate uel plaga corporis tui. Summa enim religio eſt, ut in infirmitate quis agat DEO gratias.

Si ferrum es, per ignem eruginem amitꝭ
tis. Si uero aurum es, per ignem probaꝭ
tus a magnis ad maiora uenies. Ne anꝭ
xieris ergo frater. Si enim Deus te uult
in corpore torqueri, tu quis es, ut eius
poteſtati reſiſtas, aut moleſte feras? Suꝭ
ſtine ergo et roga Deum ut que ipſe uult
illa concedat. ALIVD.

SENEX QVIDAM CVM
frequenter infirmaretur corpore & lanꝭ
gueret, contigit ut uno anno nulla eum
ęgritudo contingeret. Et propterea fleꝭ
bat & grauiter ferebat dicens, Reliquiſti
me Domine, & noluiſti me præſenti hoc
anno uiſitare.

ALIVD.

DICEBANT DE Quo
dam ſene, quia cum moreretur in Scithi,
circunſteterunt fratres lectum eiꝰ, & ueꝭ
ſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille auꝭ
tem aperuit oculos ſuos & riſit, & adieꝭ
cit iterum ridere. Hoc autem factum eſt
tertio. Quod cum uidiſsent fratres, roꝭ
gaueꝭ

Digitized by Google

gauerunt eum dicentes. Dic nobis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et dicit eis. Primo riſi, quia uos timetis mortem, Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio riſi, quia a labore ad requiem uado. Hæc cum dixiſset, ſtatim clauſit oculos in mortem.

ALIVD.

IOANNES MINOR Thebeus, diſcipulus Abbatis Ammoys xij. annis ipſi ſeni infirmanti fecit obſequium, ſenex tamen cum uidiſset eũ laborantem, nunq̃ illi ſermonem blandũ ac placitum loquutus eſt. Cum autem de hoc mundo tranſiret, ſedentibus alijs ſenibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, ſalueris, ſalueris, & tradidit illum ſenibus dicens. Ille non homo, ſed Angelus eſt, qui tot annis mihi infirmanti ſeruiens, nec bonum ſermonem audiens, fecit tamen obſequium cum magna paciencia.

ALIVD.

Plures

PLVRES DIVERSIS laborantes neceſsitatibus conuenerunt fratres ad ſanctũ Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cum alio qui elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiuſmodi cauſam ueniſse memorabant. Hic Eulogius Scolaſticus erat, ſecularib9 literis eruditus. Qui immortalitatis deſiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuiſiſq; rebus ſuis omnibus atq; diſperſis, parum aliquid pecuniarum reliquerat ſibi, quibus, quia per ſe operari nõ poterat uteretur. Cum igitur eum quedam animi defectio fatigaret, & neq; cum multis in Monaſterio degere, neq; ſolitariam uitam poſset ferre patienter, reperit quendam publice in platea iacentem, ita in ualitudine illa, quam ſuperius dixi impletum, ut ſine pedibus & manibus uideretur, cui lingua tantummodo immunis a tantis cruciatibus erat, qua

magis

Digitized by Google

magis poſset ab intuentibus malorum ſuorum remedium promereri, cunq; eũ aſsiſtens uidiſset Eulogius, oratione facta ad Deum, & facta quadam cum Domino pactione, his alloquutus eſt uerbis, Domine, inquit Deus in tuo nomine ſuſcipio iſtum, tam immani ualitudine prepeditum, ut propter iſtum poſsim & ipſe ſaluari. Aſsis ergo mihi Ieſu Chriſte, atq; patientiam in tali miniſterio largiaris, moxq; ad iacentem illum ait. Vis frater ſuſcipio te in domo mea, & quacunq; potuero ratione ſuſtento? Cunq; hæc ille libenter amplecti dignaretur ſe diceret. Vadam ergo inquit & aſinum, quo ueharis adducam, cui uehementer exultans conſenſit egrotus, quodq; mox fecit Eulogius, & memoratum ad hoſpitium ſuum ſine dilatione tranſuexit. Per quindecim igitur annos iugi curatiõe & perpetua ei ſolicitudine ſeruiebat, per quod omne tempus & ille cui tantum deferebatur obſequium cum gratiarum actione cuncta tolerabat & Eulogij manibus

& me-

& medicamentis, cibiſq; & balneis pro-
ut competebat ualitudini curabatur.
Poſt xv. uero annos inſtinctu Dęmonis,
ſupradictus egrotus immemor tot labo-
rum Eulogij tantorumq; meritorum, cœ-
pit ab eo uelle diſcedere, multiſq; iniurijs
atq; opprobrijs increpare eum dicens.
Fugitiue, qui propriam domum deuo-
raſti, furatuſq; es alienam ſubſtantiam, in
me occaſionem ſalutis tuæ reperiſſe te
credis? Eulogius autem rogabat eum,
& ſatisfaciens animo eius dicebat. Noli
mi Domine talia loqui, ſed dic potius,
quid te contriſtauerim, & emendo. Ele-
phantioſus autem cum furore dicebat.
Vade nolo iſtas adulationes tuas. Proij-
ce me in publicum, refrigeratione tua nō
egeo. Eulogius autem obſecro te inquit
placare, aut quid te inquit; cōtriſtauerim
uenerande ſenex edicito. Elephantioſus
autem aſperior in furore dicebat ad eū.
Iam fraudulentas irriſiones tuas non fe-
ro, adulationes & ſubſannationes tuas
non tolero. Nec mihi hæc arida parcaq;
uita

uita iocunda eſt, uolo carnibus ſaturari. Cunq; ei exhibitę a uiro patientiſsimo Eulogio carnes fuiſsent, cœpit iterum proclamare. Non potes inquit meæ ſatisfacere uoluntati, neq; tecum ſolitarius habitare præualeo, populum uidere, ad publicum ire deſidero. Dicit ei Eulogius, ego adduco tibi multitudinem fratrũ, rurſ⁹ ferocior ac pene blaſphemus egrotus, ne inquit mihi tuam faciem uidere uolo, & adducis mihi ſimiles tui ſolius panis deuoratores, concutienſq; ſemetipſum, inquieta uoce clamat dicens. Hic eſse nolo, ad publicum ire deſidero. O uiolentia. In eum locum me proijce, unde me ſuſtuliſti. Tanta ergo erat eius inſania, adeoq; ſenſus ipſius infirmus quodammodo mores peruerterat Dæmon, ut & laqueo ſe forte ſupendiſset, ſi man⁹ per quas hoc facere poſset, habuiſset. Ad Monachos itaq; uicinos pergit Eulogius, ita dicens eis, quid faciam quod Elephantioſus iſte penitus deſperare me fecit? Dicunt ei. Quamobcauſam? Reſpon-

ſpondit eis, quia dura ſunt quæ mihi co-
natur imponere, & quid agam ignoro,
proijciam ne eũ? Sed aliter Deo dexte-
ras dedi, de hoc ſatis uereor. Non proij-
ciam eum. Sed tot ac tanta iterum dierũ
ac noctium mala ferre non poſſum, quid
de ipſo igitur a me fiat ignoro. Ad quem
illi his uerbis loquuntur dum adhuc ui-
uit & ſupereſt magnus ille, ſic enim uo-
cabatᵉ Antonius, aſcende ad eum egrũ-
qꝫ naui impoſitum in Monaſterium eius
defer, expectans ibi donec ſpeluncam ſu-
am egreſſus aduentat. Quem cum uide-
ris, referes iſta quæ pateris, atqꝫ ab eo con
ſilium poſtulabis, quicquid tibi ſuper hoc
dixerit facies, & eius monitionibus ac-
quieſces, ſciens a DEO iuberi tibi quod
ille præcepit. Mox igitur ſermonibus
fratrum libenter inſtructus, ſupradictũ
egrum blandis precibus ſuperans, litto-
rali nauiculę impoſuit, ſuſtulitqꝫ de ciui-
tate per noctem, & ad diſcipulorum ſan-
cti Antonij habitaculum duxit: Euenit
autẽ ut altero die ueſpertinis horis ſuper-
uenirec

ueniret illuc beatus Antonius, referente mihi Cronio, quod clamide ex pellibus facta indutus aduenerit. Solebat autem ueniens ad Monaſterium fratrum uocare ex ipſis Macharium eumq; his uerbis interrogare. Venerunt adhuc aliqui fratres? Et ille ueniſse dicebat. De Aegypto inquit ſunt an de Ieroſolyma? Hoc autem ſignũ ab his miſerat dari, ut quotiens aliqui nõ ſatis digni colloquio ipſi⁹ uenirent, aduenisse Aegyptij dicerentur, quotiens autem ſancti quidam & ſpirituales uiderentur uiri, ueniſse de Ieroſolyma nunciarentur. Tunc ergo ueniens iuxta conſuetudinem ſuam, cum interrogaret, utrum Ieroſolymitę illic fratres eſſent, an Aegyptij? Reſpondit Macharius dicens, ex utroq; genere uidiſse ſe, cũ autem dixiſset illi ſanctus Antonius, fac illis lęticiam & ſumant cibum una cum eis oratione completa iubebantur diſcedere, ac uero cum Ieroſolymis ueniſse didiciſset, per totam noctem cum ipſis ſedens ea illis quæ ſaluti eorum ꝓficerent,

o loque-

loquebat. Memorata igitur nocte conſedisſe referebant, & unumquemq; ad ſe de his qui conuenerant, euocaſse. Cunq; a nullo quis illic Eulogius uocaretur audisſet, ipſe in tenebris propria uoce ſua illum ter nomine uocauit, cui cum ſupradictus Scolaſticus non reſponderet, putans quod alter aliquis Eulogius uocaretur, Dicit ei rurſus: Te uoco Eulogi, qui ab Alexandria ciuitate ueniſti. Dicit ei Eulogius. Quid quęſo iubes? Et Antonius quid inquit huc ueniſti? Reſpondit Eulogius dicens, Qui tibi nomen meū reuelare dignatus eſt, ipſe etiam & aduentus mei cauſam procul dubio reuelauit. Tunc ille, quare inquit ueneris, ſcio, ſed ante omnes hos fratres ut omnes audiant refer. Iuſsus igitur a magno Antonio, ſeruus CHRISti, Eulogius retulit ante omnes, Iſtum Elephantioſum in platea publica reperi proiectum, cuius curam nullus hominum gerebat, & promiſi DEO, ut deſeruirem egritudini eius quomodo poſsem, & ego per illum, & ille

ille per me ſaluaretur. Exquo autem pariter ſumus, quintus decimus annus eſt ſicut & ueſtrę ſanctitati credo omnia reuelata. Quia igitur poſt plurimos annos tum a me nihil mali pertulerit, uarijs me procellis ac tempeſtatibus uexerat, ob quod & ego ipſum a me proijcere cogitaui, propterea ad ſanctitatem tuam ueni, ut quid ex hoc faciam, digneris me tuis edocere conſilijs, & orationibus adiuuare. Peſsimis enim motibus totus fatigor & crucior, cui hęc tunc Antonius ſeuera atq; iracunda uoce reſpondit. Tu illum a te proijcis Eulogi? Sed ille eum non proijcit qui eum a ſe factum eſſe cognoſcit. Proijcis eum? Meliorem te inueniet, & eliget Deus qui colligat deſtitutum. Cumq; perterritus ad hæc Eulogius uerba tacuiſset, relicto rurſus ſanctꝰ Antonius Eulogio, cœpit egrotum proprijs ſermonibus uerberare, & hæc ad eum cũ clamore maximo loqui. Elephantioſe ceno ac luto horride, nec terra digne nec cœlo non deſinis iniuriam DEI uociferari?

NESCIS, qui miniſtrat tibi Chriſtus eſt. Quemadmodum auſus es contra CHRIſtum talia loqui? Nam propter Chriſtum ſe iſte ſeruitio tali & obſequijs ſubiugauit. Quem et ipſum mordaci ſermone laceratum reliquit, cõuerſiſq; uerbis ad alios fratres, ad unumquẽq; ita ut ratio ſingulorum exigebat loquutus, rurſus ad Eulogium & ad egrotum redit, dicitq; eis, Ne quis ueſtrum o fili quoc̃q; ſe uertat, neuter ab altero ſeperetur, ſed ad cellam ueſtram in qua per tantũ tempus uixiſtis redite, in pace omnem triſtitiam deponentes. Iam nunc enim ad uos Dominus deus mittet. Nam tentatio iſta idcirco accidit uobis, quia ad finem uitæ ambo ueniſtis, etiam uterq; ueſtrum merebitur coronari. Nihil ergo aliter feceritis, ne forte uos Angelus ueniens, in eo in quo dixi loco inuenire nõ poſſit, utriſq; coronis fraudemini. Qui cum ad cellam ſuam uelociter redeundo reintegrata pace ueniſſent, intra. xl. dies Eulogius prior obijt, & poſt aliquot tri-

duum

Digitized by Google

duum ſupradictus defecit egrotus, animo uehementer incolumis.

PECCATVM ESSE IN ſanctis, ſed ſeruiens nõ regnans.

QVIDAM SENEX cum ueniſset ad alium ſenem, dicit ei. Ego iam mortuus ſum ſeculo huic. At ille alter reſpondit. Ne confidas in teipſum, donec egrediaris de corpore hoc. Nam & ſi tu dicas, quoniam mortuus ſum, Diabolus tamen necdum eſt mortuus, cuius innumerabilia ſunt artis mala

ALIVD.

DICEBANT DE Quodam ſene, quia fuerit quinquaginta annos, nec panem comedens, nec facile aquam bibens. Et dicebat, quia extinxi fornicationem, & auaritiam, & uanam gloriam. Et ueniens ad eum Abbas Abraham, audiens quod hoc dixiſset, dicit ei. Tu dixiſti hunc ſermonem? Et ille re-

ſpondit. Etiam, Et dixit ei Abbas Abra-
ham. Ecce intras in cellam tuam & inue-
niens ſuper mattam tuam mulierem po-
tes non cogitare quia mulier eſt? Et ait.
Non, ſed repugno cogitationi meæ, ut
non tangam illam. Dicit ei Abbas Abra-
ham, Ecce nõ interfeciſti fornicationem,
quia uiuit paſsio ipſa, ſed alligata eſt.
Iterum ſi ambulas in uia, & uides lapides
& teſtas uaſorum, & inter ipſas iacens
aurum potes mente tua aurum quod ui-
des, uelut lapides reputare? Et reſpon-
dit, Non, ſed reſiſto cogitationi meæ, ne
colligam illud. Et dicit ei Abraham. Ec-
ce ergo uiuit paſsio, ſed alligata eſt, Et di-
xit iterum Abbas Abraham, Si audieris
de duobus fratribus, quia unus diligit te
& bona loquitur de te, alius autem odit
& detrahit tibi, & uenerint ad te uterq;,
equaliter ſuſcipis? Et dixit. Non, ſed ex-
torqueo animo meo, ut ſimiliter benefa-
ciam ei qui me odit, ſicut et illi qui diligit
me, Et dixit ei Abraham. Viuunt ergo
paſsiones, ed tantummodo a ſanctis ui-
ris quodammodo ligantur. Dixit

Digitized by Google

ALIVD.

DIXIT ISIDORVS, quadraginta annos eſse, ex quo ſentiret quidem motum peccati in mente ſua, nunquam tamen conſentiret, neque concupiſcentiæ neque iracundiæ.

NON PECCANDVM etiam in occulto.

TRANSEVNTE ALIquando Abbate Effrem, una proſtituta ex immiſsione cuiuſdam, cœpit ei blandiri, cupiens eum, ſi poſset ad turpem commixtionem illicere, uel ſi hoc non poſset, ſaltem ad iracundiam prouocaret, quoniam nunquam uidit eum quiſquam iraſcentem uel litigantem. Ipſe autem dixit ad eam. Sequere me. Cum ueniſset autem in locum populorum, dicit ei. Veni huc, & ſicut uoluiſti, commiſceor tecum. Illa autem uidens multitudinem, dixit ei. Quomodo poſsumus hoc hic facere tanta multitudine aſtante, confundimur enim? Ille autem dixit ei. Si homines eru-

beſcis, quanto magis erubeſcere debes Deum, qui reuelat occulta tenebrarum? Illa autem confuſa & confutata, receſsit abſq; opere uoluntatis ſuæ.

PECCANTIBVS SEMper ſurgendum & agendam pœnitentiam.

CVM QVIDAM ABbatem Syſoium frequenter talem ſermonem requireret, quid faciam pater quoniam cecidi, reſpondit, ſurge. At ille reſpondit. Exurrexi. Et iterum ſe cecidiſſe confeſsus eſt. Ait ſenex, Et iterum ſurge. Cum autem frater frequenter ſe ſurrexiſse, & frequenter ſe cecidiſse narraret eodem ſermone ſenex utebatur, exclamans. Non ceſſes exurgere fili. Cui frater. Vſq; quo poſsum ſurgere pater explana. Tunc ſenex ait. Quouſq; aut in bono opere aut in malo deprehenſus occumbas. In quo enim opere homo deprehenſus fuerit in eo iudicabitur.

Peccan-

Digitized by Google

ſpiritu lenitatis arguendi.

CONTIGIT FRATRI cuidam culpa in Cenobio, & dum a ceteris increparetur ad Abbatem profectus eſt Antonium. Et aſsecuti ſunt eum fratres, uolentes eum reducere, cœperũtq; ei culpas exprobare. Ille uero feciſse culpam denegabat. Inuentus eſt ibi Abbas Paphnucius, cui cognomen erat Cephalus, qui talem retulit in congregatione fratrum auditam parabolam. Vidi inquit in ripa fluminis hominem uſq; ad genua in limo demerſum, uenientes autem ut eum porrecta manu extraherent uſq; ad collum demerſerunt. Tunc beatus Antonius de beato Paphnucio ait. Ecce homo qui ex ueritate poteſt animas ſaluare, Quo fratres illius ſermone compuncti agentes pœnitentiam, eum qui diſceſserat ad Cenobium reuocauerunt.

ALIVD.

DIXIT QVIDAM DE ſenioribus. Si uideris aliquem peccantem,

Digitized by Google

tem, ne mittas culpam in eum, ſed in illū qui impugnat eum, apud temetipſum dicens. Veh mihi, quia ſicut iſte nolens uictus eſt, ſic & ego hodie uel cras, & plange & inquire DEI ſolatium. Nemo enim uult peccare, ſed omnes decipiunt.

ALIVD.

QVIDAM TIMOtheus Anachoreta, negligentem fratrem aliquem audiens, interrogante ipſius Abbate, quid illi fratri faceret, dedit conſilium, ut eum expelleret. Cum ergo ille fuiſset expulſus, tentatio uenit ad Timotheum. Et cum ploraret in conſpectu DEI, & diceret, miſerere mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee ideo tibi hoc uenit, quia fratrem tuum in tempore ſuæ tentationis deſpexiſti.

ALIVD.

QVIDAM FRATER requiſiuit ſenem dicens, putas Abba cognoſcunt ſancti uiri, quando uenit in eos gratia?

Digitized by Google

gratia? Respondit ſenex dicens, nõ ſemper cognoſcunt. Nam cuiuſdam magni ſenis diſcipulus cum peccaſset in aliqua re iratus ſenex dixit ei cum clamore. Vade & morere, & ſtatim ille cecidit & defunctus eſt. Cunq; ſenex uidiſset eum mortuum, timor ingens irruit ſuper eũ, & cum magna humilitate orauit, rogans Deum & dicens. Domine Ieſu Chriſte, reſuſcita illum & iam ulterius ſine conſideratione, talem non loquar ſermonem, & cum hæc dixiſset, ſtatim ſurrexit diſcipulus eius.

POENITENTIAB exempla.

FVIT QVIDAM VIR in palatio ſublimis ſub Theodoſio Imperatore, nomine Arſenius, cuius filios id eſt Archadium & Honorium auguſtus de Baptiſmo ſuſcepit. Hic itaq; Arſenius deſiderio diuini timoris accenſus, relinquens omnem ſeculi gloriam temporalem, perrexit ad Eremum Sci-

thie,

thię, ut inter ſanctos patres ſecretam & quietam ab omni ſtrepitu huius mundi ageret uitam ſeparatus ab illecebris & delectationibus corporalibus, ut cum tota mentis intentione adhereret Domino ſaluatori, ſicut ſcriptum eſt. Adheſit anima mea poſt te, me ſuſcepit dextera tua. Dicebant ergo de eo ſancti ſeniores, quia ſicut cum in ſeculi conuerſatione eſſet, nimis precioſis ueſtimentis prę omnibus utebatur, ita poſt modum in Eremo Scythię degens, ſtudebat ut ab omnib⁹ Monachis uiliora & deſpectiora ueſtimenta haberet. Dicebat etiam Abbas Daniel, quoniam ſanctus Arſenius referebat fratribus dicens, quaſi de alio audiſſet, ſed quantum datur intelligi ipſe talem uidit uiſionem. Sedebat inquit quidam de ſenioribus Monachis in cellula ſua, & ſubito uenit ad eum uox dicens. Egredere foras & oſtendam tibi opera hominum. Et ſurrexit inquit, & egreſſus eſt foras. Duxit autem eum & oſtendit ei Aethiopem nigrum cum ſecure cedentem ligna, &

Viſio Arſenij.

Tria hominũ genera quę non ſaluantur.

1 *Non ponimus*

gna, & facientem grandem ſarcinam, & tentabat ſubleuare ſarcinam illam, & pre magnitudine non poterat portare e-am, ſed redibat & cedebat iterum alia li-gna, & addebat ſuper ſarcinam illam. Iterum autem oſtendit ei aliũ hominem ſtantem ſuper lacum, & haurientem a-quam, & mittentem eam in collectane-um, & de alia parte per foramina deflu-ebat aqua ſubter in eodem loco. Iterum dixit ei, ueni ſequere me, & oſtendam ti-bi aliud, Et uidit quaſi quoddam ędifici-um Templi, & duos ſedentes in equis, portantes ſuper ſcapulas ſuas utriq; lignũ unum, id eſt particam longam uolentes pariter ingredi portam Templi illius, & non permittebat eos lignum quod ex aduerſo portabant ingredi per portam illam. Non enim humiliabat ſe alter alte-ri, ſed contendebat uterq; pariter ingredi uolentes, & non preualebant. Nec enim humiliabat ſe unus eorum, ut alteri locũ daret. Expoſuit ergo ei has uiſiones di-cens. Hi qui lignum portant, hi ſunt qui habent

a Non uero pœnitentes.

s Hypocritæ.

Expoſitio uiſionis.

habent iugum ſanctum Monachorum, ſed iuſtificantes ſeipſos in cordibus ſuis cum exaltatione ſuperbiæ non humiliantur inuicem. Noluerunt enim ambulare in humilitate uiam ſaluatoris Domini noſtri Ieſu CHRIſti, qui dixit, diſcite a me, quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus ueſtris, ideoq; propter ſuperbiam cordis ſui remanſerunt foris, de regno regis cœlorū Chriſti excluſi. Qui autem cedebat ligna & ſuper ſarcinam addebat adhuc, homo eſt qui oneratus eſt multis peccatis, & ſuper ſarcinam peccatorum ſuorum addit ſemper alia peccata, quem oportebat ut magis pœnitentiam ageret de prioribus peccatis, ſed negligens uicia emendare peccatorum priorum, magis alia addit ſupra priora peccata. Ille autem qui aquā de lacu hauriebat, homo eſt qui aliqua bona operatur, ſed quia mala etiam amplius peccatum operatur, ideo pereunt & delentur etiam bona opera quæ fecit. Oportet ergo hominem, ſicut ait Apo

Digitized by Google

ſtolus, cum timore & tremore ſalutem ſuam operari. Dicebat autem Abbas Daniel de Abbate Arſenio, quia cum operaretur ſportas ex palmarũ folijs mittebat aquam in peluim ut infunderentur palme, & cum feteret bramoſa aqua odore, non permittebat ut aliam aquam mutarent, ſed ſuper illam fetidam addebat aquam, ut ſemper feteret. Interrogabant autem fratres eum dicentes. Cur non permittis pater ut aqua mutetur, ſed peſſimo fetore tota cellula tua repletur? Reſpondens autem beatus ſenior ait. Quoniam pro thimiate & muſcata & illa diuerſa quæ in ſeculari conuerſatione ſine intermiſsione fruebar, oportet nunc me dum in hoc tempore ſum ſuſtinere iſtiuſmodi fetorem pro ſuauiſsimo illo odore, ut in die iudicij de illo gehennæ inenarrabili fetore liberet me Dominus, & non cum illo diuite, qui epulabatur in iſto mundo delitioſe & ſplendide condemnetur anima mea.

Beatus

BEATVS ATHANA-
ſius Epiſcopus, rogauit aliquando Abba
tem Pamon, ut iret in Alexandriam.
Qui deſcendens cum fratribus, cum ui-
diſset quoſdam ſeculares dicit eis. Surgi-
te & ſalutate Monachos, ut benedicami-
ni ab eis. Frequenter enim iſti loquunt̃
cum DEO, & os eorum ſanctum eſt.
Et cum uidiſset ibi mulierem theatricam
lachrymatus eſt, Et requiſierunt aſtantes
cur plangeret. At ſenex reſpondens di-
xit, Duæ me res ad has lachrymas com-
pulerunt. Vna quidem perditio illius
mulieris. Secunda uero, quia ego tantam
curam non habeo placendi Deo quantã
habet hæc mulier ut omnibus turpibus
placeat.

ALIVD.

DE QVODAM SENE
dicebatur, quia quotiens illi ſua cogitatio
dicebat, dimitte hodie & cras pœnitebis,
ipſe iterum reſpondebat. Non ita, ſed
hodie debemus pœnitere, & cras uolun-
tas Dei fiat in nobis. Aliud.

Digitized by Google

ALIVD.

QVIDAM EX PAtribus de aliquo referebat Epiſcopo, eo qđ audiſset duos de plebe ſua uiros, nimie impuritatis adulteros. Rogauit ergo Deum, ut ſi ita eſset ſibi oſtenderet. Cum ergo poſt oblationem conſecratā unuſquiſq; ad communionem accederet, ſingulorum facies intelligebat & animos. Peccatorum enim facies nigras inſpiciebat ut carbonem, & oculos eorum ſanguine repletos, alios uero uidit clara facie & ueſtibus albis indutos. Cum autem corpus Domini ſuſcepiſsent, in quorundam uultibus lumen, in quorundā flamma uidebatur. Vt autem agnoſceret de illis quorum crimina audiebantur, communionem illis porrexit & uidit unum ex eis clara facie, et honorabili, albiſq; ueſtibus circundatum. Alterum uero nigrum & horribili uultu. Et poſtq; diuini gratiam myſterij perceperunt, illum uis quædam illuſtrabat, iſtum uero alium, quaſi flamma ſuccendebant. Orauit au-

Digitized by Google

têm Epiſcopus de ſingulis, quæ ei oſten-ſa fuerant, ſe doceri. Aſtitit autem ange-lus Domini, dicens ei. Omnia quæ de ipſis audiſti uera ſunt, ſed ille unus in ſor-dibus ſuis permanet, & in uoluntate pec-candi, ideo illum nigra facie & flamma ſuccendi uidiſti. Ille uero alter, ſimilis ei-us quidam erat ſicut audieras, ſed ideo il-lum clara facie illuſtrari uidiſti, quia re-cordatus de his quæ primum fecit, abre-nuncians illis malis operibus cũ lachry-mis & gemitibus dei miſericordiam po-ſtulabat promittens quod ſi preterita ei fuiſſent remiſſa peccata, ulterius ad ea-dem non rediret, & ideo prioribus dele-tis criminibus ad hanc gratiam quam ui-diſti peruenit. Cum autem Epiſcopus gratiam Dei miraretur, eo quod non ſo-lum de tormentis tam turpis uitæ homi-nem eruerit, ſed etiam tanto honore de-corauerit, reſpondens Angelus dixit.
" Bene miraris, homo enim es. Nam Do-
" minus noſter ac ueſter, naturalit̃ bonus
" & humanus eſt, ceſſantibus a peccatis

pœni-

Pœnitentibus enim per confeſsionem nō ſolum peccata dimittit, ſed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit Deus hominem, ut unigenitum ſuum filium pro peccatoribus deſtinaret, & pro ipſis daret ad mortem. Qui ergo dum inimici eius eſsent, mori pro ipſis elegit, quanto magis quando illi proprij fiant. Hoc ergo ſcias, quia nullum peccatum humanum bonitatem Dei uincit, ſi tantummodo per pœnitentiam unuſquiſq; ea quæ prius fecerat aboleuerit mala, miſericors enim Deus, & infirmitatem generis ueſtri ſcit, et paſsionum fortitudinem, & Diaboli uirtutem uel malitiam, & cadentibus quidem hominibus in peccatum tanq; filijs indulgens, expectat emendationem, pœnitentibus uero tanq; languidis compatitur, & mox ſoluens peccata eorum, iuſtorum illis etiam præmia tribuit. Audiens uero hæc Epiſcopus miratus eſt nimis & glorificabat Deum.

ALIUD.

ABBAS PAVLVS ſimplex habebat hanc gratiam, ut ingredientes in Eccleſiam aſpiceret, & ex ipſa facie eorum uniuſcuiuſq; cogitationes ſeu malę eſsent, ſeu bonę ſentiret. Cum ergo ueniſsent ad Eccleſiam, & ingrederentur, ſenex uidit eos clara facie & lęto animo ingredi, & Angelos eorum pariter cum gaudio cum ipſis. Vnum autem nigrum uidit & nebuloſum habentem corpus, & Dæmones hinc atq; inde trahentes eum ad ſe miſso freno in naribus, & Angelum ſanctũ eius a longe ſequentem triſtem. Beatus ergo Paulus cœpit flere & pectus ſuum tundere, ſedens ante Eccleſiam propter eum quem talem uiderat. Omnes autem alij ſenes uidentes eum ſic flentem, cœperunt rogare ut ſi quid in ipſis uidiſset, manifeſtaret, aut cum eis ingrederetur in cõgregationem. Ille autem nolebat ingredi, ſed ſemp flebat propter eum quem ſic uiderat. Poſt paululum autem cum abſoluta congregatione

Angeli cuſtodes noſtri.

gatione

Digitized by Google

gatione diſcederent, iterum omnium uult⁹ circumſpiciebat, ſi tales egrederentur quales ingreſsi ſunt, & uidit illum quem ante uidit nigrum & nebuloſum, egreſsum de Eccleſia clara facie & candido corpore & demones a longe ſequentes eum, ſanctum autem Angelum eius prope eum hilarem, & gaudentem ſuper eum nimis, Tunc Paulus exurgens cum gaudio uociferabatur benedicens Deum ac dicens. Quanta miſericordia & benignitas Dei eſt? quanta miſeratio ei⁹ eſt? Et aſcendens in altiorem locum, magna uoce dicebat. Venite & uidete opera Dei, uenite & uidete quemadmodum uult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire. Venite adoremus eũ dicentes, quia tu ſolus potes peccata tollere. Cum autem omnes conueniſsent, expoſuit eis Paulus quid uidiſset anteq̃ ingrederentur in Eccleſiam & quæ poſtea, & petebat illum fratrem quem ſic uiderat, ut ei manifeſtaret cogitationes ſuas & actus, uel quemad-

modum tantam cōmutationem illi Deus donaſset. Ille autem ante omnes cœpit referre dicens, ego ſum homo peccator, & multis temporibus ſum deditus peccato. Ingreſsus autem nunc in Eccleſiam DEI audiui uerba Iſaię Prophetæ, magis autem Dei per ipſum loquentem. Lauamini, mundi eſtote & tollite malitias de animabus ueſtris ante conſpectū meum, Diſcite benefacere, quęrite iudicium. Et ſi fuerint peccata ueſtra tanquā coccinum, uelut nix dealbabuntur, & ſi uolueritis & audieritis me bona terrę comedetis. Ego autem miſer & fornicator compunctus in hoc ſermone Prophetæ, & ingreſus intra pectus meum dixi ad Deum. Domine tu es qui ueniſti ſaluare peccatores. Hęc ergo quę nunc per Prophetam promiſiſti, opere comple in me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor tibi & ex toto corde profiteor, quia hoc ulterius non faciam malum, ſed renuncio omni iniuſticiæ, & amodo ſeruio tibi, & in conſcientia munda. Ab ho-

Vocalis uerbi Dei uis & efficatia. Verbum meum nō reuertetur ad me uacuū Eſa. 55.

die ergo Domine, & ab hac hora ſuſcipe me pœnitentem & adorantem te, & renunciantem omnibus peccatis. Iuraui & ſtatui apud me ſeruare omnes tuas iuſtificationes, Sub hac ergo ſponſione egreſſus ſum, de Eccleſia, ſtatuens apud me nihil de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes ſenes exclamauerunt dicentes ad Dominum uoce magna. Quã magnificata ſunt opera tua Domine, omnia in ſapientia feciſti.

ALIVD.

FRATER QVIDAM impugnabatur a fornicatione. Contigit autem eum uenire in quendam uicum Aegypti, & uidens filiam Sacerdotis Paganorum, adamauit eam, dixitq; patri eius. Da mihi eam uxorem. Ille autem reſpondens, dixit ei. Non poſſum eam tibi dare, niſi interrogauero Deum meum, Et abiens ad Dæmonem quem colebat, dixit ei. Ecce Monachus quidam uenit,

uolens accipere filiam meam. Do eam illi? Et reſpondens Dæmon dixit. Si negat Deum ſuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, da eam ei. Et ueniens Sacerdos, dixit. Nega Deum tuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, & do tibi filiam meam uxorem. Ille uero conſenſit, & ſtatim uidit uelut columbam exire de ore ſuo, & uolare in cœlũ. Pergens autem Sacerdos ad dęmonem, dixit. Ecce promiſit tria iſta ſe facturum. Tunc reſpondens Diabolus, dixit ei. Non des ei filiam tuam in uxorem, quia Deus eius non integre receſsit ab eo, ſed adhuc adiuuat eum. Et ueniens Sacerdos, dixit. Non poſsum eam tibi dare uxorem, quia adhuc Deus tuus adiuuat te, & non receſsit a te. Hæc audiens frater dixit in ſemetipſo. Si tantam bonitatem oſtendit in me Deus, cum ego infœlix negauerim ipſum, & Baptiſmum & propoſitum monachi, bonus autem Deus etiam ſi cum tam grande ſcelus commiſi, nunc uſque adiuuat me, cur ego recedam

Digitized by Google

cedam ab eo? Et in ſemetipſum reuerſus, recepit ſobrietatem mentis, & uenit in Eremum ad magnum quendam ſenem, & narrauit ei rem quæ fuerat facta. Et reſpondens ſenex, dixit ei. Sede mecum in ſpelunca & ieiuna tres hebdomadas continuas, & ego Deum deprecor pro te. Et laborauit ſenex pro fratre illo, & deprecatus eſt Deum dicens. Obſecro Domine, dona mihi animam hanc & ſuſcipe pœnitentiam eius. Et exaudiuit orationem eius Deus. Et cum completa fuiſset prima hebdomada, uenit ſenex ad illum fratrem, & interrogauit eũ dicens. Aliquid ne uidiſti? Et reſpondens frater dixit. Etiam, Vidi columbam ſurſum in altitudine cœli, contra caput meum ſtantem, Et dixit ei ſenex. Attende tibi metipſi, & deprecare Deum attente. Secunda uero hebdomada uenit ſenex iterum ad fratrem, & interrogauit eum dicens. Vidiſti ne aliquid? Et reſpondit. Vidi columbam uenientem iuxta caput meũ. Et pręcepit ei ſenex dicens. Sobrius eſto

mente & ora. Et completa tertia hebdo-mada, uenit iterum ſenex, & interrogauit eum dicens, Ne aliquid plus uidiſti? At ille reſpondit dicens, Vidi columbam quæ uenit & ſtetit ſuper caput meum, & extendi manum meam ut tenerem illam, illa autem ſurgens intrauit in os meum, & gratias agens Deo ſenex, dixit fratri. Ecce ſuſcepit Deus pœnitentiam tuam. De cetero attende temetipſum, & eſto ſolicitus. Et reſpondens frater dixit. Ecce ammodo tecum ero, donec moriar.

ALIVD.

FVIT QVAEDAM meretrix nomine Thais, tantæ pulchritudinis, ut multi propter eam uenditis ſubſtantijs ſuis pene ad ultimam peruenirent paupertatem, & amatores ſui præ zelo litibus inter ſe conſertis, frequenter puellæ limina ſanguine iuuenum replebantur. Quod cũ audiſset Abbas Paphnucius, ſumpto habitu ſeculari & uno ſolido, profect⁹ eſt ad eã ad quandam ciui-

tatem

tatem Aegypti, deditq; ei ſolidum quaſi pro mercede peccandi. Illa accepto precio, ait illi. Ingrediamur domum. Cum autem ibi eſsent & lectum precioſis ueſtibus ſtratum aſcendere inuitaretur, dicit ad eam. Si eſt interius cubiculum in ipſum, eamus. Illaq; dixit. Eſt quidem cubiculũ, ubi nullus ingreditur, ſed Deo non eſt locus, qui diuinitatis eius oculis abſcondatur. Quod cum ſenex audiſset, dixit ei. Et ſcis eſse Deum? Cum autem reſpondiſset ſe ſcire DEum & regnum futuri ſeculi, necnon & tormenta peccatorum, Dixit ei ſenex, Si ergo hæc noſti, cur tantas animas perdidiſti, ut non ſolum pro tua, ſed & illorũ animabus reddita ratione damneris? Illa uero hæc audiens ꝓuoluta ad pedes Abbatis Paphnutij, exorabat dicens. Scio eſse pœnitentiam pater, & confido remiſsionem peccatorum ſortiri, te exorante. Tantum peto tribus horis indutias, ut poſt hoc ubi iuſseris, ad te ueniam, & quodcunq; preceperis faciam. Cunq; locum illum

Abbas

Abbas conſtituiſset quo uenire deberet, illa collectis omnibus quaecunq; ex peccato ſuſceperat, perlatiſq; in mediam ciuitatem combuſsit, clamans. Venite omnes qui peccaſtis mecum, & uidete quomodo ea quae mihi contuliſtis, exuram. Erat autem precium eorum bonorum, quadringentarum librarum auri. Cunq; omnia conſumpſiſset, in locum quem ei Abbas conſtituerat, perrexit. Quam ille, reperto uirginum Monaſterio, in cella parua claudens, oſtium cellae plumbo ſignauit, paruamq; feneſtram reliquit, per quam ei uictus modicus inferret, iuſsitq; omnibus diebus parum panis & paululum aquae a miniſtris miniſtrari. Cum autem ſenex oſtio plumbato diſcederet, ait Thais. Quo iubes pater ut ex naturali meatu, aquam meam fundam? At ille reſpondit. In cella. Sic enim digna es. Cum iterum quemadmodum Deum deberet orare inquireret. Dixit ei ſenex. Non es digna nominare Deum neq; in labijs tuis nomen diuinitatis imprimere,

ſed

ſed nec ad cœlũ manus expandere, quoniam labia tua iniquitate ſunt plena & manus tuæ ſordibus inquinatę, ſed tantummodo incumbens contra orientem aſpice, hunc ſermonem ſemper iterans, qui me plaſmaſti miſerere mei. Cum ergo tribus annis ita fuiſset incluſa, condoluit ei Abbas Paphnucius, & mox profectus eſt ad Abbatem Antonium ut ab eo requireret, ſi remiſiſset illi Deus peccata an non. Cum ergo cauſam rei narraſset, conuocatis diſcipulis ſuis Abbas Antonius precepit, ut illa nocte omnes uigilarent, & in oratione perſiſterent ſingilatim, quatenus uni alicui ex his declararet De⁹ cauſam pro qua Abbas Paphnucius uenerat. Cum ergo ſinguli receſſiſsent & inceſsanter oraſsent, Abbas Paulus maior, diſcipulus beati Antonij Abbatis, uidit ſubito in cœlo lectum pretioſis ueſtibus adornatum, quem quatuor uirgines clara facie cuſtodiebant. Cumq; Paulus intra ſe diceret. Non eſt hæc gratia alterius, niſi patris mei Antonij,

nij,uox ad eum diuina facta eſt,non pa-
tris tui Antoni,ſed Thais meretricis eſt,
quod cum mane facto Abbas Paulus
retuliſset,cognita Dei uoluntate Abbas
Paphnucius cum gaudio diſceſsit & pro-
fectus ad Monaſterium in quo erat in-
cluſa oſtium quod obſtruxerat, diſsipa-
uit. Illa uero petebat ut adhuc permane-
ret diutius incluſa. Cum uero aperuiſset
oſtium dixit. Egredere, quoniam Deus
dimiſit tibi peccata tua. Illa reſpondit.
Teſtor Deum, quoniam ex quo hic in-
greſsa ſum,ex omnibus peccatis meis fe-
ci uelut ſarcinam, & ſtatui ante oculos
meos; Et ſicut non diſcedit anhelitus de
naribus meis una hora, ſic nec diſceſse-
runt peccata mea ab oculis meis, ſed fle-
bam illa ſemper conſiderans. Cui Abbas
reſpondit, Non propter pœnitentiam
tuam dimiſit tibi Deus peccata tua,ſed
quia ſemper hunc timorem habuiſti in a-
nimo, Et cum eam inde eduxiſset,quin-
decim dies ſuperuixit tantum & quieuit
in pace.

ALIVD.

Digitized by Google

ALIVD.

QVIDAM FRATER ſedebat in cella in Aegypto, magna humilitate precipuus. Habebat autem ſororem in ciuitate meretricem, quæ multis animabus perditio fuerat. Frequenter ergo monebant ſenes fratrem illum, & uix potuerunt ei perſuadere ut ueniret ad eam, quatenus per admonitionem eius poſset peccatum quod per eam fiebat terminari. Dum ergo ueniret ad locum, quidam ex notis uidens eum, preceſsit & nunciauit mulieri dicens. Ecce frater tuus uenit ad te de Eremo. Illa autem præ gaudio relictis amatoribus ſuis quibus miniſtrabat, capite diſcooperto ad occurrendum fratri egreſsa eſt. Et cum uidiſset eum, dum tentaret illum amplecti dixit ei ille. Soror mea cariſsima, parce iam animæ tuæ, quoniam propter te multi pereunt. Conſidera quanta habeas tormenta preparata, niſi cito pœnitere feſtinaueris. Illa autem contremiſcens dicit ad eum, Et ſcis frater, quia eſt mihi ſalus,

ſalus,uel ammodo? Cui ille dixit.Si uo-
lueris, adhuc ſalus tibi eſt. Illa autem ia-
ctans ſe ad pedes fratris ſui, petebat ut e-
am ſecum duceret in deſertum.Cui fra-
ter ſuus dixit. Vade & cooperi caput tu-
um, & ſequere me. Cui illa reſpondit.E-
amus ait uelociter.Oportet enim me de-
formare, & inter homines potius nudo
capite deambulare, ꝙ in officinam pec-
cati mei iterum ingredi.Dum autem pa-
riter ambularent,monebat eam frater ad
poenitentiam, Videns autem ille, quia
quidā fratres obuiarent ei,dicit ad eam,
Quoniam nec dum omnes ſciunt,quod
ſoror mea ſis, parū de uia ſecede, donec
iſti tranſeant. Quod cum feciſſet,poſtꝙ
tranſierunt illi uocauit eam frater ſuus
dicens. Veni ſoror mea,eamus uiam no-
ſtram, Illa autem non reſpondit ei. Per-
quirens ergo ille, inuenit eam mortuam,
& ueſtigia pedum eius plena ſanguine.
Erat enim diſcalciata. Tunc ille flens &
eiulans nunciauit ſenioribus patribus
omnia quæ facta fuerant. At illi conten-
debant

debant inter ſe de ſaluatione eius. Manifeſtauit autem Dominus uni ſeni de ipſa, eo quod nulla cura illi fuit de re corporali ſed ut proprium vulnus ſanaret, neglexit omnia ſua, et ſuſpirauit grauiter, et fleuit pro peccato ſuo, propterea ſuſcepit Deus pœnitentiam eius.

ALIVD.

NARRAVIT ITErum idem ſenex de quodam Epiſcopo, ut maxime ex eo fiduciam capiamus, ꝙ facilis ſit Deus ad ueniam, ſi tantum nos pœniteat peccatorum. Nunciabatur igitur a quibuſdam eidem Epiſcopo, inter fidelium turmas duas conſiſtere mulieres, quę abrupta ſeculi gradiendo impudice inuenirentur et uiuerent. Epiſcopus autem ex his quæ ei nunciata ſunt, commotus, ſuſpicatus eſt, ne forte & aliæ huiuſmodi eſsent & ad deprecandum Deum ſe conuertit, certus inde rogans effici, quod & meruit. Poſt diuinam enim illam atq; terribilem conſecrationem, dum accede-

rent ſinguli ad participandum ſancti myſterij Sacramenta, per uultus eorum cernebat animas, quibus unaqueq; ſubiaceret peccatis. Et peccatorum quidem hominum uidebat facies nigras, quoſdam uero ipſorum tanq; ab æſtu exuſtas facies habẽtes, oculos autem rubeos ac ſanguineos, Iuſtos autem uidebat claros aſpectu, & candidos amictu, Et alij quidem dum acciperent corpus Domini exurebantur & incendebantur, alij autem ſicut lumen efficiebantur in ſe, et per os ingreſſum omne eorum corpus illuſtrabat, Erant autem inter ipſos etiam qui ſolitariam uitam elegerant, & hi qui in coniugijs erant, qui & ipſi ita eſſe uidebantur. Deinde conuertit ſe & cœpit etiam mulieribus ipſa diſtribuere myſteria ut cognoſceret quales & ipſarum eſſent animæ, & uidit ſimili modo fieri nigras atq; rubeas facies earum, ſanguineas quoq; & albas. Inter ipſas autem aduenerunt & illæ duæ mulieres quæ accuſatæ erant apud eum, propter quas maxime ad

me ad hanc precem & preuidentiam ue-
nerat. Cernit autem ipſas dum accedunt
ad ſanctum myſterium clarum habentes
vultum & honorificum, candida quoq;
ſtola circumamictas. Deinde cum et ipſe
participatę fuiſsent myſteria CHRIſti,
factæ ſunt ſicut a lumine illuſtratæ. Rur-
ſum Epiſcopus ad ſolitam ſe precem con-
uertebat, ſupplicans DEO, diſcere cupi-
ens modum reuelationum quæ ei de-
monſtratæ fuerant. Aſtitit autem Ange-
lus Domini, & de ſingulis interrogare
precipiebat. Sanctus uero Epiſcop9 con-
tinuo de illis duabus ſciſcitabatur mulie-
ribus, ſi uera eſſet illa prima accuſatio an
falſa. At uero Angelus affirmabat om-
nia uera eſſe quæ dicta de eis erant. Epi-
ſcopus quoq; ait ad Angelum, Et quo-
modo in perceptione corporis CHRiſti
ſplendidæ erant facies earum, albam eti-
am ſtolam habebant lumineq; fulgebant
non paruo? Ait autem ei Angelus. Eo
quod pœnituerint de actibus ſuis & di-
ſcedentes ab his lachrymis & gemitibus

Confeßionem ne hic intelligas enumerationem peccatorum, ſed agnitionem peccatorũ & fidem remißionis peccatorum propter filiũ DEI.

atq; Eleemoſynis pauperum, per confeſſionem diuinum meruerunt numerum, de cetero nequaq; in hiſdem malis ſe caſuras promittentes, ſi tantum de prioribus delictis ueniam mereantur, et meruerunt per hoc diuinam imutationem & a criminibus abſolutæ ſunt, & uiuent deinceps ſobrie & iuſte ac pie. Epiſcopus autem mirari ſe dicebat, non tantum de immutatione earum, hoc enim multis contigit fieri, ſed de DEI dono, qui non ſolum eas tormentis minime ſubiecit, ſed etiam tantam eis donare dignatus eſt gratiam. Ait autem ad eum Angelus. Admiraris hoc iuſte quaſi homo, Dominus autem omnipotens ac Deus noſter et ueſter cum naturaliter ſit bonus ac miſericors, hos qui diſcedunt a proprijs delictis, & per confeſſionem accedunt ad eum, non tantum perire non patitur, ſed etiam furorem ſuum aufert ab eis, & honore dignos facit. Etenim ſic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitũ daret pro eo. Quia igitur cum inimici eſ-

ſent

ſent homines mori pro eis elegit, multo-
magis domeſticos effectos eos & pœni- „
tentiam agentes ſup his quæ geſſerant, „
abſoluit a pœnis, & eis quæ ab ipſo pre- „
parata ſunt bona preſtabit perfruenda. „
Hoc ergo ſcito, quia nulla delicta homi- „
num uincunt clementiam Dei tantum, „
ut per pœnitentiam ea quæ pridem quis
geſſerat mala abluat actibus bonis. Cum
enim ſit miſericors Deus ſcit infirmitatē
generis humani & paſſionum fortitudi-
nem & Diaboli potentiam atq; aſtutiam
& lapſis hominibus in peccatis quaſi filijs
ignoſcit, & expectat correctionem eorũ,
patientiam habens in ipſis, conuertenti-
bus uero atq; eius exorantibus bonita-
tem tanq; infirmis compatitur, & abſol-
uit confeſtim uincula eorum, & donat
eis bona quæ preparata ſunt iuſtis. Ait
autem Epiſcopus ad Angelum. Obſecro
te, dic mihi etiam uultuum differentias,
& quibus peccatis unuſquiſq; eorũ ſub-
iaceat, ut etiam de his cognoſcens ab om
ni liberer ignorantia, Angelus autem di-

xiſ ad eum, Hi quidem qui ſplendido atq; hilari uultu ſunt in ſobrietate & caſtitate & iuſticia uiuunt, modeſti quoq; & condolentes ac miſericordes ſunt. Hi uero qui nigras habent facies, fornicationis & libidinis operarij ſunt. ceteriſq; ſceleribus & delictis implicati. Hi uero qui apparuerunt ſanguinei atq; rubei, in malignitate & iniuſticia uiuunt, & amantes detractiones, blaſphemi doloſi, & homicidę ſunt. Rurſum dicit ei Angelus. Adiuua eos, ſiquidem ſalutem eorum deſideras. Propterea etiam meruiſti orationum tuarum effectum ut uidendo diſcas diſcipulorum tuorũ peccata, & per ammonitiones atq; obſecrationes meliores eos per pœnitentiam facias, ei quoq; qui pro ipſis mortuus eſt et reſurrexit a mortuis Ieſu CHRIſto Domino noſtro gratum facias. Quantacunq; igitur tibi uirtus eſt & ſtudium & dilectio circa Dominum tuum Chriſtum Ieſum, omnem eorum gere prouidentiam ut cõuertantur a proprijs peccatis ad cõmunem Dominum

Officium Epiſcopi.

minum

minum & manifeſta quibus delictis ſubiaceant, ne propriam deſperent ſalutem. Ex hoc pœnitentibus quidem illis & cõuertentibus ad Deum animabus eorum ſalus erit & epulatio futurorum bonorum, tibi uero erit plurima merces imitanti Deum tuum qui cœlos quidem reliquit & in terris demoratus eſt pro ſalute hominum.

ALIUD.

INTERROGATUS eſt ſenior a quodam militante, ſi DEUS reciperet pœnitentem. Qui cum eum pluribus edificaſset ſermonibus, poſtremo ait ad eum, Dic mihi dilectiſsime, ſi chlamis tua cõſciſsa fuerit, proijcis ne eam, Qui reſpondens ait, Non, Sed reſartiens utor ea, dicit ad eum ſenior. Si ergo tu parcis proprio ueſtimento, Deus ſuæ imagini non indulgeret?

ALIUD.

ALIUM AEQUE SIN-

gularem uirum uidimus paruo tugurio in quo non niſi unus recipi poſſet habi-tantem, huic Lupa ſolita erat aſtare cenanti, nec facile unq̃ beſtia fallebatur, quin illi ad legitimam horam refectionis occurreret, & tam diu pro foribus expectaret, donec ille panem, qui in cœna ſupererat, offerret. Illa manum eius lambere ſolita, atq; ita quaſi impleto offitio & preſtita conſolatione diſcedebat. Sed forte accidit, ut ſanctus ille dum fratrem qui ad eum uenerat deducit abeuntem, diucius abeſſet, & non niſi ſub nocte remearet interim beſtia ad conſuetũ illud tempus cœne occurreret, uacuam cellam cũ familiarem patronum abeſſe ſentiret, ingreſſa eſt, curioſius explorans, ubi nam eſſet habitator, caſu contigua cum panibus quinq; palmicia fiſcella pendebat, ex his unum ſumit & deuorat, deinde perpetrato ſcelere, diſceſſit. Regreſſus Eremita, uidit ſportellam diſſolutam, non conſtantem pannm numero, damnum rei familiaris intelligit, ac prope limen

panis

Digitized by Google

panis aſſumpti fragmenta cognoſcit, ſed non erat incerta ſuſpicio, quę furtum perſona feciſset. Ergo cum ſequentibus diebus ſecundum conſuetudinem beſtia nō ueniret, nimirum audacis facti conſcientia ad eum uenire diſsimulans, cui feciſſet, iniuriam egre patiebatur Eremita ſe alumnę ſolatio dęſtitutum, poſtremo illius oratiōe reuocata, ſeptimum poſt diem affuit, ut ſolebat ante fores cœnanti. Sed ut facile cerneres uerecundiam pœnitentis non auſa propius accedere, deiectis profundo pudore in terram luminibus, quod palam licebat intelligi quandam ueniam precabatur. Quam illius confuſionem miſeratus Eremita, iubet eam propius accedere, ac manu blanda caput triſte permulcet, deinde pane duplicato eam refecit, ita indulgentiam ſecuta, officij conſuetudinem depoſito merore reparauit. Intuemini queſo Chriſti etiam in hac uirtutem, cui ſapit omne qđ brutum eſt, cui mite eſt omne quod ſeuit, Lupa officium preſtat, beſtia furti crimen

q 5 agnoſcit,

agnoſcit, conſcio pudore confunditur, uocata adeſt caput prebet, & habet ſenſum indulte ſibi ueniæ, ſicut pudorem geſsit errati. Tua hæc uirtus CHRIſte, tua hæc ſcilicet Chriſte miracula, Etenim quæ in tuo nomine operantur ſerui tui, tua ſunt mirabilia, & in hoc ingemiſcim[9] quod maieſtatem tuam fere ſentiunt homines non uerentur.

PIOS HIC ADFLIGI, VT poſtea floreant, & econtra impios hic florere, ut in altera uita adfligantur.

NARRAVIT ALTEr patrum quidam, Quia erat aliquis ſolitarius in Eremo Nylopoleos, & miniſtrabat ei quidam ſecularis, ſed fidelis, Erat autem in eadem ciuitate homo qui erat diues & impius. Contigit ergo ut moreretur ille diues & deducebat eum tota ciuitas ſimul, & Epiſcopus cũ lampadibus, Egreſsus autem & ille qui miniſtrabat illi ſolitario ſecundum conſuetudinem

tudinē portans ei panes, & inuenit quia comederat eum belua, Et cecidit in faciem ſuam in conſpectu Domini dicens. Non ſurgam hinc donec demonſtretur mihi a Deo quæ ſint hæc. Quia ille quidem impius talem apparatum habuit in deducendo, hic uero qui ſeruiuit DEO die noctuqꝫ iſta pertulit. Et ecce Angelus Domini ueniens dixit ei, Ille impius habuit paruum bonum in hoc ſeculo, & recepit illud hic, ut illic nullam requiem inueniat, iſte autem ſolitarius, qui homo erat ornatus ad omnem uirtutem, habebat uero & ipſe ut homo modicum aliquid culpe, & recepit hic illud, ut ibi inueniatur purus coram DEO. Et ita conſolatꝰ in his uerbis abijt, glorificans Deum ſuper iudicia eius, quia uera ſunt.

ALIVD.

NARRAVIT QVIdam ſenex dicens, quia erat quædam uirgo prouecta etate, ualdeqꝫ profecerat in timore DEI, & interrogata eſt a me, quæ res

res ad hanc eam adduxerat conuerſatio-
nem. At illa ingemiſcens, ita cœpit dice-
re. Mihi quidem uenerande pater cum
adhuc eſsem paruula, erat pater modeſt⁹
ac manſuetus moribus, debilis uero &
infirmus corpore, qui ita uixit, curam ſui
agens, ut uix aliquando in publico uide-
retur ab his, qui in eodem habitabant ui-
co. Terram autem ſuam aſsidue opera-
batur, et ibidem ſemper occupabat uitam
ſuam. Si quando fortaſse ſanus fuiſset,
fructus culture ſuæ domum portabat.
Plurimum autem temporis in lecto &
languoribus detinebatur, tantaq; erat ta-
citurnitas, ut ignorantibus eum ſine uo-
ce crederent eſse. Mater uero mihi erat
econtrario curioſa abſq; modo, atq; ultra
omnes mulieres quæ erant in regiōe hac
turpior. Sermones uero eius ita ad uni-
uerſos mouebantur, ut putaretur omne
corpus ipſius lingua eſse, lites frequenti-
us committebantur ad omnes ab ipſa, in
ebrietate autē uini cū uiris luxurioſis de-
morabatur. Diſpenſabat autem et ea quę
intus

intus domi erant tanquam meretrix peſſima, ut etiam ſubſtantia multa ualde non potuerit nobis ſufficere. Nam huic a patre meo delegata erat diſpenſatio domus. Corpus autem ſuum ita turpitudine abutebatur, ut pauci de uico ipſo potuiſſent effugere libidinem eius. Nunquam corpori eius morbus occurrit, nec dolorem aliquem ſenſit uel aliquantulum, ſed a natiuitate uſque ad ultimum diem ſuum, integrum ſanumque corpus ſuum poſſedit. Inter hæc contigit ut pater meus longa ægritudine fatigatus, moreretur, & continuo aer commotus eſt, & pluuia & choruſcationes atque Tonitrua aerem conturbabant, & neque nocte neque die Imber ceſſando triduo ſuper lectum ſine ſepultura fecit eum manere, ita ut homines uici illius mouentes capita admirarentur quod tantum malum uniuerſos lateret dicentes. Siccine DEI inimicus erat iſte, ut nec terra eum recipiat ad ſepulturam. Sed tamen ne intra domum membra eius diſſoluta ingreſſum habitantibus prohibe-

hiberent, imminente adhuc aeris tempe-
ſtate & pluuia deſcendente, uix aliquo
modo ſepulturę eum tradidimus, At ue-
ro mater mea poſt hæc licentia plurima
accepta cum improbitate maxima cor-
poris ſui libidine utebatur, & proſtibulū
deinceps faciens domum noſtram, in tan
ta luxuria uixit atq; delitijs, ut dum ad-
huc paruula eſsem, deficeret nobis ſub-
ſtantia noſtra. Vix enim aliquando cum
timore ſicut mihi uidetur morte illius ad
ueniente, tantam meruit funeris proſpe-
ritatem, ut etiam putaretur aer ſimul in
exequijs deducere funus illius, Ego au-
tem poſt obitum eius puellari egreſsa æ-
tate & deſideria titillationis corporis
mei, ieiunijs refrenans, quadam die ad
ueſperam ut fieri ſolet cogitare cœpi atq;
conſiderare cuius uitam magis eligerem
imitandam, utrum matris aut patris qui
modeſte & manſuete ac Sobrie uixit.
Sed rurſus cogitabam illud, quia nihil in
uita ſua conſecutus ſit boni pater meus,
ſed per omne tempus in infirmitate &
tribu-

tribulatione conſumptus eſt, & ita finem ſuum accepit, ut nec ſepulturam eius terra reciperet, Si igitur bona eſset huiuſmodi conuerſatio apud Deum, quare ergo tanta mala aſsecutus eſt qui ſic uiuere delegit? Sed bonum eſt inquit cogitatus meus ſicut mater mea uixit, me quoq; uiuere, tradere uoluptati & luxurię ac libidini corpus meũ. Etenim nullum opus illa turpe pretermiſit in ebrietate omne tempus incolumis atq; proſpere degens, itaq; uitam ſuam expleuit. Quid ergo? Sic oportet me uiuere ſicut mater. Melius eſt enim proprijs oculis credere, queue manifeſte ſunt cognita & nihil prætermittere. Et cum hoc placuiſset mihi miserę, eiuſdem me conſtituere uitæ, ſuperuenit nox & continuo mihi ſopor acceſsit. Poſt hos ſermones aſtitit mihi quidam, grandis quidem corpore, aſpectu autem terribilis, deinde intuendo me perterrens iracunda uiſione & aſpera uoce interrogabat me dicens. Dic mihi, inquit, qui ſunt cogitatus cordis tui?

dis tui? Ego autem aſpectu eius & habi-
tu tremefacta, neq; aſpicere in eum aude-
bam. Maiori uero uoce uſus, iterum iuſ-
ſit ut ea quæ mihi placerent ſibi pronun-
ciarem. Ego autem pre timore diſsoluta
& omnem oblita cogitatum nihil eſse di-
cebam. Ille uero neganti mihi reuocabat
ad memoriã uniuerſa quæ in corde meo
meditata fueram. Ego autem conuicta
& ad precem conuerſa, ſupplicabam ue-
niam conſequi, & cauſam ei narrabam
huiuſmodi cogitatus, Qui ait mihi. Veni
ergo & uide utroſq;, patrem ſcilicet &
matrem, & cuius deinde uolueris tibi e-
lige uitam. Et apprehendens mihi manũ
trahebat me. Ducens autem me in quen-
dam campum magnum, habentem para-
diſos multos & diuerſos fructus, uariaſ-
q; arbores & pulchritudinem inenarra-
bilem, & introduxit me illuc. Occurrens
autem mihi pater meus amplexatus eſt
in me, & oſculabatur, filiam me uocans.
Ego uero circumplexa eum rogabam ut
manerem cum ipſo, At ille. Nunc inquit

non po-

non potes hic eſse, ſi uero uolueris mea
ueſtigia ſequi, uenies huc non poſt mul-
tum tempus. Cum autem adhuc ego de-
precarer, ut manerem cum ipſo, trahens
me rurſus manu qui ibi me duxerat, ue-
ni ait oſtendam tibi & matrem tuam quę
in igne exuritur, ut ſcias ad cuius eorum
imitationem declinare uelis uitam tuam.
Statuens autem me in domo tenebroſa,
atq; obſcura, omni ſtridore & perturba-
tione repleta, oſtendit mihi fornacem
ignis ardentem, & picem feruentem, &
quoſdam illic terribiles aſpectu ſtantes
ſuper fornacem. Ego autem inſpiciens
deorſum, uideo matrem meam in forna-
ce uſq; ad collum dimerſam, ſtridentem
dentibus & igne ardentem, & uermium
multorum fetorem fieri. Videns autem
me mater, cum ululatu clamabat filiam
me uocans, heu me filia de proprijs ope-
ribus & peccatis meis hæc patior quia
quaſi deliramenta mihi uidebantur uni-
uerſa, quæ de ſobrietate erant. Opera
enim fornicationis & adulterij non ui-

x deban-

bantur mihi habere tormenta, ebrieta-
tem quoq; & luxuriam non arbitrabat
lucrari pœnas, & ecce propter exiguas
delicias, quanta exoluo tormenta, ecce
pro contemptu Dei quales recipio mer-
cedes? Apprehenderunt me uniuerſa im
mobilia mala, Nunc tempus auxilij o fi-
lia, nunc recordare nutrimentorum, quę
a me conſecuta es, nunc retribue benefi-
cium ſi quid boni aliquando a me acce-
piſti. Miſerere mei filia, quia in igne ar-
deo, & ab ipſo igne non conſumor, miſe-
rere mei, quia in huiuſmodi cruciatibus
examinor. Miſerere mei filia, & porri-
gens manum tuam, educ me de loco hoc,
Me autem recuſante, hoc facere propter
eos, qui ibi aſtabant rurſum cum mater
clamabat. Filia mea adiuua me, & noli
deſpicere fletum proprię matris tuæ.
Memento doloris mei in die parturien-
tis te, & ne me deſpicias quæ gehennæ
ignibus depereo. Ego autem a uoce eius
lachrymis commota, humanum aliquid
patiebar, & cœpi cum clamore condo-
lens

lens ei ingemiſcere. Exurgentes uero hi qui in domo mea erant, & accendentes ignem cauſam mugitus mei interrogabant. Ego autem narraui eis quæ uideram, & ſic iam unum hoc deliberaui, ut patris mei ſequerer uitam certa facta per ineffabilem miſericordiam Dei, quia pœnæ repoſitæ ſunt his, qui male uiuere nō metuunt. Alia ſiquidem multa beata uirgo ex ipſa uiſione cognoſcens per reuelationem Dei, multam eſse a Deo, & bonorum operum retributionem, & malorum actuum & turpis uitæ maximas eſſe pœnas, anunciabat. Ideoq; dilectiſsimi, efficiamur melioris cōſilij nobiſmetipſis, ut beati fieri ſine fine poſsimus.

CONTRA PRAESVMptionem ſanctitatis.

DIXIT ABBAS MVtues. Quantum homo DEO approximauerit, tantum ſe peccatorem ui-

debit. Eſaias enim Propheta uidens Dominum, miſerum ſe & immundum uocauit. Nos ergo non ſimus hic ſine ſolicitudine. Dicit enim ſcriptura, Qui ſtat, uideat ne cadat. In incerto ergo nauigam⁹ in hoc mundo, Sed nos quidem quaſi in tranquillo mari nauigare uidemur, ſeculares uero quaſi in periculoſis locis. Nos quaſi in die ſole iuſticiæ illuſtrati, illi uero in ignorantia quaſi per noctem, Sed frequenter contingit, ut ſecularis in tenebroſa nocte nauigans, propriam nauim ſaluet, nos autem dum in tranquillo nauigamus, ſepius ex ipſa ſecuritate negligimus, & primum humilitatis gubernaculum relinquentes, ſæpe periculoſa naufragia patimur. Sicut enim ĩpoſsibile eſt nauim firmam fieri ſine clauis, ita impoſsibile eſt hominem ſine humilitate ſaluari. Idem dixit. Humilitas nec ipſa iraſcitur, nec alios permittit iraſci. Idem dixit, Humilitas eſt, ſi quando peccauerit in te frater tuus, anteq̃ pœniteat ille, indulſeris ei.

ALIVD

ITEM

ITEM BEATVS AN- Aliud.
tonius dum in cella propria oraret, uenit ad eum uox dicens, Antoni nondũ peruenisti ad menſurã coriarij, qui eſt in Alexandria, Quo audito, ſenex ſurgens mane, arrepto baculo in ciuitatem Alexandriam feſtinus uenit. Cunq; ad deſignatũ hominem fuiſſet ingreſſus, ille uiſo tanto uiro obſtupuit. Cui ſenex dixit. Refer mihi opa tua, quia ꝓpter te relicta Eremo huc ueni, Qui rñdens ait, Neſcio me aliqñ aliquid boni perpetraſſe, Vnde ex cubili ꝓprio, mane conſurgens anteq̃ in opere meo reſideam, Dico qđ omnis hęc ciuitas a minore vſq; ad maiorem ingrediuntur regnũ Dei, qđ me ſint iuſtiores, Ego autẽ ſolus ꝓpť peccata mea poena ſempiťna dignus forem, niſi me propť miſericordiã dei ſaluari crederem. Quod ṽbum anteq̃ qeſcam ſero, ex cordis mei recenſeo ueritate, Quod audiens beatus Antoni9, rñdit, In ueritate fili ſicut bon9 artifex ſedens in domo tua cũ requie regnũ Dei adeptus es, ego autem uelut ſi-

ne diſcretione omne tempus meũ in ſoli-
tudine conuerſatus, nec dum uerbi tui
aſsumpſi menſuram. ALIVD.

ABBAS PAMON IN
ipſa hora quando tranſibat iam de cor-
pore, dixit alijs uiris ſanctis aſtantibus ſi-
bi, Quia ex eo quo ueni in hunc locum
ſolitudinis & fabricaui mihi cellulam, &
habitaui in ea, extra manuum mearum
laborem non recolo me comediſse panẽ,
neq; me loquutum fuiſse ſermonẽ quem
me protuliſse pœniteret, vſq; in hanc ho-
ram, & ſic uado ad Dominum, quomo-
do qui nec initium ſeruiendi DEO ad-
huc fecerim. ALIVD.

ABBAS AGATHON
dum moreretur, per tres dies oculos a-
pertos tenuit, non eos mouens, fratres
autem tangentes eum dixerunt, Vbi nũc
es Abba? At ille dixit, In conſpectu iu-
dicij DEI ſto, Et dicunt ei fratres, Nun-
quid & tu times? Quibus ille reſpon-
dit, Interea quantum fuit ad uirtutem
meam, ſemper conſideraui, ut mandata

Digitized by Google

DEI mei facerem. Sed homo ſum, & unde ſcio, ſi opera mea DEO placent? Cui fratres dixerunt, Non confidis in opera tua, quia ſecundum Deum ſunt? At ille reſpondit, non confido in conſpectu Dei quia aliud eſt iudicium DEI, & aliud hominum.

ALIVD:

ABBATI SYSOIO cum tempus dormitionis eius adueniſſet, & multi alij ſenes conueniſſent, uiderunt faciem eius fulgore quodam radiantem, Et dicit eis ipſe, Ecce Abbas Antonius uenit ad nos, Et poſt parum ait. Ecce & chorus Prophetarum. Et iterum facies eius clariore luce aſperſa eſt, Et dixit eis, Beati quoq; Apoſtoli aſſunt, Viſusq; eſt cum quibuſdam loqui. Cum ergo poſtularent ab eo patres, ut cum quibus loqueretur, ediceret, ait ille, Angeli inquit uenerunt auferre animam meam & ſupplico illis, ut paululum me pro pœnitentia agenda ſuſtineant. Dicūt autem ei patres, Tu iam non indiges pœnitentiam agere Abba, At ille reſpondit,

r 4 In ue-

In ueritate dico uobis, quia nec initium pœnitentiæ me reminiſcor arripuiſse. Ex quo dicto ſenſerunt quod in timore Domini eſset perfectus, Tunc in ſplendore Solis effigie relucente eius, dicit ad eos ipſe, Videte uidete, quia Dominus uenit, In hoc ſermone reddito ſpiritu, omnis locus ille grato odore repletus eſt.

ALIVD.

QVID DICAM DE illis duobus fratribus, qui habitantes ultra illam Eremum ubi quondam fuerat beatus Antonius commoratus, minus cauta diſcretione permoti, euntes per extentam ſolitudinis uaſtitatem, nullam eſcam penitus ſumere decreuerunt, niſi quam per ſemetipſum illis Dominus præſtitiſset: Cumq; errantes eos per deſerta, & deficientes iam famę, conſpexiſsent a longe Mazites, quæ gens cunctis nationibus immanior atq; crudelior eſt, non eos ad effuſionem ſanguinis deſiderium predæ, ſed ſola ferocitas mentis inſtigat.

Viſis

Viſis ergo eis, contra naturam ferocitatis ſuæ cum panibus illis occurrerunt, tunc unus ex illis fratribus ſubueniente diſcretione uelut a DEO porrectos ſibi panes cum gratiarum actione ſuſcepit, reputans eſcam ſibi diuinitus miniſtrari, nec ſine DEI iuſsu factum eſse dicens, ut illi qui ſemper hominum ſanguine gauderent, nunc deficientibus eis, uitæ ſubſtantiam largirentur. Ali⁹ uero recuſans cibum, uelut ab homine ſibi oblatum, inediç labore conſumptus, mortuus eſt, quorum ſcilicet, quamuis initia ex reprehenſibili perſuaſione deſcenderint, unus tamen ſubueniente diſcretione, id quod incauta conceperat, emendaſse cognoſcitur, alius autem ſtulta præſumptione perdurans, mortem quam Dominus ab eo auertere uoluit, ipſe ſibi ſciuit.

SATISFACTIO PRO peccato improbata.

FRATER QVIDAM interrogauit Abbatem paſtorem di-

cens. Feci peccatum grande, & uolo triennium pœnitere, Dixit autem Abbas paſtor, Multum eſt, Et dixit frater, Iubes ne unum annum, Et dixit iterum ſenex, Multum eſt, Qui autem pręſentes erant, dicebant, Vſq; ad quadraginta dies? Senex iterum dixit, multum eſt, Et adiecit dicens, Ego puto quia ſi ex toto corde homo pœnituerit & non appoſuerit facere iterum, unde pœnitentiam agat, etiam triduanam pœnitentiã ſuſcipiat De⁹.

ALIVD.

Remediũ malarum cogitationum.

INTER Rogauit aliquando eum Abbas Ammon de immundis cogitationibus, quæ in corde hominis generantur, & de uanis deſiderijs, Et dixit ei Abbas paſtor, Nunquid gloriabitur ſecuris ſine eo qui incidit in ipſa? Et tu ergo nõ eis porrigas manus, & ocioſe erunt. Interrogauit eundem ſermonem Abbas. Eſaias & dixit ei Abbas paſtor, Sicut capſa plena ueſtibus, ſi dimiſſa fuerit tempore longo, putrefiunt ueſtes in ea, ita & cogitationes in corde noſtro, ſi non fece-

rimus

rimus eas corporaliter, tempore longo exterminabuntur aut putreſient. Interrogauit Abbas Ioſeph, Abbatem paſtorem, de eadem re, Et dixit Abbas paſtor, Sicut clauſus Serpens uel Scorpio in vaſe & obturatus, ꝓcedente tempore omnino moritur, ita malignę cogitationes quæ ſtudio Dæmonum pullulant, patientia eius cui immittuntur paulatim deficiunt.

SPIRITVALIA PRAEferenda carnalibus.

QVODAM TEMPORE cum beatus Antonius a ſancto Athanaſio Alexandrię Epiſcopo ꝓpter confutationem Hæreticorum in vrbem eſſet adduct⁹, perrexit ad eum Didimus, uir eruditiſſimus captus oculis, Cunq; multa de ſcripturis ſanctis loquerentur, inter ceteras ſermocinationes, quas de ſanctis uoluminibus habebant, cum Antonius miraretur ingenium eius & acumen animi eius collaudaret, ſciſcitans

tans ait ad eum. Num triſtis es quod o-culis carneis careas, Et cum ille pudore reticeret, ſecundo, tertioq; eum interro-gans Antonius, tandem elicuit ut mero-rem animi ſimpliciter fateretur, Cui An-tonius ait. Miror prudentem uirum eius rei dolere damnum, quam formice & Muſce & Culices habent, & non potius letari illius poſseſsione, quam ſancti & Apoſtoli meruerunt, Melius enim mul-to eſt ſpiritu uidere q̃ carne, & illos ocu-los poſsidere, in quos peccati feſtuca non poſsit incidere, q̃ illos qui ſolo uiſu per concupiſcentiam poſsunt hominem in interitum gehennæ mittere.

SVPERBIA ET INA-nis gloria uitanda.

QVIDAM FRATER requiſiuit Abbatem Pimenium, melius eſset remotius, an cum alijs mane-re? Reſpõdit ſenex, homo ſi ſemetipſum reprehenderit, ubiq; poteſt perſiſtere, ſi

autem

autem ſe magnificet nuſq̃ ſtat ſicut ſcriptum eſt, qui ſe exiſtimat aliquid eſse cũ nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. Quicquid enim boni fecerit homo, ne exultet in eo, quia mox perdet illud. ALIVD.

ABBAS Macharius, ſi quis illum cũ timore uelut ſanctum uirum uoluiſset audire, ſuſceptus, nullum penitus a ſene percipiebat reſponſum. Si quis uero uelut contemnens eum, talibus uerbis com pelleret, Abba Machari, quando eras Camelarius, & nitrum furabaris, nunquid non uapulabas a magiſtris, depreheñſus in furto, libenter ei quicquid requiſiſset cum gaudio reſpondebat.

ABBAS Neſteron dum cum alijs ambularet fratribus in deſerto, uiderunt Draconem & fugerunt. Dicit ei unus ex eis, Et tu times Abba? Cui ſenex. Non timeo fili, ſed oportuit me fugere, quia niſi fugiſsem cogitationem uanæ gloriæ, non uitaſsem. ALIVD. Aliud.

VENIT aliquando ad Abbatem Zenonem in Syria aliquis frater Aegyptius,

ptius, & cœpit cogitationes proprias ac-cuſare, præſente ſene. Ille autem audiens hoc, admiratus dixit, Aegyptij quas ha-bent uirtutes celant, & uitia quæ non ha-bent, manifeſtant. Syri autem & Græci uirtutes quas non habent prædicant, & uitia quæ habent, abſcondunt. Aliud.

QVIDAM ſenex cum ueniſset ad aliũ ſenem, dixit, Ego mortuus ſum huic ſeculo. Cui ille alter, Ne confidas in te, donec egrediaris de corpore hoc, Nam & ſi dicis tu, quia mortuus ſum, Diabo-lus tamen eſt, nec dum mortuus eſt, cui⁹ innumerabiles ſunt malæ artes. Aliud.

ABBAS Syſois, cum ſedens præſente fratre altero, factus eſset in extaſi, & alte-ro audiente, neſciens ſuſpiraſset, cœpit pœnitere ac dicere, indulge mihi frater expoſco, nec dum enim me cognoſco eſ-ſe Monachũ, quia audiente altero ſuſpi-raui, quotiens autem in oratione ſenex idem ſtans manus ſuas erexit ad cœlum, cito deponebat manus, propterea ſi alter præſens eſset, ne hoc ipſum illi laude

conſta-

Digitized by Google

conſtaret. QVIDam ſenex habitabat in inferioribus partibus Aegypti, & ſe- Aliud.
debat quieſcens, Vnus autem ſecularis religioſus miniſtrabat ei, Contigit autē ut filius ſecularis infirmaretur, Multis er-go precibus poſtulabat ſenem ut ueniret ad domum ſuam, & faceret orationem pro infante, Exurgens uero ſenex, am-bulabat cum eo, Ille autem preceſsit & ingreſsus in domum ſuam dixit, Venite in occurſum Anachoritę, Quos cum ſe-nex uidiſset a longe egreſsos cum lam-padib⁹, ſenſit quod ad ſe uenirent, & ſta-tim deſpolians ſe ueſtimenta ſua, miſit in fluuium & cœpit lauare ſtans nudus, Il-le autem qui miniſtrabat ei, Videns hęc, erubuit, Et rogabat homines dicens, Re-uertimini, Senex enim noſter ſenſum per didit, Et ueniens ad eum, ait illi, Abba quid eſt hoc quod feciſti? Omnes enim qui te uiderunt, dixerunt, quia Dæmo-nium habet ſenex, Cui ille, Et ego uole-bam hoc audire. IDEM alia uice uole- Aliud.
bat eum aliquis uidere ex iudicibus, &

preceſ-

preceſſerunt Clerici dicentes ei, Abba prepara te, quoniam Iudex audiens opera tua, ueniet ad te, benedici cupiens a te. Ille autem dixit, Ita faciam, ego preparabo me, Veſtitus ergo Lebetone ſuo, & tollens panem & caſeum in manibus, aſcendit in portam & diuaricatis pedibus ſedens cœpit manducare, Veniens autē cum officio ſuo Iudex, & uidens eum dixit, Iſte eſt Anachoreta, de quo talia audiebamus? Et contemnens eum ita diſceſsit.

ALIVD.

ITEM DIXIT, Quando cogitatio ſuperbiæ uel certe uanæ gloriæ te impugnat, perſcrutare teipſum, ſi omnia mandata DEI ſeruaſti, ſi inimicos diligis, ſi gaudes de gloria inimici tui, & contriſtaris in deiectione eius, ſi apud te habes, quoniam ſeruus inutilis es, & qđ plus omnibus hominibus ſis peccator, & neq; tunc tam grande aliquid ſapias, tanꝙ aliquid boni feceris, ſciens quod elata

cogitatio

cogitatio illa bona omnia diſsoluit.

DIXIT ſenex cuidam. Non appo-nas cor tuum aduerſus fratrem tuum di-cens, Quomodo tu amplius ſobrius es ꝙ ille, & continentior? Sed ſubditus e-ſto gratiæ DEI in ſpiritu paupertatis, & per caritatem non fictam, ne ſpiritu exal-tationis perdas laborem tuum. Item di-xit ſenex, Quantumcunq; enim ſe depo-ſuerit homo in humilitate, tantum profi-cit in altum. Sicut enim ſuperbia, ſi aſcen-derit in cœlum uſq; ad infernum deduci-tur, ita & humilitas, ſi deſcenderit ad in-fernum, tunc exaltabitur uſq; ad cœlum. Aliud.

TENTATIONES prodeſſe Sanctis.

DISCIPVLVS CViuſ-dam ſancti ſenioris impugnabatur a ſpiritu fornicationis, ſed auxiliante gra-tia Domini reſiſtebat uiriliter peſsimis & immundis cogitationibus cordis ſui, ieiunijs & orationibus, & in opere ma-

nuum affligebat ſe uehementer. Beatus autem ſenior uidens eum ita laborantē, dixit ei, Si uis o fili deprecor Dominum ut auferat a te iſtam impugnationem, Ille uero reſpondens dixit. Video pater, quia & ſi laborem ſuſtineo, ſentio tamen fructum in me proficere bonum, quia per occaſionem impugnationis huius & amplius ieiuno, & amplius in uigilijs & orationib⁹ tollero. Veruntamen deprecor te ut ores pro me miſericordiam Domini, ut det mihi uirtutem, q̄tenus poſſim ſuſtinere & certare legitime, Tunc ſenior ſanctus dixit ei, Ecce nunc cognoui fili, quia fideliter intelligis, quod hoc ſpiritale certamen per patientiam ad ſalutem æternam animæ tuæ proficiat. Ita enim ſanctus Apoſtolus dicit. Bonum certamen certaui, curſum conſumaui, fidem ſeruaui, de cetero repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ, non ſolum autem mihi, ſed & omnibus qui diligunt aduentum eius.

ALIVD.

Dicebat

DICEBAT ABBAS paſtor de Abbate Ioanne breui ſtatura, quia rogauerat Deum, ut tollerèt ab eo omnes paſsiones, & fieret ſecurus, & ueniens dixerit cuidam, uideo me quietũ, & nullam habentem pugnam, & dixit ei ſenex, uade & roga Deum, ut iubeat in te moueri pugnam, quoniam pugnando proficit anima, Et cum rediiſset pugna ulterius non orauit ut auferretur ab eo, ſed dicebat, Domine da mihi tolerantiam ſuſtinendi pugnas.

TENTATOS OPORTET perſeuerare in certamine.

ET ALIVS ETIAM frater impugnabatur ab immundo ſpiritu fornicationis. Exurgens autem nocte, abijt ad quendam ſanctum & probatum in uirtutibus ſeniorem, & confeſsus eſt ei, quia patiebatur impugnationem ab ſpiritu fornicationis. Hæc cum audiſſet ſenior, conſolabatur eum, docens ſpi

ritualibus uerbis de uirtute patientiæ di-
cens, ſicut ſcriptum eſt, uiriliter age & cō
fortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.
Reuerſus eſt frater ad cellulam ſuam, &
ecce iterum impugnatio inſiſtebat ei. Ipſe
autem feſtinauit denuo pergere ad ſu-
pradictum ſeniorem. Videns autem eũ
ſenior, iterum docebat eum ut patienter
& indefeſſe ſuſtineret, dicebatq; ei, crede
fili, quoniam mittet tibi Dominus Ieſus
CHRiſtus auxilium de cœlo ſancto ſuo,
ut poſſis ſuperare paſsionem hanc. Con-
fortatus autem frater monente ſancto ſe-
niore, remeauit ad cellulam ſuam, & ite-
rum impugnatio ualde conturbabat cor
eius. Et ſtatim eadem hora noctis reuer-
ſus eſt ad ſeniorem, & deprecabatur eum
ut intentius pro eo Dominum exoraret,
Dixitq; ei ſenior. Ne ꝑtimeſcas fili, neq;
reſoluaris neq; abſcondas cogitatiões tu-
as, ita enim confuſus ſpũs ĩmundus diſce-
dit a te, Nihil enim ita allidit uirtutẽ Dę-
monũ, quomodo ſi quis ſecreta immun-
darum cogitationum reuelauerit ſanctis

ac bea-

ac beatiſsimis patribus. Viriliter age fili, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Vbi enim durior eſt pugna, ibi glorioſior erit & corona. Deniq; ſanctus Propheta Ieſaias dicit. Nunquid inualida eſt manus Domini ad ſaluandum, aut aggrauata eſt auris eius ut non exaudiat? Conſidera ergo filiole, quia certamē tuum expectat Dominus, tibiq; contra Diabolum dimicanti parat æternitatis coronam. Ideo monet nos ſancta Scriptura dicens, quia per multas tribulatiões oportet nos introire in regnum cœlorū. Hæc autem audiens frater, confirmatum eſt cor eius in Domino, & permanſit apud ſeniorem, noluitq; ultra reuerti ad cellam ſuam.

TENTATIS ADESSE diuinam opem.

BEATO ABBATI MOyſi, qui habitabat in loco, qui appellabat Petra quodam tempore in tantum

Digitized by Google

impoſuit duriſsimã impugnationem dæ-
mon fornicationis, ut non preualeret ſe-
dere in cellula ſua, ſed abijt ad ſanctum
Abbatem Iſidorum, & retulit ei uiolen-
tiam impugnationis ſuæ, Cunq; de ſcri-
pturis ſanctis, Abbas Iſidorus proferens
teſtimonia, conſolaretur eum, & ut ad
cellulam ſuam reuerteretur, rogaret eũ,
noluit Abbas Moyſes pergere ad cellu-
lam ſuam. Tunc Abbas Iſidorus pariter
cum Abbate Moyſe aſcenderunt in ſu-
periora cellulæ ſuæ, Et dixit ei Iſidorus,
Reſpice ad occidentem & uide. Cunq;
reſpiceret, uidit multitudinem Dęmonũ
uehementer cum furore perturbari, &
quaſi ad prelium preparatos, feſtinantes-
q; pugnare. Dixit autem ei Abbas Iſido-
rus, Reſpice iterum ad orientem, et uide,
Cunq; reſpiceret, uidit innumerabilem
multitudinem ſanctorum Angelorum,
glorioſum & ſplendentem ſuper lumen
Solis cœleſtium uirtutum exercitum.
Ait autem ei Abbas Iſidorus, Ecce quos
in occidente uidiſti, ipſi ſunt qui etiam

impug-

impugnant ſanctos DEI. Nam quos ad orientem conſpexiſti, ipſi ſunt quos ad adiutorium ſanctis ſuis mittit. Cognoſce ergo, quia plures ſunt nobiſcum, ſicut dicit Heliſeus Propheta. Verum etiam ſanctus Ioannes dicit, Quia maior eſt qui in nobis eſt, quam qui in hoc mundo, & his auditis cõfortatur in Domino ſanctus Abbas Moyſes, & reuerſus eſt in cellulam ſuam, gratias agens et glorificans Domini noſtri Ieſu CHRIſti bonitatis patientiam.

TENTATOS OPORtet quoque ipſos orare & non laxare frena tentationibus.

ALIVS ETIAM FRAter moleſtiam ſuſtinebat ab ſpiritu fornicationis, Abiit autem ad quendam probatiſsimum ſeniorem, & precabatur eum dicens, Pone tibi ſolicitudinem beatiſsime pater, & ora pro me, quia grauiter me impugnat paſsio fornicationis.

Hæc cum audiſſet ſenior, orabat intente diebus ac noctib⁹ pro eo deprecans Domini miſericordiam, Iterum autem ueniebat idem frater & rogabat ſeniorem ut magis intentius pro eo oraret. Similiter autem cum omni ſolicitudine, beatus ſenior orabat intentius pro eo. Frequenter autem uenientem ad ſe Monachum, uidens ſenior, & deprecantem ſe ut oraret, ualde contriſtatus, mirabatur quia non exaudiret Dominus orationem eius, Eadem autem nocte reuelauit ei Dominus, quæ circa illum Monachum erat negligentiæ & ignauię reſolutio, & delectationes corporeæ cordis eius, Ita autē oſtenſum eſt ſancto ſeniori. Vidit ſedentem illum Monachum, et ſpiritum fornicationis in diuerſis mulierum formis ante illum ludentem, & ipſum cum eis delectari. Videbat autem & Angelū Domini aſtantem, & indignantem grauiter contra eundem fratrem, quia non ſurgebat neq; proſternebat ſe in orationibus ad Deum, Sed magis delectabatur cogitation-

tationibus ſuis. Hæc autem oſtenſa ſunt per reuelationem ſancto ſeniori, Cognouit autem quia culpa & negligentia illius Monachi erat, ut non exaudirentur orationes eius. Et tunc dixit ei ſenior. Quia tua culpa eſt frater qui condelectaris cogitationibus malis, impoſsibile eſt enim diſcedere a te ſpiritum fornicationis immundum, alijs orantibus et Deum pro te deprecantibus, niſi & tuipſe laborem aſsumas, in ieiunijs & orationibus, & uigilijs multis cum gemitu deprecans tu miſericordiam ſuam & adiutoriũ ſuæ gratię prebeat tibi Dominus Ieſus Chriſtus ut poſsis reſiſtere cogitatiõibus malis. Nam & Medici qui corporibus hominum medicamenta conficiunt & adhibent, q̃uis omnia cum ſumma diligentia faciant, ueruntamen ſi ille qui infirmatur a noxijs cibis, uel de alijs quæ ſolent ledere infirmitates abſtinere noluerit, nihil ei proficit cura & diligentia & ſolicitudo Medicorum. Similiter etiam & in animæ languoribus euenıet. Licet e-

nim omni intentione & ex toto corde, ſancti patres qui ſunt Medici ſpirituales exorent miſericordiam Domini ſaluatoris noſtri pro eis, qui orationibus eorum ſe poſtulant adiuuari, niſi et ipſi cum omni intentione mentis, tam in orationibus ꝙ in omni opere ſpirituali quæ DEO placita ſunt, fecerint, non eis ꝓficient negligentibus & reſolutis, & de ſalute animæ minime cogitantibus orationes ſanctorum, Et hæc audiens frater conpunctus eſt corde, & cum omni ſolicitudine ſecundum doctrinam ſenioris, tam in ieiunijs ꝙ in orationibus & uigilijs ſemetipſum afflixit, & meruit miſericordiam Domini, Et receſsit ab eo ſpiritus immūdæ paſsionis.

TENTATIONI BLAſphemiæ quomodo reſiſtendum.

QVIDAM FRATER impugnabatur a ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, Et quoſcunq; audiſſet ma-

ſet magnos ſenes, pergebat ad eos ut illis declararet, ſed mox cum perueniſset iterum uerecundabatur illis dicere, Cum ergo frequenter ad Abbatem Poemen ueniret, uidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei, Ecce frequenter uenis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, tecum illas reportans. Dic ergo mihi fili quid habes? At ille dixit, in blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſcebam dicere, Et mox ut aperuit, leuior fuit eius impugnatio, Et dicit ei ſenex, Non contriſteris fili, Quando hæc cogitatio ad te uenit, Dic, Ego hac cauſa non indigeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Sathanas. Hanc enim cauſam anima mea non vult. Quamcunq; autem cauſam noluerit, non diu permanebit, Et ita ſanus factus frater ille diſceſsit.

CONFESSIO TENtationum ſalutaris.

ABBAS MACHARIus dum in illa ſolitudine in qua ſol⁹ erat, mane-

maneret, inferior autem plena eſset fra-
tribus, ſero per uiam circumſpiciebat, &
uidit Dęmonem uenientem in figura ho
minis, ueſtitum tunica linea perforata, &
per ſingula foramina uaſcula parua de-
pendebant. Et dicit illi ſenex, quo uadis
maligne? Et reſpondit ei, Vado com-
mouere fratres hos qui ſunt inferius, Cui
ſenex dixit, Et propter quid tot uaſcula
fers tecum, At ille dixit, Guſtum fero
fratribus, & ideo tanta fero, ut ſi unum
diſplicuerit, oſtendam aliud, et ſi illud nō
placet porrigam aliud, & fieri non poteſt
niſi unum ex ipſis aliquod placeat eis, Et
hæc dicens, diſceſsit, Permanſit autem ſe-
nex iterum uiam circūſpiciens uſq; quo
rediret, & cum rediret dicit ei, Salueris,
Dicit & ille, Quomodo iſtud mihi uer-
bum dicis, quia omnes mihi contrarij fa-
cti ſunt, & nullus meis conſilijs acquieſ-
cit, Et dicit ei ſenex, Ergo nullum habes
amicum? At ille reſpondit, unum habeo
amicum uel ipſe conſentit mihi & quoti-
ens me uiderit conuertitur huc atq; illuc,
Cunq;

Cunq; nomen eius ab eo requiſiſset,ait. Quia Theopentus dicitur. Diſcedente illo, mox ſurrexit Abbas Macharius, & deſcendit ad inferiorem Eremũ, Quod cum audiſsent fratres,egreſsi ſunt illi obuiam,& unuſquiſq; ſperans,quod apud ſe maneret,preparauit ſe, At ille requirẽs cellam Theopenti, ad eum ꝓfectus eſt. Cunq; cum gandio illum ſuſcepiſset, & eſsent uterq; ſimul ſoli, Dicit ei ſenex. Quemadmodum eſt tecum fili? At ille reſpondit, Orationibus tuis bene ſum, Et ſenex ait,non uos impugnant cogitationes, At ille reſpondit, Interim bene ſum,Erubeſcebat enim dicere, Et dicit ei ſenex, Ecce quot annos ſum in ſolitudine,& ab omnibus honoror,& in hac ætate cum ſim ſenex,moleſtant me cogitationes meæ,Reſpondit Theopent9,Crede mihi Abba, quia ſimiliter & mihi faciunt, Tunc ſenex ſingulas cogitationes quaſi ſe impugnantes fingebat uſq;quo totum illi Theopentus confiteret̃, Poſt hæc dicit ei. Quemadmodum ieiunas?

At ille

Digitized by Google

At ille dixit ei, uſq; ad nonam, Cui ſenex ait, Vſq; ad ueſperam ieiuna, et de Euangelio uel de aliis ſcripturis ſine ceſsatione ſemper aliquid meditare, & quotiens tibi aliqua inmunda cogitatio ſuperuenerit, nunq; deorſum aſpicias, ſed ſurſum, & mox Dominus tibi adiutor eſt, Et mox ita diſceſsit Abbas Macharius in propriam ſolitudinem. Iterumq; uiam circumſpiciens, uidit Dæmonem redeuntem, & requirit eum, Quo uadis? At ille reſpondit, Simili modo commouere fratres, Cum autem reuerteretur, requiſiuit eum quemadmodum agerent fratres, At ille dixit, Male quoniam omnes agreſtes effecti ſunt, & eum quem habui amicum obedientem mihi, & ipſe neſcio quomodo conuerſus eſt, & iuraui non ibi accedere niſi poſt multum tempus, Et hæc dicens, diſceſsit.

TENTATIONES NON poſse nos arcere ſed eis reſiſtere.

Frater

Digitized by Google

FRATER QVIDAM uenit ad Abbatem paſtorem, & dixit ei, Multę cogitationes ueniunt in animum meum & periclitor in eis, Et eiecit eum ſenex ſub aere nudo, & dixit ei, Expande ſinum tuum, & apprehende uentos, Et ille reſpondit, Non poſsum hoc facere, & dixit ei ſenex, ſi hoc nõ potes facere, nec cogitatiões prohibere poteris ne introeant, ſed tuum eſt reſiſtere eis.

TENTATIONES reuelandas pijs.

ABBAS SERAPION ſolebat frequentẽ iunioribus fratribus inſtructionis gratia, de ſeipſo narrare dicens, Cum adhuc eſsem puerulus, et cum Abbate Theona commanerem, hęc mihi conſuetudo erat inimico imminente, ut poſtq̃ refecisſem cũ ſene hora nona, unum paximatium quotidie in ſinu meo latenter abſconderem, quem ſero ignorante ſene occulte comedebam.

Quod

Quod furtum licet quótidie perficerem, expleta tamen cõcupiſcentia fraudulenta, ad memetipſum reuertens ſuper admiſſo furto acrius cruciabar, q̃ ſup eſum illius fueram iocundatus, Cunq; iſtud moleſtiſsimum opus ſingulis diebus explere, non ſine cordis mei dolore compellerer, & clamdeſtinum furtum patefacere ſeni confunderer, contigit per Dei prouidentiam, quoſdam fratres edificationis obtentu cellulã ſenis auidiſsimos expetiſse, Cũq; refectione tranſacta, cõfabulatio ſpiritalis intereſse cœpiſset, reſpondenſq; ſenex propoſitis interrogationibus eorum de caſtrimargie uitio, & occultarum cogitationum exponeret, ad ultimum intulit dicens, Nihil ſic noxium eſt Monachis & letificat Dæmones, q̃ ſi celent cogitationes ſuas ſpiritales patres, Tunc ego conpunctus corde, exiſtimaui ſeni ſecreta pectoris mei patefacta, & in occulto primum gemitus excitatus, deinde cordis mei compunctione creſcente in apertos ſingultus, lachrymaſq; prumpens,

pens,cœpi amariſsime flere,& continuo eieci de ſinu meo paximatium, quod uitioſa conſuetudine clanculo paraueram comedendum, cunq; in medium proferens,quomodo quotidie inuoluens eum occulte ederem, proſtratus in pauimento,cũ ueniæ poſtulatione confeſsus ſum. & ubertim profuſis lachrymis, orationibus eorum ueniam apud Deum poſtulabam, Tunc ſenex dixit,cõfide fili,quia liberauit te à captiuitate iſta confeſsio tua, uictorem namq; aduerſarium tuum hodie triumphaſti, Validius eum tua cõfeſsione elidens q̃ ipſe fueras ab eo tua taciturnitate deiectus, Et idcirco poſt hanc publicationem tuam, iſte malignus ſpiritus non dominabitur tibi, nec in te latibulum ſibi teterrimus Serpens hactenus uſurpabit, quia de tenebris cordis tui,per hanc confeſsionem proiectus eſt. Nec dum ſenex hæc uerba compleuerat, & ecce ſtatim uelut lampas magis accenſa, de meo ſinu procedens, tanto fetore cellam repleuit,ut uix in ea reſidere poſ-

Digitized by Google

ſemus. Reſumenſq; ſenex dixit, Ecce probauit tibi Dominus ueritatem ſermonū meorum, ut paſsionis illius intentorem de corde tuo confeſsione ſalubri fugatū, oculorum fide perciperes, patefactumq; hoſtem nequaq; locum in te ulterius habiturum, aperta eius expulſione cognoſceres, Itaq; ſecundum ſententiam ſenis, ita eſt in me uirtute confeſsionis dominatio Diabolica extincta ut nunq; mihi ulterius, nec memoriam concupiſcentiæ huius tentauerit inimicus ingerere.

VERBVM DEI TRActantibus, adſunt Angeli, Impura colloquia habentibus, adſiſtunt Dæmones.

FVIT QVIDAM VIR magnus de ſanctis ſenioribus, cui talem gratiam donauerat Chriſtus, ſcilicet reuelante ei Spiritu ſancto, ut uideret quod alij non uidebant. Referebant ergo ſancti ſeniores, quia aliquando quam

plurimi

Digitized by Google

plurimi ſedebant fratres, & ſimul loquebantur inter ſe, et loquebantur de ſanctis Scripturis, quæ ad ſalutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos ſancti Angeli lętantes in hilari vultu conſiderantes, delectabant enim de eloquijs Domini. Cum autem aliud quodcunque loquerentur, ſtatim ſancti Angeli recedebant longius indignantes contra eos. Veniebant autem porci ſordidiſsimi & uolutabant ſe inter eos. Dæmones enim in ſpecie pecorum delectabantur ſuperflua & uaniloquia eorum. Beatus autem ſenior hęc uidens, abijt in cellulam ſuam, & per totam noctem cum grandi fletu & ululatu gemebat miſerias noſtras. Exhortabatur ergo ſanctos patres per Monaſteria, & commonebat fratres dicens. Cohibete a multiloquio, et ab ocioſis ſermonibus linguam, per quam malus interitus animæ generatur, & non intelligimus, quoniam per hæc & DEO & ſanctis Angelis odibiles ſumus. Dicit enim Scriptura diuina, per multiloquium non

t 2 effugies

effugies peccatum. Hæc enim infirmam & uanam efficiunt mentem, atque animam noſtram.

VERBI DEI MEDItatio ac uis.

QVIDAM DE FRAtribus dixit beato Arſenio, Ecce beatiſsime pater meditari feſtino de ſcripturis ſanctis quæ didici, & non ſentio compunctionem in corde, quoniam non intelligo uirtutem diuinæ Scripturæ, unde & ualde contriſtatur anima mea. Reſpondens autem beatus Arſenius ait. Oportet te fili inceſsanter meditari eloquia Domini, Audiui enim quia dixit beatus Abba Poemen, & alij multi ſanctorum patrum, quoniam incantatores illi, qui Serpentes ſolent incantare, non intelligunt ipſi uerba quę loquuntur, ſed Serpentes audientes, intelligunt uirtutem uerborum illorum, & conquieſcunt & ſubduntur eis, Sic etiam & nos faciamus, Quamuis enim non ualeamus in-

telligere

Digitized by Google

telligere diuinarum Scripturarum uirtu-tem, tamen Dæmones audientes diuini uerbi uirtutem, terrentur, & effugati di-ſcedunt a nobis, non ſuſtinentes eloquia Spiritus ſancti, quę per ſeruos ſuos Pro-phetas & Apoſtolos eſt locutus.

VERBI DEI VIS & efficatia.

INTERROGANTI cui-dam Abbatem Pimenionem de duri-tia cordis, Reſpondit ſenex dicens, natu-ra aquæ mollis eſt, & lapidis dura. Si au-tem frequenter aqua ſtillat ſup lapidem, ſtillando perforat illum, Sic & uerbum DEI dulce & molle eſt, noſtrum autem cor durum, homo ergo andiens frequen-ter aut meditans Verbum DEI, dat lo-cum timori Dei ingredi in eum.

VERBVM DEI ASSI-duo tractandum & audiendum.

QVIDAM FRATER dixit ad ſenem, ecce Abba fre-

quenter interrogo ſeniores patres ut di-
cant mihi commonitionem pro ſalute a-
nimæ meæ, & quicquid dixerunt mihi,
nihil retineo. Erant autem ſeni duo uaſa
uacua, & dicit ei ſenex. Vade & affer v-
num ex illis uaſis et mitte aquam, & laua
illud & effunde, & pone nitidum in lo-
cum ſuum. Fecit ergo ita frater ſemel &
bis, Et dicit ei ſenex, Vtraq; uaſa ſimul af-
fer, & cum attuliſset dicit ei, Quale eſt ex
vtriſq; mundius, Reſpondit frater, Vbi
aquam miſi & laui, Tunc ſenex dicit ei,
Sic eſt & anima fili quæ frequenter
audit uerba DEI, quamuis nihil
retineat ex his quæ interro-
gat, tamen plus munda-
tur q̄ illa quæ non
requirit.

HIC FINIVNT VI-
TAE ET DICTA
PATRVM.

LECTORI

Digitized by Google

LECTORI SALV-TEM.

QVANTVMODIVM ſit Sathanæ erga Eccleſiam & puram doctrinam DEI, nulla mens ſatis intelligere poteſt. Neq; enim ideo tantum ſeditiones, bella, cędes, blaſphemias, contemptum Dei & veræ religionis ac Hęreſes excitat, & orbem terrarum infinitis peccatis, calamitatibus & terroribus inuoluit, ut noſtrarum miſeriarum tanq; iucundiſsimo ſpectaculo hoſtis humani generis ſeſe oblectet & recreet, Sed ut curſum doctrinæ æternæ ſalutis impediat. Nouit enim callidus Serpens & immaniſsimus hoſtis Chriſti & Eccleſiæ, veram uocem Chriſti liberatoris noſtri, cũ ait, Hęc eſt uita æterna, ut cognoſcant te, Solum Deum uerum, et quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Et alibi, Si manſeritis in me, & uerba mea in uobis manſerint, quodcunq; uolueritis petetis & fiet uobis.

Digitized by Google

LECTORI

HANC doctrinam ſalutis in Paradiſo aduerſus Serpentis uenenum ac morſum tanquam Antidotum à DEO ipſo miſero humano generi traditam, mox ſubinde nouis & commenticijs cultibus & erroribus, cum totam delere & euertere nō poſset (neceſse eſt enim eam uſque ad finem rerum in populo DEI lucere) miris & infinitis modis ſemper conatus eſt Sathan obſcurare. Satis autem apparet nullis ſeculis aduerſus Eccleſiam Dei tanto furore graſsatum, quam cum per filium Dei & Apoſtolos doctrina æternæ ſalutis, gentibus antea incognita, in orbem terrarum ſpargi cœpit. Et quanquam horribili cæde, tot ſubinde perſecutionibus excitatis, Eccleſiam dei uaſtarit, nulla tamen peſtis Eccleſiæ nocentior fuit, quam Zizania & Hęreſes inter triticum ſalutaris uerbi Dei ſparſa. Ad quæ cum Hypocriſis, noui cultus, opera & uita Monachorum in ſpeciem ſtupenda & admiranda, aſtutia ſerpentis accederent, magna caligine purior doctrina eſt oppreſsa.

Digitized by Google

preſſa. Neglecta enim uera doctrina, homines a Serpente faſcinati, tantum Monachorum & Eremitarum uitam monſtroſam mirari cœperũt, ſicq; paulatim apud multas gentes lux uerbi extincta eſt.

PORRO cum ſic dementatos teneret Sathan, ut miſeris ac plane cæcis amiſſa lucerna uerbi, egregie illuderet, nõ ueritus eſt per ocioſos & impios homines tam portentoſa mendacia confingere, & ea pro uerbo DEI proponere Eccleſijs, quæ, ut ille ait, Non ſani eſſe hominis non ſanus iuret Oreſtes. Talibus impudentiſsimis nugis & fabulis hic Liber fuit refertiſsimus, quas tamẽ pro ueris oraculis, nondum reuelata luce uerbi, coluimus & adorauimus. Reliquis igitur magna ex parte ſublatis (Quis enim tot & tantas Sathanæ ſordes, tot ſeculis congeſtas, omnes, præſertim in hoc Libro repurgaret?) curauimus hic in fine Libri uitam Simeonis Eremitæ excudi, ut uideat Lector quantis tenebris & nugis olim oppreſſa fuerit uera doctrina, et

quæ Sathanæ illuſiones fuerint, & ut harum rerum cogitatio nos admoneat, cũ ut pro reſtituta luce grati ſimus, tum ut eam omnibus uiribus retinere ſtudeamus. Neq; enim ſic repurgatam doctrinam diu feret Sathan, ſed modis omnibus iterum eam ſuis ſordibus conſpurcare haud dubie conabitur.

HIC ipſe dies S. Barbaræ dicatus, quo hæc ſcribo, admonet me de illis ipſis nugis, quibus olim omnia Templa, exploſa per impios & profanos Doctores uera doctrina Chriſti, perſonabant. Sic enim refert autor Hiſtoriæ de S. Barbara, Patrem eius cum comperiſset filiam ſacris Chriſtianis iniciatam, furore percitum, correpta ſpata inſecutũ filiam, Quæ cum diuinam opem imploraret, ſubito mons diſruptus & tanq̃ profugium miſeræ præbens, ipſam abſorbuit, & receptam in altera parte incolumem rurſus eiecit. Forte autem in illis locis duo Paſtores, quiſq; ſuos paſcebant greges, quos

miracu-

Digitized by Google

miraculo rei attonitos cum rogaret puel-
læ Pater, nunquid uidiſſent oberrantem
virginem, negat alter ſe uidiſſe, alter au-
tem digito eam Patri commonſtrat.
Quem cum diris execraretur uirgo Bar-
bara, iuxta illud Chriſti: Diligite inimi-
cos ueſtros, benefacite iis qui uos ode-
runt, Benedicite maledicentibus uobis
etc, mox conuerſus eſt in ſtatuam mar-
moream, oues uero in locuſtas.

HAEC atq; horum ſimilia cum hoc
tempore uel audiunt uel legunt homi-
nes, tanq; nugas, ut uere ſunt, rident, quę
olim pro oraculis culta & habita ſunt, Et
tamen aduerſarij noſtri ſua impia dog-
mata adhuc defendere audent, ac pios,
qui hęc Satanica deliria amplecti nolunt,
crudeliter trucidant. Tantus eſt furor,
tantum odium ſeminis Serpentis, contra
ſemen mulieris. Precamur igitur toto
pectore Patrem Domini noſtri IESV
CHRiſti, ut hanc lucem uerbi ſui contra
Sathanæ tenebras Eccleſiæ ſuæ conſer-
uet, Amen, Amen.

Vita

Digitized by Google

VITA S: SIMEONIS EREMITAE, QVI ANNOS quadraginta octo in quinq; Columnis ſtetit.

SANCTVS SImeon ex utero matris ſuæ electus eſt a Domino, & meditabatur parere & placere illi, erat autem iſte filius Suſotion nomine, & nutriebatur a parentibus ſuis. Qui cum factus fuiſset annorum tredecim, paſcebat oues patris ſui, et uidens Eccleſiam, relictis pecoribus ingreſsus eſt, audiuitq; Apoſtolum ibi legi, interroganſq; unum ſeniorem ait, Domine quid eſt iſtud quod legitur, ſenex reſpondit ei, pro ſubſtantia animæ, ut diſcat homo timere Deum ex toto corde, & ex tota mente ſua, dixit beatus Simeon. Quid eſt timere Deum? Dixit ei ſenior. Quare me flagitas fili? Et ille quaſi Deum inquit interrogo te. Iſta enim quæ a te audio diſcere uolo,

quia

Digitized by Google

quia ignarus ſum & ſtultus. Reſpondit ei ſenior. Fili, ſi quis ieiunauerit iugiter, & obſeruationes fecerit per momenta, & humiliauerit ſeipſum omni homini, & non dilexerit aurum neq; parentes, neq; ueſtimenta neq; poſseſsiones, et honorat Patrem & matrem, & Sacerdotes DEI proſequitur, hic hæreditabit regnum æternum, & qui econtrario iſta non cuſtodit, hic hæreditabit tenebras exteriores, quas parauit Deus Diabolo & Angelis eius. Iſta omnia fili in Monaſterio axaggerantur.

Nulla hic fidei in Chriſtum mentio fit

AVDIens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes eius dicens. Tu es Pater meus & mater mea, & Doctor operum bonorum, & dux ad regna cœlorum. Tu enim acquiſiſti animam meam, quæ iam mergebatur in perditionem, Dominus reddat tibi uiciſsitudinem pro anima mea, iſta ſunt enim quę edificant, ego autem iam nunc uadam ſicut docuiſti in Monaſterium ubi Deus uoluerit, & fiat uoluntas eius in me. Dixit illi ſenior, fili

priuſq;

priuſq̃ ingrediaris Monaſterium, audi quæ dico. Tribulationem habiturus es, neceſse eſt enim te ſeruire & uigilare in nuditate, & indeſinenter ſuſtinere mala, & iterum confortandus es, uas præcioſum Deo, & ſtatim exiens beatus Simeon de Eccleſia, ibat in Monaſterium S. Timothei magnifici uiri, & procidens ante foras Monaſterij iacebat per dies quinq;, non manducans neq; bibens, & die quinta egrediens Abbas Timotheus, interrogauit eum dicens. Vnde es fili, aut quos parentes habes, qui ſic afflictus es? Aut quod eſt nomen tuum, ne forte aliquid mali geſſeris, aut forſitan ſeruus ſis, & Dominum tuum fugeris? Tũc beat⁹ Simeon cum lachrymis dixit. Nequaq̃ Domine, ſed opto ut ſim ſeruus Dei, ſi ipſe uoluerit, quia uolò ſeruare animam meam perditam. Iube ergo me introire in Monaſterium et omnibus deſeruire, noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehenſa manu eius introduxit eum Abbas in Monaſterium, dicens fratribus

Quid mi tot dies ieiunaſſet?

tribus

tribus, filioli mei, ecce trado uobis iſtum fratrem, docete eum Canones Monaſterij, fecit autem in monaſterio quaſi menſes quatuor ſeruiens omnibus ſine querela, in quib9 Pſalterium ex integro memorie commendauit, quotidie percipiens cibum diuinum. Cibum uero quem ſimul cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus erogabat, non ſolicitus de craſtino, fratres ergo ad ueſperam, ille uero ſeptimo die cibum ſumebat.

Simeon codiſcit pſalterium intra quatuor Menſes & non niſi ſemel in Septimana comedit.

Vna autem dierum egreſsus ad puteum, aquam haurire, ſumpſit funem de Situla unde fratres aquam hauriebant, et inuoluit eum toti corpori ſuo nudo a renibus uſq; ad collum, & ingreſsus dicit fratribus. Exiui haurire aquam, & non inueni funem in Situla. Et illi dixerunt. Tace frater, ne forte agnoſcat Abbas & uſq; tempus prætereat. Putrefactum eſt autem corpus eius de obligatione, & aſperitate funis, quia ſecabat eum uſq; ad oſsa, ingreſsus eſt enim in carnem ita ut uix appareret.

Obſerua ordine portentoſa mendatia.

Quadam

QVAdam autem die exeuntes ali-
qui de fratribus, inuenerunt eum cibum
ſuum dantem pauperibus, et regreſsi di-
xerunt Abbati, unde nobis adduxiſti ho
minem iſtum? Non poſsumus abſtine-
re ſicut ille, de Dominica enim in Domi-
nicam ieiunat, cibos quos accipit paupe-
ribus erogat, ſed & fetor grauiſsimus e-
greditur de corpore eius, ita ut nullus iu-
xta eum ſtare poſsit, & cũ ambulat uer-
mes de corpore eius cadunt, lectuſq; eius
plenus eſt uermibus. Tunc exiens Ab-
bas inuenit ſicut illi dixerunt, cui ait, fili
quid eſt quod dicunt fratres de te? Non
tibi ſufficit ieiunare ſicut nos. Aut non
audiſti Euangelium de Doctoribus di-
cens, quia non eſt diſcipul⁹ ſuper Magi-
ſtrum, erit autem omnis perfectus, ut ſit
ſicut Doctor eius, dic mihi fili, fetor iſte
unde procedit. Stans beatus Simeon,
nihil reſpondit. Et iratus Abbas, iuſsit
eum ſpoliari, & inuenerunt funem circa
corp⁹ eius, ita ut nihil adpareret de eo niſi
ſummitas tantum, exclamans autem Ab
bas uo-

Digitized by Google

bas uoce magna dixit. Vnde nobis ad-
uenit iſte homo, deſtruere uolens regu-
lam Monaſterij. Rogo ergo te diſcede
hinc, & perge quo uis, cum multo tamen
dolore & labore tulerunt a corpore eius
funem, de quo erat inuolutus, una cum
carne eius putrida, facientes autem illi
ſtudium per multos dies, ſanauerunt eũ.

Sanatus autem poſt hæc exiuit de
Monaſterio nullo ſciente, et ingreſsus eſt
puteum deſertum, ubi non erat aqua nõ
longe a Monaſterio, ubi immundi ſpiri-
tus inhabitabant. Et ipſa nocte reuelatũ
eſt Abbati, quod multitudo populorum
circundarent Monaſterium ſuum, cum
fuſtibus & gladijs dicentes, da nobis ſer-
uum DEI Simeonem Timothee, ſin au-
tem incendemus te cũ Monaſterio tuo,
quoniam exaſperaſti hominem iuſtum.
Qui euigilans ait fratrib9, filioli mei, ui-
ſionem uidi, & multum turbatus ſum in
ea. Et in alia nocte uidit multitudinem
uirorum fortium aſtantium, & dicentiũ

ei. Da nobis ſeruum DEI Simeonem, dilectus eſt enim Deo & Angelis, quare illum uexaſti? Maior te eſt apud Deum, omnes enim Angeli contriſtantur propter illum, ipſum autem preponere habet DEVS in mundo, ita ut per illum multa ſigna fiant, qualia nemo fecit. Tūc exurgens Abbas, cum magno timore dixit fratribus. Requirite mihi hominem illum, & adducite in hunc locum, ne forte omnes moriamur propter illum. Vere enim ſanctus Dei eſt, mirabilia enim magna uidi & audiui de illo.

Ne Chriſtus quidē ſcilicet.

Tunc omnes Monachi exierunt eū quærere, & omnia perluſtrantes & non inuenientes, renunciauerunt Abbati dicentes, Nullum locum reliquimus, ubi eum non queſiſſemus, niſi tantum in deſerto puteo, Reſpondit Abbas, Rogo uos fratres, ite ad perquirendum eum, ſed & ego uadam uobiſcum, uere ſanct9 & ſeruus Dei eſt. Et ſumens ſecū quinq; ex illis, uenit ad puteum. Et faciens orationem deſcendit cum fratribus in puteum,

um. Videnſq; illum beatus Simeon, cœpit rogare dicens, Rogo uos ſerui DEI, dimittite me una hora, ut reddam ſpiritum meum, adhuc enim modicum deficiens eſt, ualde autem fatigatur anima mea, quoniam exaſperaui domum. Dixitq; ad illum Abbas, ueni ſerue DEI, ut deducamus te in Monaſterium, cognoui enim de te, quia ſeruus DEI es. Illo uero nolente adducunt eum ui ad Monaſterium, & omnes proſternunt ſe ad pedes eius flentes & dicentes, Peccauimus in te famule DEI, indulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens, Quare grauatis infœlicem & peccatorem? Vos autem eſtis ſerui DEI & Patres. Stetit autem ibi quaſi annum unum.

Poſt hæc egreſſus occulte pergit non longe a Monaſterio, ibiq; multo tempore fuit, ædificauitq; ſibi clauſuram ex lapide ſicco, ibiq; fuit annos tres, & ueniebant ad eum multi ad orationem.

Simeon ſtat in quatuor Columnis, annos 32.

Deinde fecit columnellam cubitorum quatuor, ſtetitq; in ea annos quatuor, creſcebat autẽ de eo fama ſancta per orbem terræ & faciunt ei columnam habentem cubitos duodecim, & ſtetit in ea annos duodecim. Rurſumq; fecerunt columnam cubitorum uiginti, ſtetitq; in ea annos duodecim, Tunc cõgregati ſunt omnes habitatores loci illius, & edificauerunt iuxta ipſam columnam Baſilicas duas, & columnam cubitorum triginta, & ſuper ipſam ſtetit annos quatuor, & cœpit uirtutes facere.

Miracula Simeonis.

Multi languidi ueniebant ad eum & Demonia habentes, & curabat eos, cæci uiſum recipiebant, debilium manus reſtituebatur, ſurdi auditum recipiebant, Leproſi mundabantur. Multas hic gentes inclinauit ad fidem Chriſtianã, idem Sarracenos, Perſas, Armacenos, & Laotos: ſimiliter & Allophilos, audienteſq; de eo, & de uirtutibus eius, cõueniebant & adorabant eum.

Tunc inuidus Diabolus transformauit ſe

nuit ſe in ſpeciem Angeli, fulgens in ſplen-dore cum Equis igneis, & currus igneus apparuit iuxta Columnam, ubi ſtabat beatus Simeon, illuxitq; cum fulgore & ſplendore quaſi ſpecie Angeli fulgens. Et dixit Diabolus blandis ſermonibus, Simeon, audi uerba mea, quæ tibi Dominus mandauit. Miſit me Angelum ſuum cum curru igneo & Equis igneis, ut rapiam te, quomodo rapui Heliam. Tempus tuum iam eſt, Et tu ſimiliter aſcende iam mecum in currum, quia Dominus cœli & terræ tranſmiſit hunc, aſcendamus pariter in cœlos ut uideant te Angeli & Archangeli cum Maria Matre Domini, cum Apoſtolis & Martiribus, confeſsoribus & Prophetis, quia gaudent uidere te, ut ores Dominum qui te fecit ad imaginem ſuam. Etiam loquutus ſum tibi ne tardes aſcendere. Sic Simeon completa oratione dixit, Domine uis rapere me peccatorem in cœlum? Et eleuauit dexterum pedem, ut aſcenderet in currum, leuauit dexteram manum & fecit ſigna-

Sathan apparet Simeoni in ſpecie Angeli.

culum Chriſti. Cum ſignum crucis feciſ-
ſet, continuo Diabolus nuſq; comparuit
et cum argumento ſuo euanuit, ſicut pul-
uis ante faciem uenti. Tunc intellexit Si-
meon, artem eſse diaboli. Reuerſus ergo
in ſe, dixit pedi ſuo, nō reuerteris retror-
ſum hinc, ſed ſtabis hic uſq; ad obitū me-
um, donec accerſat Dominus me pecca-
torem. Interea Diabolus in frigore ap-
poſuit uulnus ſuper femur eius, & putre-
factum eſt, ita ut multitudo uermiū ſca-
teſcens de eo deſcenderent de corpore
eius, decurrebantq; de pedibus eius in
columnam; & de columna in terram.
Anno autem integro ſtetit in columna
ſuper unum pedem. Quidam autem iu-
uenis aſtitit ei, Antonius nomine, qui ui-
dit & ſcripſit hæc. Iuxta præceptum illi-
us colligebat uermes, quæ cadebant ad
terram, porrigebat illi ſurſum. At ille
ponebat eos ſibi in ipſo uulnere ad ſi-
militudinem iuſti IOB dicens, Man-
ducate, quod uobis Dominus dedit.

Simeon ſtans pede in uno annum integrum.

Audiens autem Baſilicus Rex Sar-
raceno-

racenorum famam eius, uenit ad eum. Videns autem illum ſtantem ſurſum & orantem, ſubito cecidit uermis de corpore eius. At ille currens apprehendit eum in fide & poſuit ſuper oculos ſuos. Et uidens Simeon ait, Quare hoc feciſti uir illuſtris, & me grauaſti? Vermis eſt enim de corpore meo putrido. Et cum hæc audiſset Rex Baſilicus, aperiens manum ſuam, inuenit margaritam precioſiſsimam. Et dixit ad beatum Simeonem Non eſt uermis putridus, ſed margarita precioſiſsima, cui ille reſpondit, Homo ſecundum fidem tuam data eſt tibi, & benedicetur in manibus tuis omnibus diebus uitæ tuæ. Et ita regreſsus eſt homo ille plenus fide.

Vermis de corpore Simeonis conuertitur in margaritam.

Poſt multum uero temporis, audiens mater eius famam de eo, uenit uidere eum, ſed prohibita eſt uidere eum, quia locum illum mulier non ingrediebatur. Cum autem audiſset Beatus Simeon uocem Matris ſuæ, dixit ei.

Suſtine Mater modicum tempus, & ſi-
mul nos uidebimus, ſi Deus uoluerit. At
illa hæc audiens flere cœpit, & rogare ut
eum uideret, & ſolutis crinibus increpa-
bat eum dicens. Fili, quare hoc feciſti?
Pro utero quo te portaui, ſaciaſti me lu-
ctu, pro lactatione qua te lactaui, dediſti
mihi lachrymas, pro oſculo quo te oſcu-
lata ſum, dediſti mihi amaras lachrymas,
pro dolore & labore quem paſsa ſum,
impoſuiſti mihi ſeuiſsimas plagas. Et tan
tum locuta eſt, ut nos omnes faceret fle-
re.

Audiens beatus Simeon uocem ge-
nitricis ſuæ poſuit faciem ſuam in manus
ſuas, & plorauit amare, mandauitq; illi
dicens. Domina Mater, quieſce modicũ
tempus, & uidebimus nos in æterna re-
quie. At illa cœpit dicere. Per Chriſtum
qui te plaſmauit, ſi eſt poſsibile uidendi
te, in tanto tempore alienum a me, per-
mitte me uidere te, aut ſi non uel uocem
tuam audiam, & ſtatim moriar, quia pa-
ter tuus in triſtitia propter te mortuus
eſt. Et

Digitized by Google

eſt. Et nunc ne me in ipſa amaritudine
perdas fili. Hæc dicens præ triſtitia &
planctu in ſomnum conuerſa eſt, habe-
bat autem tres dies & tres noctes non
ceſsans deprecari eum. Tunc beatus Si-
meon orauit ad Dominum pro illa, &
ſtatim reddidit ſpiritum. Colligentes ue-
ro corpuſculum eius, adduxerunt in con
ſpectu eius. Et ille flens ait. Dominus ſu-
ſcipiat te in gaudio, quia tribulata es pro-
pter me, & portaſti me in utero Menſi-
bus nouem, atq; lactaſti ſimul etiam &
nutriſti cum labore. Hæc eo dicente ma-
tris uultus ſudabat & corpus eius com-
motum eſt, nobis omnibus inſpicientib.
Ille autem eleuans oculos ad cœlum, di-
xit, Domine Deus uirtutum, qui ſedes
ſuper Cherubin & ſcrutaris fundamenta
abyſsi, qui cognouiſti Adam antequam
eſset, qui promiſiſti regni cœlorum diui-
tias, diligentibus te, qui loquutꝰ es Moy-
ſi in Rubro ignis qui benedixiſti Abra-
ham patrem noſtrum, qui introducis in
Paradiſum animas iuſtorum, & animas

Simeon interfecit matrem ſuis precibus ut impleat quartum Præceptũ Honora patrem et matrem &c.

impiorũ mergis in perditionem, qui duos Leones humiliaſti, & fortia Chaldeorum incendia mitigaſti ſeruis tuis, qui Heliam coruis deferentibus eſcam pauiſti, ſuſcipe animam eius in pace, & colloca eam in locum Patrum ſanctorum, quia tibi eſt poteſtas in ſecula ſeculorum.

Quinta columna, totũ autem tempus quo in columnis quinque ſtetit, ſunt anni. 48.

Poſt hos uero dies rurſum fecerunt ei Columnam habentem cubitos quadraginta, & ſtetit ſuper ipſam annos ſedecim uſque ad obitum ſuum. In quo tempore Draco grandis nimis habitabat iuxta eum in partibus Aquilonis unde nec herba ibidem naſcebat, cui etiam intrauit lignum in oculo dextero. Et ecce quadam die ueniebat cæcus ille Draco & trahens ſe applicuit ad habitaculum in quo uir Dei morabatur, totus in girum ſe cõplicans, quaſi ueniam poſcens, humiliatoque capite iacebat. Quem beato Simeone intuente, ſtatim exiuit de oculo eius lignum habens cubitum unum. Videntes autem omnes glorificauerunt DEum, tamen ab eo fugierunt propter metum.

tum. Sed beſtia ipſa inuoluit ſe, & manſit in uno loco immobilis, ꝗ̄ diu omnis populus pertranſiret. Deinde ſurgens adorauit oſtium monaſterij fere per duas horas, & ſic reuerſa eſt in cubile ſuum, & neminem leſit.

Mulier quędam ſitiens nocte uenit ad Idriam aquam bibere, in qua erat paruulus ſerpens, et bibens deglutiuit illum, & creuit in utero eius. Sed multi Medici & incantatores & Magi, adhibentes ſtudiū nihil profecerunt, poſt aliquod uero tempus adducit̄ ad S. Simeonem, at ille iuſſit eam poni in terram, & de aqua monaſterij in os eius mitti, tūc exclamauit fortit̄, et ſtatim exiuit de ore ei9 ſerpens, cuius longitudo erat cubitorum trium. Eadem hora, crepuit Serpens, qui etiam ad multorum teſtimonium ſuſpenſus eſt ibi ſeptem diebus. Et ſana facta eſt mulier ex illa hora,

Virtutes eius ꝗ̄uis alicui9 facundia enumerare uix ualeat, tamen prout ſunt uires, omnino ſilentio eas tegi minime paciar.

Factum

Factum eſt autem ut aqua in loco illo nō inueniretur, & totus populus periclitabatur, & omnia animalia prę aquę penuria. Videns uero ſanctus Simeon contritionem eorum, ſtetit ad orationem. Circa decimam autem diei horam, ſubito dirupta eſt terra, & factum eſt chaos magnum ab orientali parte ipſius Monaſterij, et inuenta eſt quaſi ſpelunca ineſtimabilem multam habens aquam. Tunc iuſſit fodi ſeptem cubitis, & ex eo tempore ſuperabundauit aqua in illo loco uſq; in præſentem diem.

Quo in tempore expetentes quidam de longe orationem ipſius & opera, meridiana hora diuerterunt paululum ad umbraculum arboris propter æſtum ad repauſandum, cumq; ſederent, ecce ſubito prȩgnans Cerua præteribat ſecus illos & dixerunt ad illam. Per orationem S. Simeonis te coniuramus, modicum ſta ut te comprehendamus. Quæ ſtetit eadem hora. Apprehendenteſq;, eam occiderunt et comederunt partem aliquam

ex ea, ſtatimq́; obmutuerunt & ſic ueni-
ebant ſicut & Cerua illa. Currentes au-
tem uenerunt ad S. Simeonem, portan-
tes corium eius, & fecerunt ibi duos an-
nos, & uix aliquando ſanitatem recipere
potuerunt. Iniquum eſt enim peccatum
eorum recitare, Corium autem Ceruę
ſuſpenderunt ibi, ad teſtimonium mul-
torum.

Sed & Pardus immanis erat in locis
illis qui & homines & animalia interfici-
ebat, & in giro omnia uaſtabat. Venięn-
tes autem homines loci illius ad S. Sime-
onem, nunciauerunt ei, quod tanta ac ta-
lia mala Pardus operaretur. Tunc S. Si-
meon iuſsit de terra uel de aqua Mona-
ſterij aſpergi in illa loca. Et factũ eſt. Ex-
quirentes uero poſtmodum inuenerunt
ipſum Pardum iacentem mortuum, &
omnes glorificauerunt deum Simeonis.
Quemcunq́; tamen ſanabat, pręcipiebat
illi dicens. Vade in domum tuam, & ho-
norifica Deum qui te ſanauit, & ne aude
as dicere, quod te Simeon curauerit ne

tibi ſu-

Digitized by Google

tibi ſubito deterius contingat, & ne preſumas iurare per nomen Domini, quia graue peccatum eſt, ſed in me humili & peccatore iura, ſiue iuſte ſiue iniuſte, q̃ ob cauſam, omnes orientales & barbare gentes quæ ſunt in illis regionibus per eum iurant.

Latro quidam de Antiochia qui nominabatur Ionathas, multa mala faciens, cum a multis perſequeretur, nec poſset ſe iam ab illis abſcondere, quaſi Leo a facie multorum perſequentium fugiens, ſubito ingreſsus eſt Monaſterium, & amplexus Columnam ſancti Simeonis, cœpit amariſsime flere. At ille dixit ei. Quis es, aut unde ueniſti homo, aut cur hic introiſti? At ille. Ego ſum Ionathas Latro qui omnia mala feci, ueni huc pœnitere. Ait itaq; Sanctus Simeon. Talium eſt regnum cœlorum, ſed ne uelis me tentare, ne iterum inueniaris in ſceleribus ipſis quæ reliquiſti. Hæc illo loquente, ecce Officiales ueniebant ab Antiochia dicentes. Trade nobis inimicum & maleficum

leſicum Ionatham, ne ſubito commoue-
atur ciuitas in ſeditionem. Beſtiæ enim
paratę ſunt ad deuorandum eũ. Reſpon-
dit eis ſanctus Simeon. Filioli mei, ego
non adduxi eum huc, quomodo qui ad-
duxit eum maior nobis eſt, & iſtis talib9
ſubuenit, & enim talium eſt regnum cœ-
lorum. Et ſi poteſtis intrare, rapite eum
hinc, ego autem non poſſum, quia timeo
eum qui illum miſit ad me. Audientes
autem hæc uiri illi, regreſsi ſunt cum ti-
more magno & renunciauerunt omnia
Antiochię, ſed Ionathas latro per ſeptem
dies amplexans & tenens Columnam,
dicit ad beatũ Simeonem, domine ſi iu-
bes, ambulare uolo. Reſpondit illi iuſtus
Iterum in ipſa mala feſtinas, dixit illi Io-
nathas. Non domine, ſed tempus meum
impletum eſt. Et ſic loquens cum eo red-
didit ſpiritum.

Et uolentes eum ſepelire iuxta Mo-
naſterium, ecce alij Officiales ueniebant
ab Antiochia propter illum, & cœpe-
runt clamare & dicere.

Da nobis

Digitized by Google

Da nobis inimicum noſtrũ,omnis enim ciuitas turbata eſt propter illum. Reſpon dit ei beatus Simeon,qui illum adduxit, uenit cum multitudine cœleſtis militiæ, qui potens eſt in tartarum mittere ciuitatem ueſtram cũ habitantibus in ea, qui etiam hunc reconciliauit ſibi, & ego timui ne ſubito occiderẽt me,ne ergo amplius fatigetis me humilem et pauperem, & ita cum timore regreſsi ſunt, nunciantes omnia quæ uiderant & audierant.

Poſt paucos uero annos,factum eſt una die,hoc eſt ſexta Sabbati,& inclinauit ſe ad orationem,ſuſtinens tres dies,id eſt ſexta Sabbato & Dominico. Tunc ego pauefactus,aſcendi ad ipſum,& ſteti in conſpectu eius, dixiq; ad eum, ſurge Domine, benedic nos,quomodo populus tres dies & tres noctes habet expectans benedictionem a te & non reſpon dit mihi,& rurſus aio ad eum. Quare me contriſtas Domine, aut quid offendi? Supplico mitte mihi manũ,aut forſitan iam a nobis migraſti? Et ſentiens

Mors Simeonis.

quod

quod non loquebatur mihi, cogitaui ut nulli dicerem, quia timebam illum tangere, & ſtans quaſi hora media, inclinaui me & poſui aurem meam ad auſcultandum, & non erat flatus, niſi tantum quaſi odor multorum aromatum aſcendebat de corpore eius, & ſic intellexi quia requieuit in Domino, & hebefactus, planxi amariſsime, & inclinans me oſculatus ſum oculos eius, & barbam complexus crineſq; capitis eius, & increpans dixi. Cui me domine derelinquis, uel ubi requiram tuam angelicam doctrinam? Quale reſponſum reddam pro te, aut cuius anima reſpiciat columnam ſine te & lugeat? Quale reſponſum reddam infirmis, quando ueniunt & requirunt te hic et non inueniunt? Quid dicam aut quid loquar ego humilis? Hodie uideo te, craſtina uero conſidero ad dexteram ſiue ad ſiniſtram, & non inuenio te, Aut quo amictu operiam columnam tuam? Heu me quando ueniũt aliqui de longe quęrentes te, & non inueniunt. Et præ multa triſtitia obdormiui.

Statimq; apparuit mihi dicens. Non derelinquam Columnam hanc, nec locum & montem hunc benedictum, in quo illuminatus ſum, ſed deſcendens ſatisfac populo, & annuncia de me Anthiochię ſecrete ne tumultus fiat in populo. Ego enim requieui ſicut Dominus uoluit, tu autem ne ceſses miniſtrare in hoc loco, & reddet tibi Dominus mercedem in cœlis. Sed nec moleſtus tibi ſim. Exurgens autem a ſomno, pauefactus, dixi. Domine memento mei in requie ſancta tua. Et ſubleuans ueſtimenta eius, procidi ad pedes eius, & oſculatus ſum ueſtigia illius, & tenens manus eius poſui ſuper oculos meos dicens. Benedic obſecro mi Domine. Et iterum fleui & dixi. Quales reliquias tollam a te, in memoriam. Et hæc dicens, motum eſt corpus illius, ego autem timui tangere eum, Et ut nemo ſciret, deſcendi celeriter, & fidelem fratrem miſi Antiochiam ad Epiſcopum. Et ſtatim ueniens cum tribus Epiſcopis, & cum illis Ardaborius Magi-

ſter mi-

Digitized by Google

ſter militum cum ſuis, tendentes corti-
nas circa columnam eius defixerunt ue-
ſtimenta ſua. Erant autem confecta ab
auro. Et deponentes eum iuxta Altare
ante columnam colligenteſq; ſe aues uo-
labant ſuper Columnam, clamantes &
quaſi lugentes, ita ut omnes uiderent.

Planctus etiam populi & iumentorũ
reſonabat per miliaria ſeptem, ſed &
montes & campi, & arbores contriſtati
ſunt circa loca illa, ubiq; enim nebula te-
nebroſa facta eſt per circuitum. Ego au-
tem conſiderabam Angelum uenientem
ad uiſitandum eum. Circa horam ſepti-
mam ſeniores ſeptem, loquebantur cum
Angelo, uultus cuius erat ſicut fulgur, &
ueſtimenta ſicut nix. Et uocem eius in ti-
more & tremore tamdiu conſideraui, q̃-
diu audire potui, quod tamen fuiſset
ignoro. Cum autem iaceret Sanctus Si-
meon in feretro, uolens Papa Antio-
chiæ, de barba illius pro benedictione
aliquid contingere, extendit manum ſta-
timq; arefacta eſt, multęq; obſecrationes

Congeries impudentiſſ. mendatiorum.

x 2 & ora-

& orationes fiebant ad Deum pro eo, & ſic reſtituta eſt manus eius. Supponentes autem corpus feretro, cum Pſalmis & Hymnis duxerunt Antiochiam. Omnis autem populus qui erat per circuitum regionis illius plangebat, quod Patrocinium tantarum reliquiarum tolleretur ab eis & quod Epiſcopus Antiochiæ iuraſset, ut nemo tangeret corpus illius. Venientes uero in quintum miliarium ab Antiochia, in uicum qui uocatur Meroe, nullus potuit mouere eum, tunc quidam homo annis quadraginta ſurdus & mutus, ſubito cecidit ante feretrum, & cœpit clamare & dicere, Beneueniſti ſerue DEI, tuus enim aduentus me ſaluauit, & ſi meruero uiuere, ego tibi ſeruiam omnibus diebus uitæ meę, Et eleuans ſe apprehendit unum de Burdonibus qui portabant feretrum, ſtatimq; mouit ſe de loco iſto. Et ita ſanus factus eſt homo, ex illa hora. Peccatum autem hominis illius, tale erat. Hic amabat uxorem alienam,

nam, & uolens eam adulterare non potuit, & mortua eſt, & poſita in monumento. At ille iuit & uiolauit ſepulchrũ eius, ſtatimq; obmutuit & ſurdus factus eſt, & obligat⁹ eſt in illo loco annis quadraginta.

Tunc exeuntes omnes de ciuitate Antiochię, ſuſcipiunt ſuper argentum & aurum corpus ſancti Simeonis, cum Pſalmis & Hymnis, & cum multis lampadibus portauerunt in Eccleſiam maiorem, & inde in aliam Eccleſiam quæ uocatur pœnitentia. Multæ etiam uirtutes fiunt ad ſepulchrum eius, magis q̃ in uita ſua, & homo qui ſanus factus eſt, ibi ſeruiuit uſque in diem mortis ſuæ. Multi autem obtulerunt theſauros Epiſcopo Antiochiæ pro fide, poſcentes reliquias de corpore eius, ſed propter iuſiurandum minime præſtitit. Ego humilis & peccator Antonius, inquantum potui, Lectionem hanc breuiter expoſui. Beatus autem qui habet illam ſcriptam in Libro, *O miſeros beatos qui hæc crediderint.*

VITAM SIMEONIS, & legit in Eccleſia & in domo DEI, & cum memoriam eius fecerit, mercedem ab altiſsimo recipiet, cui eſt honor, poteſtas & uirtus in ſecula ſeculorum AMEN.

EXPLICIT VITA S: SIMEONIS EREMITÆ:

INDEX

Digitized by Google

INDEX HVIVS OPERIS.

A.

Abſtinentiæ Exempla. 227.
Ægyptiorum Idolatria. 32.
Ægyptiorum mos in conſeruandis corporib. 168.
Altiora te ne quæſieris. 228. 274.
Ambitio fugienda. 228.
Ammonis Abbatis uita. 42.
Ammonis Nytriæ Monachi uita. 63.
Angeli cuſtodes noſtri. 290.
Angelus liberat captiuos. 30.
Antonius acerrimus hoſtis Hæreticorum. 153. 169.
Antonius.105.annorum moritur. 167.
Antonij uiſio de Mulis euertentibus Altare Domini. 162.
Antonij uita 28.
Appollonij martyris uita. 57.
Appollonij uita. 28.
Apparitiones Sathanæ quomodo cognoſcendæ. 132.
Apparitionibus non facile credendum. 25. 229.
Arianorum furor 163.
Arſenij uiſio. 257.
Auaritiæ maledicitur. 87.

B.

Baptizati utebantur alba ueſte per octo dies, quæ dicebantur

ceba-

cebatur ueſtis reſurrectionis Chriſti. 183.
Baſilla martyr. 200.

C.

Caritatis exemplum ut alter alterius onera portet. (135.
Canon de Meretricibus Baptizandis. 180.
Chriſtus adeſt certantibus. 111.
Chriſtus uictor Sathanæ. 125. 135.
Cibi cum oratione & gratiarum actione percipiendi. 236.
Cœleſtia non ſcrutanda. 274.
Cœna Domini frequenter utendum. 40.
Cœna Domini communicantibus aßiſtere Angelos. 63.
In Cœna Domini panem uerum corpus, Vinum uerum ſanguinem Chriſti eſſe. 234.
Cogitationes malas ſine aſſenſu non damnare. 254.
Cogitationum malarum remedium. 309.
Couſtantiæ exemplum in Cruce & confeßione. 57.
Contra confidentiam operum ac propriæ ſanctitatis. 14. 18. 53. 144.
Contra Monaſticam uitam. 56.
Contra ſpiritum blaſphemiæ. 233.
Copres per ignem probat fidem CHRISTI contra Manichæum. 52.
Copretis Presbyteri & Eremitæ uita. 44.

Corne

Cornelius Epiſcopus Romanus. 200.
Corpori habendum honorem. 137.
Credentibus omnia poßibilia. 42.

D.

Dæmonum improbitas in oppugnandis pijs. 124.
Dæmonum uarij inſultus. 125.
Deſperationis exemplum. 15.
Deum non eſſe autorem mali. 125.
Deum non habere corpoream imaginem. 12.
Dona Spiritus ſancti non æſtimanda auro. 82.
Dracones parent Ammoni. 45.

E.

Eccleſiæ ueteris mos in conuerſis Baptizandis. 181.
Eccleſiam conſiſtere contra Sathanæ furorem. 127.
Effrem Patris uita. 225.
Effrem per orationem conſequitur facultatem loquendi Græca lingua. 225.
Eleemoſynam præbentibus benedicitur. 237.
Eugeniæ uita. 185.

F.

Fidei miraculorum exempla. 240.
Fides murus fidelium. 115.
Fides reſurrectionis mortuorum. 48. 60. 238.
Fiducia operum taxata. 241.
Formicarum natura. 105.
Furtum parentum punitur in filio. 64.

Digitized by Google

G.

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione. 85.

H.

Hæreſis damnata. 141. 143.
Helenus Epiſcopus Heliopolitanus. 187.
Helenus pugnat contra Zaream Magum, ſtans in igne illeſus. 189.
Heſicheus amicus Hilarionis. 88.
Hilarionis Eremitæ uita & eius miracula. 73.
Hipocentaurus adparet Antonio. 67.
Honorem habendum corpori. 247.
Hor Abbatis uita. 24.
Contra Hypocriſin. 39. 243.

I.

Iactantia fugienda. 9. 29.
Idolatria Ægyptiorum. 32.
Ieiunia qualia. 40. 259.
Iohannes Monachus adparet mulieri in ſomnis. 5.
Iohannes Monachus non ſuam aut aliorum Eremitarum uitam, ſed Sacram ſcripturam proponit ſequendam. 9.
Iohannes Monachus prædicit futura. 4.
Non facile iudicandos alios. 267.

L.

Lapſi quomodo tractandi. 251.
Latro conuerſus ad Chriſtum. 35. 43.

Liberas

Digitized by Google

Liberalibus benedicit Dominus. 88.
Liberalitatis Chriſtianæ exempla. 255.
Luxus reprehenſus. 73.

M.

Macharij Ægyptij uita. 59.
Macharij Alexandrini uita. 61.
Macharius non uerbis, ſed uirtute miraculorum pugnat contra Hæreticum. 60.
Malchi Monachi captiui uita. 100.
Melchiſedech eſse hominem non filium DEI. 258.
Miracula faciens non ſuperbiat. 132.
Monachorum ueterum mores. 58.
Monaſtica uita cœpit ex perſecutione. 65.
Monaſtica uita illaudata. 223. 243. 259.
Monaſtica uita qualis tempore Antonij. 109.
Morbi corporis ſalutares animæ. 8.
Muliebrem ſexum non contemnendum. 262.
Mutius Eremita antea Latro & fur. 45.
Mutius ſiſtit ſua oratione Solem. 48.
Mutius tranſit Nilum. 50.

N.

Natura rerum libri loco. 263.
Negantium Deum cognitum pœna maior, quam ignorantium. 263.
Nonnus Epiſcopus. 175.
Nonni ſomnium de Pelagia conuertenda. 177.

Obedi

O.

Obedientiæ exemplum. 172. 173. 264.
Obtrectationem fugiendam. 266.
Ocium uitandum. 268.
Opera omnia omnium non imitanda. 268.
Opera quæ præſtantur proximo, præſtare operibus electicijs. Eodem.
Orandum quomodo. 273.
Oratio maximum & difficillimum operum. 269.
Orationes piorum a Sathana impediri uarijs præſtigijs. 62.
Orationis uis. 35. 143. 225. 269.
Oſtentatio doctrinæ. 273.
Oſtentationem fugiendam. 31. 41.
Oſtentatio ſanctitatis. 274.
Oſtentatio uirtutum & miraculorum. 275.

P.

Patientiæ exempla. 276.
Pauli Eremitæ uita. 64.
Peccantibus ſemper ſurgendum & agendam pœnitentiam. 284.
Non peccandum etiam in occulto. Eodem.
Peccantes in ſpiritu lenitatis arguendi. 285.
Peccatum eſſe in ſanctis, ſed ſeruiens non regnans. (283.
Pelagiæ uita. 174.

Pere

Digitized by Google

Peregrinationes improbatæ. 122.
Philippus Alexandriæ Præfectus fit Epiſcopus & tandem martyr. 199.
Phantaſmata Dæmonum. 115.
Pijs ſemper gaudendum. 39.
Pios hic adfligi, ut poſtea floreant & impios hic florere, ut poſtea adfligantur. 301.
Pœnitentiæ exemplum. 16. 35. 174. 214. 216. 286.
Præſtigium Sathanæ. 60.
Contra præſumptionem ſanctitatis. 306.

R.

Reliquiæ ſanctorum uituperatæ. 168.
Renunciare ſæculo quid ſit. 10.
Reſurrectio mortuorum. 48. 60. 238.

S.

Sacramentum & uerbum DEI etiam a malis tractari poſſe. 255.
Sacerdos Idolorum conuerſus ad Dominum ex colloquio Dæmonum. 248. 249.
Sathanæ a CHRIſto deuicti indicia, 128.
Sathanæ adparitiones quomodo cognoſcendæ. 132.
Sathanæ horrenda ſpecies nihil aliud, quam umbra. (124
Sathanæ odium erga homines. 86.
Sathan quibus armis fugetur. 129.
Sathan quomodo futura prænunciet. Eodem.

Digitized by Google

Sathanæ uictor Christus. 125. 135.
Sathan tractans literas. 125.
Sathan unde habeat poteſtatem graſſandi in pios. 128
Satisfactio pro peccato improbata. 309.
Satyrus uiſus Antonio confeſſus Christum. 67.
Securitas quantum malum. 19.
Solitudo cur expetenda. 14.
Contra ſolicitudinem uictus. 69.
Somnium Nonni de Pelagia conuertenda. 177.
Spiritualia præferenda carnalibus. 310.
Spiritus quomodo diſcernendi. 131.
Superbia & inanis gloria uitanda. 310.

T.

Taciturnitatis exemplum. 26.
Tentatis adeſſe diuinam opem. 315.
Tentationi blaſphemiæ quomodo reſiſtendum. 317.
Tentationum confeßio ſalutaris. 318.
Tentationes nõ poſſe nos arcere, ſed eis reſiſtere. 320
Tentatos oportet perſeuerare in certamine. 314.
Tentatos oportet quoq; ipſos orare & non laxare frena tentationibus. 316.
Tentationes prodeſſe ſanctis. 313.
Tentationes reuelandas pijs. 320.
Theodorus Presbyter. 187.
Theonis uita. 26.
Timor Dei remedium malarum cogitationum. 257.

Vita

V.

Vita S. Eugeniæ. 185.
Vicia ex Diabolo, uirtutes ex DEO. 10.
Verbi Dei tractatio quantam uim habeat. 21. 323.
Verbi DEI *uis & efficatia.* 29. 322. 323.
Verbi miniſterium neq; fugiendum neq; expetendum (12.
Verbum DEI *tractantibus adeſſe Angelos, impura colloquia habentibus adſtare Dæmones.* 321

FINIS INDICIS.

IMPRESSVM VVIT-
TEMBERGAE PER
PETRVM SEITZ.
ANNO 1544.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google